

Ε38

Χ. ΕΝΙΣΛΕΙΔΟΝ - Δ. ΚΕΡΑΜΙΔΑ

ΙΕΡΑ
ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ
ΠΑΛΑΙΑΣ
ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1955

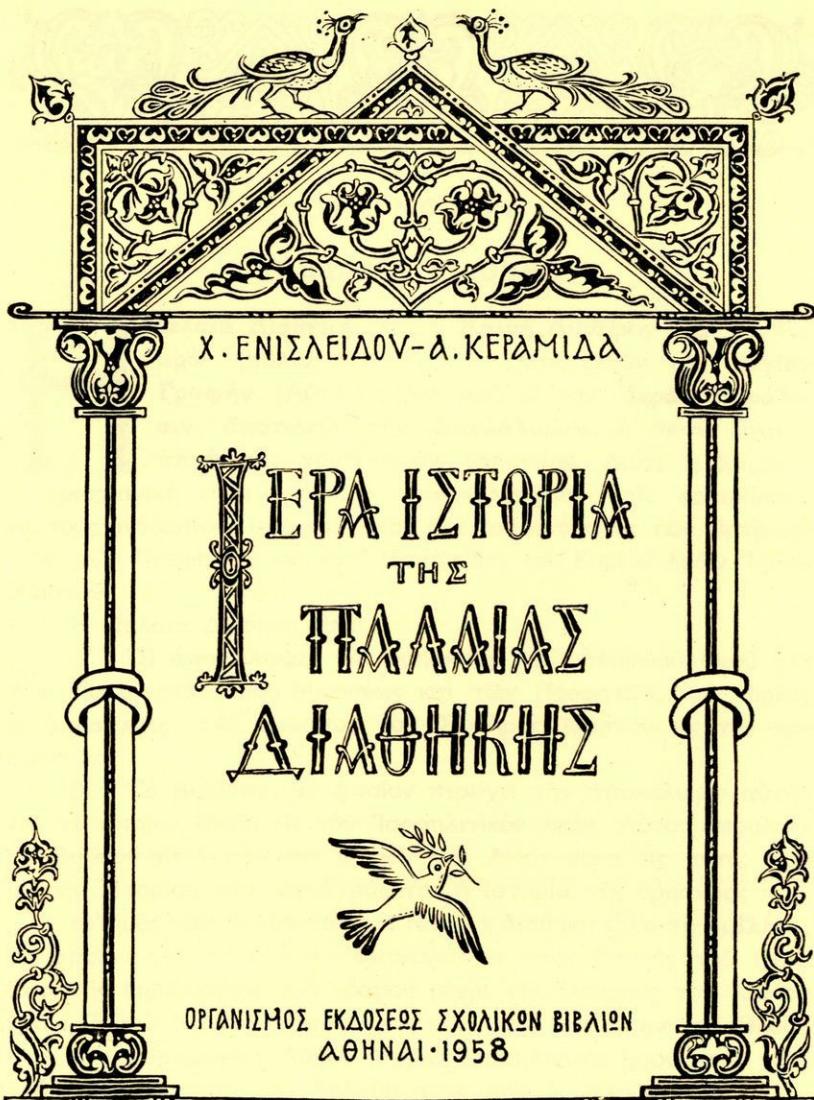
038

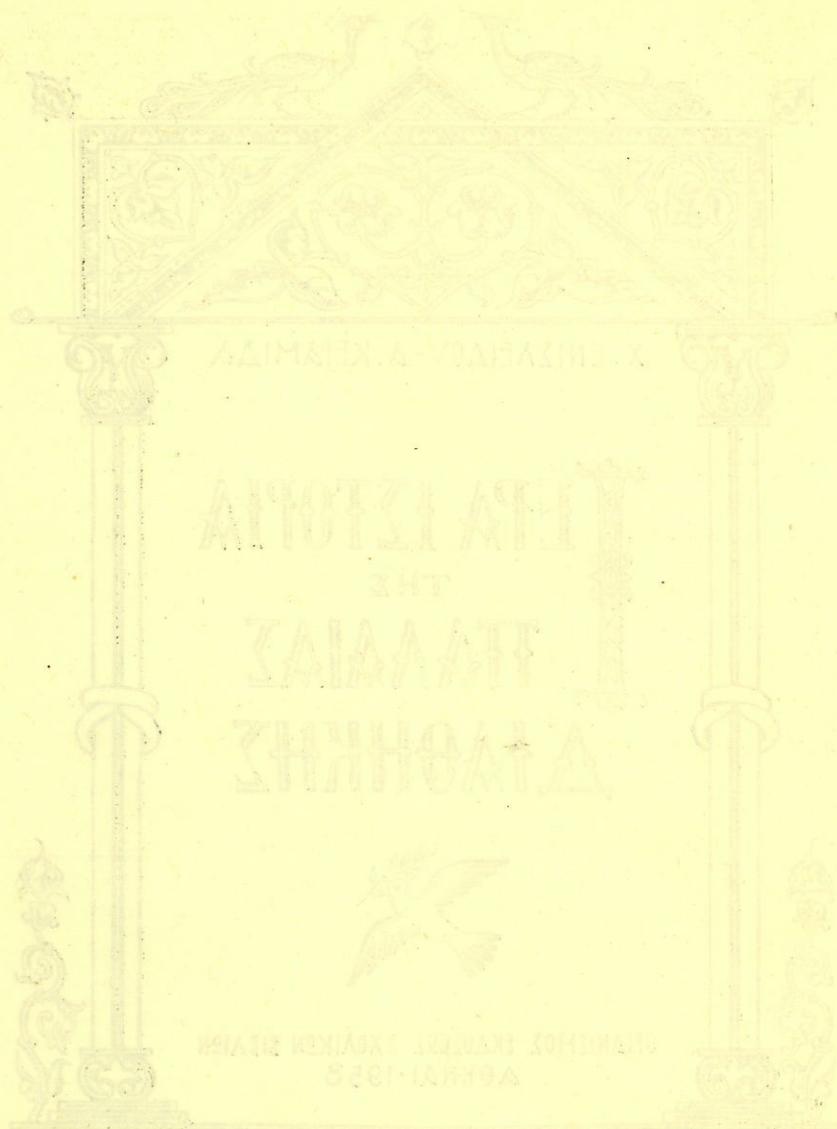
Έγενδέριος Θεοφάνειος

15 Δεκεμβρίου
1970

2

39

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Παλαιά Διαθήκη καὶ ἡ **Καινὴ Διαθήκη** εἶναι τὰ δύο
ἱερὰ βιβλία, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν τὴν Ἀγίαν
Γραφήν. [Αὐτὴ πάλιν μαζὶ μὲ τὴν Ἱερὰν Παράδο-
σιν ἀποτελοῦν τὴν Ἀποκάλυψιν, ἡ ὅποια εἶναι ἡ
πηγὴ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Διότι ἡ θρησκεία
ἡ χριστιανικὴ εἶναι θρησκεία ἀποκεκαλυμμένη, δηλ. φανερωμένη
εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ στόματος τῶν Πατριαρ-
χῶν, τῶν Προφητῶν καὶ κατ' ἔξοχὴν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ.

‘Η Παλαιά Διαθήκη εἶναι :

α') **Ἡ ἀποκάλυψις** τῆς θρησκείας τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ διὰ
τῶν Πατριαρχῶν, τοῦ Μωυσέως καὶ τῶν Προφητῶν, καὶ κυρίως
ἡ **ὑπόσχεσις** τῆς ἐλεύσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ εἰς τὸν κό-
σμον· καὶ

β') **Τὸ βιβλίον**, τὸ ὅποιον περιέχει τὴν ἀποκάλυψιν αὐτὴν
καὶ τὸ ὅποιον ἐδόθη εἰς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαόν. Αὐτὸς διεφύλαξε
τὸ βιβλίον αὐτὸν σὰν τὰ μάτια του, διότι μέσα εἰς αὐτό, μαζὶ
μὲ τὴν ἴστορίαν του, καταγράφεται ἡ ἴστορία τῆς θρησκείας του.

Δι' ἡμᾶς τοὺς χριστιανοὺς ἡ Παλαιά Διαθήκη εἶναι τὸ **βιβλίον**,
τὸ ὅποιον μᾶς φανερώνει — ἀποκαλύπτει — τὰς βουλὰς τοῦ Θεοῦ
ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Περιλαμβάνει δὲ τὴν **Διαθήκην τοῦ Θεοῦ**,
ἥτοι τὴν **συμφωνίαν** Αὐτοῦ μὲ τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν κατὰ τοὺς
χρόνους τοὺς παλαιούς, δηλαδὴ τοὺς πρὸ Χριστοῦ.

Τὴν νέαν **Διαθήκην τοῦ Θεοῦ**, ποὺ ἔγινε μεταξὺ τοῦ Θεοῦ
καὶ ὅλων τῶν ἀνθρώπων, τὴν ἔκαμεν ὅταν ἥλθεν εἰς τὸν κόσμον
ὁ Χριστός. Αὐτὴ καταγράφεται εἰς τὸ δεύτερον βιβλίον τῆς Ἀγίας

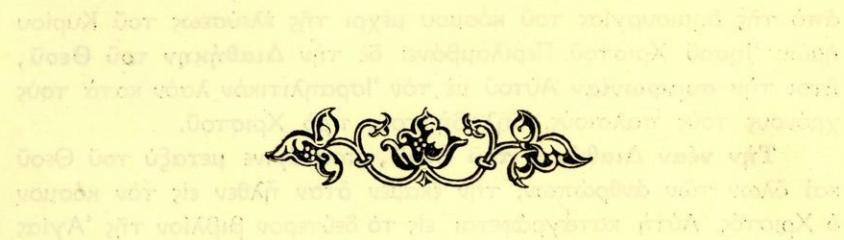
Γραφῆς, ποὺ λέγεται διὰ τοῦτο **Καινὴ**, δηλ. νέα, Διαθήκη καὶ ἡ ὁποία περιλαμβάνει τὴν ζωήν, τὴν διδασκαλίαν, τὰ θαύματα καὶ τὸ ὅλον ἔργον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

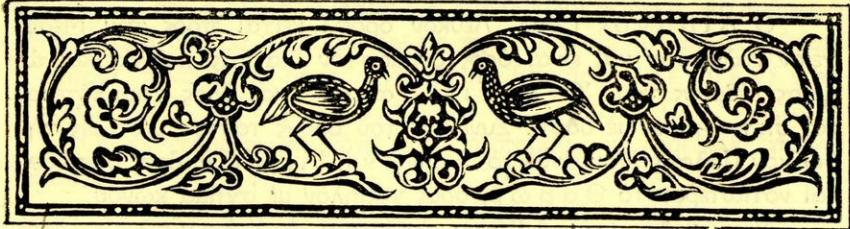
2. Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη εἶναι τὸ μόνον θρησκευτικὸν βιβλίον τῶν Ἐβραίων καὶ ἡ πηγὴ τῆς θρησκείας των. Ἀπὸ αὐτοὺς παρελάβομεν αὐτὴν καὶ ἡμεῖς οἱ χριστιανοί, διότι τὸ ἱερὸν τοῦτο βιβλίον περιέχει τὰς ἀποκαλύψεις καὶ τὸ θέλημα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ἀποτελεῖται ἀπὸ 49 βιβλία, τὰ ὅποια ἔγραψεν ὁ Μωυσῆς, ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναοῦ, ὁ Δαβὶδ, οἱ Προφῆται καὶ ὄλοι ιεροὶ συγγραφεῖς, φωτιζόμενοι ἀπὸ τὸ Ἀγιον Πνεῦμα. Τὰ ἔγραψαν δέ, ὅλα σχεδὸν, εἰς τὴν Ἐβραϊκὴν γλῶσσαν.

Κατόπιν ὅμως τὰ μετέφρασαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσάν κατὰ τὸν Γ' καὶ Β' αἰῶνα πρὸ Χριστοῦ εἰς τὴν Ἀλεξανδρειαν διάφοροι ἐλληνομαθεῖς Ἰουδαῖοι. Ἡ ἐλληνικὴ μετάφρασις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὀνομάζεται μετάφρασις τῶν ἑβδομήκοντα (Ο'), διότι ἔγινε, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἀπὸ ἑβδομήκοντα, ἢ ἑβδομήκοντα δύο. (ΟΒ') διὰ τὴν ἀκρίβειαν, ἐρμηνευτάς.

3. Τὴν ἱερὸν ἰστορίαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶναι ἀπαραίτητον νὰ γνωρίζωμεν ἡμεῖς οἱ χριστιανοί, διότι εἶναι ἡ ἰστορία τῆς θρησκείας τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ τῶν Ἐβραίων, τὸν ὅποιον λατρεύομεν καὶ ἡμεῖς, καὶ διότι ἡ χριστιανικὴ θρησκεία, τὴν ὅποιαν ἴδρυσεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἔχει ὡς ἀρχὴν τὴν θρησκείαν τῶν Ἐβραίων.

Ἡ Ἱερὰ Ἰστορία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης προετοιμάζει τὸν χριστιανὸν νὰ ἐννοήσῃ τὴν οὐσίαν καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς Καινῆς Διαθήκης ἢ τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοῦτο ὅποιος θέλει νὰ κατανοήσῃ πληρέστερον καὶ εύκολώτερον τὴν θρησκείαν τοῦ Σωτῆρος μας Χριστοῦ καὶ τὴν **Καινὴν Διαθήκην Αὐτοῦ** πρέπει νὰ γνωρίσῃ προηγουμένως τὴν **Παλαιὰν Διαθήκην τοῦ Θεοῦ**.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ

1. Η ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ ΓΕΩΦΥΣΙΚΩΣ

 ώρα εις τὴν ὁποίαν ἔζησε καὶ ἔδρασεν ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαός εἶναι κυρίως ἡ Παλαιστίνη. Τότε ἐλέγετο Χαναάν. Οἱ Ἐβραῖοι τὴν ὀνόμαζαν γῆν ὀγίαν καὶ γῆν τῆς ἐπαγγελίας, δηλ. τῆς ὑποσχέσεως, διότι ὁ Θεὸς τὴν ὑπεσχέθη εἰς τοὺς Πατριάρχας καὶ τὸν Μωυσῆ.

Η Παλαιστίνη εἶναι μικρὰ παραθαλάσσιος χώρα, ἡ ὁποία κεῖται εἰς τὰ νότια τῆς Μ. Ἀσίας, μεταξύ τῆς Συρίας καὶ τῆς Ἀραβίας. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία μέρη, τὴν παραλίαν τῆς Μεσογείου θαλάσσης, τὸ ὁροπέδιον τῆς Χαναάν εἰς τὸ μέσον καὶ τὴν κοιλάδα τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ πρὸς ἀνατολάς.

Η κοιλάς αὐτὴ εἶναι πολὺ χαμηλοτέρα ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, εἶναι στενὴ καὶ μακρὰ καὶ δμοιάζει μὲ εὔρυ βάραθρον.

2. Η Παλαιστίνη πρὸς βορρᾶν συνορεύει μὲ τὴν Συρίαν, πρὸς νότον μὲ τὴν ἔρημον τῆς Ἀραβίας, πρὸς ἀνατολὰς μὲ τὴν Χαλδαίαν καὶ πρὸς δυσμὰς μὲ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν. Παλαιότερα κατὰ μῆκος τῆς Μεσογείου θαλάσσης ἦσαν ἐγκατεστημένοι οἱ Φοίνικες πρὸς βορρᾶν καὶ οἱ Φιλισταῖοι πρὸς νότον.

Η χώρα αὐτὴ εἶναι γενικῶς ὁρεινή, ἔχει ἑκτασιν 30 χιλιάδων τετρ. χιλιομέτρων καὶ διασχίζεται ἀπὸ δύο ὁροσειράς. Αἱ ὁροσειραὶ αὗται προβάλλονται ἀπὸ δύο μεγάλα καὶ ὑψηλὰ ὅρη, τὰ ὅποια εἶναι εἰς τὰ σύνορα τῆς Παλαιστίνης καὶ τῆς Συρίας, τὸν Λίβανον καὶ τὸν Ἀντιλίβανον.

‘Ο Λίβανος (δηλ. Λευκὸν ὅρος) κεῖται πρὸς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν καὶ εἶναι ὅρος ὀνομαστὸν διὰ τὰς πολλὰς καὶ ώραίας κέδρους του. ‘Ο Αντιλίβανος εἶναι ὅρος χαμηλότερον καὶ σκεπτασμένον μὲν δάση. Συνέχεια τοῦ ὅρους τούτου μέσα εἰς τὴν βόρειον Παλαιοστίνην εἶναι τὸ ‘Ἐρων ἦ Αέρων, ὅρος δασῶδες, καὶ νοτιώτερον τὸ Θαβών, ὅρος χαμηλὸν μὲν σχῆμα κάνουν.

Νοτιώτερον τοῦ Λιβάνου ὑψώνεται ὁ Κάρμηλος, ὅρος κατάφυτον καὶ γεμάτον πηγάς. Παραφυάδες του εἶναι τὸ ὅρος Γαριζίν καὶ τὰ ὑψώματα τῆς Ιερουσαλήμ.

Κοντὰ εἰς τὴν Ιερουσαλήμ ὑψώνεται τὸ χαμηλὸν καὶ κατάφυτον ἀπὸ ἐλαίας ὅρος τῶν ‘Ελαιῶν, μὲν τοὺς τρεῖς λόφους τῆς Ιερουσαλήμ, Σιών, Μορία καὶ Γολγοθᾶ.

Μικρὰς πεδιάδας ἡ Χαναάν ἔχει τὴν εὐφορωτάτην πεδιάδα τοῦ Σάρωνος καὶ βορειότερον τὴν πεδιάδα τῆς Ακκώς καὶ Τεσδράς. Περίφημος εἶναι ἀπὸ τὴν ιστορίαν τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναοῦ ἡ φάραγξ Αἰλών.

3. Τὰ ὄντα τῆς Παλαιοστίνης εἶναι τὰ ἔξης :

‘Η μεγάλη λίμνη Ἀσφαλτίτης, γεμάτη ἀσφαλτον καὶ λάβαν, λεγομένη καὶ Νεκρά θάλασσα, διότι μέσα της καὶ γύρω της δὲν ὑπάρχει ζωὴ (ψάρια καὶ ζῷα καὶ ἄνθρωποι). Ἐδῶ ἀλλοτε ἥσαν δύο πόλεις, τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα.

‘Η λίμνη τῆς Γαλιλαίας, ἡ ὅποια λέγεται καὶ λίμνη τῆς Γενησαρέτ καὶ θάλασσα τῆς Τιβεριάδος. Τὰς δύο αὐτὰς λίμνας ἔνωνει διὸ δάνης ποταμός, δοποῖος πηγάζει ἀπὸ τὸ ‘Ερμών, διέρχεται διὰ τῆς λίμνης Γενησαρέτ καὶ χύνεται εἰς τὴν Νεκρὰν θάλασσαν.

‘Η Χαναάν ἔχει καὶ πολλοὺς χειμάρρους, ὅπως εἶναι ὁ χείμαρρος Κισών, πηγάζων ἀπὸ τὸ Θαβώρ, ὁ χείμαρρος Κανᾶς, ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὸ Γαριζίν, ὁ χείμαρρος Σωράς, ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὰ ὑψώματα τῆς Χεβρών. Αὗτοί χύνονται εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν. ‘Ο χείμαρρος τῶν Κέδρων παρὰ τὴν Ιερουσαλήμ. Αὗτός χύνεται εἰς τὸν Ιορδάνην ποταμόν.

4. Τὸ κλῖμα τῆς Παλαιοστίνης εἶναι θερμὸν μὲν εἰς τὰ πεδινά, δροσερὸν δὲ εἰς τὰ ὄρεινά. Τὸ ἔδαφός της εἶναι, ἴδιως εἰς τὰ πεδινά, εὐφορώτατον, ἀκόμη καὶ εἰς τὴν πέραν τοῦ Ιορδάνου χώραν, τὴν Περαίαν.

Εἰς ὅλην τὴν Παλαιοστίνην εύδοκιμεῖ ἡ ἄμπελος, οἱ δημητρια-

κοὶ καρποὶ καὶ ἡ ἐλαία. Ὡραῖοι καὶ πανύψηλοι φοίνικες καὶ διάφορα ὅπωροφόρα δένδρα βλαστάνουν εἰς τὴν εὐλογημένην αὔτὴν χώραν, ἡ ὅποια πράγματι, ὅπως ἔλεγον οἱ Ἐβραῖοι, ρέει μέλι καὶ γάλα.

Οἱ ἑκτεταμένοι λειμῶνες τῆς ἡμπτοροῦν νὰ τρέφουν πολλὰ ποίμνια.

2. Η ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΣ

Πολλὰ χρόνια πρὸ Χριστοῦ τὴν Χαναὰν κατοικοῦσαν πολλοὶ καὶ διάφοροι λαοί, ὅπως οἱ Ἀμαληκῖται, οἱ Ἀμοραῖοι, οἱ Μαδιανῖται, οἱ Μωαβῖται, οἱ Ἱεβουσαῖοι καὶ ἄλλοι, ὀνομαζόμενοι δῆλοι μαζὶ Χαναὰν ανατίθοι.

Εἰς τὴν χώραν αὐτὴν περὶ τὰ 2 χιλιάδες ἔτη πρὸ Χριστοῦ ἤλθε καὶ κατώκησεν ὁ Ἀβραάμ, ὁ πατριάρχης τῶν Ἐβραίων. Ἐκρίευσαν δὲ ὅλην τὴν Χαναὰν καὶ κατώκησαν αὐτὴν οἱ Ἐβραῖοι ὁριστικῶς μετὰ τὴν ἔξοδόν των ἐκ τῆς Αἴγυπτου, ὅπως θά μάθωμεν. Τότε ἐμοίρασαν τὴν χώραν εἰς δώδεκα τμήματα, κατὰ τὰς δώδεκα φυλάς, εἰς τὰς ὅποιας αὐτοὶ ἔχωρίζοντο. Καὶ ίδρυσαν κράτος μὲ πρωτεύουσαν τὴν Χερσόποιαν τὴν Ιερουσαλήμ.

2. Η Παλαιστίνη πολιτικῶς ἔχωρίζετο εἰς τέσσαρα μέρη : Τὴν Ἰουδαίαν, τὴν Σαμάρειαν, τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὴν Περαίαν. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ περιελάμβανε καὶ πέμπτον τμῆμα, τὴν Ἰδουμαίαν.

Πόλεις τῆς Χαναὰν ἦσαν αἱ ἔξης :

Εἰς τὴν Περαίαν ἡ Ἀβιλᾶ, ἡ Βηθαβαρᾶ καὶ τὰ Γέργεσα.

Εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἡ Ναζαρέτ, ἡ Καπερναούμ, ἡ Χοραζίν, ἡ Βηθσαϊδᾶ καὶ ἡ Δάνω.

Εἰς τὴν Σαμάρειαν ἡ Σηλώ, ἡ Βαιθήλ, καὶ ἡ Συχὲμ ἡ Συχάρ.

Εἰς τὴν Ἰδουμαίαν ἡ Πέτρα.

Καὶ εἰς τὴν Ἰούδαιαν ἡ Χερσόποια, ἡ Ἱερουσαλήμ, ἡ Βηθλεέμ, ἡ Ραμά, ἡ Ἱεριχώ καὶ ἡ Γαβαών.

3. Η Ιερουσαλήμ εἶναι ἡ ἐνδιοξοτέρα πόλις τῆς Παλαιστίνης. Αὔτὴ ἐκτίσθη ἐπάνω εἰς δύο λόφους, τὸν λόφον Σιών καὶ τὸν λόφον Μορία εἰς ὕψος 775 μέτρων ὑπέρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου εἶχεν 120 χιλιάδας κατοίκους. Ἐπὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶχε 50 χιλιάδας καὶ σήμερον μόνον 40 χιλιάδας.

Ιερουσαλήμ (δηλαδὴ πόλιν τῆς εἰρήνης) τὴν ὡνόμασαν οἱ Ἐβραῖοι, διότι ἦτο πόλις ὀχυρωμένη καλὸς μὲ τείχη ἰσχυρά. Ἐκεῖ ἀλλοτε ὑπῆρχεν ἡ πόλις Σαλήμ, τὴν ὅποιαν εἶχε κτίσει ὁ πρῶτος τῆς βασιλεὺς καὶ ἀρχιερεὺς Μελχισεδέκ περὶ τὸ ἔτος 2 χιλιάδες πρὸ Χριστοῦ. Οἱ Ἐβραῖοι τὴν ἐκυρίευσαν δριστικὰ περὶ τὸ ἔτος 1050 π. Χ.

Ο Δαβίδ, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ, τὴν ἔκαμε πρωτεύουσαν τοῦ μεγάλου ἑβραϊκοῦ κράτους, καὶ ἀπὸ τότε παρέμεινεν ἡ ἐνδοξότερα πόλις τῆς Παλαιστίνης.

Οἱ Ρωμαῖοι τὸ ἔτος 70 μετὰ Χριστὸν τὴν κατέστρεψαν ἐντελῶς. Εἰς ὅλους ὅμως τοὺς αἰῶνας ἡ Ἱερουσαλήμ παρέμεινε πόλις ἀγία καὶ διὰ τοὺς Ἐβραίους καὶ διὰ τοὺς Χριστιανούς καὶ διὰ τοὺς Μωαμεθανούς ἄκομη.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΩΤΗ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΕΝ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

3. Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ (*Γενέσ. Α' καὶ Β'*)

ὸ Σύμπαν, τὸ δποῖον μᾶς περιβάλλει, ὀνομάζεται κόσμος. Ὁ κόσμος αὐτός, τὸ ὥραῖον τοῦτο μεγαλούργημα τοῦ Θεοῦ, ἦτο ἐποχή, κατὰ τὴν δποίαν δὲν ὑπῆρχεν. Ὑπῆρχεν ὅμως δ αἰ ὡ νιος καὶ π αντοδύναμος, δ πάν σοφος καὶ π ανάγθος Θεός, δ δποῖος ἀπὸ ἀγάπην ἐδημιούργησε μὲ σοφίαν τὸν κόσμον.

Τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου μᾶς διηγεῖται τὸ πρῶτον βιβλίον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τὸ δποῖον διὰ τοῦτο ὀνομάζεται Γένεσις. «Ἐν ἀρχῇ, λέγει, ἐδημιούργησεν δ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Ἡ δὲ γῆ ἦτο ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος».

Εἶπε λοιπὸν τότε δ Θεός καὶ ἔγινε πρῶτα τὸ φῶς, καὶ ὑστερα διέταξε νὰ χωρισθῇ ἡ γῆ ἀπὸ τὰ ἄλλα οὐράνια σώματα. Κατόπιν εἶπε νὰ φυτρώσουν τὰ φυτὰ καὶ νὰ φανῇ δ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες. Ἐπειτα διέταξε καὶ ἔγιναν οἱ ἵχθυς καὶ τὰ ἄλλα ὑδρόβια ζῷα, καθὼς καὶ τὰ πτηνὰ καὶ τέλος τὰ ὑπόλοιπα ζῷα τῆς ξηρᾶς.

μεταξύ των αυτών πρωτην ανθρωπινων, οι οποίοι
ἀπετέλεσαν τὴν πρωτην ἐπὶ τῆς γῆς οἰκογένειαν.

‘Ο Ἄδαμ καὶ ἡ Εὔα ὀνομάζονται πρωτόπλαστοι.
Αὐτοὶ είναι οἱ προπάτορες τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

3. ‘Ο ἀνθρωπος ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο συστατικά, ἀπὸ τὸ
σῶμα καὶ ἀπὸ τὴν ψυχήν. Τὸ σῶμα είναι ὑλικὸν καὶ θνητόν,
ἐνῷη δὲ τὴν ψυχήν είναι πνεῦμα ἄστον καὶ ἀθάνατον.

‘Ο ἀνθρωπος διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὰ ζῷα, διότι ἐπροικίσθη
ἀπὸ τὸν Θεὸν μὲν τὸν νοῦν (τὸ λογικὸν) καὶ μὲ τὴν ἡθικὴν ἔλευ-
θερίαν. Μὲ τὰ χαρίσματα αὐτὰ δύναται νὰ σκέπτεται, νὰ πράττῃ
ἔλευθερα τὸ ἀγαθὸν καὶ νὰ προοδεύῃ εἰς τὴν ἀρετήν, ὥστε νὰ παρο-
μοιάσῃ πρὸς τὸν Θεὸν εἰς τὴν γνῶσιν, τὴν ἀγιότητα καὶ τὴν δύ-
ναμιν. Αὐτὸ τὸ λέγει δὲ Παλαιὰ Διαθήκη μὲ τὴν φράσιν, ὅτι ἐδη-
μιούργησεν δὲ Θεὸς τὸν ἀνθρωπὸν «κατ’ εἰκόνα αὐτοῦ
καὶ καθ’ ὅμοιόν αὐτὸν».

“Υστερα ἀπὸ τὴν δημιουργίαν εὐλόγησεν δὲ Θεὸς ὅλα τὰ δη-
μιουργήματά του. Εὐλόγησε δὲ ιδιαιτέρως τὸν ἀνθρωπὸν καὶ εἶπεν :

— Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατα-
κυριεύσατε αὐτῆς.

Τοιουτοτρόπως ἐδημιούργησεν δὲ Θεὸς τὸ σύμπαν. Μετὰ
τὴν δημιουργίαν δὲ Θεὸς δὲν ἐγκατέλειψε τὸν κόσμον εἰς τὴν τύχην
του, ἀλλὰ ἐξακολουθεῖ νὰ προνοῇ, δηλ. νὰ κυβερνᾷ καὶ νὰ φροντίζῃ

Αὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος.

Ἐκεῖ ἐρπετά, ⁽¹⁾ ὃν οὐκ ἔστιν ἀριθμός,

ζῶα μικρὰ μετὰ μεγάλων...

Πάντα πρὸς σὲ προσδοκῶσι
δοῦναι τὴν τροφὴν αὐτῶν εἰς εὔκαιρον ⁽²⁾,
δόντος σου αὐτοῖς, συλλέξουσιν.

Ἄνοιξαντός σου τὴν χεῖρα
τὰ σύμπαντα πλησθήσονται χρηστότητος.

Ἀποτρέψαντος δέ σου τὸ πρόσωπον
ταραχθήσονται.

Ἄντανελεῖς ⁽³⁾ τὸ πνεῦμα αὐτῶν
καὶ ἐκλείψουσι
καὶ εἰς τὸν χοῦν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν.

Ἐξαποστελεῖς τὸ πνεῦμά σου
καὶ κτισθήσονται
καὶ ἀνακαινιεῖς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς.

Ἔτω ⁽⁴⁾ ἡ δόξα Κυρίου εἰς τοὺς αἰῶνας.
εὐφρανθήσεται Κύριος ἐπὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ.

Ο ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν
καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν,
οἱ ἀπτόμενοι ⁽⁵⁾ τῶν ὀρέων καὶ καπνίζονται.

Ἄσω ⁽⁶⁾ τῷ Κυρίῳ ἐν τῇ ζωῇ μου,
ψαλῶ τῷ Θεῷ μου ἕως ὑπάρχω...
Ἐνδόγει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον.

4. Η ΑΜΑΡΤΙΑ ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΠΛΑΣΤΩΝ (Γενέσ. κεφ. Γ'—Δ')

Ο ἀγαθὸς Θεός, ὅταν ἐδημιούργησε τοὺς πρωτοπλάστους, δὲν τοὺς ἀφῆσεν εἰς τὴν τύχην των, ἀλλ' ἐφρόντισε διὰ τὴν τροφὴν καὶ τὴν κατοικίαν αὐτῶν. Ἔθεσεν αὐτοὺς εἰς τὸν π αράδεισον, δηλαδὴ εἰς ἓνα ὡραῖον κῆπον γεμάτον ἀπὸ φυτά, καρποφόρα δένδρα, πτηνὰ καὶ ζῶα, διὰ νὰ καλλιεργοῦν αὐτὸν καὶ νὰ τὸν φυλάττουν. Ἐκεῖ οἱ πρωτόπλαστοι εἶχον πλήρη ἐλευθερίαν. Ἡσαν εύτυ-

1. ψάρια, 2. εἰς τὸν κατάλληλον καιρόν, 3. θάλασσης, 4. ἃς εἶναι, 5. ἐγγίζων, 6. θάλασσα.

χεῖς, διότι ἡσαν ἐκ φύσεως ἀθῷοι, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐγνώριζαν τί ἦτο τὸ κακὸν καὶ τί τὸ καλὸν ἢ ἀγαθόν.

’Αλλ’ ὁ Θεὸς ἡθέλησε νὰ δοκιμάσῃ τοὺς πρώτους ἀνθρώπους, νὰ γυμνάσῃ αὐτοὺς εἰς τὸ ἀγαθόν, ὥστε νὰ τὸ πράττουν μὲ τὴν θέλησίν των καὶ μὲ τὴν ἐκτέλεσίν του νὰ μάθουν τὶ εἶναι καλὸν καὶ τὶ κακόν. Διὰ τοῦτο τοὺς ἔδωκε τὴν ἐντολὴν νὰ μὴ φάγουν ἀπὸ τὸν καρπὸν τοῦ δένδρου τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ. Τοὺς προειδοποίησε δὲ ρητῶς ὅτι, ἐὰν παραβοῦν τὴν ἐντολὴν αὐτήν, θὰ καταδικασθοῦν εἰς θάνατον.

2. Τὴν εὔτυχίαν τῶν πρωτοπλάστων μέσα εἰς τὸν παράδεισον ἔχαίροντο οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ, καὶ μόνον ὁ διάβολος ἐφθόνησεν αὐτήν. Αὐτὸς ἔλαβε τότε μορφὴν ὅφεως καὶ παρουσιάσθη εἰς τὴν Εὔαν καὶ τῆς ἐπρότεινε νὰ φάγη ἀπὸ τὸν καρπὸν τοῦ δένδρου τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ.

— «Ἐὰν φάγετε, τῆς εἶπεν, ἀπὸ τὸν καρπόν, θὰ γίνετε παντογνῶσται, ὅπως ὁ Θεός ». Ὡς Εὔα ἐπεισθη, ἔπεισε δὲ καὶ τὸν Ἀδὰμ καὶ ἔφαγε καὶ αὐτὸς ἀπὸ αὐτόν. Κατ’ αὐτὸν τὸν τρόπον οἱ προπάτορες παρέβησαν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. Ὡς πρᾶξις των αὐτὴν ἦτο παρακολούθησεν τὸν θέλημα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔγινεν ἀπὸ τὸν ἐγώησμόν των, διὰ νὰ γίνουν καὶ αὐτοί, ὅπως ὁ Θεός, παντογνῶσται.

Ἡ ἀμαρτία τῶν πρωτοπλάστων ἦτο μεγάλη, διὰ τοῦτο καὶ ἡ τιμωρία των ἦτο ἐπίσης μεγάλη. Ἀντὶ δὲ νὰ συναισθανθοῦν αὐτοὶ τὸ ἀμάρτημά των, νὰ μετανοήσουν εἰλικρινῶς καὶ νὰ ζητήσουν συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Θεόν, ἔρριψαν τὴν εὐθύνην ὁ μὲν Ἀδὰμ εἰς τὴν Εὔαν, ἡ δὲ Εὔα εἰς τὸν ὄφιν.

Τότε ὁ Θεὸς ἐτιμώρησε τὴν Εὔαν, τὸν Ἀδὰμ καὶ τὸν ὄφιν. Πρὸς τὴν Εὔαν εἶπε : « Μὲ πόνους νὰ γεννᾶς τὰ τέκνα σου καὶ νὰ είσαι ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν τοῦ ἀνδρός σου ».

Πρὸς τὸν Ἀδὰμ εἶπε : « Ἔνεκα τῆς ἀμαρτίας σου, μὲ τὸν ἰδρῶτα τοῦ προσώπου σου νὰ τρώγῃς τὸν ἄρτον σου, ἔως ὅτου τὸ σῶμά σου ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν γῆν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐλήφθη ».

Τέλος πρὸς τὸν ὄφιν, δηλ. τὸν διάβολον, εἶπεν ὁ Θεός : « Θὰ θέσω ἔχθραν μεταξὺ σοῦ καὶ τῆς γυναικός, καὶ μεταξὺ τῆς γενεᾶς σου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτῆς. Ἄπογονος τῆς γυναικὸς θὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλήν σου καὶ σὺ θὰ συντρίψῃς τὴν πτέρυναν αὐτοῦ ».*

Μεσοποταμίας. Ἐκεῖ ἐκαλλιέργησαν τὴν γῆν καὶ ἤρχισαν νὰ πολλαπλασιάζωνται μὲ τὴν πάροδον τῶν ἑτῶν.

“Οταν ἔγιναν πάρα πολλοί, ἔπειτε πάντα ἀπλωθοῦν εἰς ὅλην τὴν γῆν. Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισαν, πρὶν ἀποχωρισθοῦν καὶ διασπαροῦν εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τῆς γῆς, νὰ κτίσουν ἕνα ὑψηλὸν πάνυ ργόν, ἥ κορυφὴ τοῦ ὅποιου νὰ φθάνῃ μέχρι τοῦ οὐρανοῦ, διὰ νὰ γίνουν ἔνδοξοι εἰς ὅλας τὰς μελλούσας γενεάς.

‘Ο Θεός δύμως ἐτιμώρησε τότε τὴν ἀλαζονείαν τους αὐτήν. Καὶ πράγματι. Εἶχον προχωρήσει ἀρκετά εἰς τὸ ἔργον των, ὅταν ἐπαθον σύγχυσιν τῆς γλώσσης των, ὡστε ὁ εἰς δὲν ἐννοοῦσε τὸν ἄλλον. Καὶ ἡναγκάσθησαν τότε νὰ παύσουν νὰ οἰκοδομοῦν τὸν πύργον, ὁ ὅποιος διὰ τοῦτο ὠνομάσθη πάνυ ργός βαβέλ, δηλαδὴ τῆς συγχύσεως τῆς γλώσσης των.

“Υστερα οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε διεσκορπίσθησαν εἰς ὅλην τὴν γῆν. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Σήμη λέγονται Σημίται, τοῦ Χάμ Χαμίται καὶ τοῦ Ἰάφεθ Ἰαφετίται ἢ Ιαπετίται. “Ολους τοὺς ἀνθρώπους ἐκάλεσεν εἰς ἐνωσίν ὁ Χριστός, ὅταν ἐστείλε τὸ Ἀγιον Πνεῦμα.

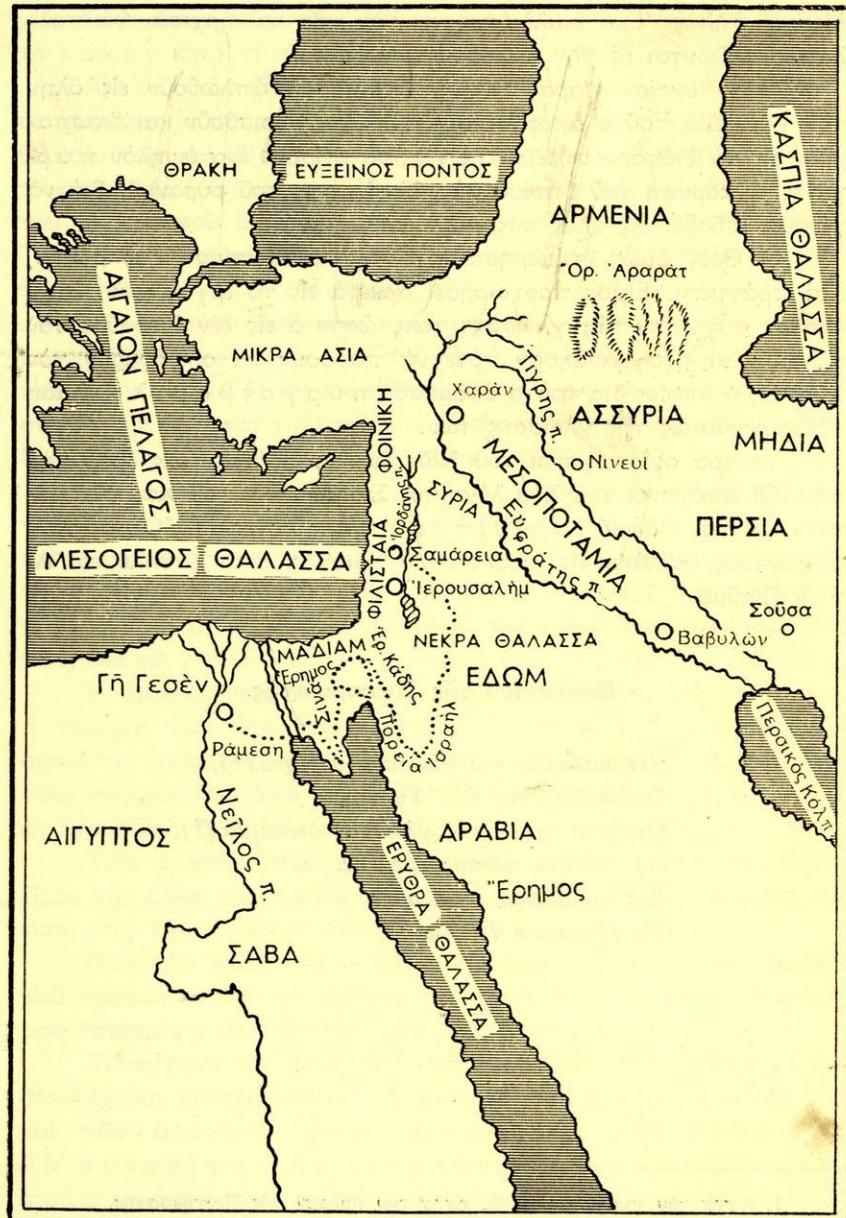
Κοντάκιον τῆς Πεντηκοστῆς

“Οτε καταβὰς τὰς γλώσσας συνέχεε⁽¹⁾,
διεμέριζεν ἔθνη δ “Υψιστος.

“Οτε τοῦ πυρὸς τὰς γλώσσας διένειμεν⁽²⁾,
εἰς ἐνότητα πάντας ἐκάλεσε.

Καὶ συμφώνως δοξάζομεν
Τὸ Πανάγιον Πνεῦμα.

1. Κατὰ τὴν πυργοποίίαν, 2. κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

✓ Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ

6. Ο ΑΒΡΑΑΜ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ (Γενέσ. IA', IB', IE' και IZ')

ἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε, μετὰ τὴν διασποράν των εἰς ὅλην τὴν γῆν, ἥρχισαν νὰ λησμονοῦν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ νὰ λατρεύουν τὰ εἰδώλα, δηλαδὴ τὰ δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ καὶ ὅχι αὐτὸν τὸν Θεόν.

Ἐλάτρευσαν λοιπὸν ὡς θεοὺς τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, τὴν βροχήν, τὴν ἀστραπήν, τὴν βροντὴν καὶ τὸν κεραυνόν, τὰ ἄστρα, τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῷα, τὰ ὅρη καὶ τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς θαλάσσας, καὶ γενικῶς τὴν φύσιν καὶ τὰ φυσικὰ φαινόμενα.

Τοιουτοτρόπως προῆλθεν ἡ πίστις εἰς τὴν ὑπαρξιν πολλῶν θεῶν, ἡ πολυθεϊσμὸς εἰδὼλος τρεῖς.

Ἡ εἰδωλολατρεία μὲ τὴν πάροδον τῶν ἐτῶν καὶ τῶν αἰώνων εἶχε τόσον πολὺ κυριεύσει τὸν κόσμον τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὡστε ὁ Θεὸς ἔξελεξεν ἔνα λαόν, εἰς τὸν ὃποιον ἐνεπιστεύθη τὴν ἀληθινὴν

θρησκείαν του, ἥτοι τὴν πίστιν εἰς τὸν ἔνα ἀληθινὸν Θεόν, τὸν Παντοκράτορα καὶ Δημιουργὸν ὅλου τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου.

2. Εἰς τὴν πόλιν τῆς Μεσοποταμίας Χαρράν ἐξηδίασεν ὁ Θεὸς 2.000 π. Χ. ἔνας εὐσεβὴς καὶ δίκαιος ἄνθρωπος, εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ ὅποιου ἐλατρεύετο ὁ ἀληθινὸς Θεός. ‘Ο ἄνθρωπος αὐτὸς ὀνομάζετο Ἀραάμ. Οὗτος κατήγετο ἀπὸ τὴν γενεὰν τοῦ Σήμου.

Τὸν πιστὸν αὐτὸν καὶ ἐνάρετον ἄνθρωπον ἐσχεδίασεν ὁ Θεὸς νὰ κάμη γενάρχην καὶ πατρίαρχην τοῦ ἑκλεκτοῦ λαοῦ, ὁ ὅποιος θὰ προήρχετο ἀπ’ αὐτόν. Παρουσιάσθη λοιπὸν εἰς αὐτὸν καὶ τοῦ εἶπε :

—Νὰ ἔξελθῃς ἀπὸ τὴν γῆν σου καὶ ἀπὸ τὴν συγγένειάν σου καὶ ἀπὸ τὴν κατοικίαν τοῦ πατρός σου, καὶ νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν γῆν, τὴν ὅποιαν θὰ σου δείξω. ‘Εκεῖ θὰ σὲ κάνω ἐθνος μέγα. Καὶ θὰ σὲ εὐλογήσω καὶ θὰ κάνω ἔνδοξον τὸ ὄνομά σου. Καὶ θὰ είσαι εὐλογημένος. Καὶ διὰ σοῦ θὰ εὐλογηθοῦν ὅλαις αἱ φυλαὶ τῆς γῆς.

Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ ἐννοοῦσεν ὁ Θεὸς τὴν ἐκ τοῦ Ἀβραὰμ καταγωγὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ (Γαλ. Γ', 16).

‘Αφοῦ ἐμάζευσεν ὁ Ἀβραὰμ ὅλα του τὰ ὑπάρχοντα, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν Χαρράν μὲ τὴν γυναῖκά του Σαρραν καὶ τὸν ἀνεψιόν του Λώτ καὶ τοὺς ὑπηρέτας του, καὶ ἔπειτα ἀπὸ πορείαν πολλῶν ἡμερῶν ἤλθε καὶ κατώκησεν εἰς τὴν γῆν Χαναάν αὐτοῦ. ‘Ο Ἀβραὰμ εἰς τὴν πόλιν Χεβρών καὶ ὁ Λώτ εἰς τὰ Σόδομα.

Τότε ὁ Ἀβραὰμ ὠνομάσθη ἀπὸ τοὺς Χανααίους ‘Εραάμ, δηλαδὴ ξένος, διαβάτης ἦ περάτης, ἤλθων ἐκ τῆς πέραν τοῦ Ιορδάνου χώρας, ποὺ ἐλέγετο Περσία. Διὰ τοῦτο μέχρι σήμερον οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραὰμ λέγονται ‘Εβραῖοι.

3. Εἰς τὴν Χαναάν ὁ Ἀβραὰμ ἔγινε πλουσιώτατος. Καὶ ἀπέκτησε μεγάλην δύναμιν, διότι εἶχε τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, ὁ ὅποιος πάντοτε προστατεύει τοὺς ἀγαθούς ἀνθρώπους.

“Οταν ὁ ἀνεψιός του Λώτ εἰς ἔνα πόλεμον, τὸν ὅποιον ἔκαμαν ἐναντίον τῶν Σοδόμων οἱ βασιλεῖς τῆς Χαναάν, συνελήφθη αἰχμάλωτος ἀπ’ αὐτούς, ὁ Ἀβραὰμ μὲ τοὺς ὑπηρέτας του καὶ τοὺς συμμάχους του ἐνίκησε τούτους καὶ ἤλευθέρωσε τὸν Λώτ.

‘Επιστρέφων τότε ὁ Ἀβραὰμ νικητής ἀπὸ τὸν πόλεμον ἐκεῖνον μὲ πολλὰ λάφυρα εἰς τὴν Χεβρών, ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν πόλιν Σα-

‘Η θέσις τοῦ γέροντος πατρὸς ἦτο φοβερά. Ὁπειτα ἀπὸ πολλὰς ὑποσχέσεις καὶ ἀπὸ προσδοκίαν πολλῶν ἐτῶν εἶχεν ἀποκτήσει ἐπὶ τέλους υἱόν, εῖχεν αἰσθανθῆ τὴν στοργὴν καὶ τὴν μεγάλην χαρὰν τοῦ τέκνου, καὶ ἴδοὺ τώρα διατάσσεται ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ τὸν θανατώσῃ ἐπάνω εἰς τὸ θυσιαστήριον.

‘Η πίστις του ὅμως ἦτο μεγάλη, μεγαλυτέρα ἀπὸ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸ παιδί του. Καὶ διὰ τοῦτο ἔξετέλεσε τὴν διαταγὴν τοῦ Θεοῦ.

Ἐστηκώθηκε πρωΐ, ἐφόρτωσεν εἰς ἔνα ζῷον τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν θυσίαν ξύλα, ἥλθεν εἰς τὸ ὑποδειχθὲν ὄρος, ἀφῆκε τὸ ζῷον καὶ τοὺς ὑπηρέτας εἰς τοὺς πρόποδας, ἐφόρτωσεν εἰς τοὺς ὕμους τοῦ Ἰσαάκ τὰ ξύλα καὶ ἀνέβηκε μαζύ του ἔως τὴν κορυφήν.

‘Οταν κατεσκεύαζαν τὸ πρόχειρον θυσιαστήριον, ἤκουε τὸν ἀνύποπτον Ἰσαάκ νὰ τὸν ἔρωτᾶ :

— Πατέρα, ἴδοὺ τὰ ξύλα, ἡ φωτιὰ καὶ τὸ μαχαίρι. Ἄλλὰ ποῦ είναι τὸ πρόβατον, ποὺ θὰ θυσιάσωμεν ;

Καὶ ὁ Ἀβραάμ συγκρατῶν τὴν συγκίνησίν του ἀποκρίνεται :

— Ο Θεὸς θὰ μᾶς τὸ προμηθεύσῃ, παιδί μου.

2. ‘Οταν ἐτοιμάσθηκεν ὁ βωμός, ἔλαβεν ὁ Ἀβραάμ τὸν ἀγαπητόν του υἱόν, τὸν ἔδεσε καὶ τὸν ἔρριψεν ἐπάνω εἰς τὸ θυσιαστήριον. Ἄλλὰ μόλις ἐσήκωσε τὸ χέρι του διὰ νὰ χτυπήσῃ τὸν Ἰσαάκ, ἀγγελος Κυρίου τὸν ἐκράτησε καὶ τοῦ εἶπεν :

— Ἀβραάμ, μὴ βάλης τὸ χέρι σου εἰς τὸ παιδί σου, καὶ μὴ κάμης κακὸ εἰς αὐτό, διότι ἀπέδειξες τὴν πίστιν σου μὲ αὐτό.

Καὶ εἶδε τότε ὁ Ἀβραάμ ἔνα κριάρι, ποὺ ἦτο ἐκεῖ πλησίον δεμένον, καὶ προσέφερεν αὐτὸ θυσίαν εἰς τὸν Θεόν. Καὶ ὁ καλὸς Θεὸς εὐλόγησε καὶ πάλιν τὸν Ἀβραάμ, καὶ ἐπανέλαβεν εἰς αὐτὸν τὰς ὑποσχέσεις του.

‘Η θυσία τοῦ ἀθώου Ἰσαάκ ἐπὶ τοῦ λόφου Μορία προεικονίζει καὶ συμβολίζει τὴν θυσίαν τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ Γολγοθᾶ.

3. Ὁπειτα ἀπὸ ὀλίγα ἔτη ἀπέθανεν ἡ Σάρρα καὶ ἐτάφη ὑπὸ τοῦ γέροντος Ἀβραάμ ἐντὸς ἐνὸς σπηλαίου πλησίον τῆς Χεβρών.

Κατόπιν ὁ Ἀβραάμ ἐνόμισε καλὸν νὰ νυμφεύσῃ τὸν Ἰσαάκ. Ἐπειδὴ ὅμως ἥθελε νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν γυναῖκα ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν του, ἀπέστειλε τὸν ἐμπιστόν δοῦλόν του Ἐλιέζερ εἰς τὴν

Χαρράν τῆς Μεσοποταμίας, διὰ νὰ ἐκλέξῃ ἐκεῖ σύζυγον διὰ τὸν Ἰσαὰκ ἀπὸ τὰς συγγενεῖς του.

‘Ο Ἐλιέζερ ἐφθασεν εἰς τὴν Χαρράν καὶ πρὶν εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν, ὅταν ἐπλησίασεν εἰς τὸ φρέαρ, ἀπὸ ὅπου ἔπαιρναν νερὸν τὰ κορίτσια τῆς Χαρράν, ἔκαμε τὴν προσευχήν του καὶ παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νὰ τὸν βοηθήσῃ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆς συζύγου τοῦ Ἰσαὰκ, τοῦ κυρίου του. Καὶ ὁ καλὸς Θεὸς τὸν ἐβοήθησε.

Μόλις ἐτελείωσε τὴν προσευχήν του ὁ Ἐλιέζερ, ἐφάνη νὰ ἔρχεται ἀπὸ τὴν πόλιν μία ὡραία κόρη διὰ νὰ γεμίσῃ τὴν στάμναν της. Ἡτο ἡ Ρεβέκκα, ἡ ἔγγονὴ τοῦ Ναχώρ, ἀδελφοῦ τοῦ Ἀβραάμ, καὶ κόρη τοῦ Βαθουὴλ, υἱοῦ τοῦ Ναχώρ.

‘Η κόρη αὐτὴ εἰς τὴν παράκλησιν τοῦ Ἐλιέζερ ἐπροθυμοποιήθη νὰ τοῦ δώσῃ νερὸν διὰ νὰ πίῃ καὶ μόνη της ἔσπευσε νὰ ποτίσῃ τὰς καμήλους του.

‘Ο Ἐλιέζερ οὐχαριστήθη καὶ τῆς ἔδωσε τότε πλούσια δῶρα. Τῆς ἐφανέρωσε δὲ ὅτι ἔρχεται ἀπὸ τὴν Χαναάν ἀπεσταλμένος τοῦ Ἀβραάμ.

‘Οταν ὁ ἀδελφὸς τῆς Ρεβέκκας, ὁ Λάβαν, ἔμαθεν ὅτι εἰς τὴν Χαρράν εὑρίσκεται ὁ Ἐλιέζερ, ἔτρεξεν εἰς συνάντησίν του καὶ τὸν ἐφιλοξένησεν εἰς τὸ σπίτι τους.

‘Εκεῖ ὁ Ἐλιέζερ διηγήθη τὸν σκοπόν, διὰ τὸν ὅποιον εἶχε κάμει τὸ μακρινὸν αὐτὸν ταξίδι, καὶ ἔζήτησε τὴν Ρεβέκκαν διὰ σύζυγον τοῦ Ἰσαὰκ. Οἱ γονεῖς καὶ ἡ Ρεβέκκα ἐδέχθησαν, καὶ τότε ὁ Ἐλιέζερ ἐμοίρασεν εἰς τοὺς συγγενεῖς τὰ πλούσια δῶρα, ποὺ εἶχε φέρει ἀπὸ τὴν Χαναάν.

‘Υστερα ἀπὸ ὄλιγας ἡμέρας ἡ Ρεβέκκα, ἀφοῦ ἐλαβε τὴν εὐλογίαν τῶν γονέων της καὶ τὰς εὐχὰς τῶν ἄλλων συγγενῶν της, ἀνεψώρησε μὲ τὸν Ἐλιέζερ εἰς τὴν Χαναάν. Εἰς τὴν Χεβρὼν ἔγινε δεκτὴ ἀπὸ τὸν Ἀβραάμ καὶ τὸν Ἰσαὰκ μὲ μεγάλην χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν.

8. Ο ΙΑΚΩΒ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΤΩΝ (Γενέσ. ΚΕ'-ΚΗ')

‘Ο Ἰσαὰκ καὶ ἡ Ρεβέκκα ἀπέκτησαν δύο δίδυμα παιδιά, τὸν Ἡσαῦ καὶ τὸν Ἰακώβ. Πρῶτος ἐγεννήθη ὁ Ἡσαῦ καὶ ἐπομένως αὐτὸς ἦτο ὁ πρωτόκοσ. Καὶ σύμφωνα πρὸς τὰ τότε ἔθιμα αὐτὸς ἐπρεπε νὰ είναι ὁ κληρονόμος, ὁ ἀντιπρόσωπος καὶ

·δ ἀρχηγὸς ὄλοκλήρου τῆς οἰκογενείας, μετά τὸν θάνατον τοῦ Ἰσαάκ.

Ἐπειδὴ ὅμως οἱ δύο ἀδελφοὶ ἦσαν δίδυμοι, καὶ ἐπειδὴ καὶ οἱ δύο ἔγεννήθησαν σχεδὸν τὴν ἴδιαν ὥραν, διὰ τοῦτο ἐφιλονικοῦσαν διὰ τὰ πρώτα τόκια.

Ο Ἰακὼβ μάλιστα μὲ διάφορα τεχνάσματα καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τῆς μητρός του, ἡ ὁποία τὸν ἤγαπτα ἴδιαιτέρως, ἐπέτυχε νὰ

λάβῃ ἀπὸ τὸν γέροντα πλέον καὶ τυφλὸν Ἰσαάκ τὴν εὐλογίαν τῶν πρωτοτοκίων.

Ο Ἡσαῦ διὰ τοῦτο ὠργίσθη πολὺ καὶ ἤθελε νὰ τιμωρήσῃ τὸν Ἰακὼβ. Τότε ἡ Ρεβέκκα μὲ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ γέροντος Ἰσαάκ συνεβούλευσε τὸν Ἰακὼβ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Χαναὰν καὶ νὰ

ύπάγη εἰς τὴν Χαρρὰν τῆς Μεσοποταμίας, κοντά εἰς τὸν ἀδελφόν της Λάβαν, ἔως ὅτου περάσῃ ἡ ὁργὴ τοῦ Ἡσαῦ.

Οὐαὶ τῷ Ιακώβῳ, ἀφοῦ ἐπῆρε τὴν εὔλογίαν τῶν γονέων του καὶ τὴν συμβουλήν των νὰ πάρῃ γυναικά ἀπὸ τὰς θυγατέρας τοῦ Λάβαν, ἀνεχώρησε νύκτα καὶ κρυφά ἀπὸ τὸν Ἡσαῦ.

2. Τὴν πρώτην ἡμέραν ἔβαδισε, καὶ ὅταν ἐνύκτωσεν ἡ ναγκά-
σσὴν μὲν τὸν Ἀβραμό, τὸν δὲ Ιακώβον πέτραν τὴν ἔβαλε

“Η Θεοτόκος Μαρία ἔγινεν ἡ μυστικὴ κλῖμαξ, ἡ ὅποια συνέδεσε τὸν οὐρανὸν μὲν τὴν γῆν, καὶ διὰ τῆς ὅποιας κατέβη ὁ Θεός εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ σώσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ο τρίτος οἶκος τοῦ Ἀκαθίστου Ύμνου λέγει :

«Χαῖρε κλῖμαξ ἐπονράνιε, δι' ἣς κατέβη ὁ Θεός·

χαῖρε γέφυρα μετάγονσα τοὺς ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν».

Από τότε τὰ παιδιά καὶ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰακώβ λέγονται Ἡ σραηλίται.

3. Ο Ἰησαῦ, ὅταν ἔμαθεν ὅτι ἔρχεται ὁ ἀδελφός του, ἔτρεξε μὲν μεγάλην συνοδείαν καὶ τὸν ὑπεδέχθη μὲν χαράν. Ἐχάρη πολὺ καὶ ὁ γέρων Ἰσαάκ, διότι ἐπανέβλεπε καὶ τὰ δύο του παιδιά νὰ εἶναι πάλιν ἀγαπημένα. Η Ρεβέκκα εἶχε, φαίνεται, ἀποθάψει, χωρὶς νὰ ἀξιωθῇ νὰ ἴδῃ τὸν ἀγαπητόν της Ἰακώβ.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἰακώβ ἐπῆγεν εἰς τὴν Βαθήλ, εἰς τὸν τόπον ὃπου πρὸ εἰκοσαετίας εἶχεν ὕδει τὸ δνειρόν. Ἐκεῖ ἔκτισε θυσιαστήριον καὶ προσέφερεν εὐχαριστήριον θυσίαν εἰς τὸν Θεόν, διότι τὸν ἐπροστάτευσε κατὰ τὰ ἔτη τῆς ἀποδημίας του.

10. Ο ΙΩΣΗΦ ΚΑΙ ΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ ΤΟΥ (Γενέσ. ΛΣΤ'—Μ')

Ο Ιωσήφ ἦτο ἔνα ἀπὸ τὰ δώδεκα παιδιά τοῦ Ἰακώβ, ὁ περισσότερον ἀγαπητὸς εἰς αὐτόν, διότι ἐγεννήθη ἀπὸ τὴν ἀγαπητήν του σύζυγον Ραχήλ, καὶ διότι ἔξεχώριζεν ἀπὸ τὰ ἄλλα του παιδιά διὸ τὸν καλόν του χαρακτήρα.

Ἐνεκα τούτου οἱ ἀδελφοί του τὸν ἔζηλευαν καὶ τὸν ἐμίσουν. Ακόμη δὲ περισσότερον τὸν ἐφθόνησαν καὶ τὸν ἐμίσησαν, ὅταν οὗτος εἶδε καὶ διηγήθη εἰς αὐτοὺς καὶ τοὺς γονεῖς του δύο δνειρά.

Εἶδε πρῶτον, ὅτι εύρισκετο μὲ τοὺς ἀδελφούς του εἰς τοὺς ἀγρούς, ὅπου ἔδεναν δεμάτια ἀπὸ χόρτον. Τὰ ἴδικά του δεμάτια ἐστέκοντο ὅρθια, ἐνῷ τὰ δεμάτια τῶν ἄλλων ἐπεφταν καὶ προσκυνοῦσαν τὰ ἴδικά του. Εἰς τὸ δεύτερον δνειρόν εἶδεν, ὅτι ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ ἔνδεκα ἄστρα ἐπροσκύνησαν τὸν Ιωσήφ. Καὶ ὁ γέρων Ἰακώβ ἐπρόσθεσε :

— Θὰ σὲ προσκυνήσουν, παιδί μου, μίαν ἡμέραν οἱ γονεῖς σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου.

Απὸ τότε ζητοῦσαν εὐκαιρίαν οἱ ἀδελφοί του νὰ τὸν βλάψουν. Ο Ιωσήφ ἦτο τότε νέος δέκα ἐπτάτα ἑπτῶν.

Μίαν ἡμέραν ὁ γέρων Ἰακώβ εἶπεν εἰς τὸν Ιωσήφ νὰ μεταβῇ εἰς μακρινὸν μέρος, ὅπου ἔβοσκαν τὰ πρόβατα οἱ ἀδελφοί του, διὰ νὰ μάθῃ τὶ κάνουν τ' ἀδέλφια του καὶ πῶς εἶναι τὰ ποιμνιά των.

Ο Ιωσήφ ὑπήκουσε καὶ ἔφυγε πρὸς ἀναζήτησιν τῶν ἀδελφῶν του. Μόλις ὅμιως αὐτοὶ εἶδον τὸν Ιωσήφ νὰ ἔρχεται, εἶπον μεταξύ των :

— Νά, ἔρχεται αύτὸς ποὺ βλέπει τὰ ὄνειρα. Ἐλᾶτε νὰ τὸν θανατώσωμεν καὶ νὰ εἴπωμεν εἰς τὸν πατέρα, ὅτι τὸν κατεσπάραξεν ἄγριον θηρίον. Καὶ ἔτσι θὰ ἴδωμεν εἰς τὶ θὰ τὸν ὠφελήσουν τὰ ὄνειρα, ὅπου εἶδεν.

Τότε ὁ μεγαλύτερος ἀπ' αὐτούς, ὁ Ρουβῆμ, τοὺς εἶπε :

— Δὲν εἶναι καλὸν νὰ βάψωμεν τὰ χέρια μας μὲ τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ μας. "Ἄσ τὸν ρίψωμεν εἰς τοῦτον τὸν βαθὺν λάκκον καὶ ἂς ἀποθάνῃ ἔκει.

Καὶ εἶπε τοῦτο, διότι εἶχε σκοπὸν νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ κρυφὰ τὴν νύκτα καὶ νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὸν πατέρα.

Καὶ πράγματι, ὅταν ἐπλησίασε, τὸν ἔπιασσαν, τοῦ ἔβγαλαν τὸ ἐπανωφόρι καὶ τὸν ἔρριψαν εἰς ἓνα βαθὺν ξηροπήγαδον. "Υστερά ἐκάθησαν νὰ φάγουν. Ὁ Ἰωσήφ μέσα ἀπὸ τὸν λάκκον ἔβγαζε φωνὰς ἀπελπισίας, ἀλλὰ κανεὶς δὲν συνεκινεῖτο ἀπὸ αὐτούς.

2. Κατὰ τύχην ἀπὸ ἑκεὶ διήρχοντο Ἰσμαηλῖται ἔμποροι, οἵ ὅποιοι μετέβαινον εἰς τὴν Αἴγυπτον μὲ τὰ καταραβάνια των. Τότε δὲ Ἰούδας εἶπεν εἰς τοὺς ἄλλους ἀδελφούς :

— Καλύτερα εἶναι νὰ πωλήσωμεν τὸν ἀδελφόν μας εἰς τοὺς ἔμπόρους, διὰ νὰ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν λάκκον ἀπὸ τὴν πεῖναν.

Καὶ τὸν ἐπώλησαν ἀντὶ εἴκοσιν ἀργυρῶν νομισμάτων. Διὰ νὰ δικαιολογήσουν δὲ τὴν κακὴν αὐτὴν πρᾶξιν των εἰς τὸν πατέρα τους, ἔσφαξαν ἓνα ἔριφιον καὶ μὲ τὸ αἷμά του ἔβαψαν τὸ ὄρασιον ἐπιανωφέρι, τὸ ὅποιον εἶχε χαρίσει ὁ Ἰακὼβ εἰς τὸν Ἰωσήφ, τὸ ἐπαρουσίασαν εἰς τὸν πατέρα των καὶ εἶπον :

— Τὸ ἐπανωφόρι αὐτὸν τὸ εύρήκαμεν εἰς τὸ δάσος. Μήπως εἶναι τοῦ Ἰωσήφ;

'Ο δυστυχής πατήρ τὸ ἀνεγνώρισε καὶ ἔκλαιεν ἀπαρηγόρητα ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Τοιουτοτρόπως τώρα δὲ Θεὸς τιμωρεῖ τὸν Ἰακὼβ διὰ τὰ ψεύδη του πρὸς τὸν πατέρα του Ἰσαάκ.

3. Οἱ Ἰσμαηλῖται ἔφεραν τὸν Ἰωσήφ εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ τὸν ἐπώλησαν ὡς δοῦλον εἰς τὸν ἄρχοντα καὶ αὐλικὸν τοῦ Φαραὼ Πετεφρῆν. Εἰς τὸ σπίτι δὲ τοῦ Πετεφρῆ δὲ Ἰωσήφ ἔδειξε τόσον καλὴν διαγωγήν, ἔργατικότητα καὶ τιμιότητα, ὥστε δὲ Πετεφρῆς ἤγάπησε τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸν διώρισε οἰκονόμον καὶ διαχειριστὴν τῆς περιουσίας του.

'Η σύζυγος ὅμως τοῦ Πετεφρῆ, ἡ ὅποία εἶχε κακὴν ψυχήν, ἐσυ-

κοφάντησε τὸν ἀθῶον Ἰωσήφ εἰς τὸν ἄνδρα τῆς ὡς ἄνθρωπον πο-
νηρόν, κακοήθη καὶ ἀνήθικον. Οὐ πετεφρῆς δὲ χωρὶς
νὰ ἔξετάσῃ ἔρριψε τὸν Ἰωσήφ εἰς τὴν φυλακήν.

Ἄλλὰ καὶ ἐδῶ ὁ καλὸς Θεός ἐπροστάτευσε τὸν ἐνάρετον Ἰωσήφ.

Διότι ὁ διευθυντής τῶν φυλακῶν ἔξετίμησε τὰς ἀρετὰς του καὶ τὸν διώρισεν ἐπιθεωρητὴν τῶν ἄλλων φυλακισμένων. Τοιουτοτρόπως ὁ Ἰωσήφ ἐπεσκέπτετο καθημερινῶς τοὺς φυλακισμένους καὶ τοὺς παρηγοροῦσε.

νὰ τρομάξῃ. Εἶδεν, ὅτι ἐστέκετο εἰς τὰς ὅχθας τοῦ Νείλου ποταμοῦ, καὶ ἔξαφνα ἐβγῆκαν ἀπὸ τὸν Νεῖλον ἐπτὰ ὥραῖς καὶ παχεῖαι ἀγελάδες καὶ ἔβοσκον ἐκεῖ. "Αλλαι ὅμως ἐπτὰ ἄσχημοι καὶ ἀδύνατοι ἀγελάδες ἐβγῆκαν ἀπὸ τὸν ποταμὸν καὶ κατέφαγον τὰς παχείας.

'Ο Φαραὼ ἐτρόμαξε καὶ ἔξυπνησεν. "Οταν δὲ ἀπεκοιμήθη καὶ πάλιν, εἶδεν ὅτι ἐφύτρωσαν ἐπτὰ στάχυα παχέα καὶ καρπερὰ καὶ ὅτι ἄλλα ἐπτὰ ἀδύνατα, λεπτὰ καὶ μαραμένα κατέπιον τὰ ἐπτὰ

ρηνούν οἱ υπήκοοί σου κατὰ τὰ εἴτη τῆς ουσιούχιας καὶ τὰς
3. 'Ο Φαραὼ ἔξεπλάγη διὰ τὴν σημασίαν τῶν δύνείρων, ἔθαύ-
μασε τὸν Ἰωσὴφ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν :

—'Ο Θεὸς σοῦ ἐφανέρωσεν ὅλα αὐτὰ καὶ δὲν ὑπάρχει κανεὶς
τόσον συνετὸς καὶ φρόνιμος ὃσον ἐσύ. Διὰ τοῦτο σὲ διορίζω εἰς τὴν
ὑπηρεσίαν αὐτήν. Εἰς τὰς διαταγάς σου θὰ ὑπακούη ὅλος δ λαός μου
εἰς ὅλην τὴν Αἴγυπτον.

Ἐβγαλε τότε τὸ δάκτυλίδι του καὶ τὸ ἔβαλεν εἰς τὸν δάκτυλον τοῦ Ἰωσήφ. Τοῦ ἐφόρεσε βασιλικὸν ἔνδυμα καὶ τοῦ ἔβαλε γύρω ἀπὸ τὸν λαιμὸν χρυσοῦν περιδέραιον. Διέταξε κατόπιν καὶ τὸν ἀνεβίβασαν εἰς βασιλικὴν ἄμαξαν καὶ τὸν ἀνεκήρυξεν ἐνώπιον τῶν Αἰγυπτίων δεύτερον ἄρχοντα τῆς Αἰγύπτου, περίπου ὡς ἀντιβασιλέα.

Ο Ἰωσήφ τότε ἦτο τριάκοντα ἔτῶν. Ἐνυμφεύθη δὲ καὶ ἔλαβε

σύζυγον τὴν Ἀσενέθ, θυγατέρα ἐνὸς Αἰγυπτίου ἱερέως, καὶ ἀπέκτησεν δύο παιδιά. Κατόπιν ἐγύρισε τὰς πόλεις τῆς Αἰγύπτου καὶ ἔκτισεν ἀποθήκας διὰ νὰ ἀποθηκεύσῃ τοὺς καρπούς, ποὺ θὰ ἐπερίσσευναν κατὰ τὰ ἔτη τῆς εὔτυχίας.

Τοιουτοτρόπως, ἐνῷ ὁ γέρων Ἰακὼβ ἔκλαιε καὶ ἐθρηνοῦσεν εἰς τὴν Χαναὰν τὴν στέρησιν καὶ τὸν θάνατον τοῦ ἀγαπημένου του

υίοῦ, ὁ Ἰωσὴφ ἐδιοξάζετο εἰς τὴν Αἴγυπτον ὡς δεύτερος ἄρχων αὐτῆς.

Οἱ ἀγιοὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας διδάσκουν, ὅτι ὁ Ἰωσὴφ ἔνεκα τῆς ἀθωότητος καὶ τῶν παθημάτων του καὶ τῆς τελικῆς δόξης του προεικονίζει τὸν Σωτῆρά μας Χριστόν.

Ἡ Ἐκκλησία μας τελεῖ τὴν μνήμην τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ παγκάλου τὴν Μεγάλην Δευτέραν ἔκαστου ἔτους, καὶ μὲ ὥραῖα τροπάρια ἔξυμνει τὰς πολλὰς ἀρετάς του.

Τὸ Κοντάκιον τῆς Μεγάλης Δευτέρας, ποὺ περιέχει μὲ συντομίαν τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἡμέρας αὐτῆς, λέγει τὰ ἔξης :

‘Ο Ἰακώβ ὡδύρετο (¹)
τοῦ Ἰωσὴφ τὴν στέρησιν,
καὶ ὁ γενναῖος ἐκάθητο ἄρματι,
ὡς βασιλεὺς τιμώμενος.
Τῆς Αἰγυπτίας γὰρ (²) τότε
ταῖς ἡδοναῖς μὴ δουλεύσας,
ἀντεδοξάζετο παρὰ τοῦ βλέποντος (³)
τὰς τῶν ἀνθρώπων καρδίας
καὶ νέμοντος στέφος ἄφθαρτον (⁴).

12. Ο ΙΑΚΩΒ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ 'ΤΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟΝ

(Γενέσ. MB' — N')

Μετὰ τὰ ἐπτά χρόνια τῆς εύτυχίας ἔφθασαν τὰ χρόνια τῆς δυστυχίας. Τότε ἥρχισεν ἡ πείνα νὰ μαστίζῃ καὶ νὰ θερίζῃ τὰς γειτονικὰς χώρας τῆς Αἰγύπτου, καὶ μόνον οἱ Αἰγύπτιοι δὲν ὑπέφερον.

Ἡ πείνα κατέλαβε καὶ τοὺς κατοίκους τῆς Χαναάν καὶ ἐπομένως καὶ τὸν Ἰακώβ μὲ τὰ παιδιά του καὶ τὰς οἰκογενείας των.

“Οταν λοιπὸν ἔμαθεν ὁ Ἰακὼβ, ὅτι εἰς τὴν Αἴγυπτον πωλεῖται σιτάρι, ἀπέστειλε τὰ παιδιά του ἐκεī ν' ἀγοράσουν. Πλησίον του ἐκράτησε μόνον τὸν Βενιαμίν.

Ἐρχονται τότε οἱ δέκα ἀδελφοὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον, παρουσιάζονται εἰς τὸν Ἰωσήφ, πέφτουν καὶ τὸν προσκυνοῦν, καὶ τοῦ ζητοῦν τὴν χάριν νὰ τοὺς πωλήσῃ σιτάρι.

‘Ο Ἰωσὴφ ἀμέσως τοὺς ἀνεγνώρισεν. Ἐνεθυμήθη τὸ ὄνειρον,

1. ἔθρηνοῦσε, 2. τῆς συζύγου τοῦ Πετεφρῆ, 3. τοῦ Θεοῦ, 4. στεφάνι.

ποὺ εἶχεν ἴδει, καὶ διὰ νὰ τοὺς κάμη νὰ συναισθανθοῦν ὅτι ἐφάνησαν σκληροὶ καὶ κακοὶ πρὸς αὐτόν, τοὺς εἶπεν ὅτι εἴναι κατάσκοποι καὶ δῖτι θὰ φυλακισθοῦν.

Οἱ ἀδελφοὶ ἐννόησαν τότε, ὅτι ὁ Θεὸς τοὺς τιμωρεῖ τώρα διὰ τὴν κακίαν των, ὁ δὲ Συμεὼν εἶπε πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν γλῶσσαν των, διὰ νὰ μὴ τοὺς καταλάβῃ ὁ ἄρχων :

— Δὲν σᾶς εἶπα ἑγώ νὰ λυπηθῶμεν τὸν ἀδελφόν μας καὶ νὰ μὴ τὸν βλάψωμεν ; Ἰδού ὁ Θεὸς μᾶς τιμωρεῖ τώρα.

‘Ο Ἰωσήφ μόλις ἤκουσεν αὐτὰ συνεκινήθη καὶ ἔκλαψε κρυφὰ ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του. Μετὰ τρεῖς δὲ ἡμέρας τοὺς ἐκάλεσε καὶ τοὺς εἶπεν :

— “Ἐνας ἀπὸ σᾶς θὰ μείνῃ ἐδῶ εἰς τὴν φυλακήν. Οἱ ὑπόλοιποι θὰ λάβετε σιτάρι καὶ θὰ μεταβῆτε εἰς τὴν πατρίδα σας, διὰ νὰ φέρετε τὸν μικρότερον ἀδελφόν σας, τὸν Βενιαμίν, διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι λέγετε τὴν ἀλήθειαν.

Καὶ πραγματικῶς ἐκρατήθη εἰς τὴν Αἴγυπτον ὁ Συμεὼν. Διὰ τοῦτο, ὅταν πάλιν ἥλθον διὰ ν' ἀγοράσουν σιτάρι, ἤναγκάσθησαν καὶ ἔφεραν μαζί των καὶ τὸν Βενιαμίν.

Τότε δὲν ἐκρατήθη ὁ Ἰωσήφ. Ἐφανερώθη εἰς αὐτοὺς καὶ τοὺς εἶπε μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὄφθαλμούς, ὅτι αὐτὸς εἴναι ὁ ἀδελφός των ὁ Ἰωσήφ, τὸν δποῖον εἶχον πωλήσει εἰς τὸν Ἰσματλίτας ἐμπόρους. Ο Θεὸς ὅμως δὲν τὸν ἄφησε νὰ χαθῇ, ἀλλὰ τὸν ἐπροστάτευσε καὶ τὸν ἀνέδειξεν ἄρχοντα τῆς Αἴγυπτου καὶ βασιλέα.

— Καὶ τώρα, ἐπρόσθεσε, νὰ ὑπάργετε εἰς τὴν πατρίδα, καὶ νὰ ἀναγγείλετε εἰς τὸν πατέρα, ὅτι εἴμαι εἰς τὴν ζωήν, καὶ νὰ τὸν πείσετε νὰ ἔλθῃ καὶ αὐτὸς ἐδῶ μὲ δλην τὴν οἰκογένειαν, μὲ τὰ παιδιά σας καὶ τὰ ὑπάρχοντά σας, διότι ἡ πείνα θὰ ἔξακολουθήσῃ ὀκόμη πέντε χρόνια.

2. Οἱ ἀδελφοὶ γεμάτοι χαράν, ἀφοῦ ἔλαβον ἀπὸ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸν Φαραὼ πλούσια δῶρα καὶ ἀμάξια: διὰ τὴν μετακόμισιν, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Χαναάν καὶ ἔφεραν εἰς τὸν γέροντα πατέρα των τὴν χαρμόσυνον εἰδησιν.

Ο Ἰακώβ, ὅταν ἔμαθεν ὅτι ζῆ ὁ υἱός του ὁ Ἰωσήφ, ἔχάρη χαράν μεγάλην, καὶ ἐτοιμάσθη μὲ δλην τὴν οἰκογένειάν του νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Πρίν περάσῃ τὰ σύνορα τῆς Χαναάν, προσέφερε θυσίαν εἰς

τὸν Θεόν. Τότε καὶ πάλιν ὁ Θεός τὸν εὐλόγησε καὶ τοῦ ὑπεσχέθη,
ὅτι θὰ τὸν κάμη λαὸν μέγαν, ὅτι θὰ είναι καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον
μαζί του, καὶ ὅτι θὰ ἐπαναφέρῃ τοὺς ἀπογόνους του εἰς τὴν γῆν
Χαναάν.

‘Ο Ιωσήφ, ὅταν ἔμαθεν ὅτι ἔρχεται ὁ Ἱακώβ, ἀνέβηκεν εἰς τὸ
βασιλικὸν ἄρμα καὶ ἔτρεξεν νὰ τὸν προϋπαντήσῃ. Αἱ στιγμαὶ τῆς
συναντήσεώς των ἥσαν πολὺ συγκινητικαί. Ἐνηγκαλίσθησαν ὁ
ἔνας τὸν ἄλλον, ἐφιλήθησαν καὶ ἔκλαυσαν ἐπὶ πολὺ ἀπὸ συγκίνησιν
καὶ χαράν.

3. “Ολη ἡ οἰκογένεια τοῦ Ἱακώβ ἥσαν τότε ψυχαὶ ἐβδομήντα
μήντα πέντε. Εἰς αὐτοὺς ἔδωκεν ὁ Φαραὼ μὲν εὐχαρίστησιν
τὴν εὐφορίον χώραν Γεσέν διὰ νὰ κατοικήσουν. Ἡτο δὲ αὐτὴ πρὸς
ἀνατολὰς τῶν ἐκβολῶν τοῦ Νείλου ποταμοῦ. Ἐκεῖ ἐγκατεστάθησαν
οἱ Ἱσραηλῖται καὶ ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ ἔγιναν
πράγματι λαὸς μέγας μέσα εἰς τὴν Αἴγυπτον.

13. Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗΝ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ. Ο ΙΩΒ (Γένεσις. Ἰωβ)

Ἄπο τὴν ἴστορίαν τῶν Πατριαρχῶν τῶν Ἐβραίων, δηλ. τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἰακώβ καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, μαθάνομεν τὴν θρησκείαν, τὴν ὅποιαν εἶχον οὗτοι κατὰ τὴν παναρχίαν ἐκείνην ἐποχήν, πρὸ τοῦ Μωσέως.

Ἡ θρησκεία τῶν Ἐβραίων ἦτο τότε ἡ μόνη ἀληθινή. Διότι ἐγνώριζε καὶ ἔλατρευε τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἐδίδασκε δηλ. ὅτι ἔνας καὶ μόνος είναι ὁ ἀληθινὸς Θεός, εἰς τὸν ὅποιον πρέπει οἱ ἄνθρωποι νὰ ἔχουν πίστιν καὶ ὑπακοὴν μεγάλην. Αύτὸ τὸ παράδειγμα ἔδωσαν εἰς τὸν λαόν των καὶ ὁ Ἀβραάμ καὶ ὁ Ἰσαάκ καὶ ὁ Ἰακώβ.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι ἐγνώριζον καὶ ἔλατρευον τὸν ἀληθινὸν Θεόν, ὅπως ἡ πατρικὴ οἰκογένεια τοῦ Ἀβραάμ, ποὺ ἐκατοικοῦσεν εἰς τὴν Χαρράν τῆς Μεσοποταμίας, ὁ Μελχισεδέκ, ὁ εὐσεβὴς Ἰωβ καὶ ἄλλοι.

"Ολοι οι ὄλλοι ἀνθρωποι ἡσαν εἰδωλολάτραι, δηλαδὴ ἔλατρευον ὅχι τὸν ὀληθινὸν Θεόν, τὸν Δημιουργὸν τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ τὰ κτίσματά του ἡ δημιουργήματα αὐτοῦ, τὰ δόποια λέγονται εἴ δωλα.

2. Αἱ κυριώτεραι διδασκαλίαι τῆς θρησκείας τῶν Ἑβραίων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡσαν αἱ ἑξῆς:

α') "Ἐνας Θεὸς ὑπάρχει ὀληθινός, πάντες οἱ λοιποὶ θεοί, οἱ θεοὶ τῶν εἰδωλολατρῶν, εἶναι ψευδεῖς θεοί, ὅχι ὀληθινοί.

β') 'Ο Θεός εἶναι ὁ ποιητὴς, δηλαδὴ ὁ Δημιουργὸς τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Αὔτὸς εἶπε καὶ ἔγινεν ὁ κόσμος.

γ') 'Ο ἀνθρωπὸς ἀποτελεῖται ἀπὸ σῶμα, ποὺ εἶναι θνητόν, καὶ ἀπὸ ψυχὴν ἥπενεῦμα, ποὺ εἶναι ἀθάνατον.

δ') Οἱ πρωτόπλαστοι, Ἄδαμ καὶ Εὔα, ἔζων κατ' ἀρχὰς εἰς τὸν παράδεισον, ὕστερα ὅμως ἡμάρτησαν καὶ ἐξεδιώχθησαν ἀπὸ ἐκεῖ.

ε') 'Η ἀμαρτία τῶν πρωτοπλάστων μετεδόθη εἰς ὀλόκληρον τὸ ἀνθρώπινον γένος, καί

Ϛ') 'Ο Θεός θὰ στείλῃ τὸν Χριστόν, διὰ νὰ σώσῃ τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ τὸ ἀμάρτημα αὐτό.

Αὔτὴ εἶναι ἡ ἀπὸ ποκάλυψις τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς Πατριάρχας. Αὔτὴν δὲ μετέδωκαν οὗτοι εἰς τὸν λαὸν τῶν Ἑβραίων, ὁ δόποιος προῆλθεν ἀπὸ αὐτούς. Αὔτὸν τὸν λαὸν ἐπροστάτευσεν ὁ Θεός. Διὰ τοῦτο λέγεται περιούσιος, δηλαδὴ ἐκλεκτός, λαὸς τοῦ Κυρίου.

3. 'Αλλ' ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων περιέχει πολλὰς μὲν ἀρετάς, ἀλλὰ καὶ πολλὰς ἡθικὰς ἀτελείας. Βλέπομεν π.χ. εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς τῶν Πατριαρχῶν νὰ γίνωνται γάμοι μεταξὺ συγγενῶν, οἱ ἀνδρες νὰ λαμβάνουν ὡς συζύγους πολλὰς μαζὶ γυναῖκας, καὶ νὰ εἶναι πολλάκις μεταξύ των φθονεροὶ καὶ ὅχι ἀγαθοὶ. Καὶ τοῦτο, διότι ἀκόμη δὲν γνωρίζουν τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ. Αὔτὸν θὰ τὸν λάβουν κατόπιν διὰ τοῦ Μωυσέως.

Παρ' ὅλας ὅμως τὰς ἀτελείας των οἱ Πατριάρχαι καὶ οἱ περὶ αὐτοὺς ἀνθρωποι ἔχουν σταθεράν τὴν πίστιν εἰς τὸν Θεόν καὶ τὴν ὑποταγὴν εἰς τὸ ἀγιον θέλημα αὐτοῦ. Τοῦτο μᾶς διδάσκει ἡ ιστορία τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Ἰσαὰκ καὶ τοῦ Ἰακώβ.

Μᾶς τὸ διδάσκει ἀκόμη παραστατικώτατα καὶ ἡ ιστορία τοῦ

πολυάθλου 'Ι ώ β, δ ὁ ποῖος καὶ εἰς τὰς δυστυχίας του ἀκόμη ἔ-
λεγεν :

—'Ο Κύριος τὰ ἔδωσεν, δ Κύριος τὰ ἀφήρεσεν. "Ἄσ εἶναι τὸ ὄνομα
τοῦ Κυρίου εὐλογημένον καὶ τώρα καὶ πάντοτε.

'Ο Ἰὼβ ἔζησεν εἰς τὰ χρόνια τῶν Πατριαρχῶν, καὶ ἦτο πλου-
σιώτατος καὶ εύτυχέστατος μὲ τὰ τέκνα του, μὲ τὰ ζῶα του, μὲ
τὴν περιουσίαν του. Ἡλθεν ὅμως ἐποχή, κατὰ τὴν ὅποιαν τὰ ἔχασεν
ὅλα, παιδιά, ζῶα μικρά καὶ μεγάλα, περιουσίαν. Καὶ μόνον τὴν
πίστιν του εἰς τὸν Θεόν δὲν ἔχασεν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν περίστασιν
αὔτὴν ἔλεγεν :

—'Ο Κύριος τὰ ἔδωσεν, δ Κύριος τὰ ἀφήρεσεν.

*Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον,
ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰώνος.*

Καὶ ὁ καλὸς Θεός τὸν ἔκαμε πάλιν εύτυχῆ καὶ πλούσιον.

παιδιά τῶν Ἰσραηλίτῶν, μόλις γεννῶνται. Ἀλλὰ τὸ σκληρὸν αὐτὸν μέτρον δὲν ἐπέτυχε, διότι αἱ μαῖαι ἐφοβοῦντο τὸν Θεὸν καὶ δὲν ἐπνιγοῦνται τὰ νεογέννητα. Διὰ τοῦτο διέταξεν ὁ Φαραὼ νὰ ρίπτωνται τὰ παιδιά, μόλις γεννῶνται, θυσία εἰς τὸν Νεῖλον ποταμόν, τὸν θεὸν τῶν Αἴγυπτίων, χωρὶς τὸ ἀπάνθρωπον αὐτὸν διάταγμα νὰ κρατήσῃ πολλὰ ἔτη.

2. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως ὁ Θεὸς μέσα εἰς τὸν διωγμὸν αὐτὸν προτοιμάζει τὴν σωτηρίαν τῶν Ἰσραηλίτων. Καὶ τώρα φέρει εἰς τὸν κόσμον τὸν ἐλευθερωτήν των. Εἶναι ὁ Μωυσῆς.

Μία Ἰσραηλίτις ἀπὸ τὴν φυλὴν τοῦ Λευΐ ἐγέννησεν ἔνα ἀγοράκι, τὸ ὅποιον ἐλυπήθη νὰ τὸ ρίψῃ εἰς τὸν Νεῖλον. Τὸ ἐκράτησε καὶ τὸ ἀνέτρεφε κρυφά εἰς τὸ σπίτι της ἐπὶ τρεῖς μῆνας.

Ἐπειδὴ ὅμως ἐφοβήθη μήπως ἀνακαλυφθῇ, ἔλαβεν ἔνα πλεκτὸν καλαμένιο κιβώτιον, τὸ ἄλειψε μὲ πίσσαν, ἔβαλε μέσα τὸ νήπιον καὶ τὸ ἔδωσεν εἰς τὴν κόρην της Μωυσῆς νὰ τὸ φέρῃ καὶ νὰ τὸ ρίψῃ εἰς τὸν ποταμὸν καὶ εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἥρχετο καὶ ἐλούετο ἡ κόρη τοῦ Φαραὼ, μήπως αὐτὴ τὸ λυπηθῇ καὶ τὸ σώσῃ.

3. Καὶ πράγματι, ὅταν κατέβη ἡ κόρη τοῦ Φαραὼ διὰ νὰ λουσθῇ, ἤκουσε τὰς φωνὰς τοῦ παιδιοῦ, διέταξε νὰ τῆς τὸ φέρουν καὶ συνεκινήθη, ὅταν μέσα εἰς τὸ καλαθάκι εἶδε τὸ ώραίο ἀγοράκι. Ἐπειδὴ δὲ τὸ συνεπάθησε, ἀπεφάσισε νὰ τὸ σώσῃ.

Μόλις ἡ Μαριάμ ἀντελήφθη τοῦτο, παρουσιάσθη καὶ ἥρωτησε τὴν κόρην τοῦ Φαραὼ, ἀνθέλη τροφὸν διὰ νὰ ἀναθρέψῃ τὸ παιδίον. Ἐτρεξε δὲ καὶ ἐκάλεσε τὴν μητέρα της. Τότε εἶπε πρὸς αὐτὴν ἡ κόρη τοῦ Φαραὼ :

— Διατήρησέ μου τὸ παιδίον τοῦτο καὶ θήλασε αὐτό, καὶ ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω τὸν μισθόν σου.

Ἐλαβε τότε ἡ μητέρα τὸ παιδίον, τὸ ἔθήλασε καὶ τὸ ἀνέθρεψεν ἐλεύθερα, σύμφωνα μὲ τὰς παραδόσεις καὶ τὰ ἥθη τῶν Ἰσραηλίτων. Ὁταν δὲ τοῦτο ἐμεγάλωσε, τὸ ἔφερεν εἰς τὴν κόρην τοῦ Φαραὼ, ἡ ὅποια τὸ υἱόθετησε καὶ τὸ ώνόμασε Μωυσῆς, δηλαδὴ ἀνθρωπὸν σωσμένον ἀπὸ τὰ ὄντα.

‘Ο Μωυσῆς ἔλαβε τότε βασιλικὴν ἀνατροφὴν μέσα εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ ἐμορφώθη μὲ δλην τὴν αἴγυπτιακὴν σοφίαν. Ἐγινε σοφὸς καὶ δυνατὸς εἰς ἔργα καὶ εἰς λόγους, παρ’ ὅλον ὅτι ἦτο βραδύγλωσσος καὶ ἰσχνόφωνος.

**15. Ο ΘΕΟΣ ΑΝΑΘΕΤΕΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΩΥΣΗΝ ΤΗΝ ΑΙΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΙΝ
ΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΤΩΝ ('Εξόδ. Β' — Δ')**

‘Ο Μωυσῆς, ὡς θετὸς υἱὸς τῆς κόρης τοῦ Φαραώ, εἶχεν ἀποκτήσει, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἔξαιρετικήν του μόρφωσιν, μεγάλην δύναμιν καὶ δόξαν. Δὲν ἐλησμόνησεν ὅμως, ὅτι ἦτο Ἰσραηλίτης καὶ δὲν ἔπαινε νὰ ἀγαπᾶ τοὺς ὁμοφύλους του καὶ νὰ ἀγανακτῇ, ὅταν ἔβλεπε τοὺς Αἴγυπτίους νὰ καταπιέζουν τοὺς Ἐβραίους.

Μίαν ἡμέραν ἔβγηκεν ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ ἴδῃ τοὺς συμπατριώτας του, τοὺς Ἐβραίους. Εἰς τὸν δρόμον εἶδεν ἔνα Αἴγυπτιον νὰ κτυπᾷ σκληρὰ ἔνα Ἐβραῖον. Ὅθελε νὰ τὸν σκοτώσῃ. Ὁργίσθη τότε ὁ Μωυσῆς. Ἡ φιλοπατρία του τὸν ἐκυρίευσε. Κατελήφθη ἀπὸ ἔθνικὴν συγκίνησιν καὶ ἔθεώρησεν Ἱερὰν ὑποχρέωσιν νὰ ἔπειμβῃ.

Ἐκτύπησε λοιπὸν τὸν Αἴγυπτιον δυνατὰ καὶ τὸν ἔθανάτωσεν. Ἐκοίταξε γύρω του. Δὲν τὸν εἶδε κανείς. Ἀμέσως ἔσκαψεν ἔνα λάκκον εἰς τὴν ἄμμον καὶ τὸν ἔθαψεν. Οἱ Ἰσραηλῖται ἐπῆραν θάρρος. Τὸ πρᾶγμα ὅμως δὲν ἔμεινε μυστικόν. Τὸ ἐπληροφορήθη καὶ ὁ Φαραώ. Διὰ τοῦτο ἔφυγεν ὁ Μωυσῆς κρυφὰ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον καὶ ἤλθεν εἰς μίαν χώραν τῆς Πετραίας Ἀραβίας, ἥ ὅποια ἔλέγετο Μαδιάμ.

Εἰς τὴν Μαδιάμ ὁ Μωυσῆς ἐγνωρίσθη μὲ τὸν Ἱερέα Ἰοθόρ^τ καὶ ἔλαβε σύζυγον τὴν θυγατέρα του Σεπφώραν, ἀπέκτησε δὲ δύο παιδιά εἰς ἡλικίαν τεσσαράκοντα ἔτῶν. Καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ καὶ ἔβοσκε τὰ πρόβατα τοῦ πενθεροῦ του.

2. Τὰ χρόνια ἐπερνοῦσαν καὶ οἱ Ἐβραῖοι ἐστέναζον κάτω ἀπὸ τὸν βαρὺν ζυγὸν καὶ τὰς πιέσεις τῶν Αἴγυπτίων. Τὰς ἐλπίδας των πλέον εἶχον μόνον εἰς τὸν Θεόν. Καὶ ὁ Θεὸς δὲν τοὺς ἔγκαττέλειψεν.

Μίαν ἡμέραν, ἐκεῖ ποὺ ὁ Μωυσῆς ἔβοσκε τὰ πρόβατα εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Χωρήβ, τὸ ὅποιον εύρισκεται εἰς τὴν χερσόνησον τοῦ Σινᾶ, εἶδεν ἔνα παράξενον θέαμα. Ἀπὸ μίαν βάτον ἔβγαιναν φλόγες, χωρὶς ὅμως νὰ καίεται ἥ βάτος. Ἐκπληκτός ὁ Μωυσῆς εἶπεν :

— “Ἄσ πλησιάσω νὰ ἴδω καλλίτερα τὸ παράξενον αὐτὸν θέαμα.

“Ηκουσεν ὅμως ἀμέσως τότε μίαν φωνήν, ἥ ὅποια ἤρχετο ἀπὸ τὴν φλεγομένην βάτον, νὰ τοῦ λέγη :

— Μωυσῆ, μὴ πλησιάσῃς ἐδῶ. Νὰ βγάλης τὰ ὑποδήματά σου,

διότι ὁ τόπος αὐτός εἶναι Ἱερός. Ἐγώ εἴμαι ὁ Θεὸς τῶν προγόνων σου. Εἰδα τὴν ταλαιπωρίαν τοῦ λαοῦ μου εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἥκουσα τὴν κραυγὴν τῆς ἀπελπισίας του ἐνεκα τῶν διωγμῶν του, καὶ ἀντελήφθην τὸν πόνον του καὶ θέλω νὰ ἔλευθερώσω αὐτοὺς ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Αἴγυπτίων. Θέλω νὰ τοὺς ἔξαγάγω ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον καὶ νὰ τοὺς ὀδηγήσω εἰς γῆν καλήν, ὅπου ῥέει γάλα καὶ μέλι, εἰς τὴν Χαναάν. Ἐλα λοιπὸν τώρα νὰ σὲ στείλω πρὸς τὸν Φαραὼ, διὰ νὰ ἔξαγάγῃς σὺ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραηλιτικὸν ἀπὸ τὸν τόπον τῆς δουλείας.

3. ‘Ο Μωυσῆς, ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο νὰ ἔπιστρέψῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐπροσπάθησε μὲ κάθε τρόπον νὰ ἀποφύγῃ τὸ βαρύν καὶ δύσκολον ἔργον, ποὺ τοῦ ἀνέθεσεν ὁ Θεός.

για
"Εφερεν ἐπιχείρημα τὸ ὅτι ἦτο ἰσχνόφωνος καὶ βραδύγλωσσος.
Τοῦ ἔδωσεν ὅμως θάρρος ὁ Θεὸς καὶ τοῦ ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ εῖναι πάν-
τοτε μαζί του, καὶ ὅτι θὰ τοῦ δώσῃ βοηθὸν εἰς τὸ ἔργον του τὸν ἀδελ-
φόν του 'Α αρών.

Ο Μάρκος γράφει τὸ ἦτο τότε ὀγδοήκοντα ἐτῶν, παρέλαβε τὴν
εχώρησε διὰ τὴν Αἴγυπτον. Κατὰ τὴν ἐπι-
τεν εἰς τὸν δρόμον τὸν μεγαλύτερον ἀδελφόν
ῆρχετο διὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν ἀπὸ τὴν Αἴγυ-

πον μᾶς περιγράφει τὰ γεγονότα αὐτὰ εἰς τὸ
Παλαιᾶς Διαθήκης, τὴν "Ἐξοδον, ('Ιδε
10 - 40).

ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΠΑΣΧΑ ΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΤΩΝ

Αράν, ὅφου ἀνήγγειλαν εἰς τοὺς Ἐβραίους

τέκνου τοῦ Φαραὼ μέχρι τοῦ πρωτοτόκου τέκνου τοῦ τελευταίου δούλου.

"Οταν ἐπλησίασεν ἡ φοβερὰ αὐτὴ τιμωρία, διέταξεν δὲ Μωυσῆς τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ είναι ἔτοιμοι πρὸς ἀναχώρησιν.

'Η διαταγὴ ἦτο ἡ ἔξῆς: Τὴν ἑσπέραν τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἡ ὅποια ἦτο ἡ 14η τοῦ ἑβραϊκοῦ μηνὸς Νισάν (Μαρτίου - Ἀπριλίου), κάθε Ἰσραηλιτικὴ οἰκογένεια ἔπρεπε νὰ σφάξῃ ἵνα ἀρι ἐνιαὶ σιναὶ μὲ τὸ αἷμά του νὰ βάψουν τὸ ἀνώφλιον καὶ τοὺς παραστάτας τῆς θύρας των.

Τὸ ἀρνὶ αὐτὸν νὰ τὸ ψήσουν ὀλόκληρον χωρὶς νὰ τοῦ σπάσοντα κόκκαλα ἢ νὰ τὸ τεμαχίσουν, καὶ νὰ μὴ τὸ φάγουν ωμὸν ἢ βραστόν, ἀλλὰ ψητόν, εἰς τὴν σούβλαν. Ἔπρεπεν ἀκόμη νὰ ζυμώσουν ψωμὶα ἃ ζυμαρι, δηλ. χωρὶς προζύμι, νὰ βράσουν χόρτα πικρά, καὶ νὰ καθήσουν τὴν νύκτα ἐκείνην νὰ φάγουν μὲ βίσαν, ἐνδεδυμένοι καὶ ἔτοιμοι πρὸς ἀναχώρησιν.

Πράγματι, ὅτε ἦλθεν ἡ 14η τοῦ Νισάν, οἱ Ἰσραηλῖται ἤσαν ἔτοιμοι.

Τὴν νύκτα ἐκείνην, ποὺ ἦτο πανέληνος, ἐθανατώθησαν ὅλα τὰ πρωτότοκα τέκνα τῶν Αἴγυπτίων. Θρῆνοι, ὁδυρμοὶ καὶ κραυγαὶ ἡκούοντο ὅλην τὴν νύκτα ἀπὸ κάθε αἴγυπτιακὴν οἰκογένειαν.

Τότε φόβος κατέλαβε τὸν Φαραὼ, δὲ ὅποιος ἐκάλεσεν ἀμέσως τὸν Μωυσῆν καὶ ἀνεκοίνωσεν εἰς αὐτόν, ὅτι ἀφήνει ἐλευθέρους τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον μὲ ὅλα τῶν τὰ κινητὰ πράγματα καὶ τὰ ζῷα.

3. Ἀπὸ τότε μέχρι σήμερον οἱ Ἰσραηλῖται ἐορτάζουν κάθε χρόνον ἐπὶ ἐπτὰ ἡμέρας τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἀπαλλαγῆς των ἀπὸ τὸν αἴγυπτιακὸν ζυγόν. Τὴν ἐορτὴν αὐτὴν τὴν ὀνομάζουν Πάσχα. 'Η λέξις είναι ἑβραϊκὴ καὶ σημαίνει διάβασιν, ὑπερπήδησιν καὶ ἀπαλλαγὴν ἢ ἐλευθερίαν ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας.

Τὸ ἑβραϊκὸν Πάσχα είναι τύπος προφητικὸς καὶ προεικόνιστις τοῦ χριστιανικοῦ Πάσχα. 'Ο πασχαλινὸς ἀμύνης τῶν Ἑβραίων προεικονίζει τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, δὲ ὅποιος ἔγινεν ἀνθρωπός καὶ είναι δὲ μνὸς τοῦ Θεοῦ, δὲ ὅποιος ἀνέλαβε καὶ ἐσήκωσεν εἰς τοὺς ωμούς του τὰς ἀμαρτίας ὅλου τοῦ κόσμου. Αὐτὸς ἐθυσιάσθη θεληματικῶς, διὰ ν' ἀπαλλάξῃ τὴν ἀνθρω-

πότητα ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας καὶ τὸν αἰώνιον θάνατον τῆς ἁμαρτίας.

“Οπως δηλ. οἱ Ἰσραηλῖται ἐσώθησαν ἀπὸ τὸν θάνατον, διότι εἶχον βάψει τὰς θύρας τῶν οἰκιῶν των μὲ τὸ αἷμα τοῦ ἄρνιου, τοιουτότροπως καὶ οἱ πιστοί, ὅταν βάψουν μὲ τὸ αἷμα τοῦ ἀμνοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ Σωτῆρος μας Χριστοῦ, διὰ τῆς Θείας Μεταλήψεως, τὰς θύρας τῆς ψυχῆς των, σώζονται ἀπὸ τὴν δουλείαν τοῦ διαβόλου καὶ τῆς ἁμαρτίας καὶ συνεπῶς ἀπὸ τὸν αἰώνιον θάνατον.

17. ΕΞΟΔΟΣ ΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΤΩΝ ΕΚ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ. ΔΙΑΒΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΡΥΘΡΑΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ (Ἐξόδ. ΙΑ' – ΙΕ')

Δύο περίπου ἑκατομμύρια Ἰσραηλῖται συνεκεντρώθησαν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Γεσέν, ἐκ τῶν ὅποιων οἱ ἔξακόσιαι χιλιάδες ἦσαν ἄνδρες, καὶ ἔξεκίνησαν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Μωυσέως ἀπὸ τὴν πόλιν Ραμεσῆ.

“Εφευγον πλέον ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον μείνει τετρακόσια περίπου χρόνια ὡς δοῦλοι τῶν Αἰγυπτίων. Μαζί των ἐπῆραν καὶ τὰ ὀστᾶ τοῦ Ἰωσήφ, σύμφωνα μὲ τὴν παραγγελίαν του, διὰ νὰ τὰ θάψουν εἰς τὴν Χεβρών.

“Ηρχισαν ἔτσι τὴν ἱστορικὴν καὶ γεμάτην ἀπὸ περιπετείας πορείαν των πρὸς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας.

Τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἐξόδου ἐστρατοπέδευσαν εἰς τὴν ἔρημον, τὴν δὲ ἐπομένην ἐβάδισαν καὶ ἔφθασαν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, σύγκρουσίν των μὲ τοὺς Φιλισταίους καὶ τοὺς Μαδιανίτας. Ἐκεῖ ἦχαρά των μετεβλήθη εἰς φόβον καὶ ἀγωνίαν.

‘Ο Φαραὼ μετενόησε διὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ διέταξε τὸν στρατόν του νὰ τοὺς καταδιώξῃ καὶ νὰ τοὺς ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον.

‘Εμπρὸς εἶχαν τότε οἱ Ἰσραηλῖται τὴν θάλασσαν, τὴν ὁποίαν δὲν εἶχον πλοϊα νὰ τὴν διαβοῦν. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ὑπῆρχον ὅρη ἀπότομα καὶ ὑψηλά, ὅπίσω των δὲ ἥρχετο μὲ μεγάλην θόρυβον ὁ στρατὸς τῶν Αἰγυπτίων. ‘Η θέσις των ἦτο δύσκολη.

‘Ωλιγοψύχησαν τότε οἱ Ἰσραηλῖται καὶ ἀσσαν τὴν πίστιν των πρὸς τὸν Θεόν. “Ηρχισαν νὰ γογγύζονται ἐναντίον τοῦ Μωυσέως καὶ τοῦ Ἀαρὼν καὶ ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ.

2. Ό Μωυσῆς εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν δὲν χάνει τὴν πίστιν του. Δίδει θάρρος εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ τοὺς λέγει νὰ ἔχουν πίστιν εἰς τὸν παντοδύναμον Θεόν, δόποιος, ὅπως τοὺς ἔσωσεν ἄλλοτε, δύναται καὶ τώρα νὰ τοὺς σώσῃ. Καὶ πράγματι εἶδεν ὁ Θεὸς τὴν ἀγωνίαν τοῦ λαοῦ του, τὸν ἐλυπήθη καὶ τὸν ἔσωσε.

Μεταξύ τοῦ στρατοπέδου τῶν Αἴγυπτίων καὶ τῶν Ἐβραίων ἔπεισε πυκνὴ ὁμίχλη, ἡ δόποιά ἔκρυψε τοὺς Ἐβραίους ἀπὸ τοὺς ἔχθρούς των. Κατόπιν δὲ Θεός διέταξε τὸν Μωυσῆν νὰ κτυπήσῃ τὴν θάλασσαν μὲ τὴν ράβδον του. Σφοδρὸς ἀνεμος ἐσηκώθηκε τότε, καὶ — ὡς τοῦ θαύματος! — ἡ θάλασσα ἔχωρίσθη εἰς δύο καὶ ἐσχηματίσθη εὐρύχωρος διάδρομος ἔτηρᾶς. Διὰ μέσου τοῦ διαδρόμου αὐτοῦ ὅλην τὴν νύκταν ἐπέρασαν οἱ Ἰσραηλῖται χωρὶς νὰ βραχοῦν. Ἐσώθησαν.

Οἱ Αἴγυπτοι, δταν ἀντελήθησαν ὅτι τοὺς εἶχον διαφύγει οἱ Ἰσραηλῖται, ἐπλησίασαν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν καὶ ὥρμησαν ἐντὸς τοῦ διαδρόμου διὰ νὰ καταδιώξουν αὐτούς. Ἀλλ' ὁ Μωυσῆς ἐκτύπησε διὰ δευτέραν φορὰν τὰ νερά, καὶ ἡ θάλασσα ἐπανῆλθε μὲ δρμὴν εἰς τὴν θέσιν της.

*"Ἄρματα Φαραὼ καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ
ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν.
'Επιλέκτους ἀναβάτας κατεπόντισεν
ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ...
'Η δεξιά σου, Κύριε, δεδόξασται ἐν ἵσχυι
ἡ δεξιά σου χείρ, Κύριε, ἔθραυσεν ἐχθρούς.*

Ἐπάνω εἰς τὸν ὕμνον αὐτὸν ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει συνθέσει ὠραῖα τροπάρια. Ὁνομάζεται δὲ ὁ ὕμνος αὐτὸς πρώτη ὡδή, διότι εἶναι ἡ πρώτη ἀπό τὰς φωδάς, τὰς ὅποιας ἔχουν οἱ Ἐβραῖοι καὶ οἱ Χριστιανοί εἰς τὴν Ὑμνολογίαν των.

18. ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΑ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ. NIKH KATA TΩΝ ΑΜΑΛΗΚΙΤΩΝ (Ἐξόδ. IS' – IZ')

Ἄπὸ τὴν Ἐρυθράν θάλασσαν ὡδήγησεν ὁ Μωυσῆς τοὺς Ἰσραηλίτας διὰ μέσου τῆς Πετραίας Ἀραβίας εἰς τὴν δυτικήν ἔρημον τῆς Σιναϊκῆς χερσονήσου.

Κατὰ τὴν πορείαν αὐτὴν ἔλειψαν αἱ τροφαί, οἱ δὲ Ἰσραηλῖται ἐγόγγυζον καὶ πάλιν ἐναντίον τοῦ Μωυσέως. Τότε ἤρχισε νὰ στέλλῃ

εἰς αὐτοὺς ὁ Θεὸς ὄρτύκια καὶ ἔνα εἶδος ἄρτου, τὸ ὅποιον ὡνόμασαν μάννα (¹). Διότι ὅταν τὸ εἶδαν διὰ πρώτην φορὰν οἱ Ἐβραῖοι ἥρωτησαν : Τί εἶναι τοῦτο ; 'Ο δὲ Μωυσῆς ἀπήντησεν : Εἴναι ὁ ἄρτος, τὸν ὅποιον μᾶς δίδει ὁ Θεὸς ἐξ οὐρανοῦ. Καὶ τοὺς συνέστησεν νὰ φυλάξουν ὀλίγον εἰς μίαν χρυσῆν στάμνην, πρὸς ἀνάμνησιν.

'Αλλὰ καὶ ὅταν ἔλειψε τὸ νερό, ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Μωυσέως τοὺς ἔδωσε μὲθαῦμα ἀφθονον.

2. Κατὰ τὴν πορείαν αὐτὴν πρὸς τὴν χερσόνησον τοῦ Σινᾶ ἐπετέθησαν ἐναντίον τῶν Ἐβραίων οἱ Ἀμαληκῖται, οἱ δποῖοι ἥσαν λαὸς φιλοπόλεμος, καὶ ἐθανάτωσαν πολλοὺς ἐξ αὐτῶν. Τότε διέταξεν ὁ Μωυσῆς ἔνα γενναῖον Ἰσραηλίτην, τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναοῦ, νὰ στρατολογήσῃ ἄνδρας γενναίους καὶ νὰ ἀντεπεξέλθῃ κατὰ τῶν Ἀμαληκιτῶν.

Τὴν ἑπομένην ἡμέραν ὁ Ἰησοῦς μὲτοῦ στράτευμά του παρετάχθη διὰ νὰ πολεμήσῃ. 'Ο Μωυσῆς τότε στηριζόμενος εἰς τὴν ράβδον, μὲτοῦ δποίαν κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ εἶχε κτυπήσει ἄλλοτε τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ἀνέβηκεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἑκεῖ πλησίον εύρισκομένου βουνοῦ μὲτοῦ ἀδελφόν του Ἀαρὼν καὶ τὸν γαμβρόν του Ὠρ, διὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν μάχην.

"Οταν ἥρχισεν ἡ ἐπίθεσις τῶν Ἰσραηλίτῶν, ὁ Μωυσῆς ἀπλώσει κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ τὰ χέρια του δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ εἰς σχῆμα σταυροῦ. Καὶ ἐφ' ὅσον τὰ χέρια του ἥσαν ἀπλωμένα, ἐνίκων οἱ Ἰσραηλίται τοὺς Ἀμαληκίτας. "Οταν ὅμως ἐκουράζετο ὁ Μωυσῆς καὶ κατέβαζε τὰ χέρια, τότε ἐνίκων οἱ Ἀμαληκῖται.

Διὰ τοῦτο ὁ Ἀαρὼν καὶ ὁ Ὠρ ἐσκέφθησαν νὰ κρατοῦν αὐτοί, ὁ ἔνας δεξιὰ καὶ ὁ ἄλλος ἀριστερά, τὰ χέρια τοῦ Μωυσέως ἀνοικτά, καὶ νὰ τὰ στηρίζουν, μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, ὅπότε ἐνίκησαν τελειωτικὰ οἱ Ἰσραηλίται τοὺς Ἀμαληκίτας μὲτοῦ δύναμιν τοῦ Θεοῦ.

3. 'Ο Μωυσῆς μὲτοῦ εἰς τὰ πλάγια ἐσχημάτιζε τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ μὲτοῦ ὅλην στάσιν τοῦ σώματός του. Καὶ ἐφ' ὅσον ἐγίνετο τοῦτο, μὲτοῦ δύναμιν τοῦ Σταυροῦ, ἐνίκων οἱ Ἰσραηλίται. "Οταν ὅμως, ἐνεκα κοπώσεως, ἐπιπτον

1. 'Η λέξις εἶναι ἐβραϊκή καὶ ἐξηγεῖται : Τί εἶναι τοῦτο ;

τὰ χέρια τοῦ Μωυσέως καὶ ἔπαινεν οὕτω σχηματιζόμενον τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, τότε ὑπερίσχυον καὶ ἐνίκων οἱ Ἀμαληκῖται.

Μὲ τὴν συμβολικὴν αὐτὴν εἰκόνα ἡ Παλαιὰ Διαθήκη μᾶς προλέγει τὴν ἀκατάλυτον δύναμιν τοῦ τιμίου Σταυροῦ, δὲ δόποιος εἶναι ἀήττητον ὅπλον. Διότι τὸν ἔκαμεν ὅγιον μὲ τὸν θάνατόν του ὁ Χριστός. Διὰ τοῦτο ἡ Ἐκκλησία μας κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ὑψώσεως τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ — τὴν 14ην Σεπτεμβρίου — φύλλει :

*Toῦ τιμίου Σταυροῦ σου, Χριστέ, τὴν ἐνέργειαν
προδιατυπώσας (¹) ὁ Μωυσῆς,
ἐτροπώσατο (²) τὸν ἐναντίον Ἀμαλὴκ
ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ.
Οτε γὰρ ἐφήπλουν (³) τὰς χεῖρας,
Σταυροῦ τύπον ποιῶν,
ἐνίσχυεν δὲ λαός (⁴).
Νῦν (⁵) τῶν πραγμάτων ἡ ἔκβασις (⁶)
εἰς ἡμᾶς πεπλήρωται...*

19. Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΜΕΤΑΕΥ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΙΣΡΑΗΛΙΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΟΡΟΣ ΣΙΝΑ ('Εξόδ. ΙΗ' – ΚΔ')

Οἱ Ἰσραηλῖται ἔπειτα ἀπὸ πορείαν τριῶν μηνῶν ἔφθασαν καὶ ἐστρατοπέδευσαν εἰς τὴν πρὸ τοῦ ὅρους Σινᾶ πεδιάδα. Τότε ὁ Θεός ἐπροσκάλεσε τὴν Μωυσῆν νὰ ἀναβῇ εἰς τὸ ὅρος καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν :

— Νὰ ἀναγγείλης εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας τὰ ἔξῆς : Εἴδατε ὅσα ἔκαμα εἰς τοὺς Αἴγυπτίους καὶ πῶς σᾶς ἐσήκωσα ὡς ἐπὶ πτερύγων ἀετοῦ. Τώρα λοιπόν, ἐάν πραγματικῶς ὑπακούσετε εἰς τὴν φωνήν μου καὶ φυλάξετε τὴν διαθήκην μου, θὰ εἰσθε δι' ἐμὲ λαός περιούσιος ἐξ ὅλων τῶν λαῶν. Διότι ἴδική μου εἶναι ὅλη ἡ γῆ καὶ σεῖς θὰ εἰσθε δι' ἐμὲ ἔθνος ὅγιον.

‘Ο Μωυσῆς τότε κατέβη ἀπὸ τὸ ὅρος, ἐπροσκάλεσεν εἰς συνέλευσιν τοὺς πρεσβυτέρους τῶν Ἐβραίων καὶ ἀνήγγειλεν εἰς αὐτοὺς

1. προεικονίσας, 2. κατετρόπωσε, 3. ἀπλωνε, 4. ἐδυνάμωναν οἱ Ἰσραηλῖται, 5. τώρα, 6. ἡ φανέρωσις.

καὶ κατέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ. Διὰ τοῦτο εὐλόγησε Κύριος τὴν ἡμέραν τὴν ἐβδόμην καὶ ἡγίασεν αὐτήν.

5. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἦν Κύριος ὁ Θεὸς δίδωσί σοι.

6. Οὐ φορεύσεις.

7. Οὐ μοιχεύσεις.

8. Οὐ κλέψεις.

9. Οὐ φενδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν φενδῆ.

10. Οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον σου, οὐδὲ τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, οὐδὲ τὸν παιδίαν αὐτοῦ, οὐδὲ τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, οὔτε τοῦ βοὸς αὐτοῦ, οὔτε τοῦ ὑποζυγίου αὐτοῦ, οὔτε παντὸς κτήνους αὐτοῦ, οὔτε ὅσα τῷ πλησίον σου ἔστιν.

20. ΚΑΤΑΣΚΟΠΕΥΣΙΣ ΤΗΣ ΧΑΝΑΑΝ (’Αριθμ. ΙΓ' – Κ')

Οἱ Ἰσραηλῖται ἔμειναν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὅρους Σινᾶ ἕνα καὶ πλέον ἔτος. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ ὁ Μωυσῆς ἔδωσεν εἰς αὐτοὺς τὴν Νομοθεσίαν, τὴν ὃποίαν θὰ μάθωμεν κατωτέρω.

Κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος ἀπὸ τῆς ἔξοδου ἐκ τῆς Αἴγυπτου οἱ Ἰσραηλῖται ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὸ Σινᾶ καὶ ἥλθον καὶ ἐστρατοπέδευσαν εἰς τὴν ἔρημον Φαράν, ἡ ὃποία ἦτο μία χώρα κοντά εἰς τὴν Χαναάν, εἰς τὸ βόρειον μέρος τῆς Σιναϊκῆς χερσονήσου.

Κατὰ τὴν διάβασιν τῆς ἔρήμου οἱ Ἰσραηλῖται ὑπέφερον ἀπὸ Ἑλλειψιν ὄντας καὶ τροφῆς δι' ἔαυτοὺς καὶ διὰ τὰ ζῷα των. Διὰ τοῦτο παρεπονοῦντο, διεμαρτύροντο, ἔκλαιον καὶ ἔλεγον :

— Ποῖος θὰ μᾶς δώσῃ κρέας νὰ φάγωμεν; Ἐνθυμούμεθα τὰ ψάρια, τὰ ὃποια ἐτρώγαμεν δωρεάν εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὰ ἄγγούρια καὶ τὰ πεπόνια καὶ τὰ πράσα καὶ τὰ κρομμύδια καὶ τὰ σκόρδα. Τώρα ὁ λάρυγγάς μας εἶναι κατάξηρος, καὶ τίποτε ὅλλο δὲν γευόμεθα παρὰ τὸ μάννα, ποὺ εἶναι ἄνοστον.

‘Ο Μωυσῆς ἔβλεπε τὸν λαόν του νὰ ὑποφέρῃ καὶ νὰ παραπονῆται καὶ ὑπέφερε ψυχικῶς καὶ αὐτὸς καὶ παρεκάλει τὸν Θεόν νὰ τὸν λυπηθῇ καὶ νὰ τὸν βοηθήσῃ εἰς τὸ βαρὺ ἔργον τῆς κυβερνήσεως τοῦ ὑποφέροντος λαοῦ.

Καὶ ὁ Θεός ὑπεσχέθη εἰς τὸν Μωυσῆν, ὅτι θὰ τοὺς προμηθεύσῃ κρέας δι' ὀλόκληρον μῆνα. Καὶ τότε ἐσηκώθη ἄνεμος καὶ ἔφερεν ὄρτύ-

κια ἀπὸ τὴν θάλασσαν, καὶ ἔρριψεν αὐτὰ εἰς τὸ στρατόπεδον. Καὶ ἐσύναξεν ὁ λαὸς καὶ ἔφαγε καὶ ἔχόρτασεν.

2. Ἀπὸ τὴν ἔρημον Φαρὰν ὁ Μωυσῆς ἔστειλεν εἰς τὴν γῆν Χαναὰν δώδεκα ἵκανοὺς ἄνδρας, ἕνα ἀπὸ ἑκάστην φυλήν, διὰ νὰ τὴν κατασκοπεύσουν. Αὐτοὶ ἐγύρισαν τὴν χώραν ἀπὸ τὸ ἔνα ἄκρον ἕως τὸ ἄλλο.

“Οταν, ἔπειτα ἀπὸ πολλὰς ἡμέρας, ἐπανῆλθον, εἶπον εἰς τὴν συγκέντρωσιν τοῦ λαοῦ, ὅτι ἡ χώρα εἶναι εὐφοριωτάτη, καὶ ἔφεραν δείγματα ἀπὸ τοὺς καρπούς της, τοὺς ὅποιους ἐθαύμασαν οἱ Ἰσραηλῖται.

Αὐτὰ εἶπον ἀπὸ τοὺς δώδεκα ἀπεσταλμένους ὁ Ἱησοῦς τοῦ Ναυῆς καὶ ὁ Χάλεψ β. Καὶ συνεπλήρωσαν οἱ ἄλλοι δέκα, ὅτι ναὶ μὲν ἡ χώρα εἶναι εὐφοριωτάτη καὶ ἀληθῶς ρέει μέλι καὶ γάλα, ἔχει ὅμως πόλεις ὡχυρωμένας καὶ κατοίκους ἄνδρας γενναίους καὶ ἰσχυρούς, οἱ ὅποιοι τὴν φυλάσσουν.

Οἱ Ἰσραηλῖται, ὅταν ἤκουσαν αὐτά, ἐδειλίασαν καὶ ἐγόγγυζον ἐναντίον τοῦ Μωυσέως καὶ τοῦ Ἀαρὼν. Ἐσκέφθησαν μάλιστα νὰ στασιάσουν καὶ νὰ ἐκλέξουν ἄλλους ἀρχηγούς, διὰ νὰ τοὺς ἐπαναφέρουν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ο Μωυσῆς δὲ καὶ ὁ Ἀαρὼν τοὺς ἐβαρέθηκαν διὰ τὴν ἀπιστίαν των καὶ τὴν συχνὴν σκληροκαρδίαν των. Καὶ δὲν τοὺς ἐπέπληξαν.

3. Τότε ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆς καὶ ὁ Χάλεψ ἐπέπληξαν τὸν λαὸν καὶ τοῦ συνέστησαν νὰ ἔχῃ πίστιν εἰς τὸν Θεόν, ποὺ ὑπῆρξεν ἕως τώρα βοηθός καὶ σωτήρ του, καὶ τὸν ἐβεβαίωσαν ὅτι μὲ τὴν βοήθειάν του θὰ κυριεύσουν τὴν Χαναάν.

‘Αλλ’ οὕτε νὰ ἀκούσουν ἥθελον οἱ Ἰσραηλῖται περὶ κατακτήσεως τῆς Χαναάν καὶ ἐπεχείρησαν μάλιστα νὰ τοὺς λιθιθοβολήσουν. Ἡ πρᾶξις των αὐτὴν ἐφανέρωνεν ἀπιστίαν εἰς τὸν Θεόν. Διὰ τοῦτο τοὺς ἐτιμώρησεν ὁ Θεός, νὰ μὴ εἰσέλθουν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὅσοι ἀπὸ αὐτοὺς ἤσαν εἰκοσιν ἑτῶν καὶ ἀνω, πλὴν τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆς καὶ τοῦ Χάλεψ, ἀλλὰ νὰ περιπλανῶνται ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη εἰς τὴν ἔρημον, ἕως ὅτου ἀποθάνουν.

Κατ’ αὐτὸν τὸν τρόπον ἐτιμώρησεν ὁ Θεὸς ὅλους ἑκείνους τοὺς Ἰσραηλῖτας, οἱ ὅποιοι, ἐνῷ εἶχον ἴδει πολλὰς φοράς μὲ τὰ μάτια των τόσα θαύματα καὶ ἐδοκίμασαν τὴν προστασίαν του, ἔδειξαν ἀπιστίαν, ἀσέβειαν καὶ ἀχαριστίαν πρὸς αὐτόν.

**21. ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΑΡΩΝ. Ο ΧΑΛΚΟΥΣ ΟΦΙΣ. Η ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ ΤΟΥ
ΒΑΛΑΑΜ ('Αριθ. Κ' — ΚΔ')**

Οι Ἰσραηλῖται ἐπέστρεψαν τώρα εἰς τὴν ἔρημον τῆς Πετραίας Ἀραβίας καὶ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη περιεπλανῶντο εἰς αὐτήν.

Περὶ τὸ τέλος τῆς περιπλανήσεως αὐτῆς, καὶ ἐνῷ οἱ Ἰσραηλῖται εύρισκοντο εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰδού μαίας, ἀπέθανεν εἰς ἥλικισμα.¹⁰² Τοῦτος δὲ οὗτος ἦταν τὸς ἀντίτοτος ἀνθυίσεος τῶν Ἐθνῶν.

Ο

Τ

Λ

Δ

Τ

Α

Τ

Τ

Ι

1

Ο

Ο

(

ἀτ

στε

ποῖοι ἐδαγκωναν τοῦτον τὸν θεόν, ἀπέθανε, λέγει ἡ Ἀγία Γραφή. "Ἐντρομος λοιπὸν ὁ λαὸς καὶ μετανοημένος ἤλθε πρὸς τὸν Μωυσῆν καὶ τοῦ εἶπε :

— 'Αμαρτήσαμεν, διότι ἐλαλήσαμεν ἐναντίον τοῦ Κυρίου καὶ ἐναντίον σοῦ. Παρακάλεσε λοιπὸν τὸν Κύριον νὰ μᾶς συγχωρήσῃ καὶ νὰ σταματήσῃ τὴν τιμωρίαν του αὐτήν.

· 'Ο Μωυσῆς ἔκαμε τότε δέησιν πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ του. Καὶ κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ κατεσκεύασεν ἕνα χάλκινον ὄφιν,

τὸν δόποιον ὅψις σεν ἐπὶ ἐνὸς ξύλου, καὶ εἶπεν εἰς τοὺς Ἰσραηλῖτας :

— Ὁποιος δαγκάνεται ἀπὸ ὄφιν νὰ ἀτενίζῃ τὸν χάλκινον τοῦτον ὄφιν καὶ δὲν θὰ ἀποθνήσκῃ, ἀλλὰ θὰ θεραπεύεται ἀμέσως.

Τοιουτοτρόπως ἔσωθησαν οἱ Ἰσραηλῖται.

Ο χάλκινος αὐτὸς ὄφις εἶναι τύπος καὶ προεικόνισις τοῦ σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ δόποιος σώζει

τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὰ δαγκάματα τοῦ νοητοῦ ὄφεως, δηλ. τοῦ διαβόλου.

Ο ἕδιος ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδίδαξε τοῦτο, ὅταν εἶπε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους :

— Καθὼς ὁ Μωυσῆς ὑψώσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, τοιουτοτρόπως πρέπει νὰ ὑψωθῇ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα μὴ χάνεται πᾶς ὁ

πιστεύων εἰς αὐτόν, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ αἰώνιον ζωήν. (Ἰωάν. 3, 14).

3. Ὁ βασιλεὺς τῶν Μωαβίτῶν, ἐπειδὴ κατετρόμαξεν, ὅταν
ἔμαθεν ὅτι οἱ Ἰσραηλῖται ἔφθασαν εἰς τὰ σύνορά του, κατέφυγεν εἰς
ἔνα προφήτην καὶ μάγον τῆς περιοχῆς ἑκείνης, τὸν Βαλαάμ, καὶ
τὸν παρεκάλεσεν νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ βασίλειόν του διὰ νὰ καταρασθῇ
τοὺς Ἰσραηλῖτας, καὶ ἔτσι νὰ δυνηθῇ νὰ τοὺς νικήσῃ.

‘Ἄλλ’ ὁ Βαλαάμ, ἀντὶ νὰ καταρασθῇ, εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ
ἐπροφήτευσεν ὅτι θὰ νικήσουν οἱ Ἰσραηλῖται.

Μάλιστα προεῖπεν, ὅτι ἐκ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐπρόκειτο νὰ
ἔμφανισθῇ εἰς τὸ μέλλον Βασιλεὺς ὑπέρ τοῦ κόσμου,
ὅτι ἡ καταγωγή, ἡ ἀξία του καὶ ἡ ἀποστολή του θὰ ἥτο ὑψηλὴ
καὶ μεγάλη, ὅτι θὰ ἔλαμπε διὰ τὰ μεγάλα του κατορθώματα, ὅπως
λάμπει ὁ ἥλιος ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἔμφανί-
σεώς του εἰς τὴν γῆν θὰ ἀνατείλῃ λαμπρὸν ἄστρον
εἰς τὸν οὐρανόν.

Τοιουτοτρόπως ὁ Βαλαάμ ἐπροφήτευσε τὸ λαμπρὸν μέλλον
τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τὴν ἔλευσιν εἰς τὸν κόσμον τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ιησοῦ Χριστοῦ.

22. ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ (Ἀριθ. KZ'. Δευτερ. ΑΑ' – ΑΔ')

“Οταν οἱ Ἰσραηλῖται εύρισκοντο εἰς τὴν χώραν Μωάβ, ἀπέ-
θανε καὶ ὁ Μωυσῆς. Μὲ πολλὰς δυσκολίας καὶ μὲ πολυνετεῖς κόπους
εἶχε φέρει τοὺς Ἐβραίους εἰς τὰ σύνορα τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας,
πλησίον τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ.

Ἐπειδὴ εἶχε προειδοποιηθῆ ἀπὸ τὸν Θεόν, ὅτι ἐπλησίαζε τὸ
τέλος του, προσηνυχήθη καὶ εἶπε :

— Κύριε καὶ Θεέ μου, σὺ ποὺ ἔδειξες εἰς ἐμὲ τὸν δοῦλον σου τὸ
μεγαλεῖον καὶ τὴν παντοδυναμίαν σου, σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπι-
τρέψῃς νὰ ἴδω πρὶν ἀποθάνω τὴν χώραν, ἡ ὃποίᾳ είναι πέραν τοῦ
Ἰορδάνου, τὰς ὠραίας πεδιάδας της καὶ τὰ ὕδωρφα ὅρη της.

Καὶ ὁ Θεὸς τοῦ εἶπε νὰ ἀναβῇ εἰς μίαν κορυφὴν τοῦ ὄρους
Νεβώ.

— Ἀπὸ ἐκεῖ θὰ ἴδῃς τὴν γῆν, ποὺ θὰ δώσω εἰς τοὺς Ἰσραηλῖτας
καὶ θὰ εὐχαριστήσῃς τοὺς ὄφθαλμούς σου.

2. Προσεκάλεσε κατόπιν ὁ Μωυσῆς τοὺς Ἰσραηλῖτας καὶ
τοὺς ἀνήγγειλεν, ὅτι ὁ Θεὸς ἔξέλεξεν ὡς διάδοχόν του τὸν Ἰησοῦν

τοῦ Ναυῆ, εἰς τὸν ὄποιον πρέπει νὰ ὑπακούουν. Αὐτὸς θὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἔργον του.

Ἐπειτα ἐκάλεσε τοὺς Ἱερεῖς καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ καὶ παρέδωσεν εἰς αὐτοὺς τὰ βιβλία τοῦ νόμου, τὰ ὄποια εἶχε γράψει ὁ ἴδιος, καὶ τοὺς διέταξε νὰ τὰ ἀναγνώσουν ἐνώπιον ὅλου τοῦ λαοῦ. Ὅπενθύμισεν εἰς αὐτοὺς τὰς εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτούς, καὶ τοὺς ἔξωρκισε νὰ φυλάττουν παντοτινὴν πίστιν εἰς αὐτόν. Ἀλλὰ τοὺς ὑπενθύμισε συγχρόνως καὶ τὰς τιμωρίας, ποὺ ὑπέστησαν αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες των, ὁσάκις παρέβησαν τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ.

Ο Μωυσῆς προεῖπεν ἐπίστης, ὅτι ὁ Θεὸς θὰ ἀποστείλῃ εἰς τὸν κόσμον μέγαν προφήτην καὶ νόμοθέτην καὶ ἀρχὴν ὁν, ὅστις θὰ προέλθῃ ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα. Καὶ προέτρεψε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ πιστεύσουν καὶ νὰ ὑπακούσουν εἰς αὐτόν. Ἐννοοῦσε τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

3. Ο Μωυσῆς ἐνεπνεύσθη τέλος ἀπὸ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπὸ τὴν ἄπειρον αὐτοῦ εὐσπλαγχνίαν καὶ ἀγαθότητα τὸν ὠραῖον ἐκεῖνον ὕμνον, ὁ ὄποιος εἶναι τὸ κύκνον, δηλ. τὸ ἐπιθανάτιον, ἄσμα αὐτοῦ καὶ λαμβάνεται ὡς ἡ δευτέρα ὡδὴ τῆς ἑβραϊκῆς καὶ χριστιανικῆς Υμνολογίας.

Ολη ἡ ἱστορία τῶν Ἑβραίων περιλαμβάνεται μὲ συντομίαν εἰς τὴν ὠραίαν αὐτὴν φόδην. Ἰδού μερικοὶ στίχοι ἀπὸ αὐτὸ τὸ ὠραῖον ἄσμα τοῦ Μωυσέως :

Πρόσεχε, οὐρανέ, θὰ λαλήσω
καὶ ἀς ἀκούσῃ ἡ γῆ τοὺς λόγους μου.

Ἡ διδασκαλία μου ἀς σταλάξῃ ὡς βροχὴ¹
καὶ ὁ λόγος μου ἀς καταβῇ ὡσὰν δροσιά.

Ωσὰν βροχὴ ἐπάνω εἰς τὴν χλόην
καὶ ὡσὰν χιὼν ἐπάνω εἰς τὸν χόρτον.

Θὰ ὑμήσω τὸ ὄνομά τοῦ Κυρίου.

Ἀποδώσατε κάθε μεγαλεῖον εἰς τὸν Κύριον.

Διότι εἴναι θεὸς ἀξιόπιστος

καὶ οἱ νόμοι του δίκαιοι...

Μετὰ ταῦτα ἀνέβηκεν ὁ Μωυσῆς εἰς τὸ ὅρος Νεβώ, ἀπὸ τὴν

Χαροκόπειο

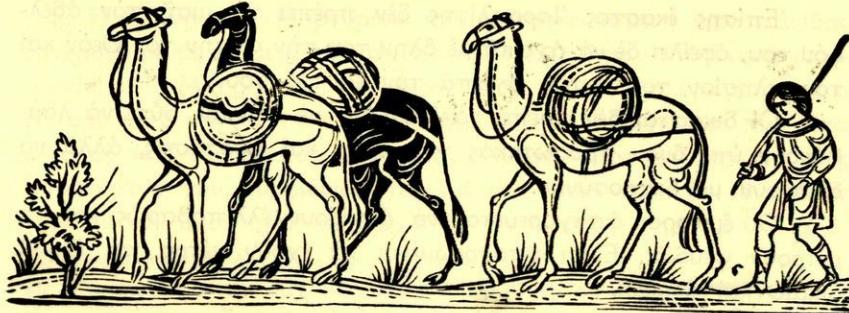
κορυφήν τοῦ ὁποίου ἐφάνη θαυμάσιον. τὸ θέαμα. τῆς Παλαιοτίνης.
'Απ' ἑκεῖ ἄγγελος Κυρίου ἔδειξεν εἰς τὸν Μωυσῆ τὴν γῆν τῆς
ἐπαγγελίας, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἀξιώθηκε καὶ αὐτὸς νὰ εἰσέλθῃ.
'Αγανακτησμένος ἀπὸ τὸν ἀχάριστον καὶ σκληροτράχη-
λον λαὸν τοῦ Ἰσραὴλ, εἶχε κάποτε καὶ αὐτὸς σὰν ἄνθρωπος πι-
κράνει τὸν Θεόν, διότι δὲν ἔδειξε τότε ὅστην ἐπρεπε πίστιν εἰς αὐτόν,
ἀλλὰ ἀφῆσε τὸν λαόν, χωρὶς νὰ τὸν ἐπιπλήξῃ (κεφ. 20.).

4. 'Ο Μωυσῆς ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 128 ἔτῶν. Οἱ Ἰσραηλῖται

τὸν ἔθαψαν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Νεβὼ καὶ τὸν ἐπένθησαν ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας. 'Η Ἐκκλησία μας τὸν ὀνομάζει « ὑπέρτατον τῶν φιλοσόφων, σοφώτατον τῶν νομοθετῶν καὶ τῶν ιστοριογράφων ἀπάντων ἀρχαιότατον ». Τὸν ἔορτάζει εἰς τὰς 4 Σεπτεμβρίου.

'Ο Μωυσῆς ὑπῆρξε πράγματι μέγας νομοθέτης, μέγας κυβερνήτης τοῦ λαοῦ, μέγας συγγραφεύς, ὡς ιστορικός καὶ ὡς ποιητής, καὶ μέγας προφήτης. Εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην λέγεται θεόπιτης, δῆλος προφήτης, ὁ ὁποῖος εἴδε τὸν Θεόν καὶ συνωμίλησε μαζί του « ἐνώπιος ἐνώπιῳ ». 'Υπῆρξε πραγματικῶς μέγας.

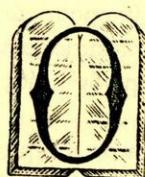
Τὸ ἔργον τοῦ Μωυσέως, ἵδιως τὸ νομοθετικὸν καὶ προφητικόν, παραβάλλεται πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου ἡμῶν ὸΗσοῦ Χριστοῦ. Ὁ μέγας Μωυσῆς ὑπῆρξε πρόδρομος τοῦ Χριστοῦ, ὃ δὲ νόμος του ἐχρησίμευσεν ὡς πατέρα γὰρ ὁ εἰς Χριστόν. Αὗτὸν τὸν νόμον, ἵδιως τὸν ἡθικόν, ὁ Χριστὸς τὸν ἐτελειοποίησεν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ὅρους κυρίως διμιλίαν του (Ματθ. Ε' – Ζ').

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ο ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ ΕΙΣ ΧΡΙΣΤΟΝ

23. Ο ΗΘΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ('Εξάδ. ΚΕ' καὶ Λευιτ. Θ')

Μωυσῆς μὲ βάσιν τὰς δέκα ἐντολάς, τὰς ὅποιας ἐμάθαμεν, ἔγραψε κατόπιν ὅλην τὴν νομοθεσίαν του, ἢ ὅποια ρυθμίζει λεπτομερῶς τὰ καθήκοντα τῶν Ἰσραηλιτῶν πρὸς τὸν Θεόν καὶ μεταξύ των. Ή νομοθεσία αὐτὴ διατρεῖται εἰς τρία μέρη. Τὸν ἡθικὸν νόμον, τὸν τελετούργικὸν καὶ τὸν πολιτικόν.

2. 'Ο ἡθικὸς νόμος κυρίως είναι αὐταὶ αἱ δέκα ἐντολαί, τὰς ὅποιας ἀνέπτυξε κατόπιν ἐν λεπτομερείᾳ ὁ Μωυσῆς. Σύμφωνα μὲ αὐτάς οἱ Ἰσραηλῖται πρέπει νὰ ζῶσιν ὡς ἄγιοι, διότι ἄγιος, δηλ. ἀναμάρτητος, είναι ὁ Θεός.

Διὰ νὰ είναι ἄγιοι οἱ ἀνθρώποι, πρέπει νὰ ἀποστρέφωνται τοὺς μάγους, τοὺς κακούς ἀνθρώπους καὶ τοὺς εἰδωλολάτρας. Πρέπει νὰ τιμῶσι τοὺς γονεῖς των, καὶ νὰ μὴ ἐργάζωνται κατὰ τὰς ἑορτάς.

Κατὰ τὸν ἡθικὸν νόμον ἀπαγορεύεται ἡ κλοπὴ, τὸ ψεῦδος καὶ ἡ συκοφαντία τοῦ πλησίον. Ἀπαγορεύεται ἐπίσης ἡ ψευδορκία καὶ ἡ ἐπιορκία, καθὼς καὶ ἡ χρησιμοποίησις τοῦ ὄνοματος τοῦ Θεοῦ χωρὶς σπουδαῖον λόγον. Δὲν πρέπει οἱ ἀνθρώποι νὰ ἀδικοῦν τὸν πλησίον των, οὔτε νὰ ἀρπάζουν καὶ νὰ καταχρῶνται τὸν μισθὸν τοῦ ὑπηρέτου των. Νὰ μὴ περιπαίζουν τὸν κωφὸν καὶ νὰ μὴ περιγελοῦν τὸν τυφλόν.

Ἐπίσης ἔκαστος Ἰσραηλίτης δὲν πρέπει νὰ μισῇ τὸν ἀδελφὸν του, ὁφείλει δὲ νὰ ἀγαπᾷ μὲν ὅλην του τὴν ψυχὴν τὸν Θεόν καὶ τὸν πλησίον του, ὅπως ἀγαπᾷ τὸν ἑαυτόν του.

Οἱ δικασταὶ δὲν πρέπει νὰ δικάζουν μὲν ἀδικίαν, οὔτε νὰ λαμβάνουν ὑπὲρ ὄψιν προσωπικὰς γνωριμίας καὶ συστάσεις, ἀλλὰ νὰ δικάζουν μὲν δικαιοσύνην.

Οἱ ἔμπτοροι ἀπαγορεύεται νὰ ζυγίζουν ἐλλιποθαρῶς καὶ νὰ μετροῦν ψευδῶς. Εἰναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἔχουν μέτρα καὶ ζύγια δίκαια καὶ ἀκριβῆ.

“Ολοι ὁφείλουν νὰ σηκώνωνται ἐνώπιον τῶν γερόντων, ἃν κάθωνται, καὶ νὰ τίμουν τὸ πρόσωπον τῶν μεγαλυτέρων των. Νὰ περιποιῶνται τοὺς ἔνοντας καὶ νὰ τοὺς φιλοξενοῦν. Νὰ ἀγαποῦν καὶ νὰ ἐλεοῦν τοὺς πτωχούς. Χάριν αὐτῶν πρέπει οἱ γαιοκτήμονες νὰ ἀφήνουν ὀλίγους καρπούς κατὰ τὴν συγκομιδὴν (θερισμόν, τρυγητὸν κλπ.).

ἡσίστω 3. Ἡσαν τέλος ὑποχρεωμένοι οἱ Ἰσραηλῖται νὰ θεωροῦν ὡς ἀκάθαρτα τὰ θνητικά (ψόφια) ζῷα καὶ νὰ μὴ τὰ πλησιάζουν οὔτε νὰ τρώγουν αὐτά. Ομοίως νὰ μὴ τρώγουν τὸ χοιρινὸν κρέας, τὸ ὄποιόν ἔτρωγαν οἱ εἰδωλολάτραι.

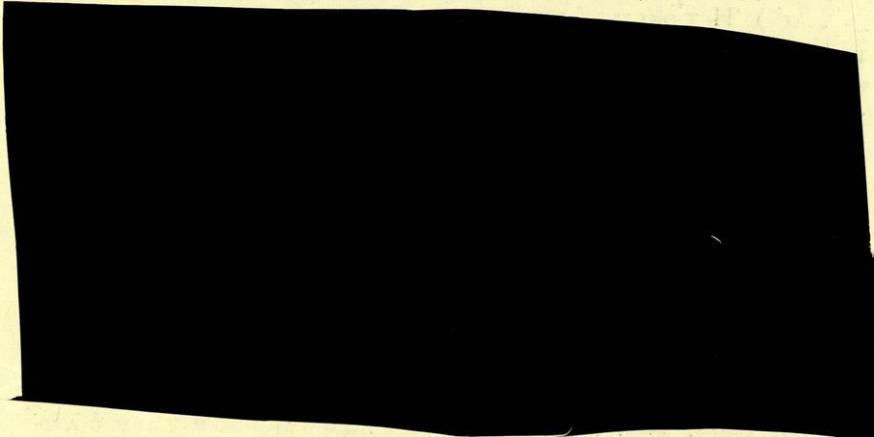
νότ “Η γυνή, σταύ γεννήσῃ, ὁφείλει μέτα τεσσαράκοντα ἡμέρας νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸν Ναὸν τὸ νεογέννητον, διὰ νὰ ἀγιασθῇ, νὰ προσφέρῃ δὲ θυσίαν ἔνα ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν. Αὔται εἶναι οἱ κυριώτεραι διατάξεις τοῦ ἡθικοῦ νόμου τοῦ Μωυσέως, τὰς ὄποιας ἔγραψεν οὗτος μαζὶ μὲν ὅλην τὴν νομοθεσίαν του εἰς πᾶν Πέντατευχόν, ἥτοι εἰς τὰ πέντε πρῶτα βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (Γένεσις, Ἐξόδος, Ἀριθμοί, Λευτικόν, Δευτερονόμιον).

24. Η ΣΚΗΝΗ ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ (Ἐξόδ. ΚΔ' καὶ ἑξῆς)

ζοδὺς Ο σε λειτουργικὸς νόμος τοῦ Μωυσέως κανονίζει τὸν ἀτόπον, τὸν τρόπον καὶ τὸν χρόνον τῆς λατρείας τῶν Ἰσραηλίτῶν, ἥτοι ὁμιλεῖοιά τὸν ναόν, τὰς τελετὰς καὶ τὰς ἑορτάς.

γύρος Ο πρῶτος ναός, τὸν ὄποιον κατεσκεύασεν ὁ Μωυσῆς, ἥτο κινητός, διότι οἱ Ἰσραηλῖται δὲν εἶχαν ἀκόμη ἐγκατασταθῆ εἰς τὴν Χαναάν. Διὰ τοῦτο δὲ ναὸς αὐτὸς ὀνομάζεται σκηνὴ καὶ μάλιστα Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου.

‘Η Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου ἥτο κατασκευασμένη ἀπὸ σανίδας ἐπιχρυσωμένας μὲ μεγάλην τέχνην καὶ πολυτέλειαν. ‘Η Σκηνὴ ὠνομάσθη τοῦ Μαρτυρίου, διότι μέσα εἰς αὐτὴν ἐφυλάσσετο ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης, δηλαδὴ τὸ κιβώτιον μὲ τὰς δέκα ἑντολὰς καὶ τὰς λοιπὰς μαρτυρίας. Αὔται ἐμαρτυρούσσαν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας τὴν συμφωνίαν των μὲ τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἴδιαιτέραν εὔνοιαν τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτούς, δηλ. τὴν διαθήντοῦ Σινᾶ.

‘Η Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου ἥτο διηρημένη εἰς δύο μέρη μὲ ἓνα χρυσοῦφαντον ὕφασμα, τὸ δποῖον ἐλέγετο καταπέτασμα. Τὸ ἓνα μέρος ἐλέγετο ἄγιον καὶ τὸ ἄλλο, εἰς τὸ βάθος τοῦ καταπετάσματος, ὠνομάζετο ἄδυτον ἥ ἄγιον ἄγιων.

“Ολον τὸν ναὸν τοῦτον περιέβαλλεν αὐλή.

2. Μέσα εἰς τὸ ἄδυτον ὑπῆρχεν ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθῆκης, ἥ ὁποία ὠνομάζετο καὶ Κιβωτὸς τοῦ Μαρτυρίου.

Αὕτῃ ἥτο κατασκευασμένη ἀπὸ ξύλον καὶ εἶχεν ἐπενδυθῆ ἀπὸ μέσα καὶ ἀπὸ ἔξω μὲ καθαρὸν χρυσόν. Ἐπάνω ἥτο σκεπασμένη μὲ χρυσοῦν κάλυμμα, καὶ ἐπὶ τοῦ καλύμματος καὶ γύρω - γύρω ὑπῆρχεν ἔνας χρυσὸς στέφανος. Εἰς τὰ ἄκρα δὲ τοῦ καλύμματος ἐστέκοντο γονατιστοὶ δύο χρυσοὶ ἄγγελοι (χερουβείμ), οἱ δποῖοι ἐκάλυπτον τὴν Κιβωτὸν μὲ τὰς πτέρυγάς των.

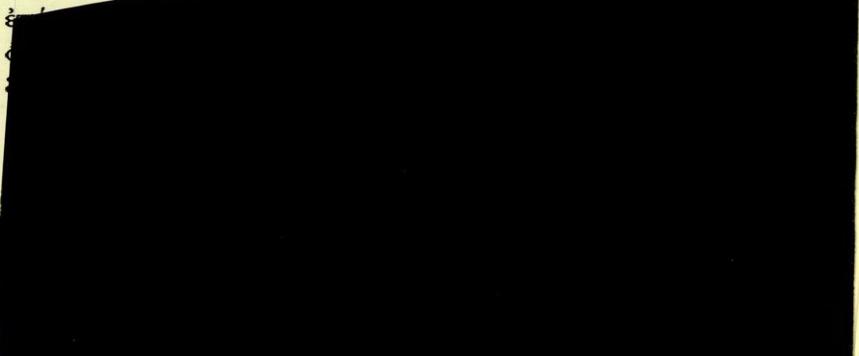
Μέσα εἰς τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης εἶχαν τοποθετήθῃ : α') αἱ δύο λίθιναι πλάκες, ἐπὶ τῶν δποίων είχε γράψει ὁ Μωυ-

σῆς τὰς δέκα ἐντολάς, β') ἡ βλαστήσασα ράβδος τοῦ ἀρχιερέως Ἀρὼν καὶ γ') ἡ χρυσὴ στάμνα, ἡ περιέχουσα τὸ μάννα.

Μέσα εἰς τὰ ἄγια τῶν ἄγιων ἢ τὸ ἄδυτον ἐπίστευον οἱ Ἰσραηλῖται ὅτι ἦτο παρὼν ὁ Θεός, ὅτι ἐκεῖ ἔδεχετο τὴν λατρείαν τοῦ λαοῦ, καὶ ὅτι ἀπὸ ἐκεῖ ἔδιδε τὰς διαταγάς του.

3. Εἰς τὸ ἄγιον ἢ τὰ ἄγια ὑπὲρ ρχεν:

α') Ἡ τοάπεζε

καυτωμάτων, πού ἦτο βωμός, ἐπάνω εἰς τὸν ὅποιον ἔκαιε πάντοτε φωτιά, καὶ ὅπου ἐθυσιάζοντο καὶ ἔκαίοντο τὰ ζῷα.

25. Ο ΚΛΗΡΟΣ. ΑΙ ΙΕΡΑΙ ΤΕΛΕΤΑΙ. ΑΙ ΘΥΣΙΑΙ (Ἐξόδ. ΚΕ' – Μ')

 Κληρικοὶ λέγονται οἱ ἀνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἀφιερώσει τὸν ἑαυτόν τους εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Θεοῦ.

“Ολοι οἱ κληρικοὶ τῶν Ἐβραίων ἐλαμβάνοντο ἀπὸ τὴν φυλὴν τοῦ Λευί. Ὁ Θεός ἐξέλεξε μεταξὺ τῶν δώδεκα φυλῶν τὴν φυλὴν τοῦ Λευί διὰ νὰ τὸν ὑπηρετῇ εἰς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου καὶ τὸν ναόν, καὶ διὰ νὰ τελῇ τὰς ἱερὰς τελετὰς καὶ νὰ προσφέρῃ τὰς θυσίας.

Τὴν φυλὴν αὐτὴν ἐξέλεξεν ὁ Θεός ὡς ἔξῆς : Διέταξε τὸν Μωυσῆν νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους κάθε φυλῆς μίαν ράβδον. Τὰς δώδεκα αὐτὰς ράβδους ἔθεσεν ὁ Μωυσῆς ἐντὸς τῆς Σκηνῆς τοῦ Μαρτυρίου, καὶ εἶπεν εἰς τοὺς Ἰσραηλῖτας, ὅτι ἐκείνη ἡ φυλὴ θὰ ἴερατεύῃ, τῆς ὅποιας ἡ ράβδος θὰ βλαστήσῃ. Ἐβλάστησε δὲ ἡ ράβδος

τῆς φυλῆς τοῦ Λευΐ, τῆς ὅποίας ὀρχηγὸς ἦτο τότε ὁ Ἀαρὼν. Διὰ τοῦτο οἱ κληρικοὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν λέγονται Λευΐται.

Οἱ κληρικοὶ ἔχωρίζοντο εἰς τρεῖς τάξεις ἢ βαθμούς :

α') Τοὺς κυρίως λειταρίας, οἱ ὅποιοι ἡσαν βοηθοὶ τῶν ἱερέων καὶ ἔκαναν τὰς ἑκτὸς τῆς Σκηνῆς διαφόρους ὑπηρεσίας.

β') Τοὺς ἵερους, οἱ ὅποιοι κατήγοντο ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τοῦ Ἀαρών, καὶ εἶχον ὡς ἔργον νὰ τελοῦν τὰς διαφόρους θυσίας, νὰ παρασκευάζουν τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως, νὰ ρίπτουν ἔλαιον εἰς τὴν ἐπτάφωτον λυχνίαν, καὶ νὰ προσφέρουν δύο φορὰς τὴν ἡμέραν θυμίαμα εἰς τὸ θυσιαστήριον τοῦ θυμιάματος. Οἱ Ἱερεῖς ἡσαν πολλοὶ καὶ διηροῦντο εἰς ἐφημερίας· καὶ

γ') Τοὺς ἀρχιερεὺς ἦτο ὁ ἀρχηγός, ἢ κεφαλὴ τοῦ ιουδαϊκοῦ κλήρου. Ἡτο ἑκάστοτε εἴς καὶ ἰσόβιος. Διάδοχος τοῦ ἀρχιερέως μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐξελέγετο ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ υἱός. Μεταξὺ τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ἦτο νὰ ἐπιτηρῇ τὸν ναόν, νὰ ὑπηρετῇ εἰς τὰ ἄγια τῷ νάγιῳ καὶ νὰ ἐκτελῇ καὶ δικαστικὰ καθήκοντα.

2. Ὁ Μωυσῆς ὥρισεν, ὅπως αἱ δημόσιαι προσευχαὶ γίνωνται εἰς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου (τὸν ναὸν) καὶ εἰς τὰς συναγωγάς. Αἱ προσευχαὶ ἐγίνοντο τὴν πρωΐαν καὶ τὴν ἐσπέραν, ὅπότε εἰσῆρχετο ὁ Ἱερεὺς εἰς τὸ ἄγιον καὶ ἔκαιε θυμίαμα.

Οἱ ἄλλοι Ἰσραηλῖται ἐστέκοντο εἰς τὴν αὐλὴν καὶ προσηύχοντο. Προσηύχοντο δὲ ὅρθιοι ἢ γονατιστοὶ ἢ προσκυνοῦντες.

“Οταν προσηύχοντο ὅρθιοι ἢ γονατιστοὶ ὑψωναν τὰ χέρια καὶ τὰ μάτια πρὸς τὸν οὐρανόν. “Οταν δὲ προσηύχοντο προσκυνοῦντες, τότε ἐπεφταν μὲ τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν.

3. Αἱ θυσίαι εἰς τοὺς Ἐβραίους ἡσαν δύο εἰδῶν: αἱ ματριαὶ καὶ ἀναίματα.

Αἱματηρὰ ἐλέγετο ἡ θυσία, ὅταν διὰ τῆς σφαγῆς τοῦ ζώου ἔχύνετο αἷμα.

‘Υπῆρχον ὅμως καὶ αἱ ἀναίματοι θυσίαι, κατὰ τὰς ὅποιας προσέφερον εἰς τὸν Θεόν, ἄρτον, ἀλευρα, οἶνον, καρπούς τῆς γῆς, ἔλαιον καὶ ἄλλα ὡς δῶρα.

Εἰς τὰς αἱματηρὰς θυσίας ὁ Ἱερεὺς μὲ τὸ αἷμα τοῦ ζώου ἐρράντιζε τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ παρεκάλει τὸν Θεόν ὑπέρ ἐκείνου, δ ὅποιος προσέφερε τὴν θυσίαν.

"Οταν τὸ ζῷον ἔκαίετο ὅλον ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου, ἐλέγετο δὲ οἰκαύτω μα καὶ ἡ θυσία ὀλοκαύτωσις. Ἀλλως ἔκαίοντο μόνον τὰ ἐντάσθια τοῦ ζώου, τὸ δὲ ὑπόδοιπον κρέας ἔτρωγαν οἱ Ἱερεῖς καὶ οἱ προσφέροντες τὴν θυσίαν, ώς καὶ ὁ λαός.

'Ο Μωυσῆς διέταξεν ἀκόμη, ἵνα κατὰ τὴν ὁγδόην ἡμέραν ἀπὸ τὴν γέννησιν κάθε ἀρσενικοῦ τέκνου γίνεται ἡ περιτομή. Τότε ἔδιδαν καὶ τὸ ὄνομα εἰς τὸ νεογέννητον.

'Οσάκις δὲ Ἰσραηλίτης ἔκανε κανένα βαρὺ ἀμάρτημα, ἐπρεπε νὰ τελέσῃ τὴν τελετὴν τοῦ ἀγνισμοῦ, μὲ τὴν ὃποιαν ἔκαθαρίζετο καὶ ἐγίνετο ἀγνός, δηλαδὴ καθαρός, ἀγιος (ἀγιασμός).

Τέλος δὲ Μωυσῆς ὠρισε τὰς νηστείας. Αἱ νηστεῖαι ἦσαν τακτικαὶ καὶ ἔκτακτοι. Αἱ τακτικαὶ νηστεῖαι ἐγίνοντο δύο ἡμέρας τὴν ἑβδομάδα, καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἐξιλασμοῦ. Αἱ δὲ ἔκτακτοι ὠριζόντο, ὅταν ἐχίνετο καμμία θεομηνία, ἢτοι ἐπιδημία, ἀνομβρία, πλημμύρα, σεισμός, πυρκαϊά κλπ.

26. ΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΤΩΝ ('Εξόδ. ΚΑ' καὶ ἔξῆς καὶ ΙΒ'. 'Αριθ. ΚΘ')

Τακτικὴ ἑβδομαδιαία ἑορτὴ ἦτο τὸ Σάββατον. Σύμφωνα μὲ τὴν τετάρτην ἐντολὴν τοῦ Δεκαλόγου, οἱ Ἰσραηλῖται ὥφειλον ἔξι ἡμέρας νὰ ἐργάζωνται, τὴν δὲ ἑβδόμην νὰ ἀναπαύωνται καὶ νὰ τὴν ἀφιερώνουν εἰς τὸν Θεόν. Διὰ τοῦτο ἡ ἡμέρα ἡ ἑβδόμη ὀνομάσθη Σάββατον, δηλαδὴ ἀνάπαυσις.

'Αλλη τακτικὴ ἑορτὴ, ἡ ὃποία ἐωρτάζετο τὴν πρώτην ἑκάστου μηνός, ἦτο ἡ νούμηνία, δηλ. ἡ νέα σελήνη, διότι ἡ σελήνη ἐλέγετο ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους καὶ μήνη (νεομηνία).

Οἱ Ἰσραηλῖται εἶχαν ἡμερολόγιον μὲ δέκα τρεῖς μῆνας, διότι οἱ μῆνες των ἦσαν σεληνιακοί μὲ 28 ἡμέρας ἔκαστος. Ἐπομένως ἐώρταζον τὴν πρώτην ἡμέραν ἑκάστου μηνός, κατὰ τὴν ὃποιαν συνέπιπτεν ἡ ἐμφάνισις τῆς νέας μήνης — σελήνης.

2. Ἐτησίας ἑορτὰς ὠρισεν δὲ Μωυσῆς τὰς ἔξῆς τρεῖς μεγάλας καὶ ἐπισήμους, ποὺ τὰς ἐώρταζαν μὲ ἀργίαν ὀκτὼ συνήθως ἡμερῶν :

α') Τὸ Πάσχα. Εἶναι ἡ μεγαλυτέρα ἑορτὴ τῶν Ἰσραηλίτῶν, ἔθνική καὶ θρησκευτική. Κατ' αὐτὴν ἐώρταζον τὴν ἀπελευθέρωσίν των ἀπὸ τῆς δουλείας τῶν Αἴγυπτίων, ἔκαναν δὲ ἀναπαράστασιν τῶν ὅσων ἔπραξαν οἱ πρόγονοί των τὴν τελευταίαν νύκτα

τῆς διαμονῆς των εἰς τὴν Αἴγυπτον. Δηλαδὴ ἔσφαζον ἐνιαύσιον πασχάλινὸν ἀμύδον καὶ τὸν ἔψηναν, μὲν τὸ αἷμα του δὲ ἀλειφαν τὴν ἔξωθυραν καὶ ἔτρωγαν ἔζυμον ἄρτον καὶ πικρὰ χόρτα.

β') Ή Πεντήκοστή. Ἐορτάζεται πεντήκοντα ἡμέρας μετά τὸ Πάσχα πρὸς ἀνάμυσιν τοῦ γεγονότος, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Μωυσέως ἔδωσεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ τὰς δέκα ἐντολάς. Ἐλέγετο καὶ ἐορτὴ τοῦ θερισμοῦ, διότι τότε συνέπιπτεν ὁ θερισμὸς τῶν δημητριακῶν καρπῶν. Προσέφερον δὲ οἱ Ἰσραηλῖται τὰς ἀπαρχὰς εἰς τὸν ναόν, δηλ. δύο ἄρτους ἀπὸ τὸ νέο σιτάρι· καὶ

γ') Ή Σκηνοπιγία. Κατὰ τὴν ἐορτὴν αὐτὴν οἱ Ἰσραηλῖται ἔκαναν σκηνὰς εἰς τὸ ὕπαιθρον, καὶ ἔμεναν ἐκεῖ πρὸς ἀνάμυσιν τοῦ ὅτι οἱ πατέρες των μετὰ τὴν ἔξοδόν των ἐκ τῆς Αἴγυπτου ἔμειναν ὑπὸ σκηνὰς ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη. Συνέπιπτε μὲ τοὺς τελευταῖς θερινοὺς μῆνας.

3. Σπουδαῖα ἐπίσης ἦτο καὶ ἡ ἐορτὴ τοῦ Ἐιλασμοῦ. Ονομάζεται καὶ ἡμέρα ἔξιλεώσεως ἢ μεγάλης συγγνώμης καὶ μετανοίας. Αὐτὴν ἐορτάζετο μὲ ἀργίαν καὶ ἀπόλυτον νηστείαν κατὰ τὰς ἀρχὰς Οκτωβρίου.

Κατὰ ταύτην ὁ ἀρχιερεὺς τῶν Ἐβραίων εἰσήρχετο ἀνυπόδυτος εἰς τὸ ἄδυτον (τὰ ἀγια τῶν ἀγίων) τῆς Σκηνῆς τοῦ Μαρτυρίου (τοῦ ναοῦ). Ἐκεὶ κατ' ἀρχὰς προσέφερε θυμίαμα, ἔπειτα δὲ ἐβούτοῦσε τὸν δάκτυλὸν του εἰς τὸ αἷμα τῶν ταύρων καὶ τῶν μόσχων καὶ ἐρράντιζε τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης καὶ τὸ Καταπέτασμα, καὶ παρακαλοῦσε τὸν Θεὸν νὰ συγχωρήσῃ τὰς ἀμαρτίας του καὶ τὰς ἀμαρτίας ὄλου τοῦ λαοῦ.

Ἐπειτα δ ἀρχιερεὺς ἐβγαίνειν ἀπὸ τὸν ναόν, ἔφερε δὲ ἐνώπιον του δ λαὸς ἵνα τράγον. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ τράγου αὐτοῦ ὁ ἀρχιερεὺς ἔθετε τὸ χέρι του, καὶ ηὔχετο νὰ ἐπισωρευθοῦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ τράγου ὅλα τὰ ἀμαρτήματα, ποὺ εἶχον διαπράξει οἱ Ἰσραηλῖται κατὰ τὸ ἔτος ἔκεινο.

Κατόπιν δ τράγος ἀφήνετο ἐλεύθερος καὶ καταδιώκετο ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἔξω εἰς τὸ ὕπαιθρον, ὅπου εύρισκε τὸν θάνατον. Διὰ τοῦτο ἐλέγετο ὁ τράγος αὐτὸς ἀπὸ διοπτρούντος τοῦ θανάτου. Αἱ ἔβραϊκαὶ ἐορταὶ εἶναι σχεδόν ὅλαι προεικόνισις καὶ συμβολισμὸς τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς δόξης τῆς Ἐκκλησίας μας.

27. Ο ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΤΩΝ (Πεντάτευχος)

Εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας ἀνώτατος ἄρχων τοῦ κράτους καὶ τῆς θρησκείας ἡτο δ Θεὸς καὶ διὰ τοῦτο τὸ πολίτευμά των ὀνομάζεται θεοκρατικόν.

Εἰς τὸ κράτος τῶν Ἐβραίων δ Θεὸς θεσπίζει τοὺς νόμους τῆς θρησκείας καὶ τῆς πολιτείας καὶ αὐτὸς κυβερνᾷ.

2. Αἱ κυριώτεραι διατάξεις τῆς πολιτικῆς νομοθεσίας τῶν Ἐβραίων ἡσαν αἱ ἔξης :

Οἱ δοῦλοι, εἴτε ἡσαν Ἐβραῖοι εἴτε ἡσαν ξένοι, ἐπρεπε νὰ εἰναι ἐλεύθεροι κατὰ τὰ Σάββατα καὶ τὰς ἑορτάς, καὶ δὲν ἐπετρέπετο νὰ βασανίζωνται ἀπὸ τοὺς κυρίους των.

Οἱ Ἐβραῖοι δοῦλοι ἐπρεπε νὰ ἐλευθερώνωνται ὕστερα ἀπὸ πλήρη ἑξατῆ δουλείαν. Τὸ ἔτος, κατὰ τὸ ὅποιον ἐλευθερώνοντο οἱ δοῦλοι, ἐλέγετο Σ α β α τι α ι ο ν.

Ἐπτὰ Σαββατιαῖα ἔτη ἀποτελοῦσαν τὸ Ἡ ω βιλαῖον ἔτος, (δηλ. ἔτος σαλπίγγων, πανηγυρικὸν ἔτος), τὸ ὅποιον ἐωρτάζετο κάθε πεντηκοστὸν ἔτος ὡς ἑορτή, ἡ ὅποια διαρκοῦσεν ἔνα ἔτος.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο συνέβαινον τὰ ἔξης ἀξιοσημείωτα :

α') "Ολοι οἱ δοῦλοι μαζὶ μὲ τὴν οἰκογένειάν των ἀνακτοῦσαν τὴν ἐλευθερίαν των καὶ ἐγίνοντο ἐλεύθεροι πολῖται.

β') 'Η γῆ ἔμενεν ἀκαλλιέργητος κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο διὰ νὰ ξεκουρασθῇ. Οὔτε ἐσπειρον οὔτε ἐθέριζον κατὰ τὸ ἔτος αὐτό.

γ') Κάθε πωληθεῖσα ἡ ἀγορασθεῖσα ἀγροτικὴ ἰδιοκτησία, εἴτε ἐκουσίως εἴτε ἔνεκα χρέους, περιήρχετο καὶ πάλιν εἰς τὸν πρῶτον αὐτῆς ἰδιοκτήτην, χωρὶς καμμίαν ἀποζημίωσιν.

3. Οἱ κλέπται, οἱ λῃσταί, οἱ κακοῦργοι καὶ οἱ ὑβρίζοντες τὸν Θεὸν ἐδικάζοντο εἰς τὰ δικαστήρια ἀπὸ τοὺς δικαστὰς (κριτάς). Δικαστήρια ὑπῆρχον πολλὰ εἰς τὰς διαφόρους πόλεις.

Ἀργότερα εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ὑπῆρχε τὸ Μέγα Συνέδριον μὲ ἐβδομήκοντα ἔνα δικαστὰς καὶ μὲ πρόεδρον τὸν ἀρχιερέα.

Ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τὴν ἐνοχὴν τοῦ κατηγορουμένου ἐπρεπε νὰ βεβαιώσουν δύο τούλαχιστον μάρτυρες.

Τὰ δικαστήρια ἐπέβαλλον τὰς ἔξης ποινάς : Τὸ πρόστιμον, τὴν μαστίγωσιν, τὴν φυλάκισιν, τὴν ταύτην ἀθειαν (δηλ. νὰ πάθῃ ὁ ἀδικήσας τὸ ἴδιον κακόν, τὸ ὅποιον ἐπροξένησεν εἰς τὸν ἄλλον) καὶ τὸν θάνατον εἴτε διὰ ξίφους

Αύτός ο νόμος καριετών, μέλλοντων, προσκαλούσας την πατριαρχική λιτικὸν λαὸν εἰς τὴν μέλλουσαν ἀποκάλυψιν τοῦ Μεσσίου, «εἰς τὴν μέλλονταν ἀποκαλυφθῆναι πίστιν», ὅπως λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος. "Εγινε δηλαδή, ὁ νόμος «παῖδα γωγὸς ἡμῶν εἰς Χριστόν». (Γαλ. Γ', 23 - 29).

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΕΜΠΤΗ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΤΟΥ ΝΑΥΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΡΙΤΩΝ

28. Ο ΙΗΣΟΥΣ ΤΟΥ ΝΑΥΗ. ΚΑΤΑΚΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΧΑΝΑΑΝ (*Iησοῦς τοῦ Ναυῆ*)

ετά τὸν θάνατον τοῦ Μωυσέως οἱ Ἰσραηλῖται ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὸν νέον ἀρχηγόν των, τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ, διέβησαν μὲν θαυμαστὸν τρόπον τὸν Ἰορδάνην ποταμόν. Μόλις δηλαδὴ οἱ ἵερεῖς, οἱ κρατοῦντες τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης, εἰσῆλθον εἰς τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ, ὁ ὅποιος ἦτο πλημμυρισμένος καὶ ἀδιάβατος, ἐστάθη τὸ ὕδωρ καὶ ὁ Ἰορδάνης ἔχωρίσθη εἰς δύο μέρη. Ἐσχηματίσθη καὶ πάλιν ξηρά, ἀπὸ τὴν ὅποιαν ἐπέρασσαν οἱ Ἰσραηλῖται.

“Οταν οἱ Χανααῖοι ἐπληροφορήθησαν, ὅτι οἱ Ἰσραηλῖται ἐπέρασσαν τὸν Ἰορδάνην, ἐφοβήθησαν πολύ. « Διελύθησαν αἱ καρδίαι αὐτῶν, λέγει ἡ Ἀγία Γραφή, καὶ δὲν ἔμεινε πλέον εἰς αὐτοὺς πνοή. »

Πρώτη πόλις, τὴν ὅποιαν ἦτο ἀνάγκη νὰ κυριεύσουν, ἦτο

ή 'Ιεριχώ, πόλις μεγάλη καὶ ὡχυρωμένη, κειμένη εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ιορδάνου πλησίον τῆς Νεικρᾶς θαλάσσης.

‘Ο Ιησοῦς τοῦ Ναυῆ διέταξε τοὺς Ἱερεῖς νὰ περιφέρουν καθημερινῶς ἐπὶ ἔξη ἡμέρας τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης γύρω ἀπὸ τὰ τείχη.’ Εμπροσθεν τῆς Κιβωτοῦ ἐπροπορεύοντο Ἱερεῖς μὲ σάλπιγγας, ὅπισθεν δὲ αὐτῆς ἀκολουθοῦσεν ὁ λαός.

Τὴν ἑβδόμην ἡμέραν ὅλαι αἱ σάλπιγγες ἥρχισαν νὰ ἥχοῦν καὶ ὅλοι οἱ Ἐβραῖοι ἥρχισαν νὰ βοοῦν. Τότε συνέβη τὸ θαύμα. Οἱ Ἰσραηλῖται ἐπεχείρησαν ἔφοδον. Τὰ τείχη τῆς Ἱεριχοῦ κατέπεσαν καὶ ἡ πόλις περιῆλθεν εἰς χεῖρας τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Τὸ φοβερὸν τοῦτο γεγονός διεδόθη εἰς ὅλην τὴν Χαναάν καὶ τρόμος κατέλαβε τὰ ἔθνη τῶν Χανααίων.

2. Τότε οἱ διάφοροι βασιλεῖς τῆς Χαναάν ἔσπευσαν νὰ συμμαχήσουν μεταξύ των καὶ ἀπεφάσισαν ὅλοι μαζὶ νὰ κτυπήσουν τοὺς εἰσβολεῖς Ἰσραηλῖτας. ‘Ἄλλ’ εἰς τὰς μάχας, ποὺ ἐπηκολούθησαν, ἐνικήθησαν.

‘Οταν μάλιστα οἱ σύμμαχοι Χανααῖοι βασιλεῖς ἐπολιόρκησαν τὴν πόλιν Γ α β α ώ ν, ἡ δόποια ἥτο σύμμαχος τῶν Ἐβραίων, ἐδόθη τότε μεγάλη καὶ ἀποφασιστικὴ μάχη μεταξύ τῶν ἀντιπάλων στρατευμάτων.

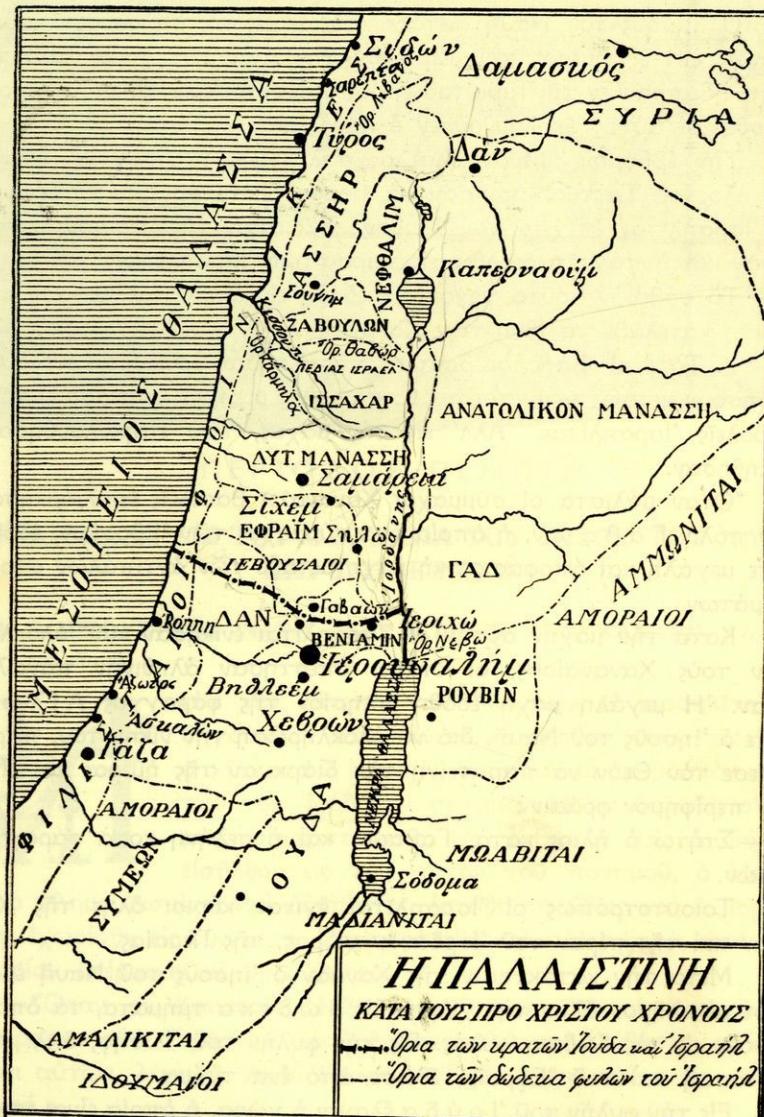
Κατὰ τὴν μάχην αὐτὴν οἱ Ἰσραηλῖται ἐνίκησαν καθ’ ὀλοκληρίαν τοὺς Χανααίους, οἱ δόποιοι ὑπέστησαν ἀληθινὴν πανωλεθρίαν. ‘Η μεγάλη μάχη ἐδόθη πλησίον τῆς φάραγγος Α ἡλ ώ ν. Τότε ὁ Ιησοῦς τοῦ Ναυῆ, διὰ νὰ ὀλοκληρώσῃ τὴν νίκην του, παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νὰ παρατείνῃ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας καὶ εἴπε τὴν περίφημον φράσιν :

— Στήτω ὁ ἥλιος κατὰ Γαβαῶν καὶ ἡ σελήνη κατὰ φάραγγα Αἴλων.

Τοιουτοτρόπως οἱ Ἰσραηλῖται ἔγιναν κύριοι ὅλης τῆς Χαναάν καὶ τῆς πέραν τοῦ Ιορδάνου χώρας, τῆς Περαίας.

Μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Χαναάν ὁ Ιησοῦς τοῦ Ναυῆ ἐμοίρασε μὲ κλῆρον ὅλην τὴν χώραν εἰς δ ὁ δ ε κ α τμῆματα, τὰ δόποια ἐδωσεν εἰς τὰς δώδεκα φυλὰς. Εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Ἰωσήφ, δηλ. τοῦ Μανασσῆ καὶ τοῦ Ἐφραίμ, ἐδωσε ἀπὸ ἓνα τμῆμα.

Εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Ἰούδα ἔλαχεν ἡ χώρα, ἡ δόποια εἶναι γύρω απὸ τὴν Ιερουσαλήμ. Αὐτὴ ἡ φυλὴ εἶναι καὶ ἡ ἐνδοξοτέρα ἀπὸ ὅλας

πολύ σπάνια περιτύπωση την περίοδο της ιερουσαληματικής πόλης

τὰς ἄλλας, καὶ εἰς αὐτὴν μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου ὑπετάγησαν
ὅλαι αἱ ἄλλαι φυλαί, καὶ ἀπὸ αὐτὴν ὡνομάσθη τὸ νότιον μέρος τῆς
Πιλασιστίνης Ἰ ουδαία καὶ οἱ κάτοικοι της Ἰ ουδαίοι.

Εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Λευΐ δὲν ἐδόθη τμῆμα γῆς, διότι αὐτοὶ¹
ἥσαν οἱ κληρικοὶ ὀλοκλήρου τοῦ λαοῦ, καὶ ἔπρεπε νὰ κατοικοῦν
κοντὰ μὲ τὸν λαόν.

Διὰ τοῦτο εἰς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἔδωσεν ἀπὸ τέσ-
σαρας πόλεις μέσα εἰς τὴν περιφέρειαν ἑκάστης φυλῆς διὰ νὰ κατοι-
κοῦν, ἥτοι τεσσαράκοντα ὅκτὼ πόλεις. Καὶ πρὸς συντήρησίν των
ῶρισε νὰ δίδουν εἰς αὐτοὺς αἱ ὑπόλοιποι φυλαὶ τὸ ἐν δέκατον τῶν
προϊόντων τῆς γῆς καὶ τῶν ποιμένων.

3. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἔκαμε πρωτεύουσάν του τὴν πόλιν
Σηλὼν καὶ ἐδῶ ἔστησε τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου, ὅπου αὕτη
παρέμεινεν ἐπὶ 300 καὶ πλέον ἔτη.

“Οταν ἐτελείωσε τὸ ἔργον αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, ἥτο πλέον
γέρων, ἑκατὸν δέκα ἔτῶν. Καὶ ἐπειδὴ προησθάνθη τὸν θάνατόν του,
ἀνησυχοῦσε διὰ τὸ μέλλον τοῦ λαοῦ του, τοῦ ὄποιού ἐγνώριζε τὰ
ἔλαττώματα. Προσεκάλεσε λοιπὸν τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ ὑπενθύμισεν
εἰς αὐτοὺς ὅλην τὴν ἱστορίαν των καὶ ἔξωρκισεν αὐτοὺς νὰ τηροῦν
πιστῶς τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ. Τοὺς προειδοποίησεν δὲ, ἐὰν ἀπομα-
κρυψθοῦν ἀπὸ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, θὰ κινδυνεύσουν νὰ ὑποταχθοῦν
εἰς τοὺς γύρω ἔχθροὺς καὶ τότε θὰ εἴναι δυστυχεῖς.

Μετὰ ταῦτα ἀπέθανεν ὁ μέγας αὐτὸς ἀρχηγὸς καὶ ἀρχιστρά-
τηγος τοῦ ἔβραικοῦ λαοῦ.

‘Ο Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν εἶχεν ἀκλόνητον
πίστιν εἰς τὸν Θεόν καὶ μεγάλην ἀφοσίωσιν εἰς τὸ θέλημά του.
Ἐκυβέρνησε τὸν λαὸν μὲ εὐσέβειαν καὶ δικαιοσύνην.

Ανάγνωσμα

Ψαλμὸς 113ος (ἐν παραφράσει)

“Οταν ἔφυγεν ὁ Ἰσραὴλ ἐκ τῆς Αἰγύπτου,
δοίκος Ἰακὼβ ἐκ τοῦ βαρθάρου λαοῦ,
δοὶούντας ἔγινεν ἄγιος αὐτοῦ,
δοὶούντας βασίλειόν του.

‘Η θάλασσα εἶδε καὶ ἔφυγε,
ὅτι Ἰορδάνης ἐστράφη εἰς τὰ δπίσω.
Τὰ δρη ἐσκίρτησαν ως κροιί,
οἵ λόφοι ως ἀρνία.

Τί σου συνέβη θάλασσα καὶ ἔφυγες
καὶ σύ, Ἰορδάνη, ποὺ ἐστράφης εἰς τὰ δπίσω;
Τὰ δρη δτι ἐσκίρτησαν ως κροιὶ²
καὶ οἵ λόφοι ως ἀρνία;

Τρέμε ἡ γῆ ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου,
ἀπὸ προσώπου τοῦ Θεοῦ Ἰακώβ,
ποὺ μετέβαλε τὴν πέτραν εἰς λίμνην ὕδατος,
τὸν σκληρὸν βράχον εἰς πηγὰς ὕδάτων...

29. ΟΙ ΚΡΙΤΑΙ ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ (Βιβλίον τῶν Κριτῶν)

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ οἱ Ἰσραηλῖται ἐκυβερνῶντο ἀπὸ τοὺς πρεσβύτερους, διότι δὲν ὠρίσθη κανεὶς ὡς διάδοχός του. Ἐκάστη φυλὴ ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων τῆς.

Οἱ πρεσβύτεροι ὅμως δὲν εἶχαν μεγάλην δύναμιν καὶ διὰ τοῦτο οἱ Ἰσραηλῖται πιολὺ ἐνωρὶς εὐρέθησαν χωρὶς σπουδαῖον ἀρχηγόν. Τότε περιέπεσαν εἰς ἀναρχίαν, ἀνεμίχθησαν μὲ τοὺς παλαιοὺς κατοίκους τῆς Χαναάν, ποὺ ἦσαν εἰδωλολάτραι, ἥρχισαν νὰ λησμονοῦν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ νὰ λατρεύουν ψευδεῖς θεοὺς καὶ πρὸ πάντων τὸν Βάσαλ καὶ τὴν Ἀστάρτην¹.

Ἄποτέλεσμα τούτων ἦτο νὰ τοὺς ἐγκαταλείψῃ ὁ Θεὸς καὶ νὰ παύσῃ νὰ τοὺς προστατεύῃ. Διάφοροι γειτονικοὶ λαοὶ τότε εἰσέβαλλον εἰς τὴν χώραν των, τὴν ἐλεγλατοῦσαν ἥ ἐκυρίευον μέρη τῆς καὶ τοὺς Ἰσραηλῖτας τοὺς ἐτυραννοῦσαν. Τότε οἱ Ἰσραηλῖται μετανοοῦσαν.

2. Οἱ Ἰσραηλῖται, ὅταν εἰλικρινῶς μετανοοῦσαν, κατέφευγον εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸν παρακαλοῦσαν νὰ τοὺς συγχωρήσῃ καὶ νὰ τοὺς σώσῃ.

1. Δηλ. τὸν Ἀπόλλωνα (ἥλιον) τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν Ἀρτεμιν (σελήνην).

Τότε δὲ Θεὸς ἀνεδείκνυεν ἐξ αὐτῶν ἄνδρας πιστούς, γενναίους καὶ φρονίμους, οἵ οποῖοι κατώρθωνται μὲν τὴν βοήθειάν του νὰ ἔλευθερώνουν τοὺς Ἰσραηλίτας. Οἱ ἄνδρες αὗτοὶ ὀνομάζονται κριταὶ.

Ἡ ἐποχὴ τῶν Κριτῶν διήρκεσε περὶ τοὺς τρεῖς αἰῶνας. Μᾶς εἶναι δὲ γνωστοὶ δεκατρεῖς κριταί. Αὔτοὶ δὲν διεδέχοντο ὁ ἕνας τὸν ἄλλον εἰς τὴν ἔξουσίαν κληρονομικῶν οὕτε ἔξελέγοντο ἀπὸ τὸν λαόν, ἀλλ’ ἀνεδείκνυντο ἐκτάκτως ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

Οἱ Κριταὶ εἶχον τὴν ἀνωτάτην ἔξουσίαν ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ πρὸ πάντων ἐν καιρῷ πολέμου. Τὸ ὄνομα κριτὴς δὲν σημαίνει εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν δικαστής, ἀλλ’ ἔχει πλατυτέραν σημασίαν. Εἶναι δὲ κυβερνήτης κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ολοὶ οἱ Ἰσραηλῖται ἦσαν ὑποχρεώμενοι νὰ ὑπακούουν εἰς αὐτούς, νὰ τοὺς ἀκολουθοῦν εἰς τὰς μάχας καὶ νὰ πληρώνουν τοὺς φόρους, τοὺς δότοίους ἐπέβαλλον αὐτοί.

3. Κατὰ τὴν μακρὸν περίοδον τῆς ἐποχῆς τῶν Κριτῶν ἡ πίστις καὶ τὰ ἥθη τῶν Ἰσραηλιτῶν εἶχον χαλαρωθῆ. Ἐπεκράτει μεγάλη ἥθικὴ ἀκαταστασία. Διὰ τὴν θρησκευτικὴν δὲ καὶ ἥθικὴν κατάστασιν τοῦ λαοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν δμιλεῖ τὸ βιβλίον τῶν Κριτῶν, τὸ δόπιον ἔξιστορεῖ τὴν ιστορίαν τῶν Ἐβραίων ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναοῦ μέχρι τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Σαούλ ὡς πρώτου βασιλέως τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Οἱ Κριταὶ ἔσωσαν τοὺς Ἰσραηλῖτας ἐπανειλημμένως ἀπὸ τελείων ἔξαφάνισιν καὶ δριστικὴν ὑποταγὴν εἰς διαφόρους ἔχθρούς ὑπὸ λίαν δυσμενεῖς πολλάκις περιστάσεις.

Οἱ ἐπισημότεροι ἀπὸ τοὺς δεκατρεῖς γνωστοὺς κριτὰς εἶναι δὲ Γοθονίηλ, ἡ Δεβώρα, δὲ Γεδεών, ὁ Ἰεφθάε, ὁ Σαμψών, ὁ Ἡλὶ καὶ ὁ Σαμουήλ.

30. ΟΙ ΚΡΙΤΑΙ ΓΟΘΟΝΙΗΛ ΚΑΙ ΔΕΒΩΡΑ (Κριτ. 4')

Ο Γοθονίηλ εἶναι δὲ πρῶτος κριτὴς τῶν Ἰσραηλιτῶν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναοῦ. Αὔτὸς ἔσωσε τοὺς Ἰσραηλῖτας ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴν ἀλλοφύλων καὶ ἀλλοθήσκων κατοίκων τῆς Μεσοποταμίας.

Οἱ λαοὶ αὐτοὶ εἶχον ἐκστρατεύσει ἐναντίον τῆς Χαναὰν καὶ τῶν κατοίκων τῆς Ἰσραηλιτῶν. Εἰσῆλθον εἰς τὴν χώραν των καὶ ἐπροξένησαν μεγάλας καταστροφὰς εἰς τὰς πόλεις καὶ τοὺς κατοίκους των.

Ἐναντίον αὐτῶν ἀνέδειξε τότε ὁ Θεὸς ὡς κριτὴν τὸν Γοθονίην
Αὔτὸς ἦτο ἀδελφὸς τοῦ Χάλεβ καὶ « ἐπ’ αὐτὸν, λέγει ἡ Παλαιὰ Δια-
θήκη, ἦτο τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καὶ ἔκρινε τὸν λαὸν τοῦ Ἰσραήλ ».

Ο Γοθονίηλ ἤλθεν ἐναντίον τῶν ἐπιδρομέων, τοὺς ἐνίκησε καὶ
τοὺς ἔξεδίωξεν ἀπὸ τὴν χώραν του. « Τότε ἀνέπαυθη ἡ γῆ Χαναὰν
ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη », λέγει ἡ Παλαιὰ Διαθήκη. Δηλαδὴ ἐπὶ τεσ-
σαράκοντα ἔτη εἶχον εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν οἱ Ἰσραηλῖται, διότι κανέ-
νας ἔχθρὸς δὲν τοὺς ἀπειλοῦσε καὶ δὲν τοὺς ἔβλαπτεν.

2. Μετὰ τεσσαράκοντα ὅμως ἔτη τὴν Χαναὰν καταλαμβάνουν
καὶ καταστρέφουν οἱ Μωαβῖται. Καὶ τοῦτο, διότι οἱ Ἰσραηλῖ-
ται ἐπαυσαν νὰ ἐκτελοῦν τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ καὶ ἡρχισαν νὰ λα-
τρεύουν καὶ πάλιν τὰ εἴδωλα. Ἡρχισαν καὶ πάλιν νὰ πράττουν
« πονηρὰ ἐνώπιον τοῦ Κυρίου », λέγει ἡ Παλαιὰ Διαθήκη.

“Οταν ὅμως ὁ Θεὸς ἐπαυσε νὰ προστατεύῃ αὐτοὺς καὶ ὅταν
ῆλθεν ἡ τιμωρία, συνησθάνθησαν τὸ κακόν, ὅπου ἔκαναν, καὶ παρε-
κάλεσαν τὸν Θεόν νὰ τοὺς συγχωρήσῃ καὶ νὰ τοὺς σώσῃ. Καὶ ὁ
καλὸς Θεὸς τοὺς ἔσωσε, μὲ τὴν Δεβώραν.

Ἡ Δεβώρα γίνεται τώρα κριτὴς τῶν Ἰσραηλίτων. Μία
ἀπλὴ γυναίκα αὐτὴ ἀναλαμβάνει νὰ σώσῃ τοὺς ὁμοφύλους της,
διότι εἶχε μέσα της πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Ἡ Δεβώρα ἦτο γνωστὴ εἰς
τοὺς Ἰσραηλῖτας, διότι ἦτο συγχρόνως καὶ προφῆτις τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Δεβώρα ἐκάλεσε πλησίον της τὸν στρατηγὸν Βαράκ καὶ
τοῦ εἶπεν :

— Αὔτα λέγει ὁ Θεός. Πήγαινε νὰ συναθροίσῃς τὸν στρατὸν
καὶ νὰ τὸν ὀδηγήσῃς εἰς τὸ ὄρος Θαβώρ. Ἐκεῖ ὁ Θεὸς θὰ παραδώσῃ
εἰς χεῖρας σου τὸν ἔχθρόν.

Ο Βαράκ ἀπήντησε :

— Ο στρατὸς δὲν θέλει νὰ πολεμήσῃ, διότι φοβεῖται τοὺς Μωα-
βῖτας. Καὶ διὰ νὰ ἐμψυχωθῇ πρέπει νὰ ἔλθῃς καὶ σὺ μαζί μου.

— Θὰ ἔλθω, τοῦ λέγει ἡ Δεβώρα, ἀλλὰ ἡ νίκη δὲν θὰ είναι πλέον
ἰδική σου, ἀλλὰ ἰδική μου.

3. Ἡ Δεβώρα καὶ ὁ Βαράκ ἐπῆγαν εἰς τὸ ὄρος Θαβώρ. Ἐκεῖ
συνήθροισαν 10 χιλιάδας στρατὸν καὶ κατέλαβον τὴν κορυφὴν τοῦ
ὄρους. “Οταν ἐμαθον τοῦτο οἱ Μωαβῖται, ἔσπευσαν ἐκεῖ καὶ ἐκεῖνοι.
Ἡ μάχη θὰ ἐδίδετο εἰς τὴν πεδιάδα Κισών.

Ἡ πεδιάδας ἐκείνη ἐγέμισε τότε ἀπὸ Μωαβῖτας. Στρατὸς πεζὸς

καὶ ἵππεῖς ἐπλημμύρισεν αὐτήν. Καὶ ἕκτὸς τούτων ἄλλα 900 ἄρματα μάχης σιδηρᾶ ἥσαν ἔτοιμα νὰ σπείρουν τὸν θάνατον εἰς τὸν στρατὸν τῆς Δεβώρας καὶ τοῦ Βαράκ.

‘Η Δεβώρα ἔκαμε τὴν προσευχήν της εἰς τὸν Θεόν καὶ ἔπειτα εἶπεν εἰς τὸν Βαράκ·

— Κατέβα εἰς τὴν πεδιάδα. ‘Ο Θεός θὰ παραδώσῃ τὸν ἔχθρὸν εἰς τὰς χεῖρας μας, διότι θὰ μᾶς βοηθήσῃ. ‘Ο Θεός εἴναι μαζί μας, μὴ φοβεῖσαι.

Καὶ πράγματι ἐκείνην τὴν νύκτα ἔβρεξεν ὁ Θεός, καὶ ὁ ποταμὸς Κισών ἐπλημμύρισε. Καὶ ὅταν τὴν ἄλλην ἡμέραν ἤρχισεν ἡ μάχη, οἱ ἵπποι καὶ τὰ ἄρματα τῶν Μωαβιτῶν ἐγλυστροῦσαν καὶ ἔβυθίζοντο εἰς τὴν λάσπην. Ἐβοηθοῦσεν ὁ Θεός.

‘Ο Βαράκ εύρηκε καιρὸν τότε καὶ ἐπετέθη ἐναντίον τῶν Μωαβιτῶν. ‘Ο στρατὸς ἀνεθάρρησε καὶ ἐπολέμησε γενναῖα. Οἱ ἔχθροι ἐτράπησαν εἰς φυγήν.

Αὔτὸς ὁ στρατηγὸς τῶν Μωαβιτῶν Σισάρα ἤθέλησε νὰ σωθῇ. Ἐπῆγε νὰ κρυφθῇ εἰς τὴν σκηνὴν μιᾶς Ἰσραηλίτιδος. Αὔτὴ τὸν ἀνεγνώρισε καὶ τὸν ἐφόνευσεν. ‘Η νίκη τοῦ Βαράκ ἦτο μεγάλη, διότι οἱ Μωαβίται ἔπαθον ἀληθινὴν πανωλεθρίαν. Αὔτὸ τὸ γεγονὸς ἔξυμνεῖ ἔνας ὅμνος, τὸν δόποιον ἔγραψε τότε ἡ Δεβώρα.

Ἄναγνωσμα

“Ύμνος τῆς Δεβώρας πρὸς τὸν Θεόν

(Κριτ. Ε' ἐν παραφράσει)

Ἐύλογεῖτε τὸν Θεόν.

Ἄκονσατε, σατράπαι,
ἀκονσατε, βασιλεῖς.
Ἐγὼ ἡ Δεβώρα, ἐγὼ
θὰ γάλλω εἰς τὸν Κίριον,
τὸν Θεόν τοῦ Ἰσραὴλ.

Κύριε, ὅταν ἐξεκίνησες ἀπὸ τὴν Ἐδώμ,
ἡ γῆ ἐσείσθη,
ὅνδρανδς δροσιὰ ἐστάλαξε,

τὰ σύννεφα ἔρριχναν βροχήν.

Ἐδλογεῖτε τὸν Κύριον
οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ.
Ὑμνολογεῖτε αὐτὸν
ὅ λαὸς τοῦ Θεοῦ,
διότι δὲ Κύριος κατέβη μαζί μον
ἐναντίον τῶν δυνατῶν.

**Ηλθον οἱ βασιλεῖς εἰς Χαραὰν*
καὶ ἐπολέμησαν τὴν χώραν.
Λάφυρα ἀργυρίου δὲν ἔλαβον.
Ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπολέμησαν ἀστέρες,
οἱ ἀστέρες αὐτοὺς ἐπολέμησαν.
Ο ποταμὸς Κισών τοὺς παρέσυρε,
καὶ ἡ ψυχὴ μον κατεπάτησε δάναμιν.

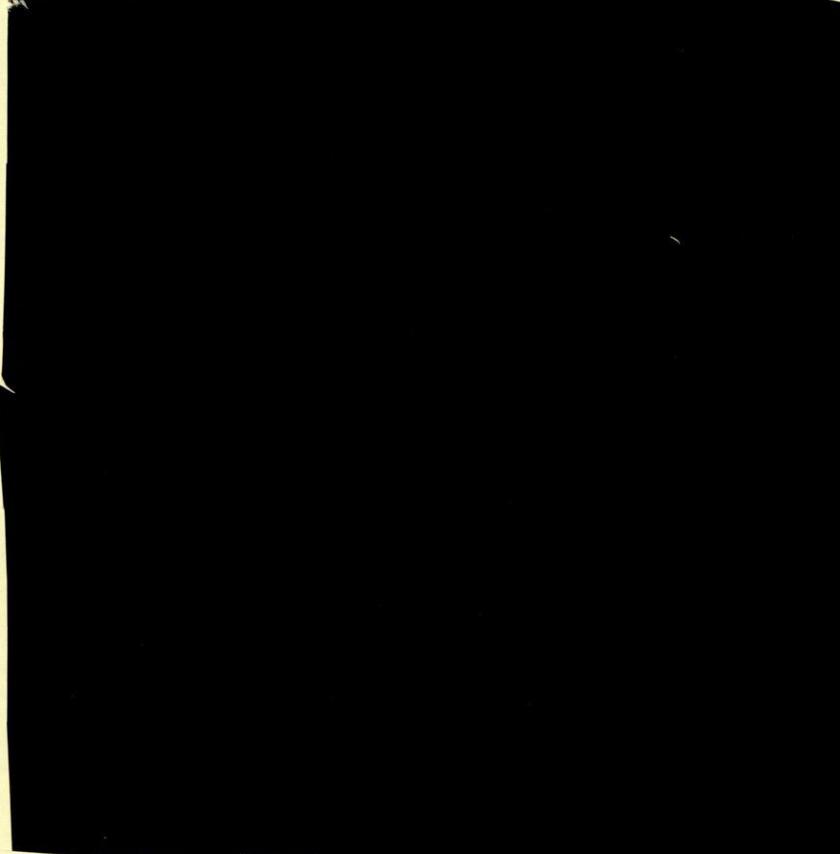
Ἐδλογημένη ἡ Ἰαήλ,
ἡ γυναίκα Ἔβρεο τοῦ Κεναίου.
Υδωρ ἐξήτησεν ἀπὸ αὐτῆν δισάρα,
γάλα τοῦ ἔδωκε
βούτυρον τοῦ ἐπρόσφερεν
εἰς ὠραῖον κρατῆρα μὲ τὴν δεξιάν.
Τὴν ἀριστεράν της ἄπλωσε,
τὴν ἄπλωσεν εἰς τὸν πάσσαλον,
καὶ τὴν δεξιάν της
εἰς τὸ σφρυγὶ τῶν ἐργατῶν.
Ἐσχισε τὴν κεφαλήν του
καὶ συνέτριψε τὸν μήνιγγας αὐτοῦ.
Καὶ ἐπεσε, ἐπεσε νεκρός.
Ἐτσι ἀς ἀποθάνοντ
όλοι οἱ ἔχθροι σου, Κύριε.

Ἐδλογεῖτε τὸν Θεόν.

Ἐδλογεῖτε τὸν Κύριον.

31. ΟΙ ΚΡΙΤΑΙ ΓΕΔΕΩΝ ΚΑΙ ΙΕΦΘΑΕ (Κριτ. 5' – IB')

‘Ο Γεδεών είναι ἔνας ἀπὸ τοὺς πλέον ὄνομαστοὺς ἄνδρας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Διότι ἦτο ἀνδρεῖος καὶ συνετὸς καὶ ἔχρημάτισε κριτής τῶν Ἰσραηλιτῶν. Αὐτὸς ἔσωσεν αὐτοὺς ἀπὸ καταστρεπτικὰς ἐπιδρομὰς καὶ τὰς λεηλασίας τῶν Μαδιανιτῶν καὶ τῶν Ἀμοληκιτῶν.

‘Ο Γεδεὼν ἦτο κατ’ ἀρχὰς ἔνας πτωχός, ἀλλὰ πιστὸς εἰς τὸν Θεὸν γεωργός. ‘Ο πατέρας του μαζὶ μὲ ἄλλους Ἰσραηλίτας εἶχεν ἀπαρνηθῆ τὸν ὀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐλάτρευε τὰ εἴδωλα, τὸν θεὸν Βάαλ ἢ Βῆλον καὶ τὴν Ἀστάρτην.

‘Ο Γεδεών ἀλεθεί σιτάρι, ὅταν ἄγγελος Κυρίου τοῦ εἶπε :

— Σὺ θὰ σώσης τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ τοὺς Μαδιανίτας. Σὺ θὰ νικήσῃς τοὺς ἔχθρούς.

Τότε ὁ Γεδεών συνέτριψε τὸ ἄγαλμα τοῦ Βάαλ, ποὺ ἐλάτρευε ὁ πατέρας του, ἐκρήμνισε τὸν βωμόν, κατέκοψε τὸ πέριξ ἱερὸν δάσος τῆς Ἀστάρτης καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαόν :

εἰ μασιανῖται εκτοπιῶντο μεταξύ των. Μαδιανῖτης εσκότωνε Μαδιανίτην, διότι τὸν ἔξελάμβανε μέσα εἰς τὸ σκότος καὶ τὴν τρομάραν του ὡς Ἰσραηλίτην.

‘Ο Γεδεών ἔβαλε φωτιὰ εἰς τὰς σκηνάς των. ‘Η καταστροφὴ τῶν Μαδιανιτῶν ἦτο μεγάλη. Ἀλλὰ μεγάλη ἦτο καὶ ἡ νίκη τοῦ Γεδεών

καὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἔνεκα τούτου οἱ Ἰσραηλῖται ἡθέλησαν νὰ κάμουν βασιλέα των τὸν Γεδεών. Ἐκεῖνος ὅμως δὲν ἐδέχθη. Ἀπέθανεν εἰς μεγάλην ἡλικίαν πάντοτε κρίνων καὶ συμβουλεύων τὸν λαὸν εἰς τὸ ἀγαθόν.

2. Οἱ εἱς φθάνεις τὴν πατρίδα του ἀπὸ τοὺς Ἀμμωνίτας. Αὐτοὶ εἶχον εἰσβάλει εἰς τὴν Χαναὰν καὶ ἔβλαπτον τοὺς Ἰσραηλῖτας.

“Υστεραὶ ἀπὸ πολλὰ χρόνια μετὰ τὸν Γεδεὼν οἱ Ἰσραηλῖται ἥρχισαν καὶ πάλιν « νὰ πράττουν πονηρὰ ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ », δὲν θέλουσε διὰ τοῦτο νὰ τοὺς προστατεύῃ. Διότι οἱ Ἰσραηλῖται ἐλάστρευον καὶ πάλιν τὸν Βάαλ καὶ τὴν Ἀστάρτην.

‘Αλλὰ ὅταν τοὺς ἥλθον τιμωροὶ οἱ Ἀμμωνίται, τότε ἥλθον εἰς τὸν ἔαυτόν τους, μετενόησαν καὶ ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν Θεὸν τὴν συγχώρησιν καὶ σωτηρίαν. Καὶ ὁ καλὸς Θεὸς δὲν τοὺς τὴν ἥρνθητ.

‘Οἱ Ιεφθάء ἦτο ἀνδρεῖος καὶ πιστός. Οἱ Ἰσραηλῖται ὅμως ἀπὸ φθόνον τὸν εἶχον ἔξορίσει ἀπὸ τὴν πατρίδα του, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Ἀριστείδην. Καὶ ὅταν οἱ Ἀμμωνίται ἥρχισαν νὰ τοὺς ἐνοχλοῦν, τότε τὸν ἐνεθυμήθησαν καὶ εἶπον :

— Μόνον ὁ Ιεφθάء ἡμπορεῖ νὰ μᾶς σώσῃ εἰς τὴν περίστασιν αὐτήν.

Καὶ ἔστειλαν πρεσβείαν καὶ τὸν ἀνεκάλεσαν. Ἐκεῖνος δὲ χωρὶς νὰ μνησικακήσῃ ἔσπευσε πρὸς σωτηρίαν τῆς πατρίδος του, ἡ δόποια τώρα ἐκινδύνευε καὶ ἔλαβε τὴν ἀνάγκην του.

‘Οἱ Ιεφθάء μόλις ἔφθασεν εἰς τὴν πατρίδα του, συνέλεξε στρατὸν καὶ, πρὶν ἐπιτεθῆ ἐναντίον τῶν Ἀμμωνίτων, ἔκαμε τὴν προσευχήν του εἰς τὸν Θεόν καὶ εἶπεν, ἐνῷ ὁ στρατὸς ἤκουε :

— Κύριε, βοήθησέ με νὰ νικήσω τὸν ἔχθρόν. “Αν νικήσω, θὰ προσφέρω εἰς τὸν βωμόν σου ὅ,τι πιο λύτιμον ἔχω. Τὸ πρῶτον πρόσωπον, τὸ δόποιον θὰ ἔξελθῃ ἀπὸ τὸ σπίτι μου διὰ νὰ μὲ ὑποδεχθῇ, ὅταν θὰ ἐπιστρέψω, αὐτὸ θὰ σοῦ τὸ ἀφιερώσω εἰς ὁλοκαύτωμα.

Τὸ τάξιμον τοῦ Ιεφθάء ἦτο ἀνάλογον μὲ τὰς ἀνθρωποθυσίας τῶν εἰδωλολατρῶν, καὶ ἵσως ἐμπνευσμένον ἀπὸ τὴν θυσίαν τοῦ Ἀβραάμ. Μᾶς θυμίζει τὸ τάξιμον τοῦ Ἀγαμέμνονος.

‘Ο Θεὸς ἐβοήθησε, καὶ ὁ Ιεφθάء ἐνίκησε τοὺς Ἀμμωνίτας. Τώρα ἐπιστρέφει νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος εἰς τὴν οἰκογένειάν του, εἰς τὴν πόλιν Μισπᾶ. Κατὰ τύχην τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἔβγαινε πρὸς συνάντησίν του ἡ μονάκριβη κόρη του « μετὰ τυμπάνων καὶ χορῶν ».

A ΕΞΑΜΗΝΟΝ

‘Ο Ιεφθάε ἔσχισε τότε τὰ ἐνδύματά του. Ὅτερεπε τώρα νὰ θυσίασῃ εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Θεοῦ τὴν θυγατέρα του, τὸ μόνο του παιδί. Γεμάτος συγκίνησιν λοιπὸν εἶπεν :

—’Ἀλλοίμονον, κόρη μου. Ἐκαμα ὅρκον εἰς τὸν Θεὸν νὰ σὲ θυσίασω εἰς αὐτὸν χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος μας.

‘Η εὐσεβής κόρη ἐδέχθη τὴν θυσίαν. Μόνον παρεκάλεσε τὸν πατέρα της νὰ τὴν ἀφήσῃ δύο μῆνας νὰ χαρῇ μὲ τὰς φίλας της τὰς καλλουνάς τῆς Χαναάν. Κατόπιν μὲ εὐχαριστησίν της ἐδέχθη νὰ ἀποθάνη διὰ τὴν πατρίδα της. Εἶναι ή Ἰφιγένεια τοῦ Ἰσραήλ.

32. ΣΑΜΨΩΝ, ΗΛΙ, ΣΑΜΟΥΗΛ (Κριτ. ΙΓ' — ΚΑ' καὶ Α' Βασιλεῶν)

‘Ο Σ α μ ψ ὡ ν ἦτο Ναζηραῖος, δηλ. Ἰσραηλίτης, τελείως ἀφιερωμένος εἰς τὸν Θεόν. Ἐτρεφε, κατὰ τὸ τάξιμόν του, μεγάλην κόμην καὶ δὲν ἔπινεν οἰνοπνευματώδη ποτά. Εἶχε προικισθῆ ἀπὸ τὸν Θεόν μὲ ἔκτακτον σωματικήν δύναμιν. Δείγματα τῆς δυνάμεως του ἔδωσε πάμπολα εἰς τοὺς ἡρωϊκοὺς ἀγῶνας του ἐναντίον τῶν Φιλισταίων. Διὰ τοῦτο ἀνεδείχθη ἥρως καὶ κριτής τῶν Ἰσραηλίτῶν.

Οἱ Φιλισταῖοι ἤσαν ἔνας πολεμικὸς λαός, ὁ ὄποιος κατοικοῦσε τὰ ΝΔ. παράλια τῆς Παλαιστίνης. Εἶχον εἰσβάλει εἰς τὴν Χαναάν κοιτ ἐπροξενοῦσαν καταστροφὰς εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας. Ὁ Σαμψὼν ὅμως μὲ τὴν δύναμιν του τοὺς εἶχε πολὺ περιορίσει. Ὁταν ἤκουον ὅτι ἔρχεται ὁ Σαμψὼν, ἔφευγαν πανικόβλητοι. Τὸν Σαμψὼν ἐπρόδωσεν εἰς τοὺς Φιλισταίους ἡ Δαλιδά, ἡ ὄποια ἦτο Φιλισταία καὶ εἶχε κατορθώσει νὰ μάθῃ ἀπὸ αὐτὸν τὸ μυστικὸν τῆς δυνάμεως του, τὸ ὄποιον ἔκειτο εἰς τὰ μαλλιά τῆς κεφαλῆς του, δηλ. εἰς τὴν ἀφιέρωσίν του εἰς τὸν Θεόν.

‘Η Δαλιδὰ κατώρθωσε νὰ τοῦ κόψῃ μὲ δόλον τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς, ὅταν ὁ Σαμψὼν ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ σπίτι της. Εἰσῆλθον τότε οἱ Φιλισταῖοι, τὸν συνέλαβον καὶ τὸν ἐτύφλωσαν. Ὅστερα τὸν περιέφερον εἰς τὴν πόλιν των Γάζαν διὰ νὰ τὸν ἔξευτελίσουν.

Μίαν ἡμέραν, ποὺν ἐώρταζον οἱ Φιλισταῖοι τὴν ἑορτὴν τοῦ θεοῦ των Δαγῶν, ἔφεραν εἰς τὸν ναὸν καὶ τὸν Σαμψὼν διὰ νὰ τὸν περιπατίσουν. Ἀλλ’ ὁ Σαμψὼν ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε μετανοήσει καὶ εἶχε ἐπανακτήσει τὴν σωματικήν του δύναμιν. Διὰ τοῦτο, ἀφοῦ προσηγήθη θερμῶς εἰς τὸν Θεόν, ἀγκάλιασε τοὺς δύο κίονας τοῦ ναοῦ καὶ τὸν ἐκρήμνισε λέγων :

—”Ας ἀποθάνη ἡ ψυχή μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων.

Καὶ ἔτσι ἐτάφη κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ αὐτὸς μὲ δόλον τὸ πλῆθος τῶν Φιλισταίων, οἱ δόποιοι ἥσαν ἐντὸς τοῦ ναοῦ, περίπου τρισχίλιοι ἄνδρες καὶ γυναικεῖς.

2. ‘Ο Ἡλὶ ἦτο κριτής καὶ ἀρχιερεύς, καὶ ἔμενεν εἰς τὴν πόλιν Σηλώ. Εἶχε δύο παιδιά, τὰ δόποια ἥσαν πολὺ ἀσεβῆ πρὸς τὸν Θεόν. ‘Ἄλλ’ ἐπειδὴ εἶχεν ἀδυναμίαν εἰς αὐτά, δὲν τὰ ἐτιμώρει.

‘Ο Θεός ὅμως ἐτιμώρησεν αὐτὸν διὰ τοῦτο. Εἰς ἓνα πόλεμον ἐναντίον τῶν Φιλισταίων ἐφονεύθησαν καὶ τὰ δύο του τέκνα. ‘Ο γέρων Ἡλὶ τότε, ὅταν ἔμαθε τοῦτο, ἐπεσεν ἀπὸ τὴν ἔδραν του καὶ ἀπέθανε. Τὸν διεδέχθη δὲ Σαμουήλ.

3. Ό Σαμους ἡ λ είναι δ τελευταῖος κριτής τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἡτο Ναζηραῖος καὶ αὐτὸς καὶ ἀνθρωπος δίκαιος καὶ εὔσεβής, Λευίτης τὸ γένος, κριτής καὶ προφήτης. Ἡ εὔσεβής μητέρα του "Α ν ν α τὸν ἐγέννησεν εἰς μεγάλην ἡλικίαν.

Σηλώ,

πλέον νὰ κυβερνῶνται ἀπὸ κριτάς.

'Α ν ἄ γ ν ω σ μ α

"Υμνος τῆς προφήτιδος "Αννης

(*A' Βασιλ. B', ἐν παραφράσει*)

Mὴ καυχᾶσθε καὶ μὴ λέγετε ὑψηλά.

"Ἄς μὴ βγαίνῃ ὑπερηφάνεια ἀπὸ τὸ στόμα σας,

διότι ὁ Κύριος εἶναι Θεὸς γνώσεων,
 Θεὸς μετρῶν τὰς πράξεις αὐτοῦ.
 Τὸ τόξον τῶν δυνατῶν ἔκαμεν ἀσθενὲς
 καὶ ἀνίσχυροι ἔγιναν οἱ ἴσχυροι.
 Πλούσιοι ἔγιναν πτωχοὶ
 καὶ οἱ πεινῶντες ὑψώθησαν ἀπὸ τὴν γῆν.
 Ὁ Κύριος θανατώνει καὶ ζωογονεῖ,
 καταβιβάζει εἰς τὸν ἄδην καὶ ἀναβιβάζει.
 Ὁ Κύριος πτωχίζει καὶ πλούτιζει,
 ταπεινώνει καὶ ἀνυψώνει.
 Σηκώνει ἀπὸ τὴν γῆν τὸν πτωχὸν
 καὶ τὸν καθίζει μετὰ τῶν ἀρχόντων τοῦ λαοῦ
 καὶ θρόνου δόξης κληρονομεῖ εἰς αὐτόν.
 Αἰδει εὐχὴν εἰς τὸν εὐχόμενον
 καὶ εὐλογεῖ τὰ ἔτη τοῦ δικαιούν,
 διότι δὲν εἶναι τις δυνατὸς μὲ τὴν ἴσχυν μόνον.
 Ὁ Κύριος κάμνει ἀντίδικον αὐτοῦ τὸν ἀσθενῆ.
 Ὁ Κύριος εἶναι ἅγιος.
 Ἄς μὴ κανχᾶται ὁ φρόνιμος διὰ τὴν φρόνησίν του
 καὶ ἀς μὴν κανχᾶται ὁ πλούσιος διὰ τὸν πλοῦτόν του.
 Ἀλλὰ ὁ κανχώμενος δὲς κανχᾶται,
 διότι ἐννοεῖ καὶ γνωρίζει τὸν Κύριον.
 Ὁ Κύριος ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς
 καὶ ἐβρόντησεν.
 Αὐτὸς θὰ κρίνῃ τὰ πέρατα τῆς γῆς.
 Δινει δύναμιν εἰς τοὺς βασιλεῖς μας.
 Αὐτὸς θὰ ὑψώσῃ τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ.

33. Η ΡΟΥΘ ΚΑΙ Ο ΒΟΟΖ ΠΡΟΓΟΝΟΙ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ (Povθ)

Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Κριτῶν ἔτυχε κάποτε νὰ γίνη εἰς τὴν Χαναάν μεγάλη πεῖνα, διότι τὰ σιτηρὰ κατεστράφησαν. Τότε πολλοὶ Ἰσραηλῖται ἔφυγαν ἀπὸ τὴν Χαναάν καὶ ἥλθον εἰς τὰς γειτονικὰς χώρας, ὅπου ὑπῆρχεν ἐπάρκεια τροφίμων.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἦτο καὶ ὁ Ἐλιμέλεχ, δ ὁποῖος κατοικοῦσεν εἰς τὴν Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας. Ὁ Ἐλιμέλεχ ἐπῆρε τὴν σύζυγόν

του Νοεμίν καὶ τὰ δύο του παιδιά καὶ ἥλθεν εἰς τὴν πλουσίαν χώραν τῶν Μωαβιτῶν. Ἐκεῖ ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγον χρόνον ὁ μὲν Ἐλιμέλεχ ἀπέθανε, τὰ δὲ παιδιά του ἐνυμφεύθησαν γυναῖκας ἀπὸ τὴν Μωάβ. Ὁ ἕνας ἔλαβε σύζυγον τὴν Ὁρφὰ καὶ ὁ ἄλλος τὴν Ρούθ. Μετ' ὀλίγον ὅμως ἀπέθανον καὶ οἱ υἱοί τοῦ Ἐλιμέλεχ, ἔμεινε δὲ ἡ Νοεμίν μόνη εἰς τὸν ξένον ἑκεῖνον τόπον μὲ τὰς δύο νύμφας της.

2. "Οταν ἐπέρασεν ἡ πεῖνα, ἀπεφάσισεν ἡ Νοεμίν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Βηθλέεμ. Ἐκάλεσε λοιπὸν τὰς δύο νύμφας της καὶ ἀνεκοίνωσεν εἰς αὐτὰς τὴν ἀπόφασίν της. Ἡ Ὁρφὰ ὅμως καὶ ἡ Ρούθ τόσον ἤγάπων τὴν πενθεράν των, ὥστε ἀπεφάσισαν νὰ μὴ τὴν ἀφήσουν μόνην, ἀλλὰ νὰ τὴν ἀκολουθήσουν εἰς τὴν Χαναάν.

"Η Νοεμίν τότε εἶπεν εἰς αὐτάς :

— Παιδιά μου, νὰ μείνετε κοντὰ εἰς τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς συγγενεῖς σας. Ἔγὼ εἶμαι πτωχὴ χήρα καὶ ἔρημη εἰς τὸν κόσμον. Δὲν θὰ εἴμαι εἰς θέσιν νὰ σᾶς βοηθήσω καὶ νὰ σᾶς προστατεύσω ἐκεῖ εἰς τὴν πατρίδα μου.

"Ἡ Ὁρφὰ ἐπείσθη νὰ μείνη. Ἡ Ρούθ ὅμως δὲν ἐδέχθη μὲ κανένα τρόπον καὶ εἶπεν εἰς τὴν καλὴν πενθεράν της :

— Μὴ μοῦ λέγης νὰ σὲ ἀφήσω μόνην καὶ νὰ μένω μακράν σου. Θὰ ἔλθω μαζί σου καὶ ἂς δυστυχήσω. Ὁ λαός σου θὰ είναι λαός μου, ἡ πατρίς σου θὰ είναι πατρίς μου, καὶ ὁ Θεός σου Θεός μου. Μόνον δὲ θάνατος θὰ μᾶς χωρίσῃ.

"Η Νοεμίν δὲν ἔφερεν ἄλλην ἀντίρρησιν καὶ αἱ δύο γυναῖκες ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὴν Μωάβ καὶ ἥλθον εἰς τὴν Βηθλέεμ, ὅπου ἐγκατεστάθησαν εἰς ἔνα μικρὸ σπιτάκι.

3. "Οταν ἥλθεν ἡ ἐποχὴ τοῦ θερισμοῦ, ἡ Ρούθ μὲ τὴν ἀδειαν τῆς Νοεμίν ἐπήγαινεν εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ ἐμάζευε στάχυα ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὅποια οἱ θερισταὶ ἀφηναν διὰ τοὺς πτωχούς. Ὁ πανάγαθος ὅμως Θεὸς ὡδήγησε τὰ βήματα τῆς καλῆς Ρούθ εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐνὸς πλουσίου τοῦ τόπου ἐκείνου, δὲ ὅποιος ὠνομάζετο Βοόζ.

"Ο Βοόζ, ὅταν εἶδε τὴν ἐργατικὴν καὶ ἔντιμον καὶ ἀγαθὴν Ρούθ καὶ ἔμαθε τὴν ιστορίαν της, τὴν ἔξετίμησε καὶ τὴν συνεπάθησε. Τέλος ἀπεφάσισε νὰ τὴν κάμη σύζυγόν του.

"Ἡ Ρούθ τότε ἐζήτησε τὴν συγκατάθεσιν τῆς Νοεμίν, ἡ ὅποια μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν τῆς ἔδωσε τὴν εὐχήν της. "Οταν δὲ ἡ Ρούθ ἐγένενησε τέκνον, ἡ Νοεμίν τὴν εὐλόγησε καὶ τῆς εἶπεν :

—”Ας είναι δοξασμένος ὁ Θεός, ὁ ὅποιος σοῦ ἔδωσε τὸ τέκνον. Τὸ παιδίον αὐτὸν θὰ σὲ παρηγορήσῃ καὶ θὰ είναι τὸ στήριγμά σου εἰς τὰ γηρατεῖα σου.

Τὸ τέκνον αὐτὸν ὀνομάσθη Ὁβήδ. ‘Ο Ὁβήδ ἐγέννησε κατόπιν τὸν Ἰεσσαῖ, ἐκ τοῦ ὅποιου ἐγεννήθη ὁ Δαβὶδ, ὁ μέγας βασιλεὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ πρόγονος κατὰ σάρκα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Διὰ τοῦτο εἰς τὰς προφητείας τῶν προφητῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ εἰς τὰ τροπάρια τῆς Ἑκκλησίας μας ὁ Χριστὸς λέγεται «ράβδος καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαί».

Α ν α γ ν ω σ μ α

‘Ο Μεσσίας ράβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαὶ

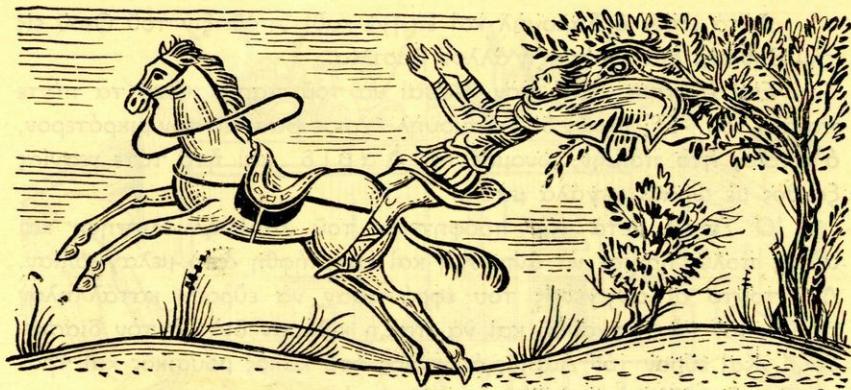
(‘Ησαίου κεφ. IA’, 1–10, ἐν παραφράσει)

«.... Τάδε λέγει Κύριος : Θὰ φυτώσῃ καὶ θὰ ἐξέλθῃ ράβδος (¹) ἀπὸ τὸ δένδρον (²) τοῦ Ἰεσσαί, καὶ βλαστὸς μὲ ἄνθος θὰ πετάξῃ

1. Κλῶνος - κλωνάρι, 2. τὴν οἰκογένειαν.

ἀπὸ τὴν φίλων αὐτήν. Καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὸν θὰ ἀναπαύεται τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· τὸ πνεῦμα τῆς σοφίας καὶ τῆς συνέσεως, τὸ πνεῦμα τῆς βουλῆς καὶ τῆς δυνάμεως, τὸ πνεῦμα τῆς γνώσεως καὶ τῆς εὐσεβείας, τὸ πνεῦμα τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ. Καὶ εἰς τὸν φόβον αὐτὸν ἔκεινος (¹) θὰ εναρεστῆται. Δὲν θὰ κρίνῃ κατὰ τὴν ἐντύπωσιν τῶν ὄφθαλμῶν τον, οὐδὲ θὰ ἀποφασίζῃ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὅσων ἀκούει. Ἀλλὰ θὰ κρίνῃ μὲν δικαιοσύνην τοὺς ἀνθρώπους, καὶ θὰ ἀποφασίζῃ μὲν εὐθύτητα ὑπὲρ τῶν ταπεινῶν τῆς γῆς. Δικαιοσύνη θὰ περιζώνῃ τὴν ὁσφύν του, καὶ πίστις θὰ περισφίγγῃ τὰ ἵσχια του. Καὶ πότε δὲ λύκος θὰ βόσκῃ μαζὶ μὲν τὰ πρόβατα, καὶ ἡ πάροδας θὰ μένῃ μαζὶ μὲν τὰ ἐρίφια. Καὶ μόσχος καὶ ταῦρος καὶ λέων θὰ βόσκουν μαζὶ, καὶ μικρὸς παιδάκι θὰ τὰ φυλάττῃ. Ὁ βοῦς καὶ ἡ ἄρκτος θὰ συμφιλιωθοῦν, καὶ τὰ μικρά των θὰ κάθωνται μαζὶ. Ὁ λέων καὶ ὁ βοῦς θὰ τρώγωνται ἄχυρα. Δὲν θὰ κάνουν κακόν, καὶ δὲν θὰ βλάπτουν δένας τὸν ἄλλον εἰς ὅλην τὴν χώραν τῆς βασιλείας μουν, διότι ὅλη ἡ γῆ θὰ εἶναι πλήρης ἀπὸ τὴν γνῶσιν τοῦ Κυρίου, ποὺ θὰ τὴν σκεπάζῃ, ὅπως τὰ νερὰ σκεπάζουν τὴν ἔκτασιν τῆς θαλάσσης. Τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἡ Πίτα τοῦ Ἱεσσαί (²) θὰ ἀρχῇ ἐπὶ τῶν ἔθνων. Αὐτὸν θὰ ἀναζητοῦν οἱ λαοί. Καὶ ἔνδοξος θὰ εἶναι ἡ βασιλεία του...»

1. δ Μεσσίας, 2. δηλ. δ Μεσσίας.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΚΤΗ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

34. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΣΑΟΥΛ. ΔΟΞΑ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ (Α' Βασιλ. ΙΣΤ'—ΛΑ')

Σ α ο ύ λ είναι ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῶν Ἰσραὴλιτῶν, τὸν ὅποιον, ὅπως εἴδαμεν, ἔχρισεν ὁ τελευταῖος κριτής Σαμουὴλ.

Οὗτος εἶχε τὰ ἀνάκτορά του εἰς τὴν Χεβρών. Διοικοῦσε κατ’ ἀρχὰς τὸν λαόν του μὲ δικαιοσύνην καὶ μὲ φόβον Θεοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς εὐλόγησεν αὐτὸν καὶ τὸν ἔκαμεν εὐτυχῆ.

Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐνίκησεν ὁ Σαούλ τοὺς ἔχθρούς του Φιλισταίους καὶ Ἀμαληκίτας, μὲ τὴν συνεργασίαν μάλιστα τοῦ γενναίου καὶ εὐγενοῦς υἱοῦ του Ἰωνᾶ θανάτῳ.

Ἄλλ’ αἱ νίκαι του αὐταὶ τὸν ἐμέθυσαν καὶ τὸν ἔκαμαν ἐγωιστήν, ἀσεβῆ πρὸς τὸν Θεόν καὶ κακὸν πρὸς τὸν λαόν. Ἐφάνη δηλαδὴ κατόπιν ἀνάξιος βασιλεὺς ὁ Σαούλ.

Ο Σαμουὴλ προεῖπεν εἰς αὐτὸν, ὅτι ὁ Θεὸς περισσότερον ἀπὸ τὰς θυσίας θέλει νὰ πράττωμεν τὸ θέλημά του, τὸ ὅποιον αὐτὸς δὲν πράττει, καὶ διὰ τοῦτο τὸν περιμένουν μεγάλαι δυστυχίαι· ὅτι δηλ. θὰ τὸν τιμωρήσῃ ὁ Θεὸς καὶ ἡ βασιλεία του δὲν θὰ μείνη εἰς τὴν οἰκογένειάν του, ἀλλὰ θὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας ἄλλου.

Αύτὰ εἶπεν ὁ Σαμουὴλ καὶ ἐπῆγε καθ' ὑπόδειξιν τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν Βηθλεὲμ διὰ νὰ ἐκλέῃ ἄλλον βασιλέα.

Ἐκεῖ ἔζητοσεν ἀπὸ τὸν Ἰεσσαὶ νὰ τοῦ παρουσιάσῃ τὰ πέντε παιδιά του. Ἐξ αὐτῶν δὲ ὁ Σαμουὴλ ἔχρισε βασιλέα τὸν μικρότερον, ὃ ὅποιος ἦτο ποιμήν, ὡνομάζετο Δαβὶδ καὶ ἦτο τότε νεανίας ἔξανθός μὲ ὥραῖα μεγάλα μάτια.

Ο Σαοὺλ μετὰ τὴν προφητείαν τοῦ Σαμουὴλ ἐλυπήθη καὶ αὐτὸς πολύ, ἥρχισε νὰ ἀνησυχῇ καὶ κατελήφθη ἀπὸ μελαγχολίαν. Διὰ τοῦτο οἱ συγγενεῖς του ἐφρόντισαν νὰ εύρουν κατάλληλον πρόσωπον νὰ τραγουδῇ καὶ νὰ παίζῃ κιθάραν διὰ νὰ τὸν διασκεδάζῃ. Καὶ εὗρον τὸν Δαβὶδ, ὃ ὅποιος ἦτο καλὸς μουσικὸς καὶ τραγουδιστής, ἀλλὰ καὶ ἀνδρεῖος πολεμιστής.

Τοιουτοτρόπως ὁ Δαβὶδ μὲ τὰ ἄσματα καὶ τὴν κιθάραν του ἀνεκούφιζε καὶ κατεπράνε τὴν μελαγχολίαν τοῦ Σαούλ ἀρκετὸν καιρόν. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ ἐγνωρίσθη καὶ συνεδέθη μὲ φιλίαν μὲ τὸν υἱὸν τοῦ Σαούλ, τὸν Ἰωνάθαν. Κατόπιν ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ποίμνια τοῦ πατέρα του.

2. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἱ Ἰσραηλῖται ἥλθον πάλιν εἰς πόλεμον μὲ τοὺς Φιλισταίους. Αὔτοὶ εἶχον εἰσβάλει καὶ πάλιν εἰς τὴν χώραν των, κατέστρεφον αὐτὴν καὶ διήρπαζον τὰς πόλεις.

Τῷρα μάλιστα οἱ Φιλισταῖοι εἶχον μαζί των ἔνα γίγαντα καὶ ἥρωα, τὸν Γολιάθ, τὸν ὅποιον κανεὶς δὲν ἤμποροῦσε νὰ νικήσῃ. Αὔτὸς ἔβγαινεν ἐμπρός ἀπὸ τὸν στρατὸν καὶ ἐφώναζε δυνατά : *Ιοκ — Σᾶς προκαλῶ, Ἰσραηλῖται, νὰ βγάλετε καὶ σεῖς τὸν καλλίτερόν σας διὰ νὰ μονομαχήσωμεν. "Αν μὲ νικήσῃ ὁ ἴδιος σας, ήμεῖς θὰ εἰμεθα δοῦλοι σας, ἀν δύμως νικήσω ἐγώ, σεῖς θὰ γίνετε δοῦλοι μας.*

Ἄπὸ τὸν πανικὸν καὶ ἀπὸ τὸν κίνδυνον αὐτὸν ἔσωσε τὸν Σαούλ καὶ τοὺς Ἰσραηλῖτας ὁ Δαβὶδ, ὃ ὅποιος τυχαίως εἶχεν ἔλθει εἰς τὸ στρατόπεδον διὰ νὰ φέρῃ τροφὰς εἰς τοὺς ἐπιστρατευμένους ἀδελφούς του.

Ο Δαβὶδ, μόλις ἤκουσε τὴν προκλητικὴν φωνὴν τοῦ Γολιάθ, παρουσιάσθη εἰς τὸν βασιλέα καὶ τοῦ εἶπεν :

— Ἔγώ, βασιλεῦ, θὰ πολεμήσω μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ τὸν ἀλλόφυλον αὐτόν.

Ο Σαοὺλ τοῦ ἀπήντησε :

— Πήγαινε, παιδί μου Δαβίδ, καὶ ἂς εἶναι ὁ Θεὸς μαζί σου!

Καὶ πηγαίνει ὁ Δαβίδ, μὲν θάρρος καὶ πεποιθησιν ἐναντίον τοῦ Γολιάθ, ἀσπλος, κρατῶν εἰς τὰ χέρια του μίαν σφενδόνην καὶ μίαν ράβδον.

Μόλις ὁ γιγαντόσωμος Γολιάθ ἀντίκρυσε τὸν Δαβίδ, τὸν ἐκοιταξε μὲν μεγάλην περιφρόνησιν καὶ τοῦ εἴπε μὲ εἰρωνείαν:

— Διὰ σκύλου μὲ θεωρεῖς καὶ ἔρχεσαι ἐναντίον μου μὲ ράβδον καὶ μὲ λίθους;

‘Ο Δαβίδ τότε μὲ ψυχραιμίαν τοῦ λέγει :

— Σὲ θεωρῶ χειρότερον ἀπὸ σκύλου. Σὺ ἔρχεσαι ἐναντίον μου μὲ μαχαίρια, μὲ δόρυ καὶ μὲ ἀσπίδα, ἀλλ’ ἔγώ θὰ πολεμήσω ἐναντίον σου μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Θὰ σὲ νικήσω, διὰ νὰ μάθουν ὅλοι τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ἀμέσως ἔβαλεν εἰς τὴν σφενδόνην του ἕνα λιθάρι καὶ τὸ ἔριψεν ἐναντίον τοῦ ἀντιπάλου του. Τὸ λιθάρι ἐκτύπησε μὲ δύναμιν εἰς τὸ μέτωπον τὸν Γολιάθ καὶ αὐτὸς ἔζαλισθη, ἐκλονίσθη καὶ ἔπεσε καταγῆς. ‘Ο Δαβίδ ἀμέσως ἐπλησίασε τὸν Γολιάθ, τοῦ ἐπῆρε τὸ ξίφος καὶ ἀπέκοψε τὴν κεφαλήν του.

Μέγας φόβος κατέλαβε τότε τοὺς Φιλισταίους, οἱ ὅποιοι πανικόβλητοι ἐτράπησαν εἰς φυγήν, ἐνῷ ἀντιθέτως οἱ Ἰσραηλῖται ἐπῆραν θάρρος, κατεδίωξαν καὶ διεσκόρπισαν αὐτούς.

3. ‘Ο Δαβίδ μὲ τὸ κατόρθωμά του αὐτὸν ἐδοξάσθη πολὺ ἀπὸ τὸν λαόν. “Οταν δὲ στρατὸς νικητὴς ἐπανήρχετο ἀπὸ τὴν ἐκστρατείαν καὶ ἐπερνοῦσεν ἀπὸ τὰς πόλεις, αἱ γυναῖκες ἔβγαιναν εἰς προϋπάντησίν του καὶ ἔψαλλον :

‘Ο Σαούλ ἐνίκησε χιλιάδας.

‘Ο Δαβίδ κατέβαλε μιριάδας.

Διὰ τοῦτο ὁ Σαούλ ἐφθόνησε τὸν Δαβίδ καὶ ἔζήτει εὐκαιρίαν νὰ τὸν θανατώσῃ. Τότε δὲ Δαβίδ ἤναγκάσθη νὰ φύγῃ εἰς τὰ ὅρη, ὅπου ἔζη μὲ ὀλίγους συντρόφους του. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ τὸν κατεδίωξεν δὲ Σαούλ.

‘Ο Δαβίδ ὅμως, ἀν καὶ πολλὲς φορὲς τοῦ ἐδόθη εὐκαιρία νὰ βλάψῃ τὸν Σαούλ, πάντοτε τὸν ἐσεβάσθη.

“Ενεκα τῆς φιλονικίας Σαούλ καὶ Δαβίδ, οἱ Φιλισταῖοι εὑρῆκαν εὐκαιρίαν πάλιν καὶ ἥλθον ἐναντίον τῶν Ἰσραηλιτῶν. Τότε ἔγινε

μία φοβερά μάχη εἰς τὰ ὅρη τῆς Γελβουέ, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐφονεύθησαν οἱ τρεῖς νίοι τοῦ Σαούλ, καὶ ὁ ἕδιος ἐπληγώθη σοβαρώτατα καὶ ἀπέθανεν.

‘Η καταστροφὴ ἦτο πολὺ μεγάλη. ‘Ο Δαβὶδ ἔκλαυσε πικρὰ διὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαούλ καὶ τῶν νιῶν του. Πρὸ πάντων δὲ διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀγαπημένου του φίλου Ἰωνάθαν. Τότε ἔγραψεν ἔνα λυπηρὸν θρῆνον (μοιρολόγι), εἰς τὸ ὄποιον προτρέπει τὸν λαὸν νὰ θρηνήσῃ τὸν θάνατον τῶν ἡρώων του.

**Α ν ἄ γ ν ω σ μ α
Θρῆνος Δαβὶδ διὰ τὸν Σαούλ καὶ Ἰωνάθαν**

(B' Βασιλ. A' ἐν παραφράσει)

”Ἀκούσε, Ἰούδα,
ἀκούσε, Ἰούδα, δεινά
καὶ θρήνησε πικρά.

⁷Ω δόξα τοῦ Ἰσραήλ,
ἐπὶ τῶν δρέων σου ἔπεσαν,
αἴ! αἴ! πᾶς ἔπεσαν οἱ δυνατοί!

Μὴ ἀναγγείλατε εἰς τὴν Γάθ,
μηδὲ διακηρύξετε εἰς τὸν δρόμον τῆς Ἀσκαλῶνος (¹),
διὰ τὰ μὴ ενφρασθοῦν αἱ θυγατέρες τῶν Φιλισταίων.

Νὰ ξηρανθῆτε, δῷγη Γελβονέ,
τὰ μὴ κατεβῆ δρόσος,
μηδὲ βροχὴ σὲ σᾶς,
διότι ἐκεῖ ἐχάθηκεν ἡ ἀσπὶς τῶν ἥρώων.

⁸Η ἀσπὶς τοῦ Σαοὺλ δὲν ἦτο ἀλειμμένη μὲ λάδι,
ἡτο βαμμένη μὲ τὸ αἷμα τῶν ἐχθρῶν!
Τὸ τόξον τοῦ Ἰωνάθαν δὲν ἐστράφη εἰς τὰ ὅπιστα
καὶ ἡ φομφαία τοῦ Σαούλ δὲν ἐπέστρεψε κενή.

Σαούλ καὶ Ἰωνάθαν, οἱ ἀγαπημένοι,
πάντοτε ἥρωμένοι,
ἥσαν ἐλαφρότεροι τῶν ἀετῶν,
καὶ δυνατώτεροι τῶν λεόντων.

Θυγατέρες τῆς Ἱερουσαλήμ,
κλαύσατε τὸν Σαούλ,
κλαύσατε τὸν Ἰωνάθαν.

Αἴ! αἴ! πᾶς ἔπεσαν οἱ δυνατοί
καὶ ἐχάθησαν πολύτιμοι ἥρωες!
⁹Ιωνάθαν, ὁ θάνατός σου μὲ ἐλόπησε πολύ.

Περίλυπος εἶμαι δὲν ἐσέ,
ἀδελφέ μουν Ἰωνάθαν.

1. Γάθ καὶ Ἀσκαλὼν πόλεις τῶν Φιλισταίων.

35. Ο ΔΑΒΙΔ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΤΩΝ (B' Βασιλεῶν B'—ΙΘ')

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαούλ οἱ Ἰουδαῖοι ἀνεκήρυξαν βασιλέα των τὸν Δαβὶδ εἰς τὴν Χεβρών. Αἱ ἄλλαι δέκα φῦλαὶ ἀνεκήρυξαν βασιλέα των τὸν οὐίον τοῦ Σαούλ, Ἱεβοσθέ. Κατόπιν ὅμως ἤλθον εἰς τὴν Χεβρών ἀντιπρόσωποι ὄλων τῶν φυλῶν καὶ ἀνεκήρυξαν τὸν Δαβὶδ βασιλέα ὄλων τῶν Ἰσραηλιτῶν. Οὐ Δαβὶδ ἦτο τότε 30 ἔτῶν.

Ἐναὶ ἀπὸ τὰ πρῶτα ἔργα τοῦ Δαβὶδ ἦτο νὰ κυριεύσῃ τὴν Σιὼν ἥτο ἡ ἀκρόπολις τῆς Σαλὴμ καὶ τὴν κατεῖχον οἱ Ἱεβουσαῖοι. Τὴν Σαλὴμ ἔκαμε τότε πρωτεύουσαν τοῦ κράτους του ὁ Δαβὶδ καὶ τὴν ὠνόμασε Ἱεροσαλήμ, δηλαδὴ κληρονομίαν τῆς εἰρήνης.

Ἐκεὶ ἕκτισε μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα καὶ κατεσκεύασε πολυτελῆ Σκῆνην, εἰς τὴν ὃποιαν μετέφερεν ἀπὸ τὴν Χεβρών μὲ μεγάλην πομπὴν καὶ ἐτοποθέτησε τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης. Ἐκαμε τὴν προσευχήν του τότε εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ προστατεύη τὸν λαόν του. Καὶ εἶπε :

— Κύριε, ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων, ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἵδε καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην (τὸν λαὸν) καὶ κατάρτισαι αὐτήν, ἥν ἐφύτευσεν ἡ δεξιά σου (Ψαλμ. 79).

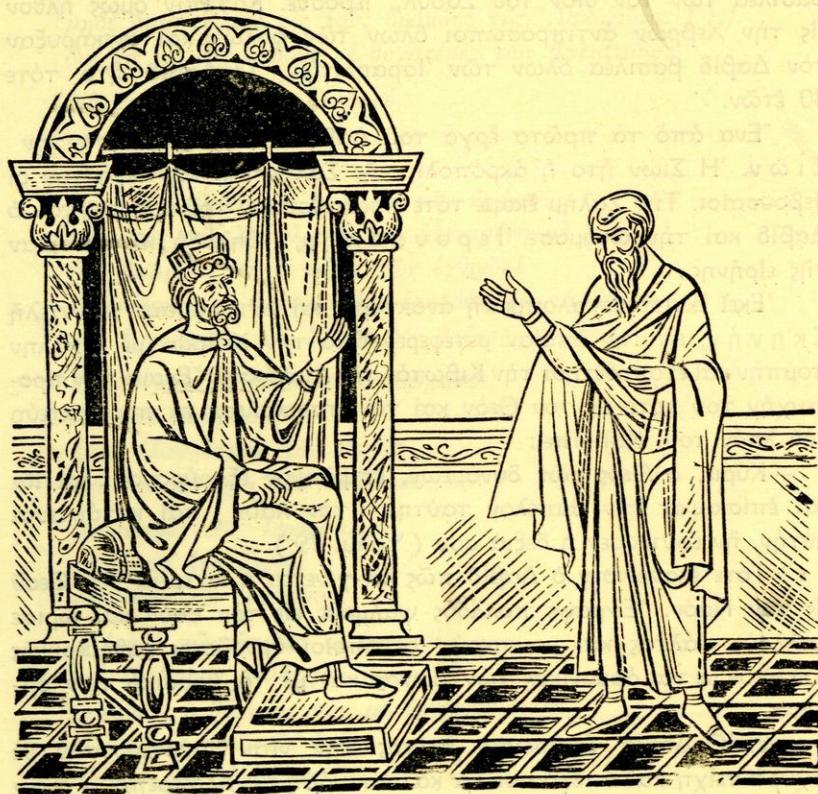
Τότε ἔκανόνισεν ὁ Δαβὶδ πῶς θὰ γίνεται ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν Ναόν. Ἐγραψε πολλοὺς ψαλμούς εἰς τὸν Θεὸν καὶ ὥρισε πολλοὺς ψάλτας καὶ μουσικούς, οἱ ὅποιοι ὑμνοῦσαν καθημερινῶς τὸν Θεὸν μὲ τὰς ἀρμονικὰς τῶν φωνὰς καὶ μὲ τὰ μουσικά τῶν ὄργανα.

2. Οὐ Δαβὶδ ὡχύρωσεν ἐπίστης τὴν νέαν πρωτεύουσαν μὲ ἰσχυρὰ τείχη καὶ ἀπεφάσισε νὰ κατασκευάσῃ μεγαλοπρεπῆ ναὸν τοῦ Θεοῦ, ἡμποδίσθη ὅμως ἀπὸ τὸν προφήτην Νάθαν, διότι ἦτο πολεμικός βασιλεύς.

Καὶ πράγματι ἡ τεσσαρακονταετὴς βασιλεία τοῦ Δαβὶδ εἶναι πλήρης ἀπὸ κατακτητικὰς ἐκστρατείας. Ἐπεξέτεινε καὶ ἡσφάλισε τὰ ὄρια τοῦ κράτους του διὰ πολὺν χρόνον. Κατενίκησε καὶ ὑπέταξεν ὄλους τοὺς ἐπικινδύνους ἔχθροὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν, τοὺς Φιλισταίους, τοὺς Μωαβίτας, τοὺς Ἀμμωνίτας καὶ τοὺς Ἰδουμαίους.

Ἐτσι τὸ κράτος τοῦ Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ Δαβὶδ ἐξετείνετο ἀπὸ

τὸ ὄρος Λίβανον μέχρι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ ἀπὸ τὸν Εύφρατην ποταμὸν μέχρι τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Τότε τὸ Ἰσραηλιτικὸν κράτος ἔλαβε τὴν μεγαλυτέραν του ἔκτασιν, δύναμιν καὶ δόξαν.

3. 'Αλλ' ως ἄνθρωπος ὁ Δαβὶδ ὑπέπεσεν εἰς σοβαρὰ ἀμαρτήματα. 'Ο Δαβὶδ εἶχε λάβει πολλὰς γυναικας ως συζύγους. "Οταν ὅμως ἐγνώρισε τὴν ὡραίαν σύζυγον τοῦ γενναίου του ἀξιωματικοῦ Οὐρίου, τὴν Βηρσαβέ, ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν του νὰ λάβῃ καὶ ἐκείνην σύζυγόν του.

Διέταξε λοιπὸν κρυφὰ τὸν στρατηγὸν του νὰ τοποθετήσῃ τὸν Οὐρίαν εἰς μέρος ἐπικίνδυνον κατά τινα μάχην ἐναντίον τῶν

³Αμμωνιτῶν. Καὶ δὲ δυστυχῆς ὁ Οὐρίας ἐφονεύθη. Τότε δὲ Δαβὶδ ἔλα-
βεν ὡς σύζυγόν του τὴν Βηρσαβέε. Μὲ τὸ φοιτερὸν αὐτὸν ἔγκλημα δὲ
Δαβὶδ παρέβη τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. ⁴Ἐγινεν ἔνοχος φόνου. Διὰ
τοῦτο δὲ Θεὸς τὸν ἐτιμώρησε.

⁵Ἐστειλε πρὸς αὐτὸν τὸν προφήτην Νάθαννον διὰ νὰ τὸν
ἐλέγξῃ. Παρουσιάσθη λοιπὸν ἐνώπιόν του δὲ προφήτης καὶ τοῦ εἶπε :

— Βασιλεῦ, ἔρχομαι νὰ σοῦ καταγγείλω ἕνα κακόν, ποὺ ἔγινεν
εἰς μίαν πόλιν. ⁶Ἐκεῖ ἐζοῦσαν ὡς γείτονες δύο ἀνθρώποι. Ὁ ἕνας
πλούσιος καὶ δὲ ἄλλος πτωχός. Ὁ πλούσιος εἶχε πολλὰ ποίμνια. Ὁ
πτωχὸς εἶχε μόνον μίαν ἀμνάδα, τὴν ὅποιαν ἀγαποῦσε καὶ ἀνέ-
τρεφε καὶ τὴν ἐπεριποιεῖτο ὡς θυγατέρα του. Μίαν ἡμέραν ἐπεσκέ-
φθη τὸν πλούσιον ἔνας φίλος του. Καὶ ἀντί, διὰ νὰ τὸν περιποιηθῇ,
νὰ σφάξῃ ἕνα πρόβατον ἀπὸ τὰ ἴδια του, ἥρπασε καὶ ἔσφαξε τὴν
μοναδικήν καὶ ἀγαπημένην ἀμνάδα τοῦ πτωχοῦ γείτονός του.

⁷Ο Δαβὶδ κατηγανακτησμένος ἐφώναξε μὲ δργήν :

— Πρέπει νὰ θανατωθῇ ἀμέσως αὐτός, ποὺ διέπραξεν αὐτὸν τὸ
ἔγκλημα.

Τότε δὲ Νάθαν τοῦ εἶπε μὲ θάρρος :

— Αὐτὸς εἶσαι σύ, βασιλεῦ. Σὺ εἶσαι δὲ φονεὺς τοῦ Οὐρίου καὶ δὲ
ἄρπαξ τῆς γυναικός του. Διὰ τοῦτο θὰ τιμωρηθῇς σὺ καὶ ἡ οἰκογέ-
νειά σου ὀλόκληρος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ θὰ δοκιμάσῃς μέχρι τέλους
τῆς ζωῆς σου πολλὰς θλίψεις.

⁸Ο Δαβὶδ συνησθάνθη βαθύτατα τὰ ἀμαρτήματά του, μετε-
νόησεν εἰλικρινὰ καὶ ἐζήτησε συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Θεόν. Τότε
ἔγραψε τὸν ὑπέροχον ψαλμόν τῆς μετανοίας, τὸν περί-
φημον πεντηκοστὸν ψαλμόν, τὸν ὅποιον τακτικὰ ἀκούομεν νὰ ψάλ-
λεται καὶ ν' ἀναγινώσκεται εἰς τὴν Ἑκκλησίαν μας κατὰ τὰς ἀκο-
λουθίας τῶν Κυριακῶν καὶ τῶν ἀλλων ἔօρτῶν.

Ἀ ν ἄ γ ν ω σ μ α

Ψαλμὸς μετανοίας

(Ψαλμ. 50ός. Στίχοι κατ' ἐκλογὴν)

⁹Ἐλέησόν με, δὲ Θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου
καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιόμαν σου
ἔξαλειφον τὸ ἀνόμημά μου.

Ἐπὶ πλεῖον πλεῖον με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μονὰκαὶ ἀπὸ τῆς ἀδικίας μονὰκαθάρισόν με.

*"Οτι τὴν ἀνομίαν μον ἐγὼ γνώσκω
καὶ ἡ ἀμαρτία μον ἐνώπιον μού ἔστι διὰ παντός.*

*Σοὶ μόνῳ ἡμαρτον
καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον σου ἐποίησα,
ὅπως ἀν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου
καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαι σε (¹).*

*'Ιδοὺ γὰρ ἀλλήθειαν ἡγάπησας
τὰ ἀδηλα καὶ τὰ κρύφα τῆς σοφίας σου
ἐδήλωσάς μοι.*

*Παντεῖς με ὑσσώπῳ καὶ καθαρισθήσομαι (²),
πληνεῖς με καὶ ἐπέρι χιόνα λευκανθήσομαι.*

*'Απόστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν μον
καὶ πάσας τὰς ἀνομίας μον ἐξάλειψον.*

*Καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί, ὁ Θεός,
καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον (³)
ἐν τοῖς ἐγκάτοις μον (⁴).*

*Μὴ ἀπορρίψης με ἀπὸ τοῦ προσώπου σου
καὶ τὸ πνεῦμά σου τὸ ἄγιον
μὴ ἀντανέλῃς (⁵) ἀπ' ἐμοῦ.*

*'Απόδος μοι τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ σωτηρίου σου (⁶)
καὶ πνεύματι ἡγεμονικῷ στήριξόν με.*

*Διδάξω ἀνόμους τὰς ὁδούς σου
καὶ ἀσεβεῖς ἐπὶ σὲ ἐπιστρέψονσιν.*

1. "Οταν θὰ μὲ κρίνης, 2. ὁ ὑσσώπος είναι τὸ θυμάρι, μὲ τὸ ὅποιον ἐρράντιζεν τὸν ἀγιασμόν, ὅπως τὸ ίδικόν μας δενδρολίβανο καὶ ὁ βασιλικός, 3. ἀνανέωσε, 4. εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου, 5. μὴ ἀφαιρέσῃς, 6. δῶσε μου πάλιν τὴν χαρὰν ὅτι μὲ συγχωρεῖς καὶ μὲ σώζεις.

Κύριε, τὰ χεῖλη μου ἀνοίξεις
καὶ τὸ στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν αἰνεσίν σου (¹).

Οὐτι, εἰ ἡθέλησας θυσίαν, ἔδωκα ἄν (²),
δλοκαντώματα οὐκ εὐδοκήσεις.

Θυσία τῷ Θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον
καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην
ὁ Θεὸς οὐκ ἔξονθενώσει (³).

36. ΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΑΙ ΤΗΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ. Ο ΣΟΛΟΜΩΝ ΑΝΑΚΗΡΥΞΣΕΤΑΙ ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ (Β' καὶ Γ' Βασιλεῶν)

Ο βασιλεὺς Δαβὶδ ὑστερα ἀπὸ τὴν βαθεῖαν καὶ εἰλικρινῆ μετάνοιάν του διὰ τὸ βαρύτατον ἀμάρτημά του συνεχωρήθη μὲν ἀπὸ τὸν πανάγαθον Θεόν, ἀλλὰ δὲν ἀφέθη ἀτιμώρητος.

Πρῶτον ἀπέθανε τὸ πρῶτόν του τέκνον, τὸ ὁποῖον ἀπέκτησε ἀπὸ τὴν Βηρσαβεέ. Δεύτερον ὁ νίος του Ἀβεσσαλὼν ἐλησμόνησε τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ὑπακοήν, ποὺ ὠφειλεν εἰς τὸν πατέρα του, ἐσκότωσεν ἔνα ἀδελφόν του, ἐπανεστάτησε κατὰ τοῦ πατρός του καὶ ἀνεκήρυξε τὸν ἑαυτόν του βασιλέα.

Ἡ ἐπανάστασις προσωρινῶς ἐπέτυχε, καὶ ἡναγκάσθη ὁ Δαβὶδ φοβισμένος καὶ ταπεινωμένος νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ νὰ ἀποσυρθῇ εἰς τὴν πέραν τοῦ Ἰορδάνου χώραν. Ἔκεī συνήθροισε στρατὸν καὶ τὸν ἀπέστειλε κατὰ τοῦ νιοῦ του. Ἐδωσεν ὅμως ρητὴν παραγγελίαν νὰ μὴ σκοτώσουν τὸν Ἀβεσσαλὼν, ἅμα τὸν συλλάβουν.

Εἰς τὴν μάχην, ἡ ὁποία ἔγινεν, ἐνικήθη ὁ Ἀβεσσαλὼν καὶ ἐτράπη εἰς φυγήν. Ἐνῷ ἔφευγε, περιεπλάκη ἡ κόμη του εἰς ἔνδρον. Ἔκεī ἔμεινε κρεμασμένος, ἔως ὅτου ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν.

Οταν ὁ Δαβὶδ ἐπληροφορήθη τὸν τραγικὸν θάνατον τοῦ νιοῦ του, ἐθρήνησεν ἀπαρηγόρητα. Ἐκλαίε καὶ ἔλεγε :

— Παιδί μου, παιδί μου Ἀβεσσαλὼν, καλλίτερα νὰ ἀπέθηνησκα ἐγὼ ἀντὶ σοῦ. Ἀβεσσαλὼν παιδί μου, παιδί μου.

1. τὴν δοξολογίαν σου, 2. ἀν ἡθελες θυσίαν, θὰ ἥμην πρόθυμος νὰ σοῦ τὴν προσφέρω, 3. δὲν θὰ περιφρονήσῃ.

2. Ἐλλὰ καὶ πολλὰς ἄλλας μεγάλας θλίψεις ἐκ μέρους τῆς οἰκογονείας του καὶ τῶν στρατηγῶν του ἐδοκίμασεν ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ μέχρι τέλους τῆς ζωῆς του.

“Ολαι αἱ περιπέτειαι αὐταὶ ἀπὸ τὴν νεότητά του, δηλαδὴ οἱ διωγμοὶ τοῦ Σαούλ, οἱ συνεχεῖς πόλεμοι καὶ αἱ φροντίδες διὰ τὴν ὀργάνωσιν καὶ διοίκησιν τοῦ μεγάλου κράτους του, αἱ θλίψεις καὶ αἱ συγκινήσεις, τὰς ὅποιας ἐδοκίμασε καθ' ὅλην τὴν πολυτάραχον ζωὴν του, τὸν κατέβαλον σωματικῶς.

“Ἐπειτα ἀπὸ τεσσαρακονταετῆ βασιλείαν, εἰς ἡλικίαν ἑβδομήκοντα ἔτῶν, ἀπεφάσισε ζῶν ἀκόμη νὰ παραχωρήσῃ τὴν ἔξουσίαν εἰς τὸν διάδοχόν του. “Ωρισε δὲ ὡς τοιοῦτον τὸν ἀγαπητόν του υἱὸν Σολομῶντα.

Σύμφωνα λοιπὸν μὲ τὴν ἐπιθυμίαν του ὁ Ἀρχιερεὺς ἔχρισε τὸν Σολομῶντα βασιλέα, μὲ ἡγιασμένον ἔλαιον, ἐνῷ ὁ λαὸς ἐζητώκραυγαζε, καὶ αἱ σάλπιγγες ἤχοῦσαν.

3. Μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ Σολομῶντος ὡς βασιλέως ὁ Δαβὶδ ἀφίερωσε τὰς ὑπολοίπους ἡμέρας τῆς ζωῆς του εἰς τὸ νὰ διδάσκῃ τὸν νεαρὸν βασιλέα τὰ καθήκοντά του καὶ νὰ τὸν συμβουλεύῃ, ἵνα ἐκτελῇ πιστῶς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

‘Ο Δαβὶδ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν ἑβδομήκοντα ἐνὸς ἔτῶν καὶ ἐτάφη εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἡ ὅποια ἀπὸ τότε πρὸς τιμήν του ὀνομάσθη Πόλις Δαβὶδ.

‘Ο Δαβὶδ ἀνεδείχθη ὑπέροχος βασιλεὺς καὶ ἰκανώτατος ὀργανωτὴς καὶ κυβερνήτης τοῦ βασιλείου του. Ἡτο προικισμένος ἀπὸ τὸν Θεόν μὲ πολλὰ χαρίσματα, π.χ. μὲ εὐσέβειαν, μεγαλοψυχίαν καὶ εὐγενῆ αἰσθήματα. Ἡτο καλὸς φίλος καὶ προστάτης τοῦ λαοῦ, γενναῖος πολεμιστής καὶ ἄριστος στρατηγός. ‘Υπῆρξεν ἀμερόληπτος δικαστής καὶ καλὸς οἰκογενειάρχης.

‘Η ἐποχὴ τοῦ Δαβὶδ ἦτο ἔνδοξος διὰ τοὺς Ἰσραηλίτας. ‘Ἐπ’ αὐτοῦ τὸ κράτος τῶν Ἐβραίων ἔφθασεν εἰς ἀκμήν, δόξαν καὶ δύναμιν πολὺ μεγάλην. Οἱ Ἐβραῖοι ἀπὸ τότε μέχρι σήμερον μὲ ὑπερηφάνειαν ἐνθυμοῦνται τὴν ἐποχὴν τῆς βασιλείας τοῦ Δαβὶδ. Τὸν ἔλεγαν μέγαν βασιλέα.

‘Ως βασιλεὺς ὁ Δαβὶδ ὑπῆρξε σκιὰ καὶ προεικόνισις τοῦ Μεγάλου Βασιλέως καὶ Σωτῆρος Χριστοῦ. Αἱ κατακτήσεις του προεσήμαιναν τὰς πνευματικὰς κατακτήσεις τῆς βασιλείας τοῦ

Χριστοῦ. Τὸ γενεαλογικὸν δένδρον τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας του κατέληξεν εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, ὅστις κατάγεται ως ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν Δαβὶδ. Καὶ διὰ τοῦτο ὀνομάζεται υἱὸς Δαβὶδ.

37. Ο ΔΑΒΙΔ ΩΣ ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΚΑΙ ΠΟΙΗΤΗΣ (*Βιβλία Βασιλειῶν-Ψαλμοί*)

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἄλλα χαρίσματα, μὲ τὰ ὅποῖα εἶχε προικισθῆ ὁ Δαβὶδ, εἶχε λάβει ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ προφήτου καὶ ποιητοῦ. Διὰ τοῦτο τιμᾶται ὑπὸ τῆς Ἑκκλησίας μας ἰδιαιτέρως ως προφήτης καὶ ἐν αὐτῷ, δηλ. βασιλεύς, καὶ ὀνομάζεται προφητάναξ.

Ὑπῆρξεν ὅμως καὶ ἔξοχος ποιητής. Οἱ ὑπέροχοι ψαλμοί του, ἐκτὸς τῆς μεγάλης των θρησκευτικῆς καὶ προφητικῆς ἀξίας, θεωροῦνται καὶ σήμερον ἀκόμη ως ποιητικά ἀριστουργήματα.

Τὰ ποιήματά του (οἱ Ψαλμοί) εἴναι γεμάτα ἀπὸ ἔμπνευστιν, ἀπὸ λυρισμὸν καὶ θρησκευτικὴν ἔξαρσιν σπανίαν. Εἰς αὐτὰ ὁ Δαβὶδ ἀποκαλύπτει ὅλην τὴν ὥραιότητα καὶ εὐγένειαν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ χαρακτῆρος του, ως καὶ τὴν ἀγαθότητα τῆς καρδίας του.

Ἄλλὰ καὶ αἱ προφητεῖαι του περὶ τοῦ Μεσσίου, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, αἱ ὅποῖαι εἴναι ἐγκατεσπαρμέναι εἰς τοὺς ψαλμούς του, εἴναι πολλαὶ καὶ προκαλοῦν ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν καὶ ἔξαιρετικὸν θαυμασμόν.

2. Αἱ προφητεῖαι τοῦ Δαβὶδ περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ συνοψίζονται εἰς τὰς ἔξης :

α') Διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐπροφήτευσεν ὅτι θὰ ἔλθουν βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες διὰ νὰ τὸν προσκυνήσουν (ψαλμ. 71), ὅτι ὅλα τὰ ἔθνη θὰ ὑποταχθῶσιν εἰς αὐτόν. "Οτι τὸ ὄνομά του θὰ εἴναι εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅλα τὰ ἔθνη θὰ τὸν μακαρίζουν, καὶ ὅτι δι' αὐτοῦ θὰ εὐλογηθοῦν ὅλαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς.

β') Διὰ τὸν βίον αὐτοῦ. Προφητεύει ὅτι θὰ ἀποδοκιμασθῇ ἀπὸ τοὺς Ἰσραηλίτας, ἀλλὰ αὐτὸς θὰ νικήσῃ. Θὰ γίνῃ ἀκρογωνιαῖος λίθος τῆς Ἑκκλησίας, θὰ εἴναι εὐλογημένος καὶ θὰ ἔλθῃ ἐξ ὄντος τοῦ Κυρίου (ψαλμ. 117). Θὰ εἴναι καὶ Θεὸς καὶ ἄνθρωπος (ψαλμ. 2).

γ') Διὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ. Προφητεύει ὅτι θὰ

ταπεινωθῆ^η καὶ θὰ γίνη ὄνειδος τῶν ἀνθρώπων. Πάντες οἱ βλέποντες αὐτὸν θὰ τὸν περιπαίζουν καὶ θὰ κινοῦν ἐμπαικτικῶς τὴν κεφαλήν. Θὰ τὸν βασανίσουν, θὰ τὸν σταυρώσουν, θὰ ἀριθμήσουν δλα τὰ δόστα του. Θὰ μοιρασθοῦν μεταξύ των τὰ ἐνδύματά του μὲ κλῆρον. Μέσα εἰς τοὺς πόνους του θὰ φωνάξῃ : « Θέε μου, Θέε μου, διατί μὲ ἔγκατέλιπες ; » (ψαλμ. 21). ‘Ως τροφὴν θὰ τοῦ δώσουν τότε χολήν καὶ εἰς τὴν δίψαν του θὰ τὸν ποτίσουν ὄξος (ψαλμ. 68). Θὰ τὸν θάψουν εἰς λάκκον σκοτεινὸν (ψαλμ. 87).

δ') Διὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ. 'Ο Χριστὸς ὅμως ὡς Θεὸς θὰ ἀναστηθῇ ἐκ νεκρῶν. Θὰ γίνη σεισμὸς κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀναστάσεως του. Θὰ καθίσῃ εἰς τὰ δεξιά τοῦ Θεοῦ ὡς Θεὸς καὶ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Θὰ ὑποταχθοῦν εἰς αὐτὸν ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς γῆς. 'Εγεννήθη ἐκ τοῦ Πατρὸς προαιωνίως, καὶ θὰ εἶναι αἰώνιος Ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ (ψαλμ. 81 καὶ 109).

3. 'Ολόκληρος ἡ ἱερὰ 'Υμνολογία τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι γεμάτη ἀπὸ τὰ ὡραῖα θρησκευτικὰ ποιήματα τοῦ Δαβίδ. Τακτικὰ ἀκούομεν εἰς τὰς ἀκολουθίας τῶν μεγάλων καὶ τῶν μικρῶν ἑορτῶν τοὺς ὑπερόχους ψαλμούς του, εἴτε ὀλοκλήρους εἴτε καὶ κατὰ στίχους.

'Απὸ τὰ ποιήματα τοῦ Δαβὶδ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας ἄλλα ψάλλονται καὶ ἄλλα ἀναγινώσκονται. 'Απὸ αὐτὰ ἔχουν ἐμπινευσθῆ ὅλοι οἱ μεγάλοι ποιηταὶ καὶ ὑμνογράφοι τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς καὶ οἱ διασημότεροι μουσουργοί καὶ ποιηταὶ τῆς ἄλλης φιλολογίας.

Τοὺς ψαλμούς τοῦ Δαβὶδ τοὺς εύρισκομεν εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, καὶ εἰς ἴδιαίτερον λειτουργικὸν βιβλίον τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὅποιον λέγεται Ψαλμὸν τοῦ Ναοῦ.

Εἰς τὸν παρατιθέμενον 151ον καὶ τελευταῖον ψαλμὸν τοῦ Ψαλτηρίου διαβὶδ διηγεῖται τὸ κατόρθωμά του ἐναντίον τοῦ Γολιάθ καὶ τὴν ἀνάδειξίν του ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

Ἄναγνωσμα

Αὐτοβιογραφία τοῦ Δαβὶδ

(Ψαλμὸς 151ος)

Μιχρὸς ἦμην ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μον
καὶ νεώτερος ἐν τῷ οἰκῳ τοῦ πατρός μον
καὶ ἐποίμαιον τὰ ποίμνια αὐτοῦ.

Αἱ χεῖρες μον ἐποίησαν δόγανον
καὶ οἱ δάκτυλοι μον ἥρμοσαν φαλτήριον.
Τίς ἀναγγελεῖ τῷ Κυρίῳ μον;
Αὐτὸς δὲ Κύριος, Αὐτὸς εἰσακούσει.
Αὐτὸς ἔξαπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ (¹)
καὶ ἦρε με ἐκ τῶν προβάτων τοῦ πατρός μον
καὶ ἔχρισε με ἐν τῷ ἐλαίῳ τῆς χρίσεως αὐτοῦ.
Οἱ ἀδελφοὶ μον καλοὶ καὶ μεγάλοι
καὶ οὐκ εὐδόκησεν ἐν αὐτοῖς δὲ Κύριος.

Ἐξῆλθον εἰς συνάντησιν τῷ ἀλλοφύλῳ (²)
καὶ ἐπικατηράσατό με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτοῦ.
Ἐγὼ δὲ σπασάμενος τὴν παρ' αὐτοῦ μάχαιραν
ἀπεκεφάλισα αὐτὸν
καὶ ἤρα τὸ ὅνειδος ἐξ νίῶν Ἰσραήλ.

38. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΣΟΛΟΜΩΝ (Γ' Βασιλειῶν Γ'-Η')

Ο Σολομῶν είναι ὁ δεύτερος ἀπὸ τοὺς ἐνδόξους βασιλεῖς τῶν Ισραηλίτῶν. Ἀπὸ τὸν πατέρα του Δαβὶδ ἐκληρονόμησεν ισχυρὸν καὶ πλούσιον κράτος. Ἐβασίλευσε περὶ τὰ τεσσαράκοντα ἔτη, ἀπὸ τὸ 1015 ἕως τὸ 975 πρὸ Χριστοῦ. Ὄνομάσθη σοφὸς διὰ τὴν μεγάλην του σοφίαν.

Οτε ἐπρόκειτο ν' ἀναλάβῃ τὴν βασιλείαν, ἥλθεν εἰς τὴν πόλιν Γαβαών, ἵνα προσφέρῃ θυσίαν εἰς τὸν Θεόν. Τότε ἐνεφανίσθη εἰς τὸν ὑπνον του ὁ Θεὸς καὶ τοῦ εἶπε :

—Ζήτησέ μου τί θέλεις νὰ σου δώσω.

Καὶ ὁ Σολομῶν ἀπήντησε :

—Κύριε καὶ Θεέ μου, μὲ ἔχρισες βασιλέα μεγάλου λαοῦ.

Ἐγὼ ὅμως εἴμαι νέος ἀκόμη χωρὶς πεῖραν. Δῶσε μου λοιπόν, Σὲ παρακαλῶ, σοφίαν καὶ καρδίαν συνετήν διὰ νὰ κυβερνῶ τὸν λαόν σου, καὶ διὰ νὰ διακρίνω τὸ καλὸν ἀπὸ τὸ κακόν.

Ο Θεὸς εὐχαριστήθη ἀπὸ τὴν ἀπάντησιν τοῦ νεαροῦ βασιλέως καὶ τοῦ εἶπεν :

1. τὸν Σαμουήλ, 2. Γολιάθ.

—Ἐπειδὴ ἐξήτησες σοφίαν καὶ ὅχι πλοῦτον, δόξαν καὶ μακροβιότητα, οὔτε τὴν καταστροφὴν τῶν ἔχθρῶν σου, σοῦ δίδω σοφίαν καὶ σύνεσιν, ἀλλ᾽ ἐκτὸς τούτου σοῦ δίδω πλοῦτον καὶ δόξαν. Ἐὰν δὲ τηρήσῃς τὰς ἐντολάς μου, θὰ τοῦ δώσω καὶ μακροβιότητα.

2. Ὁ Σολομῶν ἔγινε περίφημος εἰς ὅλον τὸν κόσμον διὰ τὴν σοφίαν του καὶ τὴν δικαιοσύνην του. Ἡ βασιλεία του ὑπῆρξεν εἰρηνική καὶ οἱ Ἰσραηλῖται ἐπὶ τεσσαράκοντα καὶ πλέον ἔτη ἐδοκίμασαν τὰ ὀγαθὰ τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς εἰρήνης.

Διὰ τοῦτο δὲ Σολομῶν εὗρε καιρὸν καὶ ἔκαμε μεγάλα καὶ σπουδαῖα εἰρηνικὰ ἔργα.

Μία ἀπὸ τὰς πρώτας φροντίδας του ἦτο νὰ στερεώσῃ τὴν ἐσωτερικὴν ἀσφάλειαν καὶ ἡσυχίαν τοῦ κράτους του. Διωργάνωσε λοιπὸν ἴσχυρὸν καὶ καλὰ ὡργανωμένον στρατὸν μὲν ἵππικὸν καὶ μὲ πολεμικὰ ἄρματα. Κατόπιν ἔκαμε συμμαχίας μὲ τὰ διάφορα γειτονικὰ κράτη.

Διωργάνωσεν ἐπίστης διοικητικῶς τὸ κράτος του κατὰ ἐπαρχίας καὶ ἔκανόνισε τὸ φορολογικὸν σύστημα. Οἱ φόροι τοὺς ὅποιους ἐπέβαλε, τοῦ ἀπέδωσαν πολλὰ χρήματα διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὰ μεγάλα εἰρηνικά του ἔργα.

3. Ἡ φήμη διὰ τὴν σοφίαν του καὶ τὴν μεγαλοπρέπειάν του ἔγινε γνωστὴ εἰς πολλὰς χώρας καὶ πολλοὶ ἤρχοντο ἀπὸ διάφορα μέρη διὰ νὰ τὸν θαυμάσουν. Μεταξὺ τῶν θαυμαστῶν τοῦ Σολομῶντος ἦτο καὶ ἡ βασίλισσα τῆς χώρας Σαβά τῆς Ἀραβίας, ἡ ὅποια εἶχεν ἀκούσει καὶ ἤλθε νὰ ἀντιληφθῇ αὐτοπροσώπως τὴν δόξαν, τὴν μεγαλοπρέπειάν καὶ τὴν σοφίαν τοῦ Σολομῶντος.

Ἐπειτα ἀπὸ πολυήμερον καὶ κοπιαστικὸν ταξίδι ἔφθασεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ μὲ λαμπρὰν ἀκολουθίαν καὶ μὲ πλουσιώτατα δῶρα.

Ο Σολομῶν τὴν ἐδέχθη φιλικῶς καὶ ἡγεμονικῶς καὶ τῆς ἀπέδωσε πολλὰς τιμάς. Τότε ἐθαύμασεν ἡ βασίλισσα ἐκείνη τὴν ὥραιότητα καὶ πολυτέλειαν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Σολομῶντος, τὰς λαμπρὰς στολὰς τῶν ἀνθρώπων τοῦ παλατίου, τὸ πλήθος τῶν δούλων καὶ τῶν ὑπαλλήλων, τὰς θυσίας, τὰς ὅποιας προσέφερεν εἰς τὸν Θεόν, τὴν εύφυσιαν του, τὴν σοφίαν του καὶ μὲ θαυμασμὸν ἀνεφώνησεν:

—Ἡ σοφία σου, Σολομῶν, ἡ δόξα σου καὶ ἡ δύναμις σου είναι

ἀνώτερα ἀπὸ τὴν φήμην των. Εὔτυχεῖς εἶναι οἱ ὑπήκοοί σου, οἱ ὄποιοι σὲ βλέπουν καὶ ἀκούουν τὴν σοφίαν σου καὶ γεύονται τὴν δικαιοσύνην σου. Ἐάς εἶναι εὐλογημένος ὁ Θεός, ὁ ὅποιος σὲ ἔκαμε βασιλέα, καὶ κυβερνᾶς τὸν λαόν σου μὲ σοφίαν, μὲ δικαιοσύνην καὶ μὲ ἴσοτητα.

Ἄτυχῶς ὅμως ἡ δόξα αὐτὴ ἀκριβῶς καὶ ὁ πλοῦτος ἐθάμβωσαν τὸν Σολομῶντα καὶ ἥρχισε καὶ αὐτὸς νὰ γίνεται ἀσεβής.

Ἐλαβε συζύγους γυναῖκας ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρας, καὶ ἔκτισε χάριν αὐτῶν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ναοὺς εἰδωλολατρικούς. Διὰ τοῦτο ὁ Θεός τὸν ἐτιμώρησεν καὶ τοῦ προεἶπεν ὅτι, ἐνεκα τῆς ἀσεβείας του αὐτῆς, τὸ κράτος του θὰ διαιρεθῇ εἰς δύο. Ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 60 περίπου ἑτῶν.

39. ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ (Γ' Βασιλειῶν Ε' — ΙΑ')

Ο Σολομῶν καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς μακρᾶς βασιλείας του ἥσχολήθη μὲ τὴν ἐκτέλεσιν μεγάλων καὶ σπουδαίων εἰρηνικῶν ἔργων ἐντὸς τοῦ κράτους του. Ἐκτισε νέας πόλεις. Ἄλλας ὠχύρωσε καὶ ἄλλας ἐκαλλώπισε μὲ ὡραῖα οἰκοδομήματα. Ἐπίστης ἔκτισε μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα μέσα εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Περίφημον ἦτο τὸ ἀνάκτορον, ποὺ ὀνομάσθη Δάσος τοῦ Λιβάνου, διότι εἶχε κατασκευασθῆ μὲ ἔνταλα κέδρων τοῦ Λιβάνου.

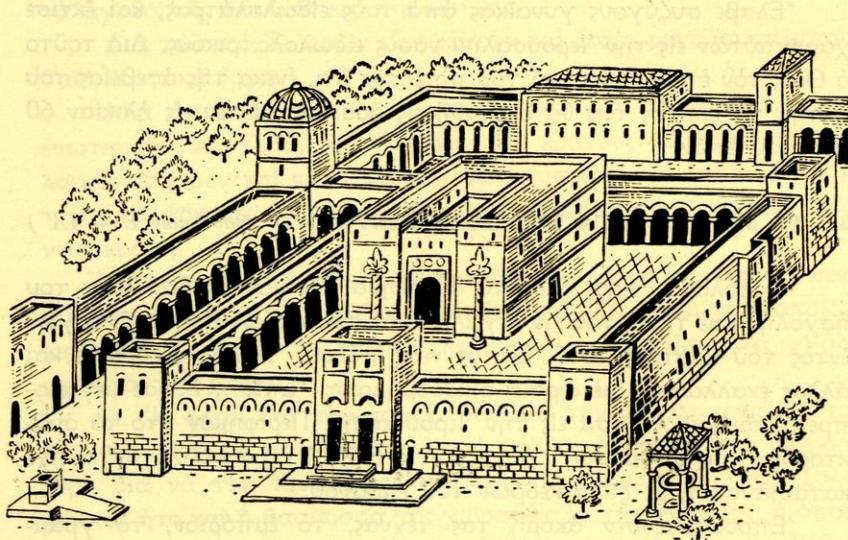
Ἐπροστάτευσεν ἀκόμη τὰς τέχνας, τὸ ἐμπόριον, τὰ γράμματα. Ἐνίσχυσε τὴν ἐμπορικὴν ναυτιλίαν καὶ ἰδιαιτέρως τὴν γεωργίαν καὶ τὴν δενδροκομίαν. «Ἐφύτευσα ἀμπέλους, γράφει ὁ Ἡδιος εἰς τὸν Ἑκκλησιαστήν, καὶ ἐκαλλιέργησα κήπους, ἐντὸς τῶν ὅποιων ἐφύτευσα πολλὰ δένδρα». Ἐφρόντισε διὰ τὴν ὑδρευσιν τῆς Ἱερουσαλήμ μὲ τὴν κατασκευὴν μεγάλων δεξαμενῶν καὶ ὑδραγωγείων.

Ἐπίστης ὁ Σολομῶν διωργάνωσεν Ἰσχυρὸν ἐμπορικὸν καὶ πολεμικὸν στόλον. Τὰ πλοῖα αὐτὰ διέσχιζον τότε πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις τὴν Μεσόγειον θάλασσαν. Ἐφθανον μέχρι τῆς Ἰσπανίας. Ἄλλα πλοῖα ἐμπορικὰ τῶν Ἐβραίων διέσχιζον τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ τὸν Ἰνδικὸν ὥκεανόν, καὶ ἔφθανον μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ. Πλοῦτος ἄφθονος τότε ἥρχισε νὰ εἰσρέῃ μέσα εἰς τὸ κράτος τοῦ Σολομῶντος.

2. Ο Ναός. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ἔργον, τὸ ὅποιον κατ' ἔξοχὴν

ἐδόξασε τὸν Σολομῶντα, εἶναι δὲ περίφημος Ναός. Αὐτὸς ἐκτίσθη ἐπάνω εἰς τὸν δεύτερον λόφον τῆς Ἱερουσαλήμ, δὲ ὅποιος ἐλέγετο Μορία, ἀπέναντι τοῦ λόφου Σιών, ὃπου ἦτο δὲ ὁ χυρὰ ἀκρόπολις.

Οἱ λόφοι κατὰ ἀρχὰς ἴσοπεδῶθη εἰς τὴν κορυφὴν διὰ τῆς ἐργασίας χιλιάδων ἐργατῶν. Οἱ Ναὸς ἐκτίσθη μὲν ἐκλεκτὰ ὄλικά, μὲ λιθους πελεκητοὺς καὶ μὲ ξυλείαν τοῦ Λιβάνου. Ἐσωτερικῶς τὰ τοιχώματά του ἐσκεπάσθησαν μὲ σανίδας ἐπιχρυσωμένας.

Ἡ οἰκοδομὴ διήρκεσεν ἑπτά ἔτη. Είργάσθησαν χιλιάδες ἐργατῶν καὶ ἐδαπανήθησαν πάρα πολλὰ χρήματα. Τὸ μῆκος τοῦ Ναοῦ ἦτο 20 μέτρα, τὸ πλάτος 20 καὶ τὸ ὑψος 15 μέτρα.

Οἱ Ναὸς τοῦ Σολομῶντος μὲ τὰς αὐλὰς καὶ τὰ γύρω κτίρια ἦτο πολὺ μεγάλος καὶ μεγαλοπρεπής. Ωμοίαζε μὲ τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου κατὰ τὴν διαίρεσιν. Ἐχωρίζετο εἰς τρία μέρη, εἰς τὸν Πρόναον, εἰς τὰ Ἀγία καὶ εἰς τὰ Ἀγία τῶν Ἀγίων. Εἰς τὰ Ἀγία ἐτοποθετήθησαν δέκα ἑπτάφωτοι λυχνίαι, δὲ χρυσῆ τράπεζα τῆς Προθέσεως καὶ τὸ χρυσοῦν θυσιαστήριον τοῦ θυμιάματος.

Τὰ Ἀγία τῶν Ἀγίων ἔχωρίζοντο μὲ χρυσοκέντητον Καταπίτασμα.

Γύρω ἀπὸ τὸν κυρίως Ναὸν ὑπῆρχον δύο αὐλαὶ. Εἰς τὴν ἔξωτερικὴν αὐλὴν εἰσήρχοντο μόνον οἱ Ἱερεῖς καὶ οἱ λευτῖται. Γύρω - γύρω εἶχον οἰκοδομηθῆ δωμάτια, ὅπου ἐψυλάσσοντο οἱ θησαυροὶ τοῦ Ναοῦ, τὰ ἐνδύματα τῶν Ἱερέων καὶ διάφορα ἀντικείμενα διὰ τὴν λατρείαν.

Εἰς τὴν ἔξωτερικὴν αὐλὴν εύρισκετο τὸ Θυσιαστήριον τῶν δλοκαυτωμάτων καὶ ὁ χάλκινος Λουτήρ ^ἢ χυτὴ Θάλασσα, ὃπως ἐλέγετο, μὲ τὸ ὄνδωρ τοῦ ὁποίου ἐπλύνοντο οἱ Ἱερεῖς πρὸ τῆς θυσίας καὶ ἐκαθάριζον τὰ θύματα (σφάγια).

Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ὄλου ἔργου ὁ Σολομῶν ἐτέλεσε πανηγυρικῶς τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ναοῦ. Ἔκαμε μεγάλας ἕορτὰς καὶ προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν Θεὸν χιλιάδας μόσχων.

Τὴν ἡμέραν αὐτὴν μετέφερε μὲ μεγάλην πομπὴν τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης ἀπὸ τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου εἰς τὸν Ναὸν καὶ τὴν ἐτοποθέτησεν εἰς τὰ Ἀγια τῶν Ἀγίων αὐτοῦ.

Τότε θεία νεφέλη ἐπεσκίασε τὸν Ναόν, σημεῖον τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ εἰς αὐτόν. Ὁ Σολομῶν ἐγονυπέτησε πρὸ τοῦ Θυσιαστηρίου τῶν δλοκαυτωμάτων, ὑψώσε τὰς χειράς του εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπε :

— Κύριε καὶ Θεὲ τοῦ Ἰσραήλ, δὲν ὑπάρχει Θεὸς ὅμοιος μὲ Σὲ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς τὴν γῆν. Ἀλλὰ θὰ κατοικήσῃς εἰς τὴν γῆν; Ἀφοῦ οἱ οὐρανοὶ τῶν οὐρανῶν δὲν εἴναι δυνατὸν νὰ Σὲ χωρέσουν, Κύριε, θὰ Σὲ χωρέσῃ ὁ οἰκος οὗτος, τὸν ὁποῖον ἔκτισα; Σὲ παρακαλῶ λοιπὸν ἄκουσε τὴν προσευχὴν ἐμοῦ καὶ τοῦ λαοῦ σου, καὶ γίνου ἓλεως πρὸς ἡμᾶς, διὰ νὰ εἰσακούης πάντοτε τὰς δεήσεις τῶν διούλων σου, ὅταν προσεύχωνται εἰς τὸν Ναὸν τοῦτον, καὶ τῶν ξένων ἀκόμη, ἀν ἔλθωσιν ἐδῶ καὶ προσευχηθῶσιν εἰς Σέ.

“Αμα ἐτελείωσεν ὁ Σολομῶν τὴν προσευχήν του, ἐσηκώθη καὶ ηὔλογησε τὸν λαὸν καὶ τὸν συνεβούλευσε νὰ τηρῇ τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. Ὁ λαὸς ἔώρτασε τὸ γεγονὸς αὐτὸ ἐπὶ δεκατέσσαρας ἡμέρας.

3. Τὰ συγγράμματα. Ὁ Σολομῶν εἴναι περίφημος καὶ ως σοφός. Τὴν σοφίαν του τὴν εύρισκομεν γραμμένην εἰς τὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἰδικά του βιβλία εἴναι αἱ Παροιμίαι, ὁ Ἐκκλησιαστής, τὸ Ἀσμα τῶν Ἀσμάτων καὶ ἡ Σοφία Σολομῶντος. Καὶ τὰ τέσσαρα εἴναι ποιητικὰ βιβλία, γραμμένα εἰς στίχους.

α') Αἱ Παροιμίαι ὡς βιβλίον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶναι συλλογὴ διαφόρων γνωμικῶν καὶ ἥθικῶν παραγγελμάτων. Λέγεται ὅτι ὁ Σολομῶν ἔγραψε περὶ τὰς τρεῖς χιλιάδας τοιαῦτα παραγγέλματα (Γ' Βασιλ. Δ', 32).

β') Ὁ Ἐκκλησιαστὴς εἶναι ἐπίσης βιβλίον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Λέγεται ὅτι τὸ ἔγραψεν ὁ Σολομῶν, ὅταν ἦτο γέρων. Εἰς τὸ βιβλίον αὐτὸν ποιητὴς περιγράφει κατ' ἀρχὰς τὰ βασιλικὰ μεγαλεῖα καὶ τὰς ὑλικὰς ἀπολαύσεις τοῦ κόσμου τούτου, κατόπιν δὲ τονίζει τὴν ματαιότητα τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. « Ματαιότης ματαιοτήτων, τὰ πάντα ματαιότης », λέγει. Καὶ συμπεραίνει ὅτι μόνον ἡ εὔσέβεια πρὸς τὸν Θεόν καὶ ἡ ζωή, ἡ ὁποία διάγεται σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἡ ἀληθινὴ σοφία. « Όλα τὰ ἄλλα εἶναι μάταια.

γ') Τὸ Ἀσματικὸν ποιητικὸν καὶ ἀληγορικόν. Παρουσιάζει τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς.

δ') Ἡ Σοφία τοῦ Σολομῶντος τέλος εἶναι βιβλίον καὶ αὐτὸν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Δὲν τὸ ἔγραψεν αὐτὸν ὁ ἴδιος ὁ σοφὸς Σολομῶν, περιέχει ὅμως διάφορα γνωμικὰ καὶ σοφὰ παραγγέλματα, ἥθικὰ καὶ θρησκευτικά, χαρακτηριστικὰ τῆς σοφίας τοῦ Σολομῶντος.

Ἄναγνωσμα

Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὰ βιβλία τοῦ Σολομῶντος

1. Παροιμίαι.

Ἄρχὴ σοφίας φόβος Κύριον.

Οὐ ἀγαπᾷ Κύριος ἐλέγχει,
μαστιγοῖ δὲ πάντα νίστη, δὲν παραδέχεται.

Κύριος ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται,
ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.

Μακάριος δὲ ἀνθρωπος, δεσμῷ σοφίαν,
καὶ θυητός, δεσμῷ φρόνησιν
κρεῖσσον γὰρ αὐτὴν ἐμπορεύεται
ἢ χρυσίον καὶ ἀργυρίον θησαυρούς.

Μή ἔλεγχε πακούς, ἵνα μὴ μισήσωσί σε.
Δίδουν σοφῷ ἀφορμὴν καὶ σοφώτερος ἔσται.
Ο μισῶν ἐλέγχοντος ἄφρων.

Συμπορευόμενος σοφοῖς σοφὸς ἔσται.

Ος φυλάσσει τὸ ἑαυτοῦ στόμα,
τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν
ὅργῃ ἀπόλλυσι καὶ φρονίμους.

Φίλον σὸν η̄ φίλον πατρῶον μὴ ἐγκαταλείπῃς.
Εἰς πάντα καιρὸν φίλος ὑπαρχέτω.

Κηρία μέλιτος λόγοι καλοί.

Σοφαὶ γυναικεῖς ωκοδόμησαν οἴκους,
ἡ δὲ ἄφρων κατέσκαψε ταῖς χερσὶν αὐτῆς.

2. Ἐκκλησιαστής.

Ματαιότης ματαιοτήτων, εἰπεν δὲ Ἐκκλησιαστής,
ματαιότης ματαιοτήτων, τὰ πάντα ματαιότης.

Γενεὰ πορεύεται καὶ γενεὰ ἔρχεται
καὶ ἡ γῆ εἰς τὸν αἰῶνα ἔστηκεν.

Ανατέλλει δὲ ἥλιος καὶ δύει δὲ ἥλιος
καὶ οὐκ ἔστι πᾶν πρόσφατον ὑπὸ τὸν ἥλιον.

Οσον μέγας εἶ, τοσοῦτον ταπεινοῦ σεαυτὸν
ἐναντὶ Κυρίου.

Ψυχὴν πεινῶσαν μὴ λυπήσῃς
καὶ μὴ παροργίζῃς ἄνδρα ἐν ἀπορίᾳ αὐτοῦ.

Ἐως θανάτου ἀγώνισαι περὶ ἀληθείας
καὶ Κύριος δὲ Θεός πολεμήσει περὶ σοῦ.

Μή ἔστω ἡ χείρ σου ἐκτεταμένη ἐν τῷ λαβεῖν
καὶ ἐν τῷ ἀποδιδόναι συνεσταλμένη.

*Μὴ ποίει κακόν
καὶ οὐ μὴ σε καταλάβῃ κακόν.*

*Πρὸν ἔξετάσῃς, μὴ μέμψῃ·
νόησον πρῶτον καὶ τότε ἐπιτίμα.*

*Πρὸν ἦ ἀκοῦσαι, μὴ ἀποκρίνον,
καὶ ἐν μέσῳ λόγων μὴ παρεμβάλλον.*

3. Ἄσμα Ἀσμάτων.

*'Ιδον δὲ χειμῶν παρῆλθεν,
δὲ νετὸς ἀπῆλθεν,
ἐπορεύθη ἐν ἑαυτῷ.*

*Tὰ ἄνθη ὥφθη ἐν τῇ γῇ,
καιρὸς τῆς τομῆς ἐφθασεν, (1)
ἡ φωνὴ τῆς τρυγόνος ἡκούσθη
ἐν τῇ γῇ ἡμῖν.*

*Ἡ συκῆ ἔξήνεγκεν ὀλίνθους (2),
αἱ ἄμπελοι κυπρίζουσιν (3),
ἔδωκαν δόσμήν.*

4. Σοφία Σολομῶντος.

*'Ἐν πατὶ τόπῳ ὁφθαλμοὶ Κυρίου
σκοπεύοντιν ἀγαθούς τε καὶ κακούς.*

*'Εὰν πεινᾷς ὁ ἔχθρός σου, φώμιζε αὐτόν.
Γενεᾶς ἀδίκου χαλεπὰ τὰ τέλη.*

1. τοῦ θερισμοῦ, 2. ἀγριόσυκα, 3. ἀνθίζουν.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΒΔΟΜΗ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΦΗΤΩΝ

40. ΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ ΕΙΣ ΔΥΟ (*Γ' Βασιλειῶν ΙΑ'-ΙΒ'*)

Σολομών, διὰ νὰ φέρη εἰς πέρας τὰ μεγάλα του ἔργα, τὰ ὅποια ἔκαμεν, εἶχεν ἐπιβάλει εἰς τὸν λαὸν βαρείας φορολογίας, τὰς ὅποιας δύσκολα ὑπέφερεν οὗτος. Διὰ τοῦτο, ὅταν ἐκεῖνος ἀπέθανε καὶ εἰς τὸν θρόνον ἀνέβη ὁ υἱός του Ροβοάμ, ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ παρουσιάσθησαν εἰς τὸν νέον βασιλέα καὶ τὸν παρεκάλεσαν νὰ ἐλαττώσῃ τοὺς φόρους. Ἐπὶ κεφαλῆς ἦτο ὁ Ἱερόβοιας, υἱὸς τοῦ Ναβάτ, ὁ ὅποιος ἦτο ὑπουργὸς τοῦ Σολομῶντος.

‘Ο Ροβοάμ τότε παρεσύρθη ἀπὸ τὰς κακὰς συμβουλὰς νεαρῶν φίλων του καί, παρὰ τὰς συμβουλὰς τῶν γεροντοτέρων συμβούλων του, ἀπήντησεν εἰς τὸν λαόν :

— Δὲν θὰ σᾶς ἐλαττώσω τοὺς φόρους. Ἀπεναντίας μάλιστα θὰ τοὺς αὐξήσω. ‘Ο πατήρ μου σᾶς ἐπαίδευσε μὲ μάστιγας, ἐγὼ θὰ σᾶς παιδεύσω ἀκόμη σκληρότερα.

2. Τότε ἔγινεν ἐπανάστασις εἰς τὸ βασίλειον τῶν Ἐβραίων.

"Οταν δηλαδή ήλθον οι ἄνθρωποι τοῦ Ροβοάμ εἰς τὰς πόλεις διά νὰ εἰσπράξουν τοὺς φόρους, δ λαὸς ἔξηγέρθη ἐναντίον των καὶ τοὺς ἐλιθοβόλησεν. Ἐστράφη δὲ καὶ ἐναντίον τοῦ βασιλέως Ροβοάμ, δ ὅποιος τότε ἐσώθη διὰ τῆς φυγῆς.

"Ο λαὸς κατόπιν ἐκάλεσε τὸν 'Ιεροφήτην τοῦ Ροβοάμ, δ ὅποιος ἦτο νέος φίλεργος καὶ ἰκανός, καὶ τὸν ἀνεκήρυξε βασιλέα εἰς τὰς δέκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ, διότι δύο μόνον φυλαὶ ἔμειναν πισταὶ εἰς τὸν Ροβοάμ, αἱ φυλαὶ τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ Βενιαμίν, τὸ ἔτος 975 π. Χ.

Τὴν διαίρεσιν τοῦ κράτους τῶν Ἐβραίων εἰς δύο εἶχε προείπει δ προφήτης Ἀχιά. Ὁ Ἀχιά εἶχε συναντήσει εἰς τὰ περίχωρα τῆς Ἱερουσαλήμ τὸν Ἱεροβοάμ. Ἐφοροῦσε τότε δ προφήτης ἕνα καινούργιο ἔνδυμα. Τὸ ἔβγαλε, τὸ ἔκαμε δώδεκα κομμάτια καὶ εἶπεν εἰς τὸν Ἱεροβοάμ :

— Πάρε σὺ τὰ δέκα κομμάτια, διότι αὐτὰ λέγει δ Θεός. Θὰ χωρίσω τὴν βασιλείαν τοῦ Σολομῶντος εἰς δύο, καὶ θὰ δώσω εἰς τὸν Ἱεροβοάμ τὰς δέκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.

3. Τοιουτορόπως τὸ ἐν βασίλειον τῶν Ἐβραίων ἔχωρίσθη εἰς δύο. Εἰς τὸ βασίλειον τοῦ 'Ισραὴλ καὶ εἰς τὸ βασίλειον τοῦ 'Ιούδα. Τὸ πρῶτον εἶχε πρωτεύουσαν τὴν Συχὲν καὶ ὑστερα τὴν Σαμάρειαν, τὸ δεύτερον τὴν Ἱερουσαλήμ.

Ο χωρισμὸς αὐτὸς τῶν Ἐβραίων ἦτο καταστρεπτικός. Διότι ἐπηκολούθησαν μακροὶ ἐμφύλιοι πόλεμοι, οἱ δόποιοι ἔξησθένησαν τὰ βασίλεια αὐτὰ καὶ τὰ ἔκαμαν ἀνίκανα νὰ ἀντισταθοῦν εἰς τοὺς νέους ἐχθροὺς Ἀσσυρίους καὶ Βαβυλωνίους. Οἱ ἐμφύλιοι αὐτοὶ πόλεμοι εἶχον ἀποτέλεσμα τὴν καταστροφὴν καὶ τῶν δύο βασιλείων τῶν Ἐβραίων.

Τοιουτορόπως ἔξεπληρώθη δ λόγος τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Σολομῶντα, ὅτι πρὸς τιμωρίαν του θὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὸν νίόν του Ροβοάμ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ βασίλειον του, τὸ δόποιον θὰ δώσῃ εἰς τὸν δοῦλόν του Ἱεροβοάμ, ὅπως ἐπροφήτευσεν εἰς αὐτὸν δ προπροφήτης Ἀχιά. Ἐξεπληρώθη δὲ καὶ ἡ προφητεία τοῦ Ἰακώβ, ὅτι ἀπὸ τὴν φυλὴν τοῦ Ἰούδα θὰ προκύψῃ μέγα καὶ ἰσχυρὸν κράτος, τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

41. ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ (*Γ' Βασιλειῶν ΙΓ' καὶ ἑξῆς, Δ' Βασιλεῶν καὶ Παραλειπ. Α' καὶ Β'*).

Τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ περιελάμβανε τὰς χώρας Σαμάρειαν, Γαλιλαίαν καὶ Περσίαν, ποὺς ἡσαν εὔφοροι καὶ πλούσιαι. Διετηρήθη εἰς τὴν ζωὴν περὶ τὰ 250 ἔτη. Οἱ βασιλεῖς του ἡσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀσεβεῖς καὶ ἐπέτρεψαν, ὅπως εἰσαχθῆ εἰς τὸ κράτος των ἡ εἰδωλολατρεία.

Τότε οἱ ἵερεῖς τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ λευῖται ἔξεδιώχθησαν ἀπὸ ἐκεῖ καὶ κατέφυγον εἰς τὸ βασιλείον τοῦ Ἰούδα. Διὰ τοῦτο οἱ ἄρχοντες καὶ ὁ λαὸς δὲν ἦργησαν νὰ γίνουν ἀσεβεῖς καὶ κακοί.

Οἱ Ἱεροβοάμ διὰ νὰ κόψῃ πᾶσαν ἐπικοινωνίαν τῶν ὑπηκόων του μὲ τὸ κράτος τοῦ Ἰούδα, καὶ διὰ νὰ μὴ μεταβαίνουν οἱ κάτοικοι τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα εἰς προσκύνησιν καὶ λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἔκαμεν τὸ ἑξῆς : Διέταξε καὶ κατασκεύασαν δύο χρυσοῦς μόσχους, τοὺς ὅποιους ἔστησεν τὸν ἕνα εἰς τὸ βορειότατον καὶ τὸν ἄλλον εἰς τὸ νοτιώτατον μέρος τοῦ βασιλείου του, εἰς τὰς πόλεις Δὰν καὶ Βαιθήλ. Καὶ εἶπεν :

— Ἰδοὺ οἱ θεοί σου, Ἰσραὴλ, οἱ ὅποιοι σὲ ἔξήγαγον ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου. Αὐτούς θὰ λατρεύης εἰς τὸ ἑξῆς.

Τότε ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τοὺς προφήτας διὰ νὰ προφυλάξουν τὸν λαὸν ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρείαν καὶ τὴν καταστροφήν.

2. Ἀλλὰ ματαίως οἱ προφῆται καὶ μάλιστα ὁ Ἀχιὰ καὶ ὁ Ἡλίας ἥλεγχον τοὺς βασιλεῖς καὶ τὸν λαὸν τοῦ κράτους τοῦ Ἰσραὴλ. Ματαίως προέλεγον εἰς αὐτούς, ὅτι θὰ τιμωρηθοῦν σκληρά ἀπὸ τὸν Θεόν. Καὶ ἡ τιμωρία ἥλθεν ὡς ἑξῆς :

Οἱ Ἀσσύριοι, οἱ ὅποιοι ἦσαν λαὸς ἰσχυρὸς καὶ πολεμικὸς ἐκῆρυξαν πόλεμον ἐναντίον τῶν βασιλέων τοῦ Ἰσραὴλ.

Εἰσέβαλον λοιπὸν εἰς τὴν Χαναὰν καὶ χωρὶς νὰ συναντήσουν σοβαρὰν ἀντίστασιν ἔφθασαν ἐμπρὸς εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Κράτους, τὴν Σαμάρειαν, τὴν ὅποιαν ἐποιλιόρκησαν. Ἡ πολιορκία διήρκεσεν ἐπὶ τρία ἔτη. Τέλος ἡ πόλις ἐκυριεύθη τὸ 722 π. Χ., καὶ τὸ βασιλείον τοῦ Ἰσραὴλ διελύθη.

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς κατοίκους τότε ἐσύρθησαν αἷχμαλωτοι εἰς τὴν Ἀσσυρίαν, εἰς δὲ τὴν Σαμάρειαν ἥλθον καὶ ἐγκατεστάθησαν ἄποικοι ἀπὸ τὴν Βαθυλωνίαν, τὴν Ἀσσυρίαν καὶ τὴν Περσίαν. Αὐτοὶ

ἀνεμίχθησαν μὲ τοὺς κατοίκους τῆς Σαμαρείας καὶ ἀπετέλεσαν κα-
τόπιν τὸν λαὸν τῶν Σαμαρείων.

Τοὺς Σαμαρείτας οἱ κάτοικοι τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα ἔχθρεύ-
οντο πολύ, διότι τοὺς ἐθεωροῦσαν προδότας τῆς πατρίδος καὶ
ἀρνητὰς τῆς θρησκείας τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

3. Τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ δὲν ἀνεσχηματίσθη ποτέ πλέον.
Κατελύθη τότε διὰ παντός. Διάφοροι δὲ φυλαὶ ἔγκατεστάθησαν
εἰς τὴν Σαμάρειαν, Γαλιλαίαν καὶ Περαίαν.

Βραδύτερον οἱ Σαμαρεῖται μετενόησαν καὶ ἐπανῆλθον εἰς τὴν
λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἔξήτησαν δὲ νὰ ἐνωθοῦν μὲ τοὺς Ἰου-
δαίους, ἀλλὰ δὲν ἔγιναν δεκτοί.

“Ολα αὐτὰ συνέβησαν, λέγει ἡ Ἀγία Γραφή, διότι ἡρνήθησαν
οἱ νιοὶ τοῦ Ἰσραὴλ τὸν ἀληθινὸν Θεόν, ὁ ὅποιος ἔξήγαγεν αὐτοὺς
ἐκ τῆς Αἴγυπτου, καὶ ἐλάτρευσαν θεοὺς ἄλλους καὶ προσέφεραν
θυσίαν εἰς τὸν Βάαλ καὶ τὰ εῖδωλα παρὰ τὰς διαμαρτυρίας τῶν
προφητῶν.

«Δὲν ἥκουσαν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἐσκλήρυναν τὰς καρ-
δίας των. Διὰ τοῦτο ὁ Κύριος ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπόν του ἀπ’
αὐτοὺς καὶ παρέδωσεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας τῶν Ἀσσυρίων
(Βασιλ. Δ', 7 - 23).

42. Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ (Γ' Βασιλ. ΙΖ')

‘Ο προφήτης Ἡλίας ἦν Ἡλιοὺς ἔζησε κατὰ τὸν ἔνατον π. Χ.
αιῶνα, ὅτε βασιλεὺς εἰς τὸ κράτος τοῦ Ἰσραὴλ ἦτο ὁ ἀσεβὴς Ἀχαάβ.
Οὗτος εἶχε λάβει ὡς σύζυγον τὴν Ἱεζάβελ, ἡν ὅποια ἦτο εἰδωλολάτρις
καὶ εἰσήγαγεν εἰς τὸ κράτος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ
Βάαλ, δηλ. τοῦ Ἡλίου ἢ Βήλου.

Τότε ὁ Θεὸς ἀπέστειλε πρὸς τὸν βασιλέα Ἀχαάβ τὸν προ-
φήτην Ἡλίαν, ὁ ὅποιος μὲ θάρρος ἤλεγχεν αὐστηρῶς τοῦτον, διότι
ἐπέτρεπεν εἰς τὴν ξένην σύζυγόν του νὰ εἰσάγῃ καὶ νὰ διαδίδῃ
τὴν λατρείαν ψευδῶν θεῶν μέσα εἰς τὸ κράτος τοῦ Ἰσραὴλ. Προ-
εῖπε δὲ εἰς αὐτὸν ὁ Ἡλίας ὅτι, λόγῳ τῆς ἀσεβείας του, θὰ ἔλθῃ εἰς τὸ
κράτος του τρομερὸς λιμὸς (πεῖνα) καὶ ξηρασία (ἀνομβρία),
ἡν ὅποια θὰ διαρκέσῃ τρία καὶ ἥμισυ ἔτη.

Μετὰ τοῦτο ἐπῆγεν ὁ προφήτης εἰς μίαν ὁρεινὴν χαράδραν,
ὅπου ἐτρέφετο κατὰ θαυμάσιον τρόπον ὑπὸ τῶν κοράκων.

Ἐπειτα κατέβη κρυφὰ καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Φοινίκην, καὶ ἤλθεν εἰς τὸ χωρίον Σαρεπτά, ὅπου εύρηκε μίαν πτωχήν γυναικαν νὰ μαζεύῃ ξύλα καὶ ἐζήτησεν ἀπ' αὐτὴν ὄλιγο νερὸν καὶ ὄλιγο ψωμί.

Ἐκείνη ἀπήντησεν, ὅτι δὲν εἶχε παρὰ ὄλιγο λάδι καὶ ἀλεύρι, καὶ ὅτι ἐμάζευε ξύλα διὰ νὰ ἑτοιμάσῃ τροφὴν μὲ αὐτὰ διὰ τὸν ἔαυτόν της καὶ τὸ παιδί της. «Ἄμα φάγωμεν καὶ αὐτά, εἶπε, δὲν μᾶς μένει τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ἀποθάνωμεν». Καὶ τὸν ἐπροσκάλεσε νὰ φάγουν μαζί.

Ο 'Ηλίας ἐλυπήθη τὴν πτωχὴν γυναικα καὶ εἶπεν εἰς αὐτὴν νὰ μὴ ἀπελπίζεται, διότι ὁ Θεὸς θὰ ἔχῃ τὰ δοχεῖα τῆς γεμάτα ἀπὸ ἀλεύρι καὶ λάδι μέχρι τέλους τοῦ λιμοῦ. Ἀπὸ τὴν φιλοξενίαν δὲ καὶ τὴν περιποίησιν, ποὺ τοῦ ἔκαμεν, εὐχαριστήθη. Διὰ τοῦτο, ὅταν ἡσθένησεν ὁ μονογενὴς νιός της καὶ ἀπέθανεν, ὁ προφήτης ἀνέστησε τοῦτον καὶ τὸν παρέδωσεν εἰς τὴν μητέρα του ἐντελῶς καλά.

Τὰ θαύματα αὐτὰ τοῦ προφήτου ἔγιναν γνωστὰ εἰς τὸν λαόν, ὁ ὄποιος περισσότερον ἔθαύμασε καὶ ἤγάπησεν αὐτόν.

2. "Οταν ἐτελείωσαν τὰ ἔτη τῆς ἀνομβρίας καὶ τοῦ λιμοῦ, ὁ 'Ηλίας παρουσιάσθη πάλιν εἰς τὸν βασιλέα Ἀχαάβ, καὶ ἐπροσκάλεσεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ Καρμήλου ὅρους, διὰ νὰ ἀποδείξῃ ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ τῶν ἱερέων τοῦ Βάαλ τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. 'Ο Ἀχαάβ ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν καὶ διέταξε νὰ συγκεντρωθοῦν ἑκεὶ ὅλοι οἱ ἱερεῖς τοῦ Βάαλ.

'Ο 'Ηλίας τότε ἐπρότεινεν εἰς τοὺς ἱερεῖς τοῦ Βάαλ νὰ δεηθοῦν πρῶτοι αὐτοὶ εἰς τὸν θεόν τους, διὰ νὰ στείλῃ φωτιὰ καὶ ἀνάψουν μόνα των τὰ ξύλα τοῦ βωμοῦ, ἐπάνω εἰς τὸν ὄποιον ὑπῆρχεν ὁ πρὸς θυσίαν μόσχος. «Ἐπειτα, εἶπε, θὰ παρακαλέσω καὶ ἔγὼ τὸν Θεόν μου. Ὁποιος θεός στείλῃ τὴν φωτιὰν καὶ ἀνάψῃ τὸν βωμόν, αὐτὸς θὰ είναι ὁ ἀληθινός».

Πρῶτοι ήτοιμασαν τὸν βωμὸν οἱ ἱερεῖς τοῦ Βάαλ καὶ παρακαλοῦσαν συνεχῶς αὐτὸν ἀπὸ πρωΐας μέχρι μεσημβρίας κραυγάζοντες· «Ἐπάκουσον ἡμῶν Βάαλ». Ἄλλὰ ματαίως, διότι «οὐκ ἦν φωνή, οὐκ ἦν ἀκρόασις».

'Ηλίθε καὶ ἡ σειρὰ τοῦ προφήτου 'Ηλία. Αὐτός, ἀφοῦ ήτοιμασε τὸν βωμόν, ἐγονάτισε καὶ ἔκαμε τὴν προσευχὴν του μὲ θερμὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεόν. Καὶ ἀμέσως ἐνώπιον τῶν χιλιάδων Ἰσραηλιτῶν, τῶν ἱερέων τοῦ Βάαλ, καὶ τοῦ βασιλέως Ἀχαάβ, ἐπεσε φωτιὰ ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ ἀπετέφρωσεν ὅχι μόνον τὰ ξύλα καὶ τὸ θῦμα, ἀλλὰ καὶ τὶς πέτρες καὶ τὸ χῶμα τοῦ βωμοῦ. «Ολοι τότε κατάπληκτοι ἐκραύγασαν: «Μέγας ὁ Θεὸς 'Ηλιού».

3. 'Αλλ' ἡ βασίλισσα Ἱεζάβελ, ὅταν ἐπληροφορήθη τὰ γενόμενα, ἐθύμωσεν ἐναντίον τοῦ προφήτου καὶ διέταξε νὰ τὸν θανατώσουν. Τότε ὁ 'Ηλίας ἀπηλπισμένος ἐπῆγε μακρὰν εἰς τὴν Ἀραβίαν καὶ κατώκησεν εἰς ἓνα σπήλαιον τοῦ ὅρους Σινᾶ.

Μίαν ήμέραν ἥκουσεν ὁ Ἡλίας τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ νὰ τὸν ἔρωτᾶ τί κάνει ἐκεῖ. Ὁ Ἡλίας ἀπεκρίθη :

— Οἱ Ἰσραηλῖται, Κύριε, ἐγκατέλειψαν τὴν διαθήκην Σου καὶ ἔμεινα ἑγώ μόνος. Διὰ τοῦτο ζητοῦν νὰ μὲ θανατώσουν.

Τότε ὁ Θεὸς διὰ νὰ ἀνταμείψῃ αὐτὸν διὰ τὸν ζῆται λόν του, τὸν ἐθῶπευσε μὲ ἔνα γλὺκὺ φύσημα αὔρας καὶ τὸν διέταξε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Παλαιστίνην.

Εἰς τὸν δρόμον ἐγνώρισε καὶ ἐκάλεσε πλησίον του τὸν γεωργὸν Ἐλισσαῖον, τὸν δόποιον ἐσκέπασεν μὲ τὴν μηλωτήν του καὶ τοῦ μετέδωσεν ἔτσι τὸ προφητικὸν χάρισμα.

‘Ο προφήτης Ἡλίας εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ἔχωρίσθη ἀπὸ τὸν μαθητήν του Ἐλισσαῖον καὶ ἀνηρπάγη εἰς τοὺς οὐρανοὺς κατὰ θαυμάσιον τρόπον. «Ιδού ὅμαξα πυρίνη, λέγει ἡ Ἀγία Γραφή, καὶ ἵπποι πύρινοι διεχώρισαν αὐτούς. Καὶ ἀνέβη ὁ Ἡλίας μὲ ἀνεμοστρόβιλον εἰς τὸν οὐρανὸν» (Δ' Βασιλ. Β', 11). ‘Η Ἔκκλησία μας ἔορτάζει τὴν μνήμην του τὴν 20ὴν Ιουλίου. Τὸν ὀνομάζει Ζηλωτὴν.

43. Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΕΛΙΣΣΑΙΟΣ (Δ' Βασιλ. Ζ')

‘Ο προφήτης Ἐλισσαῖος ἦτο μαθητὴς τοῦ προφήτου Ἡλιού, ὅπως ἐμάθαμεν. Μετὰ τὴν ἀνάληψιν ἐκείνου, ὁ Ἐλισσαῖος συνέχισε τὸ ἔργον τοῦ διδασκάλου του εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ, ὅπου ἔκαμε πολλὰ θαύματα.

“Εζη καὶ αὐτὸς εἰς τὸ ὅρος Κάρμηλον, ὅπως καὶ ὁ Ἡλίας. Ἀπὸ ἐκεῖ δὲ κατέβαινε τακτικὰ εἰς τὰς πόλεις, ὁσάκις ἥθελε νὰ ἐλέγξῃ ἢ νὰ συμβουλεύσῃ τοὺς Ἰσραηλῖτας.

Μίαν ήμέραν ἤλθεν ὁ Ἐλισσαῖος εἰς τὴν πόλιν Σουνήμ. Ἐκεῖ ἔμενε μία πτωχή, ὁλλ’ εὐσεβής γυναίκα, μὲ τὸν σύζυγόν της. Αὐτοὶ δὲν εἶχον τέκνα. Ἐδέχθησαν λοιπὸν καὶ ἐπεριποιήθησαν εἰς τὸ σπίτι των τὸν προφήτην καὶ τοῦ εἶπον :

— “Οταν ἔρχεσαι εἰς τὴν πόλιν μας, μένε κοντά μας εἰς τὸ σπίτι μας.

‘Ο Ἐλισσαῖος τότε ηύχαριστήθη καὶ εἶπεν εἰς αὐτούς :

— Εἰσθε πολὺ εύσεβεῖς πρὸς τὸν Θεὸν σεῖς καὶ πολὺ περιποιεῖσθε τὸν προφήτην τοῦ Θεοῦ. “Ἄσ είναι λοιπὸν ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ

ἐπάνω σας. Ὁ Θεὸς ἂς κάμη κατὰ τὴν καρδίαν σας καὶ ἂς ἐκτελέσῃ κάθε ἐπιθυμίαν σας.

Μετὰ ἔνα ἔτος ἡ οἰκογένεια αὐτὴ ἀπέκτησεν ἔνα ώραῖον ἄγοράκι, ποὺ ἔγινεν ἡ χαρὰ τῶν γονέων του. Ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἦτο εἰς τὸ σπίτι αὐτό.

2. Τὸ παιδί αὐτό, ὅταν ἐμεγάλωσεν, ἔξαφνα ἡσθένησε καὶ ἀπέθανεν. Ἡλθεν εἰς τοὺς ἄγρους, ὅπου ὁ πατήρ του ἐθέριζεν, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν καυστικὸν ἥλιον ἐζαλίσθηκε καὶ ἥρχισε νὰ φωνάζῃ :

— Τὸ κεφάλι μου, τὸ κεφάλι μου.

“Οσον δὲ νὰ τοῦ δώσουν τὰς πρώτας βοηθείας, ἔξεψύχησε μέσα εἰς τὴν ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας του.

Ἡ μητέρα τότε δὲν ἀνησύχησεν. Εἶχε τὰς ἐλπίδας της εἰς τὸν προφήτην τοῦ Θεοῦ. Ἀφησε τὸ παιδί της νεκρὸν ἐπάνω εἰς τὸ κρεβάτι καὶ ἔτρεξεν εἰς τὸν Κάρμηλον. Συνήντησε τὸν προφήτην καὶ τοῦ εἶπε μὲ δάκρυα εἰς τὰ μάτια :

— Τὸ παιδί, ποὺ μοῦ ἔδωσεν ὁ Θεὸς μὲ τὰς προσευχάς σου, μοῦ ἀπέθανε. Σῶσέ το.

Ο Ἐλισσαῖος ἐλυπήθη τὴν δυστυχισμένην μητέρα καὶ ἥλθε μαζί της εἰς τὴν Σουνήμ, ὅπου ἀνέστησε τὸ νεκρὸ παιδί της. Ἔκείνη δὲ ἔπεσε καὶ ἐπροσκύνησε τὸν προφήτην τοῦ Θεοῦ.

3. Ο προφήτης Ἐλισσαῖος καμε καὶ ἀλλα θαύματα. “Ἐνα ἀπὸ αὐτὰ είναι καὶ ἡ θεραπεία τοῦ Νεεμάν.

Ο Νεεμάν ἦτο στρατηγὸς τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας. Ἐπασχε δὲ ἀπὸ μίαν φοβερὰν καὶ μεταδοτικὴν ἀσθένειαν τοῦ δέρματος, τὴν λέπτραν. Εἶχεν ἐπισκεφθῆ ὅλους τοὺς τότε ὄνομαστοὺς ἱατρούς, ἀλλὰ δὲν εἶδε καμμίαν θεραπείαν. Πολὺ στενοχωρημένη ἦτο διὰ τοῦτο καὶ ἡ σύζυγός του, ἡ δποία εἶχεν ὡς δούλην μίαν κόρην Ἰσραηλίτιδα. Αὕτη λοιπὸν εἶπεν εἰς τὴν κυρίαν της :

— “Ἄν ἐπήγαινε ὁ κύριός μου εἰς τὸν προφήτην τῆς Σαμαρείας, θὰ ἔγίνετο καλά.

Τὰ λόγια αὐτὰ διεβίβασεν ἡ σύζυγος εἰς τὸν Νεεμάν καὶ αὐτὸς μὲ μεγάλην συνοδείαν ἐπῆγεν εἰς τὴν Σαμάρειαν πρὸς τὸν προφήτην Ἐλισσαῖον.

“Ἐφθασεν εἰς τὴν Σουνήμ, ὅπου ἔμενε τότε ὁ προφήτης. Ἐστάθη, λοιπόν, ἐμπρὸς εἰς τὸ σπίτι καὶ ὁ προφήτης, χωρὶς νὰ ἔξελθη, παρήγ-

γειλεν εἰς αὐτὸν νὰ μεταβῇ εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμόν, ἐκεῖ νὰ λουσθῇ
έπτα φοράς καὶ θὰ γίνῃ καλά.

‘Ο Νεεμάν ὅμως ἐθύμωσε καὶ ἀπήντησεν :

—Ἐγὼ ἐνόμιζα, ὅτι ὁ προφήτης θὰ ἔβγαινεν ἔξω νὰ μὲ θερα-
πεύσῃ. Ἐκεῖνος ὅμως μὲ ἔστειλεν εἰς τὸν Ἰορδάνην. ”Εχει ἡ πατρίδα

μου, ἡ Δαμασκός, πολλοὺς καὶ μεγάλους ποταμούς. Αὐτοὶ εἶναι
καλλίτεροι ἀπὸ τὸν Ἰορδάνην. Δὲν θὰ ἡμποροῦσα νὰ λουσθῶ εἰς
αὐτούς ;

Οἱ συνοδοί του τότε τοῦ εἶπον :

— Κύριε, πρέπει νὰ κάμης ὅτι σοῦ λέγει ὁ προφήτης.

‘Ο Νεεμάν ύπήκουσεν. Ὡλέθε καὶ ἐλούσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην καὶ ἔγινε καλὸς ἐντελῶς. Καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του ὑγιής, δοξάζων τὸν Θεόν καὶ εὐχαριστῶν τὸν προφήτην Ἐλισσαῖον.

‘Ο προφήτης Ἐλισσαῖος ἔζησε πολλὰ χρόνια εἰς τὴν Χαναάν, Ἀπέθανε δὲ εἰς βαθὺ γῆρας καὶ ἐτάφη εἰς τὴν Σαμάρειαν. Ἡ Ἐκκλησία μας τὸν ἑορτάζει εἰς τὰς 14 Ἰουνίου.

‘Απολυτίκιον τῶν προφητῶν Ἡλιού καὶ Ἐλισσαίου

‘Ο ἔνσαρκος ἄγγελος, τῶν προφητῶν ἡ κρηπὶς (¹),

‘Ο δεύτερος Πρόδρομος τῆς παρουσίας Χριστοῦ,

‘Ηλίας ὁ ἔνδοξος,

ἄνωθεν καταπέμψας Ἐλισσαίῳ τὴν χάριν,

νόσους ἀποδιώκει καὶ λεπροὺς καθαρίζει,

διὸ καὶ τοῖς τιμῶσιν αὐτὸν

βρένει ἴάματα (²).

44. Ο ΤΩΒΙΤ ΚΑΙ Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΤΩΒΙΑΣ (Τωβίτ)

‘Ο Τωβίτ ἦτο ἔνας εὐσεβῆς Ἰσραηλίτης, ὁ ὅποιος ἤκμασεν εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραήλ. Ὡτὸ πολὺ πλούσιος. Πολὺ εὐσεβῆς ἦτο καὶ ἡ σύζυγός του Ἀννα. Καὶ οἱ δύο κατήγοντο ἀπὸ τὴν φυλὴν τοῦ Νεφθαλείμι καὶ εἶχον μεγάλην πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Ὁμοίως μεγάλην εὐσέβειαν καὶ πίστιν ἔδειξε καὶ ὁ νίος των, ὁ ὅποιος ὀνομάζετο Τωβίας.

‘Η οἰκογένεια τοῦ Τωβίτ, ὅταν οἱ Ἀσσύριοι ἐκυρίευσαν καὶ διέλυσαν τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραήλ, συνελήφθη καὶ ἐκείνη καὶ μαζὶ μὲ δλλούς Ἰσραηλίτας ὡδηγήθη αἰχμάλωτος εἰς τὴν Νινευή, τὴν πόλιν τὴν μεγάλην τῆς Ἀσσυρίας.

‘Οταν δὲ Τωβίτ ἦτο ἀκόμη εἰς τὴν Χαναάν, δὲν ἔπαινε νὰ ἐπισκέπτεται τὴν Ἱερουσαλήμ κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτὰς καὶ ἐκεῖ εἰς τὸν ναὸν νὰ λατρεύῃ τὸν Θεόν, παρὰ τὰς αὐστηρὰς διαταγὰς τῶν βασιλέων τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραήλ.

1. τὸ θεμέλιον, 2. παρέχει θεραπείας.

"Εδιδε πολλά χρήματα εἰς τὸν ναόν. "Έκανεν ἐκεῖ πολλὰς ἐλεημοσύνας. Προσέφερε πολλά ζῆνα θυσίαν εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Θεοῦ. Τώρα δέ, ὅπου εἴναι αἰχμάλωτος εἰς τὴν Νινεύη, δὲν παύει νὰ προστατεύῃ τοὺς δόμοφύλους του, ὃσον τοῦ ἦτο δυνατόν.

Καὶ εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν ἔξακολουθεῖ νὰ ἐλεῆ, διότι ἀκόμη ἔχει πλοῦτον. Ἐκτὸς τούτου, ὁ Θεὸς τὸν ἐπροστάτευσε, διότι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων τὸν διώρισε « προμηθευτὴν τῶν ἀνακτόρων του » καὶ ἐκέρδιζε πολλά. Ἐλεοῦσε τοὺς δόμοεθνεῖς του, ποὺ τώρα ἥσαν δυστυχεῖς. Τοὺς ἔδιδε τροφάς, χρήματα, ἐνδύματα εἰς ἔκαστον κατὰ τὴν ἀνάγκην, ὅπου εἶχεν.

Τοὺς συνεβούλευε δὲ νὰ διατηροῦν τὴν πίστιν των πρὸς τὸν Θεὸν καὶ νὰ φυλάττουν τὰς ἐντολάς του, διότι ἡρχισαν ἐδῶ οἱ Ἰσραηλῖται σιγὰ - σιγὰ νὰ λησμονοῦν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ νὰ λατρεύουν τὰ εἰδῶλα τῶν Ἀσσυρίων.

2. 'Ο Τωβίτ, ὡς προμηθευτὴς τοῦ βασιλέως, ἐταξίδευεν εἰς διάφορα μέρη, διὰ νὰ ἀγοράσῃ ὅ, τι ἦτο χρήσιμον εἰς τὰ ἀνάκτορα. "Ἐτοι ἐγνωρίσθη μὲ διαφόρους ἐμπόρους.

Εἰς τὴν Μηδίαν συνεδέθη μὲ φιλίαν μὲ ἔνα ἔμπορον, ὀνομαζόμενον Γαβαήλ, ὁ ὅποιος εἶχε πτωχεύσει. Εἰς αὐτὸν ἐδάνεισε 10 ἀργυρᾶ τάλαντα.

Κατόπιν συνέβησαν πολλὰ δυσάρεστα εἰς τὸν Τωβίτ. "Ἐχασε τὴν ὄρασίν του ἐν πρώτοις καὶ μαζὶ μὲ τὴν θέσιν του ἔχασε καὶ τὴν περιουσίαν του. "Ητο τώρα πτωχὸς καὶ δυστυχής. Καὶ μόνον εἰς τὴν προσευχὴν εὗρισκε παρηγορίαν.

- Δίκαιος εἶσαι, Θεέ μου, ἐλεγε, καὶ πάντα τὰ ἔργα σου ἀληθινὰ καὶ δίκαια.

Εἰς τὴν σύζυγόν του, ἡ ὁποία τοῦ ἐλεγε :

- Ποῦ εἴναι αἱ ἐλεημοσύναι σου καὶ ἡ δικαιοσύνη σου ; ἐκεῖνος ἀπαντοῦσε :

- Δέν γνωρίζομεν ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι, διατὶ ὁ Θεὸς μᾶς δίδει τὰς εὐτυχίας καὶ τὰς δυστυχίας. "Ἄσ μὴ χάνωμεν τὴν πίστιν μας.

Εἰς τὴν δυστυχίαν του ὁ Τωβίτ ἐνεθυμήθη, ὅτι εἰς τὸν Γαβαήλ εἶχε δανείσει τὰ 10 τάλαντα καὶ ἀνεκουφίσθη. Ἐφώναξε λοιπὸν τὸν οἰκίαν του Τωβίαν καὶ τοῦ εἶπε :

- Παιδί μου, μὴ λυπεῖσαι ποὺ ἐγίναμεν πτωχοί. 'Εὰν ἔχης πίστιν εἰς τὸν Θεόν, ὑπάρχουν πολλὰ ἀγαθὰ διὰ σέ. Νά, σοῦ φανερώνω ὅτι

εἰς τὸν φίλον μου Γαβαήλ, ποὺ κατοικεῖ εἰς τοὺς Ραγούς τῆς Μηδίας,
ἔχω δανείσει 10 τάλαντα ἀργυρᾶ. Πήγαινε λοιπὸν νὰ τοῦ τὰ ζητήσῃς.
”Ισως τώρα νὰ ἔχῃ νὰ μᾶς τὰ δώσῃ.

‘Ο Τωβίας ἐφάνη πρόθυμος νὰ ἐκτελέσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός
του. Καὶ τότε ὁ Τωβίτ ἐπρόσθεσε :

— Τὸ ταξίδι, παιδί μου, εἶναι μακρινό, καὶ εἶναι ἐνδεχόμενον,
ὅταν ἐπιστρέψῃς, ἔγὼ νὰ ἔχω ἀποθάνει. Λοιπὸν ἀκουσε τὰς τελευ-
ταίας μου συμβουλάς :

«Οταν ἀποθάνω, θάψε με. Τὴν μητέρα σου νὰ τὴν ἀγαπᾶς.
Τίμα αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. Μὴ τὴν λυπήσης ποτὲ
μὲ καμμίαν σου πρᾶξιν. Κάμε της ὅ,τι τὴν εὐχαριστεῖ.

»Σὲ συμβουλεύω ἀκόμη νὰ φυλάττης τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ.
Νὰ εἰσαι εὐσεβής, δίκαιος καὶ πιστός. Πάντοτε νὰ κάνῃς τὴν ἐλεη-
μοσύνην. ”Εχεις πολλά, νὰ δίδῃς πολλά. ”Εχεις ὀλίγα, νὰ δίδῃς
ὅλιγα.

»Νὰ ἀγαπᾶς τοὺς συγγενεῖς σου, τοὺς φίλους σου, τοὺς ὄμοε-
θεῖς. Καὶ νὰ μὴ κάνῃς εἰς κανένα τὸ κακόν. ”Ο σὺ μισεῖς μηδενὶ ποιή-
σης ».

3. ‘Ο Τωβίας, ὀφοῦ ἐπῆρε μαζί του ὡς συνοδοιπόρον ἐνα ἄ-
γνωστον, ὀνομαζόμενον Ἀζαρίαν, ὁ ὄποιος εἰς τὴν πραγματικότητα
ῆτο ὁ φύλαξ ἄγγελος Ραφαήλ, ἔφυγε διὰ τὴν Μηδίαν.

”Ἐφθασαν εἰς τὰ Ἐκβάτανα. ”Ἐδῶ ἐφιλοξενήθησαν κατὰ τύχην
εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ραγουήλ, ὁ ὄποιος ἦτο συγγενὴς τοῦ Τωβίτ. ”Ο
Ραγουήλ τὸν ἡρώτησε :

— Ἀπὸ ποῦ εἰσαί, παιδί μου;
— Ἀπὸ τὴν Νινευή, ἀπήντησεν ὁ Τωβίας. Εἶμαι Ἰσραηλίτης,
αἱχμάλωτος τῶν Ἀσσυρίων.

— Γνωρίζεις τὸν Τωβίτ; τὸν ἔρωτησε πάλιν ὁ Ραγουήλ.

— Ο Τωβίτ; Εἴναι πατέρας μου, ἀπήντησεν ὁ Τωβίας.

‘Ο Ραγουήλ ἔχάρηκε πολὺ τότε. ”Αγκάλιασε τὸν Τωβίαν καὶ
μὲ δάκρυα εἰς τὰ μάτια τοῦ εἶπεν :

— Εἶσαι σὺ παιδὶ τοῦ καλοῦ ἐκείνου ἀνθρώπου;

Εἰς τὸ σπίτι τοῦ Ραγουήλ ὁ Τωβίας ἐνυμφεύθη. ”Ἐλαβε δὲ σύ-
ζυγόν του τὴν Σάρραν, ἡ ὄποια ἦτο κόρη τοῦ Ραγουήλ. ”Ο δὲ φίλος
του Ἀζαρίας συνέχισε τὸ ταξίδι, ἔφθασεν εἰς τοὺς Ραγούς, συνήντησε
τὸν Γαβαήλ καὶ ἔφερεν εἰς τὸν Τωβίαν τὰ χρήματα.

Μετὰ τοῦτο ὄλοι μαζί, Τωβίας, Σάρρα καὶ Ἀζαρίας, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Νινευή. Ἐδῶ τοὺς ὑπεδέχθησαν μὲν μεγάλην χαρὰν οἱ γονεῖς καὶ ἑώρτασαν τοὺς γάμους τοῦ Τωβία.

Καὶ ὁ Τωβίτ ἥτο τώρα εὔτυχισμένος, διότι ὁ Τωβίας, κατὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ φύλακος ἀγγέλου, ἔφερεν εἰς αὐτὸν φάρμακον, μὲ τὸ ὅποιον ἀνέκτησε τὴν ὅρασίν του. Ὁ καλὸς Θεός τοῦ ἔδωκε καὶ πάλιν τὴν ὑγείαν διὰ νὰ βλέπῃ τὰ παιδιά του. Τοῦ ἔδωκε δὲ καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν. Ἀπέθανεν εἰς μεγάλην ἡλικίαν εὔτυχής.

45. Η ΙΟΥΔΙΩ ΣΩΖΕΙ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΤΗΣ (*Ioudiθ*)

Οἱ Ἀσσύριοι, ἀφοῦ ἐνίκησαν τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ ἐκυρίευσαν τὸ βασίλειόν των, ἐστράφησαν κατόπιν ἐναντίον τοῦ ἄλλου ἔβραϊκοῦ βασιλείου, τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα. Ἡρχισαν λοιπὸν νὰ κάνουν ἐκστρατείας καὶ νὰ ἀπειλοῦν νὰ καταλάβουν αὐτὸν καὶ νὰ διαλύσουν καὶ τοῦτο.

Εἰς μίαν τοιαύτην ἐκστρατείαν των ὁ στρατηγός των Ὀλοφέρνης εἰσέβαλεν εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα μὲ 120 χιλιάδας πεζοὺς καὶ μὲ ἀπειρον ἴππικὸν καὶ μὲ πολλὰ ἄρματα. Καὶ ἐβάδισεν ἐναντίον τῶν πόλεων καὶ αὐτῆς τῆς Ἱερουσαλήμ. Εἶχε ρητὰς διαταγὰς τοῦ βασιλέως του:

— Δέν θὰ λυπηθῆσ κανένα, τοῦ εἶπε. Θὰ σπείρης παντοῦ τὸν θάνατον καὶ τὴν καταστροφήν.

Φόβος καὶ τρόμος κατέλαβε τότε τοὺς Ἰουδαίους, διότι ἐφοβήθησαν μήπως κατορθώσῃ ὁ Ὀλοφέρνης καὶ καταλάβῃ τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ καταστρέψῃ καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν ναόν. Ἡρχισαν λοιπὸν νὰ ἐπισκευάζουν τὰ τείχη τῶν πόλεων καὶ νὰ κατασκευάζουν ὁχυρά, ἵδιως εἰς τὰς ὀρεινὰς διαβάσεις πρὸς τὴν Ἱερουσαλήμ.

Οἱ ἀρχιερεὺς Ἰωακεὶμ ἔγραψε πρὸς τοὺς κατοίκους τοῦ βασιλείου καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς ὁχυρᾶς πόλεως Βετυλού α νὰ ἐμποδίσουν μὲ πᾶσαν θυσίαν τὴν διάβασιν τοῦ Ὀλοφέρνη. Διέταξε δὲ ὄλοι οἱ Ἰουδαῖοι νὰ πενθήσουν καὶ νηστεύσουν, νὰ κλαύσουν καὶ νὰ μετανοήσουν, καὶ ἔκαστος νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεόν νὰ τοὺς σῶσῃ.

2. "Οταν ἔμαθεν ὄλας αὐτὰς τὰς ἐτοιμασίας ὁ Ὀλοφέρνης, ἐθύ-

μωσε πολύ. Διέταξε δὲ τὸν στρατόν του νὰ πολιορκήσῃ τὴν Βετυλούν. 'Αλλ' εἰς μάτην, διότι οἱ κάτοικοι ἀντέταξαν πείσμονα ἀντίστασιν. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἡμπόρεσε νὰ τὴν κυριεύσῃ, κατέφυγεν εἰς ἄλλα ἔξαναγκαστικά μέσα. Κατέλαβε καὶ κατέστρεψε τὴν πηγὴν καὶ τὸ ύδραγωγεῖον, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἡ πόλις ἔπαιρνε νερό.

Οἱ κάτοικοι τῆς Βετυλούνα τώρα ἥρχισαν νὰ στενοχωροῦνται καὶ νὰ ὑποφέρουν ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν ὕδατος. Πολλοὶ τότε — ίδιως παιδιὰ καὶ γέροντες καὶ ἀσθενεῖς — ἀπέθανον ἀπὸ τὴν δίψαν. Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισαν νὰ παραδοθοῦν.

— Καλλίτερα, εἶπαν, νὰ γίνωμεν δοῦλοι τῶν Ἀσσυρίων, παρὰ νὰ ἀποθάνωμεν ἀπὸ τὴν δίψαν.

Τότε ἐστάθη εἰς τὸ μέσον μία γυναίκα, ἡ Ἰουδίθ, χήρα σύζυγος τοῦ Μανασσῆ, πολὺ ὡραία ἀλλὰ καὶ πολὺ εὐσεβής, καὶ εἶπεν :

— Ἀκούσατε, ἄρχοντες τῆς Βετυλούνα. Δὲν εἶναι ἡ ἀπόφασίς σας αὐτὴ καλή. Μὴ λησμονεῖτε τὰ θαύματα, ποὺ ἔκαμεν δὲν Θεὸς ἀλλοτε διὰ νὰ σώση τοὺς πατέρας μας εἰς παρομοίας περιστάσεις. Αὐτὸς θὰ μᾶς βοήθησῃ καὶ τώρα καὶ θὰ μᾶς σώσῃ. "Εχετε πίστιν, ἔχετε θάρρος.

“Ολοι ἐστάθησαν βωβοὶ καὶ μὲ θαυμασμὸν ἤκουσαν τὰ σοφὰ λόγια τῆς Ἰουδίθ. "Επειτα αὐτὴ συνέχισεν :

— Ὑπερασπισθῆτε τὴν πόλιν. Αὔτην τὴν νύκτα ἐγὼ θὰ κατέβω εἰς τὸ ἔχθρικὸν στρατόπεδον. Θὰ πάω νὰ συναντήσω τὸν Ὁλοφέρνην. Μὴ μοῦ ζητεῖτε ἔξηγήσεις τὶ σκέπτομαι νὰ κάμω. Κατόπιν θὰ μάθετε.

3. "Ολοι ἐπείσθησαν καὶ ἡ Ἰουδίθ, συνοδευομένη ἀπὸ μίαν πιστήν της δούλην, ἐβγῆκε τὴν νύκτα ἀπὸ τὰ τείχη καὶ ἥρχισε νὰ πορεύεται πρὸς τὴν σκηνὴν τοῦ Ὁλοφέρνη. Πρὶν ξεκινήσῃ, ἔπιαμε τὴν προσευχὴν της εἰς τὸν Θεόν καὶ εἶπε :

— Κύριε, δὲν θέλω τῶν πατέρων μου εἰσάκουσέ με καὶ βοήθησέ με νὰ σώσω τὴν πατρίδα, διὰ νὰ μάθουν ὅλοι ὅτι σὺ εἶσαι Θεὸς παντοδύναμος, δίκαιος καὶ ἀληθινός.

"Ἐφθασεν εἰς τὰς προφυλακὰς τῶν Ἀσσυρίων. Οἱ στρατιῶται τὴν συνέλαβον καὶ τὴν ὁδήγησαν εἰς τὸν Ὁλοφέρνην.

— Θέλω, τοὺς εἶπε, νὰ προδώσω μερικὰ μυστικὰ εἰς τὸν στρατηγόν, διὰ νὰ παύσῃ δὲν πόλεμος.

‘Ο Ὁλοφέρνης, ὅταν ἀντίκρυσε τὴν ὥραίαν Ἰουδίθ, ἐθαύμασε τὸ κάλλος τῆς καὶ τὸ παράστημά της. Αὐτὴ δὲ τοῦ εἶπε :

— Κράτησέ με ως δούλη σου, ἀλλὰ ἄκουσέ με. Μόνον μὲ προδοσίαν θὰ κυριεύσῃς τὴν Βετυλούν. Μισῶ τοὺς Ἰουδαίους καὶ εἰμαι πρόθυμη νὰ σοῦ προδώσω τὰ μυστικά τους.

‘Ο Ὁλοφέρνης ἔδωσε πίστιν εἰς τὰ λόγια τῆς Ἰουδίθ καὶ τῆς ἔδωσεν ἐλευθερίαν νὰ μεταβαίνῃ ὅπου θέλει νύκτα καὶ ήμέραν. Αὐτὴ δὲ κατώρθωσε μίαν νύκτα νὰ δολοφονήσῃ αὐτὸν εἰς τὴν σκηνήν του, ἐνῷ ἐκοιμᾶτο, καὶ ἀνενόχλητος νὰ διασχίσῃ τὸ ἔχθρικὸν στρατόπεδον καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Βετυλούν.

Τοιουτότροπως ἡ Ἰουδίθ ἔσωσε τὴν πατρίδα της ἀπὸ τὸν κίνδυνον τῶν Ἀσσυρίων, διότι οἱ Ἀσσύριοι, ὅταν ἔμαθαν τὸν θάνατον τοῦ Ὁλοφέρνη, ἔλυσαν τὴν πολιορκίαν καὶ ἔφυγον.

46. ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑ (Γ' Βασιλ. Δ' Βασιλ. Παραλειπομ. Α' καὶ Β')

Τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα περιελάμβανε τὸ νότιον μέρος τῆς Παλαιστίνης, τὸ ὅποιον ὠνομάζετο Ἰούδα ιαὶ καὶ εἶχε πρωτεύουσαν τὴν Ἱεροσαλήμ, ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Δαβίδ.

Ἐκινδύνευσε καὶ αὐτὸν ἀπὸ τοὺς Ἀσσυρίους, ἀλλὰ ἡ γενναία πρᾶξις τῆς Ἰουδίθ ἔσωσε τὴν κατάστασιν.

Οἱ κάτοικοι τοῦ βασιλείου αὐτοῦ εἶχον μείνει πιστοὶ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ περισσότερα χρόνια ἀπὸ τοὺς κατοίκους τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραήλ. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα διετηρήθη 134 περίπου ἔτη μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραήλ. Οἱ κάτοικοι τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα ὠνομάζοντο Ἰούδας αἰοι.

Ἐύσεβής βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων ἦτο δὲ Ἐζεκίας (726 — 697). Αὐτὸς διέταξε νὰ κατεδαφισθοῦν ὄλοι οἱ βωμοὶ τῶν εἰδώλων καὶ τῶν ψευδῶν θεῶν, τοὺς ὅποιους εἶχον ἐγκαθιδρύσει εἰς τὸ βασίλειόν του διάφοροι ἀσεβεῖς προκάτοχοί του βασιλεῖς. Τοιουτότροπως ἔξεκαθάρισε τὸ κράτος του ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρείαν. Ἐπὶ τῆς βασιλείας του τὸ κράτος ἐμεγάλωσε καὶ διέφυγε τὸν κίνδυνον τῶν Ἀσσυρίων.

’Αλλ’ ὁ Ἐζεκίας εἶναι μία ἀπὸ τὰς ὄλιγας ἔξαιρέσεις τῶν εὔσεβῶν καὶ ἡθικῶν βασιλέων τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα. Οἱ περισσότεροι ἔξι αὐτῶν, οἵτινες ἐβασίλευσαν ἀπὸ τὸ 954 π. Χ. μέχρι τοῦ 586 π. Χ., ἥσαν ἀσεβεῖς καὶ ἀνίκανοι βασιλεῖς καὶ εἶχον παρασύρει καὶ τὸν λαὸν εἰς τὴν ἀσέβειαν καὶ τὴν εἰδωλολατρείαν. Εἰς μάτην οἱ διάφοροι προφῆται, οἱ δόποιοι ὀνεφάνησαν κατὰ τὴν περίοδον αὐτήν, καὶ μάλιστα οἱ προφῆται Ἡσαΐας καὶ Ἱερεμίας, ἦλεγχον, διεμαρτύροντο καὶ προέτρεπον τοὺς Ἰουδαίους νὰ μετανοήσουν.

Ἐκεῖνοι ἐγίνοντο χειρότεροι. Καὶ ὅταν ἡ κακία καὶ ἡ διαφθορὰ ἐκορυφώθησαν, τότε ἐπῆλθε σκληρὰ ἡ τιμωρία.

2. Οἱ Βαβυλώνιοι ἡ Χαλδαῖοι, οἱ δόποιοι ἥσαν λαὸς ἴσχυρός, κατοικοῦσαν εἰς τὴν Μεσοποταμίαν. Πρωτεύουσά των ἦτο ἡ Βαβυλὼν ἐπὶ τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ. Αὐτοί, ὅτε βασιλεύσαν τῶν ἦτο δι Ναβουχοδονόσωρ, ἐκήρυξαν πόλεμον ἐξοντωτικὸν ἐναντίον τοῦ κράτους τοῦ Ἰούδα καὶ ὑπεχρέωσαν τοὺς Ἰουδαίους νὰ πληρώσουν φόρους εἰς αὐτούς, τὸ ἔτος 606 π. Χ. “Οταν ὅμως οἱ Ἰουδαῖοι ἀντελήφθησαν, ὅτι δι Ναβουχοδονόσωρ ἤθελε νὰ καταλύσῃ ἐντελῶς τὸ βασίλειόν των, ἀπεφάσισαν νὰ τοῦ κηρύξουν τὸν πόλεμον.

Τότε δι Ναβουχοδονόσωρ μὲ ἴσχυρὸν στρατὸν εἰσῆλθεν εἰς τὴν Παλαιστίνην καὶ ἐβάδισεν ἐναντίον τῶν ἐπαναστατῶν. Οἱ Ἰουδαῖοι ἐκλείσθησαν εἰς τὰ τείχη τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἀπὸ ἐκεῖ ἀντετάξαν γενναῖαν ἀντίστασιν ἐπὶ τρεῖς μῆνας. ’Αλλ’ αἱ τροφαὶ ἐσώθησαν καὶ φοβερὰ ἀσθένειαι ἐνεφανίσθησαν. Διὰ τοῦτο οἱ πολιορκούμενοι ἀπεφάσισαν νὰ κάμουν ἔξι δον τὴν νύκτα. Οἱ Βαβυλώνιοι ὅμως τοὺς ἐννόησαν, τοὺς κατεδίωξαν καὶ ἔγιναν κύριοι τῆς πόλεως τὸ ἔτος 586 π. Χ.

Ἐπηκολούθησε μεγάλη σφαγή. Ἡ πόλις κατεστράφη τελείως καὶ δι ναὸς τοῦ Σολομῶντος ἐλεηλατήθη ἀπὸ τὰ πολύτιμα σκεύη του καὶ παρεδόθη εἰς τὸ πῦρ. Τὰ τείχη δὲ τῆς πόλεως κατεκρημνίσθησαν καὶ δοι Ἰουδαῖοι ἐπέζησαν ὡδηγήθησαν αἰχμάλωτοι εἰς τὴν Βαβυλῶνα. ”Αλλοι ἔφυγαν εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Μόνον δι προφήτης Ἱερεμίας μὲ ὄλιγους Ἰουδαίους ἔμεινεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, διὰ νὰ θρηνήσῃ μὲ τοὺς περιφήμους θρήνους του ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς Ἱερουσαλήμ τὴν μεγάλην συμφορὰν τοῦ

ἔθνους του. Τότε ἀπωλέσθη καὶ ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης μὲ τὰς δέκα ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ.

3. Εἰς τὴν αἱχμαλωσίαν οἱ Ἰουδαῖοι ὑπέφερον τὰ πάνδεινα, διότι οἱ Βαβυλώνιοι τοὺς μετεχειρίζοντο ὡς δούλους. Τότε οἱ Ἰουδαῖοι ἐνεθυμήθησαν τὴν πατρίδα των καὶ τὸν Θεόν των καὶ μὲ νοσταλγίαν καὶ λαχτάραν ἐσκέπτοντο τὴν ὥραίαν ζωὴν τῆς ἐλευθερίας, ποὺ ἐπερνοῦσαν ἔκει. Ἔνεθυμοῦντο πάντοτε τὴν Ἱερουσαλήμ, τὸν ναὸν καὶ ὅλην τὴν ἀγαπημένην τῶν πατρίδα καὶ ἔκλαιον καὶ ἐθρηνοῦσαν διὰ τὴν καταστροφήν της καὶ διὰ τὸ κατάντημά των.

Τὸν πόνον τῶν Ἰουδαίων εὐρίσκομεν εἰς ἓνα ποίημα, ψαλμόν, τὸν ὃποιον ἔψαλλον τότε οἱ Ἰουδαῖοι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς αἱχμαλωσίας των. Μέσα εἰς αὐτὸν μὲ μεγάλην τῶν λύπην θρηνοῦν τὴν ἔξορίαν των, νοσταλγοῦν τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ ἐκφράζουν τὴν πίστιν τῶν εἰς τὸν Θεόν.

Ἄναγνωσμα

Θρῆνος Ἰουδαίων

(Ψαλμὸς 136 ἐν παραφράσει)

Ἐλς τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος,
ἐκεῖ ἐκαθήσαμεν καὶ ἐκλαύσαμεν,

ὅταν σὲ ἐνεθυμήθημεν, ὦ Ἱερουσαλήμ!

Ἐλς τὰς ἵτεας, εἰς τὸ μέσον αὐτῆς,

ἐκρεμάσαμεν τὰς κιθάρας μας,

διότι ἐκεῖ οἱ αἱχμαλωτίσαντες ἡμᾶς

μᾶς ἐξήτησαν νὰ τοὺς φάλωμεν

τὰς φόδας τῆς Σιών.

Ἐκεῖ οἱ κατακτηταὶ εἶπον πρὸς ἡμᾶς :

Τραγονδήσατέ μας ἀπὸ τὰ τραγονύδια τῆς πατρίδος σας.

Πῶς νὰ φάλωμεν τὴν φόδην τοῦ Κνούion
εἰς ξένην γῆν;

Ἐὰν σὲ λησμονήσω, Ἱερουσαλήμ,

νὰ μὲ λησμονήσῃ ἡ δεξιά μου.

Νὰ κολληθῇ ἡ γλῶσσα μου
εἰς τὸν οὐρανίσκον μου,
ἔαν σὲ λησμονήσω,
ἔαν δὲν σὲ θεωρῶ, ὥς Ἱερουσαλήμ,
ώς ἀρχὴν τῆς χαρᾶς μου.

Θυμήσου, Κύριε, τοὺς κατοίκους τῆς Ἐδώμ
κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς καταστροφῆς
τῆς Ἱερουσαλήμ,
οἵ δποῖοι ἔλεγον :

Καταστρέψετε, καταστρέψετε
μέχρι τῶν θεμελίων, καταστρέψετε αὐτήν.

Θυγάτηρ τῆς Βαβυλῶνος, ἡ ταλαιπωρος.

Μακάριος, δστις θὰ σοῦ ἀνταποδώσῃ
τὸ ἀνταπόδομά σου,
τὸ δποῖον μᾶς ἀνταπέδωσες.

Μακάριος, δστις θὰ πιάσῃ
καὶ θὰ συντρίψῃ εἰς τὴν πέτραν
τὰ βρέφη σου.

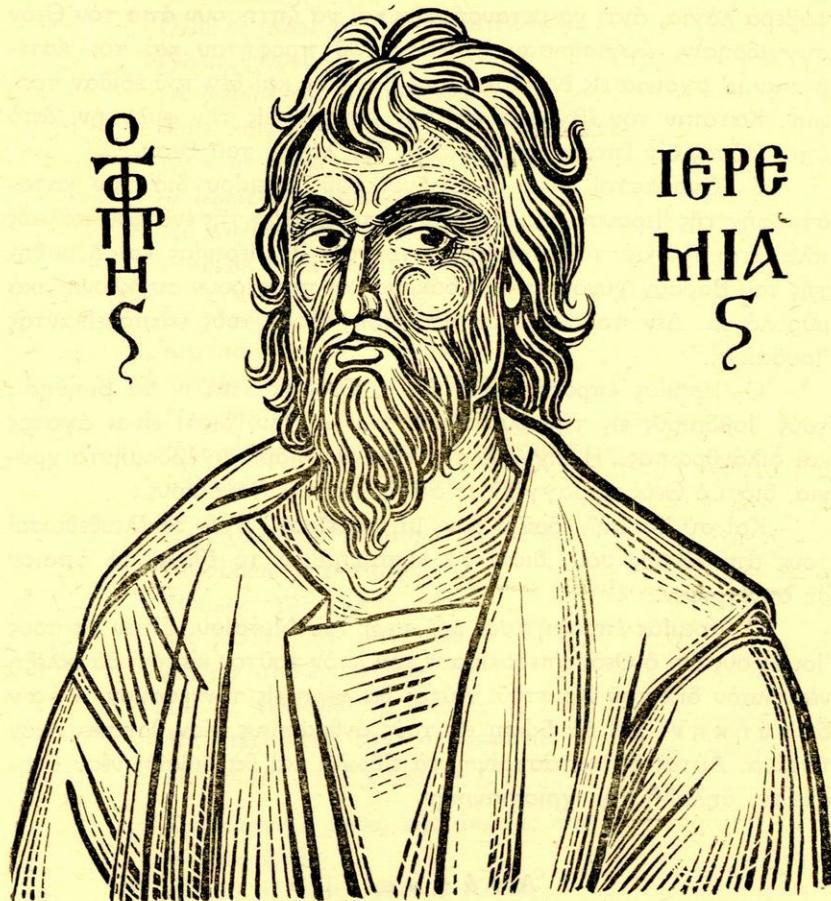
47. Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΙΕΡΕΜΙΑΣ (Ἱερεμίας)

Ο Ιερεμίας ἤκμασε κατὰ τοὺς χρόνους τῆς καταστροφῆς τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ τῆς αἰχμαλωσίας τῶν Ἰουδαίων ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων. Ἐνῷ δὲ ὅλοι σχεδὸν τότε ἔφυγαν ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, μόνον αὐτὸς μὲ δλίγους ἄλλους ἔμεινεν εἰς τὴν δοξασμένην πόλιν, διὰ νὰ θρηνήσῃ τὴν καταστροφήν της.

Ἡτο νίδιος ἱερέως καὶ ἔρχεται δεύτερος εἰς τὴν σειρὰν τῶν μεγάλων προφητῶν. Ὡς προφήτης, μὲ μεγάλην του λύπην ἔβλεπε τὴν διαφθορὰν τῶν Ἰουδαίων καὶ μὲ δάκρυα παρακαλοῦσεν αὐτοὺς νὰ μετανοήσουν, διὰ νὰ μὴ ἔλθῃ ἐναντίον των ἡ ὄργὴ τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο ἔδοκίμασε πολλάς δυστυχίας, διότι οἱ Ἰουδαῖοι τὸν κατεδίωξαν, ἐπειδὴ τοὺς ἤλεγχεν.

2. Μίαν ἡμέραν κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ ἔβαλεν ὁ Ιερεμίας δε-

σμὰ εἰς τὰ χέρια του καὶ εἰς τὸν τράχηλόν του καὶ ἤλθεν εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Ἱερουσαλήμ,¹ ἐμπρός εἰς τὸν ναόν. Ὁ κόσμος εἶδε τοῦτο καὶ ἐμαζεύθηκεν. Ὅλοι τὸν ἐσέβοντο, ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἐγνώριζε διατί

ἔκαμεν αὐτὸν ὁ Ἱερεμίας. Ἀφοῦ ἐμαζεύθησαν πολλοὶ Ἰουδαῖοι, τότε δὲ προφήτης ὠμίλησεν :

— Αὐτὰ λέγει ὁ Κύριος : Δύο κακὰ ἔκαμεν ὁ λαός μου ὁ Ἰσραὴλ· ἄφησε τὸ θέλημά μου καὶ ἔσκαψε λάκκους, διὰ νὰ πέσῃ ὁ ἴδιος μέσα εἰς αὐτούς. Δι’ αὐτὸν ἡ Ἱερουσαλήμ θὰ γίνη ἔρημος, τὰ ὅρη θὰ τρέ-

μουν, οἱ λόφοι θὰ σείωνται, οἱ ἄνθρωποι θὰ λείψουν καὶ τὰ πτηνὰ
θὰ φύγουν. Θὰ ἔλθουν οἱ Βαβυλώνιοι καὶ θὰ δέσουν σᾶς, ποὺ μὲ ἀκού-
ετε, μὲ τέτοια δεσμά.

‘Ο βασιλεὺς Σεδεκίας καὶ οἱ ἄρχοντες, ὅταν ἤκουσαν αὐτὰ τὰ
φοβερὰ λόγια, ἀντὶ νὰ μετανοήσουν καὶ νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὸν Θεὸν
συγχώρησιν, ὡργίσθησαν ἐναντίον τοῦ προφήτου καὶ τὸν κατέ-
βασαν μὲ σχοινιὰ εἰς ἕνα λάκκον μὲ βοῦρκον καὶ δὲν τοῦ ἔδιδαν τρο-
φήν. Κατόπιν τὸν ἔβγαλαν καὶ τὸν ἔρριψαν εἰς τὴν φυλακήν, ἀπὸ
ὅπου οὗτος δὲν ἔπαισε νὰ κηρύγγῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

3. Ὁνομαστοὶ εἶναι οἱ Θρῆνοι τοῦ Ἱερεμίου διὰ τὴν κατα-
στροφὴν τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἐπάνω εἰς τὰ ἑρείπια τῆς ἐνδόξου πόλεως
πλανᾶται ἡ σκιὰ τοῦ προφήτου τούτου. Ὁ Ἱερεμίας καὶ ὁ μαθη-
τής του Βαρούχ χύνουν πικρὰ δάκρυα καὶ προφέρουν συγκλονιστικά
μυρολόγια. Δὲν παύουν ὅμως νὰ παρηγοροῦν τοὺς ἐναπομείναντας
Ἰουδαίους.

‘Ο Ἱερεμίας ἐπροφήτευσεν ὅτι ὁ Θεὸς καὶ πάλιν θὰ βοηθήσῃ
τοὺς Ἰουδαίους εἰς τὴν δυστυχίαν των αὐτήν, διότι εἶναι ὀγαθός
καὶ φιλάνθρωπος. ‘Η αἰχμαλωσία, εἶπε, θὰ διαρκέσῃ ἑβδομῆντα χρό-
νια, διότι ὁ Θεὸς παραγγέλλει τὰ ἔξῆς εἰς τοὺς Ἰουδαίους :

— Καὶ σὺ Ἰσραὴλ, δοῦλε μου, μὴ φοβεῖσαι. Ἔγὼ θὰ ἐλευθερώσω
τοὺς ἀπογόνους σου, διότι θὰ καταστρέψω τὸ ἔθνος, τὸ ὅποιον
σὲ συνέτριψεν.

‘Ο Ἱερεμίας ἐπροφήτευσε καὶ περὶ τοῦ Μεσσίου. Εἶπεν εἰς τοὺς
Ἰουδαίους ὅτι ὁ Θεὸς ἀπεδοκίμασε τὸν λαὸν τοῦτον καὶ ὅτι θὰ ἐκλέξῃ
νέον λαὸν διὰ τοῦ Χριστοῦ. Αὕτως θὰ φέρῃ εἰς τὸν κόσμον νέαν
διαθήκην καὶ θὰ δώσῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους νέον θρησκευτικὸν
πνεῦμα. Αὕτως θὰ καταστρέψῃ τὰ εἰδωλα καὶ θὰ διδάξῃ νέαν θρη-
σκείαν, δηλαδὴ τὴν χριστιανικήν.

Ἄναγνωσμα

Περικοπαὶ ἀπὸ τοὺς Θρήνους τοῦ Ἱερεμίου

(ἐν παραφράσει)

Πῶς ἐκάθισε μόνη ἥ πόλις,
ἥ γεμάτη ἀπὸ λαούς ;

"Ολην τὴν νύκτα κλαίει
 καὶ τὰ δάκρυά της τρέχουν ἄφθονα,
 καὶ δὲν ὑπάρχει ἀνθρωπος
 νὰ τὴν παρηγορήσῃ.
 "Ολοι οἱ φίλοι της τὴν ἐγκατέλειψαν,
 ἔγιναν ἔχθροι.
 Οἱ δρόμοι τῆς Σιών πενθοῦν,
 διότι κανεὶς δὲν ἔρχεται εἰς τὰς ἑορτάς.
 "Ολαι αἱ πύλαι της εἶναι ἔρημοι,
 οἱ ιερεῖς της ἀναστενάζουν.
 Αἱ παρθένοι της εἶναι περίλυποι,
 αὐτὴ δὲ εἶναι γεμάτη πικρίαν.
 "Ο Κύριος ἔγινεν ἔχθρός.
 Κατεπόντισε τὸν Ἰσραὴλ.
 Κατέστρεψε τὰ παλάτια αὐτοῦ.
 Ἡφάνισε τὰ ὀχυρώματά του.
 Ἐπλήήθυνε εἰς τὴν χώραν τοῦ Ἰούδα
 τὸ πένθος καὶ τὴν θλῖψιν.
 Ἐπεκαλέσθηκα τὸ ὄνομά σου Κύριε,
 ἐκ λάκκου κατωτάτου.
 "Ηκουνσες τὴν φωνὴν μου.
 Μὴ ολείσγες τὰ αἰτιά σου
 εἰς τὸν στεναγμόν μου
 καὶ εἰς τὴν κραυγὴν μου.
 Μὲ ἐπλησίασες, δταν σὲ ἐκάλεσα.
 Μοῦ εἴπες : Μὴ φοβεῖσαι.
 Ἐτελείωσεν ἡ ποιητὴς ἀνομίας σου,
 θύγατερ Σιών.
 Δὲν θὰ σὲ φέρῃ πλέον ὁ Κύριος
 εἰς αἰχμαλωσίαν.

48. ΟΙ ΠΡΟΦΗΤΑΙ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙ ΜΕΣΣΙΟΥ ΙΔΕΑ.

Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν δύο βασιλείων, τῶν πολέμων καὶ
 τῆς αἰχμαλωσίας αὐτῶν εἶχον πληθυνθῆ μεταξὺ τῶν Ἐβραίων οἱ

π ρ ο φ ἡ τ αι. Οὗτοι ἡσαν ἄνδρεις πλήρεις θρησκευτικοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ διδάσκαλοι τοῦ λαοῦ.

Ἐξελέγοντο ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνεπνέοντο ὑπὸ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, διὰ νὰ διδάσκουν τοὺς ἀνθρώπους τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν ἀρετὴν, νὰ ἐπαναφέρουν τοὺς παρεκτρεπομένους εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν, νὰ προλέγουν εἰς αὐτοὺς τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν καὶ νὰ ἀποκαλύπτουν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὡμιλοῦσαν πρὸς τὸν λαὸν ἔξ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ.

Οἱ πρῶτοι προφῆται ἀναφέρονται εἰς τοὺς χρόνους τοῦ κριτοῦ Σαμουήλ. Ἀπὸ τότε κατὰ καιροὺς παρουσιάσθησαν πολλοὶ προφῆται μεταξὺ τῶν Ἐβραίων, Ἰδίως, ὁσάκις μεγάλοι κίνδυνοι περιεκύκλωνται αὐτοὺς ἢ οἱ βασιλεῖς καὶ ὁ λαὸς ἔπιπτον εἰς μέγα πρὸς τὸν Θεὸν ἀμάρτημα.

2. Προφῆται ἡσαν καὶ ὁ Μωυσῆς καὶ ὁ Ἀαρὼν, ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναοῦ καὶ ὁ Δασβίδ. Προφῆται ὅμως μὲ εἰδικὴν ἐντολὴν ἡσαν ὁ Νάθαν, ὁ Ἡλίας, ὁ Ἐλισσαῖος, ὁ Ἀχιά, ὁ Ἡσαΐας, ὁ Ἱερεμίας κλπ.

Ἀπὸ αὐτοὺς ὅλοι ἔγραψαν καὶ ὅλοι δὲν ἔγραψαν βιβλία. Αὔτοὶ ποὺ μᾶς ἀφησαν προφητικὰ βιβλία λέγονται κυρίως π ρ ο φ ἡ τ αι. Οἱ συγγραφεῖς προφῆται τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶναι δέκα ἔξ καὶ διακρίνονται ἀπὸ τὰ μεγάλα ἢ μικρὰ συγγράμματά των εἰς τέσσαρας μεγάλοι εἶναι ὁ Ἡσαΐας, ὁ Ἱερεμίας, ὁ Ἱεζεκιὴλ καὶ ὁ Δανιήλ. Οἱ δώδεκα μικροὶ εἶναι οἱ ἔξης : Ὁσηέ, Ἄμως, Μιχαίας, Ἰωάλ, Ὁβδιού, Ἰωνᾶς, Ναούμ, Ἀββακούμ, Σοφονίας, Ἀγγαῖος, Ζαχαρίας καὶ Μαλαχίας.

Ἐκεῖνο τὸ ὄποιον μᾶς προξενεῖ ἐντύπωσιν διὰ τοὺς προφήτας εἶναι ὅτι, ἂν καὶ ἔζησαν ἀρκετοὺς αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ, ἐκῆρυξαν πρὸς τοὺς συμπατριώτας των Ἰσραηλίτας καὶ ἐπροφήτευσαν ὅτι ὁ Θεὸς θὰ στείλῃ εἰς αὐτοὺς Σωτῆρα καὶ Λυτρωτήν, ὁ ὄποιος θὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὰ δεινὰ καὶ θὰ τοὺς σώσῃ ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν. Καὶ ὅχι μόνον αὐτούς, ἀλλὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

Τὸν Σωτῆρα αὐτὸν ὁ Θεὸς ἔχει χρίσει, δηλ. ἔχει διορίσει ἀρχιερέα, βασιλέα καὶ προφήτην. Διὰ τοῦτο λέγεται Χριστὸς καὶ Ἐβραϊστὶ Μεσσίας. Περὶ τούτου μάλιστα

είχον διδάξει προηγουμένως καὶ οἱ πατριάρχαι Ἀβραάμ, Ἰσαάκ,
Ιακώβ, ὁ Μωυσῆς καὶ ὁ Δαβίδ.

3. Ἡ ἴδεα περὶ τοῦ Μεσσίου εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην εύρισκεται εἰς πλεῖστα μέρη αὐτῆς. "Οπως ἔχομεν ἵδει εἰς προηγούμενα μαθήματα, ἡ περὶ Μεσσίου ἴδεα εύρισκεται κατ' ἀρχὰς ὡς ὑπόσχεσις τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς πρωτοπλάστους καὶ κατόπιν πρὸς τοὺς Πατριάρχας." Ἐπειτα εύρισκεται εἰς τὸν βίον τοῦ Μωυσέως καὶ τῶν ἄλλων ἀρχηγῶν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ. Εύρισκεται εἰς τοὺς Ψαλμοὺς τοῦ Δαβίδ. Τέλος ὁ μεσσιανισμὸς εύρισκεται εἰς πλεῖστα μέρη τῶν προφητεῶν τῶν προφητῶν. "Ολη σχεδὸν ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργον καὶ τὰ πάθη καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ προφητεύονται ἡ προεικονίζονται εἰς τὰ βιβλία τῶν προφητῶν ἡ καὶ εἰς τὰ λοιπὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Κατόπιν ὅμως οἱ Ἐβραῖοι, ἐνεκα τῆς ὑποταγῆς των εἰς ξένους λαούς, είχον διαστρέψει τὴν ἀληθινὴν ἔννοιαν τῶν προφητεῶν τούτων. Ἐπερίμενον νὰ ἔλθῃ ὁ Μεσσίας ὡς ἐπίγειος βασιλεύς, διὰ νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ καὶ διὰ νὰ ἰδρύσῃ παγκόσμιον βασιλείαν, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ὑποτάξῃ ὅλους τοὺς λαούς τοῦ κόσμου καὶ νὰ καταστήσῃ τοὺς Ἰσραηλίτας ἀρχοντας καὶ κυβερνήτας αὐτῶν.

Διὰ τοῦτο, ὅταν ὁ Μεσσίας ἥλθε ταπεινὸς καὶ εἰρηνικός, ὅχι μόνον δὲν ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλ' ἀντιθέτως τὸν ἐσταύρωσαν.

49. Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΣΑΙΑΣ (Ἡσαΐας)

"Ηκμασε περὶ τὸ ἔτος 750 π. Χ. Ἡ σύζυγός του ἦτο καὶ αὐτὴ προφῆτις. Ἐζησεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰουδα, ὃπου ἐπὶ πεντήκοντα ἔτη ἐδίδασκε καὶ καθηδηγοῦσε τὸν ιουδαϊκὸν λαόν, τοὺς ἀρχοντας καὶ τοὺς βασιλεῖς. Ὁ Ἡσαΐας ἀπέθανε θάνατον μαρτυρικὸν ἀπὸ τοὺς ὁμοφύλους του, περὶ τὸ ἔτος 700 π. Χ. Οἱ Ἐβραῖοι τὸν κατεδίκασαν εἰς θάνατον διὰ πριονισμοῦ, διότι ἤλεγχε τὴν ἀσέβειαν τοῦ βασιλέως των Μανασσῆ.

Αἱ προφητεῖαι του εἶναι γραμμέναι εἰς ἴδιον βιβλίον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τὸ ὅποιον λέγεται Ἡσαΐας. Ὄνομάζει δὲ τὰς προφητείας του ὁ ράσεις, διότι παρουσιάζονται εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ

Θεοῦ τὰ μέλλοντα ὡς εἰκόνες, ὡς πράγματα συμβαίνοντα ἐμπρὸς εἰς τὸν προφήτην.

2. Ἀπὸ ὄλους τοὺς προφήτας ὁ Ἡσαΐας ἐπροφήτευσε μὲν μεγάλην λεπτομέρειαν τὴν ζωὴν καὶ τὰ πάθη τοῦ Μεσσίου. Διὰ τοῦτο ὀνομάζεται προφήτης εὐαγγελικὸς καὶ πέμπτος εὐαγγελιστής.

Ἐπροφήτευσεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς θὰ γεννηθῇ ἐκ παρθένου. Προεἶπεν ὅτι οὗτος θὰ εἶναι ταπεινὸς καὶ ἀσῆμος. Θὰ κατάγεται ἀπὸ τὴν Βηθλεὲμ καὶ ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τοῦ Δαβὶδ. Αὔτὸς θὰ βασιλεύσῃ εἰς τὸν θρόνον τοῦ Δαβὶδ καὶ θὰ ὀνομασθῇ Ἐμμανούήλ, λέξις

έβραϊκή, ἡ δόποία ἔρμηνεύεται μεθ' ἡ μῶν δ Θεὸς (δ Θεὸς εἶναι μαζί μας).

Ο Χριστός, λέγει, θὰ ἔλθῃ νὰ κηρύξῃ τὴν χαρὰν καὶ τὴν εἰρήνην. Θὰ καταφρονηθῇ ὅμως ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ θὰ θυσιάσθῃ ὡς ἄκακον ἀρνίον. Θὰ ἀτιμασθῇ, θὰ ραπισθῇ, θὰ μαστιγωθῇ. Αὐτὰ δὲ θὰ τὰ πάθη διὰ τὴν σωτηρίαν μας. Θὰ ἀναστηθῇ τέλος ἐκ νεκρῶν καὶ θὰ διοξασθῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡ δὲ βασιλεία του, δηλαδὴ ἡ Ἑκκλησία, θὰ ἔξαπλωθῇ εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

3. Εἰς τὸ δον κεφάλαιον τοῦ βιβλίου του δ προφήτης Ἡσαΐας διηγεῖται μὲ μεγαλοπρέπειαν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, τὴν δόποίαν εἰδε τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν δόποίαν δ Θεὸς ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὸ χάρισμα τοῦ προφήτου.

Ἐπειδὴ τὰ λόγια ταῦτα εἶναι ὑψηλὰ καὶ ὠραῖα καὶ περιγράφουν τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ, ὥρισαν οἱ Ἐβραῖοι τὸ μέρος τοῦτο τοῦ βιβλίου τοῦ Ἡσαΐου νὰ ἀναγινώσκεται εἰς τὴν Συναγωγήν των ὡς πέμπτη φύσης. Τοῦτο ἔκαμε καὶ ἡ Χριστιανικὴ Ἑκκλησία, διότι ἡ φύση αὗτὴ περιέχει καὶ προφητείαν περὶ τοῦ Χριστοῦ.

Ἀνάγνωσμα 1ον

(Ἡσαΐον κεφ. δον ἐν παραφράσει)

Κατὰ τὸ ἔτος, τὸ δόποιον ἀπέθανεν δ Ὁζίας ὁ βασιλεύς, εἰδον τὸν Κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ δοξασμένον. Καὶ ἦτο πλήρης ὁ ναὸς ἀπὸ τὴν δόξαν αὐτοῦ. Καὶ ἄγγελοι ἐστέκοντο γύρῳ ἀπὸ αὐτὸν μὲ ἔξ πτέρυγας ἔκαστος. Καὶ μὲ τὰς δύο μὲν πτέρυγας ἐσκέπαζον τὸ πρόσωπον, μὲ τὰς ἄλλας δύο τοὺς πόδας καὶ μὲ τὰς δύο ὑπολοίπους ἐπετοῦσαν καὶ ἔλεγεν δ ἔνας εἰς τὸν ἄλλον καὶ ἔφαλλον τὸν ὕμνον ὃλοι μαζί :

"Ἄγιος, "Ἄγιος, "Ἄγιος Κύριος Σαβαὼθ,
πλήρης ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης σου.

Καὶ ἐσείσθη τὸ ὑπέρθυρον ἀπὸ τὰς φωνὰς καὶ δ ναὸς ἐγέμισε καπνόν :

Τότε εἶπα : «Ω! ταλαίπωρος ἐγώ! Διότι ἀνθρωπος ὡν καὶ

ἀκάθαρτα χείλη ἔχων καὶ κατοικῶν ἐν μέσῳ λαοῦ ἀκάθαρτα χείλη ἔχοντος, μὲ τὰ μάτια μον είδα τὸν Κύριον τῶν Δυνάμεων ».

Καὶ ἀπεστάλη πρὸς ἐμὲ ἄγγελος, δ ὅποῖς ἐκράτει εἰς τὸ χέρι τον φωτιά, τὴν ὁποίαν ἐπῆρεν ἀπὸ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ ἤγγισε τὸ στόμα μον καὶ μοῦ εἶπεν : «'Ιδοὺ ἤγγισεν ἡ φωτιά τὰ χείλη σου καὶ θὰ καθαρίσῃ τὰς ἀμαρτίας σου καὶ τὰς ἀνομίας σου ».

Καὶ ἤκουσα τὴν φωνὴν τοῦ Κυρίου λέγοντος : « Ποῖον νὰ ἀποστέλλω καὶ ποῖος θὰ πορευθῇ πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον ; ». Καὶ εἶπα : «'Ιδοὺ ἐγώ. Ἀπόστειλε ἐμέ ». Καὶ εἶπε : « Πήγαινε νὰ εἴπης εἰς τὸν λαὸν τοῦτον : Θὰ ἀκούσετε μὲ τὰ αὐτιά σας καὶ δὲν θὰ ἐννοήσετε καὶ βλέποντες θὰ ἴδετε καὶ δὲν θὰ ἀντιληφθῆτε, διότι ἔγινε σκληρὰ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ μὲ τὰ αὐτιά των βαρέως ἤκουσαν, καὶ τὰ μάτια των ἔκλεισαν, διὰ νὰ μὴ ἴδουν μὲ τὰ μάτια των καὶ νὰ μὴ ἀκούσουν μὲ τὰ αὐτιά των καὶ μὲ τὴν καρδίαν των νὰ μὴ ἐννοήσουν καὶ μετανοήσουν καὶ θεραπεύσω αὐτούς ».

Καὶ εἶπα τότε : «'Εως πότε Κύριε ; ». Καὶ εἶπεν : «'Εως ὅτου ἐρημωθοῦν αἱ πόλεις των, ὥστε νὰ μὴ κατοικῶνται καὶ τὰ σπίτια των, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχουν ἄνθρωποι. Καὶ ἡ γῆ θὰ μείνῃ ἔρημος. Καὶ μετὰ ταῦτα θὰ ενδογήσῃ δ Ὑεός τοὺς ἀνθρώπους καὶ θὰ πληθυνθοῦν οἱ ἐναπομεινάντες εἰς τὴν γῆν. Καὶ ἀκόμη εἰς αὐτὴν θὰ μείνῃ τὸ ἐν δέκατον καὶ πάλιν θὰ καταφαγωθῇ, δπως τὸ πεῦκο καὶ δπως ἡ δρῦς, ὅταν καίσται ὁ κορμός της ».

Α ν ἄ γ ν ω σ μ α 2 0 ν

(Ἡσαΐον κεφ. 11ον, 50ὸν καὶ 61ον ἐν παραφράσει)

1. Ἡ καταγωγὴ τοῦ Χριστοῦ.

Θὰ ἐξέλθῃ ράβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαὶ
καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ρίζης αὐτῆς θὰ ἀναβῇ.
Ἐπ' αὐτὸν θὰ ὑπάρχῃ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.
Πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσεως,
Πνεῦμα βούλης καὶ δυνάμεως,
Πνεῦμα γνώσεως καὶ εὐσεβείας,
Πνεῦμα φόβου Θεοῦ.

2. Ή ταπείνωσις καὶ τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ^{1.}

*α') Ο Κύριος μοῦ ἔδωσε γλῶσσαν πεπαιδευμένον,
διὰ νὰ γνωρίζω πᾶς θὰ διμιλῶ.*

Ἡ παιδεία τοῦ Κυρίου μοῦ ἀνοίγει τὰ ὥτα.

Ἐγὼ δὲν ἀπειθῶ, οὔτε ἀντιλέγω.

*Τὸν νότον μον ἔδωκα εἰς μάστιγας
καὶ τὰς σιαγόνας μον εἰς φατίσματα,
τὸ δὲ πρόσωπόν μον δὲν τὸ ἀπέστρεψα
ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν τῶν ἐμπτυσμάτων,
διότι ὁ Κύριος εἶναι βοηθός μον.*

β') Τάδε λέγει Κύριος :

*—Ιδοὺ ὁ Υἱός μον θὰ μεγαλώσῃ
καὶ θὰ ὑψωθῇ καὶ θὰ δοξασθῇ.*

*Οἱ ἄνθρωποι ὅμως θὰ τὸν περιφρονήσουν
καὶ θὰ τὸν ἀτιμάσουν.*

γ') Καὶ εἴδομεν αὖτὸν

*καὶ δὲν εἶχε κάλλος, οὔτε ὠραιότητα.
Κατεφρονήθη καὶ εἰς οὐδὲν ἐλογίσθη.*

*Αὐτὸς ὅμως τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν φέρει
καὶ χάριν ἡμῶν πάσχει.*

*Ἐτρανματίσθη διὰ τὰς ἀμαρτίας μας
καὶ ἐταλαιπωρήθη διὰ τὰς ἀνομίας μας.*

Τὰ τρανματά τον ὅμως αὐτὰ μᾶς ἔσωσαν.

*Ὦς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ὠδηγήθη
καὶ δπως ὁ ἀμνὸς ἀπέναντι αὐτοῦ,
ποὺ τὸν κονρεύει,
ἔτσι μένει ἄφωνος.*

*Ἐνεκα τῶν ἀμαρτιῶν τοῦ λαοῦ μον
ὠδηγήθη εἰς τὸν θάνατον,
διότι αὐτὸς ἀμαρτίαν δὲν ἔκαμεν,
οὔτε εὑρέθη δόλος εἰς τὸ στόμα τον.*

1. Εἰς τὸ α' μέρος διμιλεῖ ὁ Χριστός, εἰς τὸ β' ὁ Θεὸς Πατήρ καὶ εἰς τὸ γ' ὁ Προφήτης.

‘Αλλὰ τὰς ἀμαρτίας τῶν πολλῶν ἐβάστασε
καὶ διὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν παρεδόθη
καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη.

3. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Κυρίου.

Φωτίζον, φωτίζον, Ἱερονσαλήμ,
διότι ἤλθε τὸ φῶς,
ἀνέτειλεν ἡ δόξα τοῦ Κυρίου.

Σκότος θὰ καλύψῃ τὴν γῆν
καὶ συννεφιὰ τὰ ἔθνη,
εἰς σὲ δὲ θὰ φανῇ ὁ Κύριος.

‘Η δόξα τον εἰς σὲ θὰ φανερωθῇ.
Σήκωσε γύρω τὰ μάτια σου, Σιών,
καὶ ἵδε συνηγμένα τὰ τέκνα σου.
Ἐφθασαν ὅλα τὰ παιδιά σου
καὶ αἱ θυγατέρες σου.

Δὲν θὰ ἔχῃς πλέον ἀνάγκην
ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου,
οὕτε ἀπὸ τὸ φέγγος τῆς σελήνης,
διότι θὰ ἔχῃς τὸν Κύριον
φῶς αἰώνιον,
καὶ τὸν Θεὸν δόξαν σου.

50. ΟΙ ΔΩΔΕΚΑ ΕΛΑΣΣΟΝΕΣ ΠΡΟΦΗΤΑΙ

1. ‘Ο Ιωνᾶς εἶναι ὁ ἀρχαιότερος ὅλων τῶν μικρῶν καὶ
μεγάλων προφητῶν. Ἔζησεν εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ περὶ τὸ
ἔτος 950 π. Χ. Ἐχρημάτισε κήρυξ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὴν
ζωήν του ἐπροφήτευσε τὴν τριήμερον ταφὴν καὶ ἀνάστασιν τοῦ
Χριστοῦ καὶ μὲ τὸ κήρυγμά του τὴν παγκοσμιότητα τῆς Ἐκκλησίας.

‘Απὸ τὸν Θεὸν ἔλαβε τὴν ἐντολὴν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Νινευὴ
τῆς Ἀσσυρίας καὶ νὰ κηρύξῃ καὶ νὰ εἴπῃ :

— Τρεῖς ἡμέραι ὀδόμητι καὶ ἡ πόλις θὰ καταστραφῇ.

‘Ο Ιωνᾶς ὅμως δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Θεοῦ

καὶ εἰσῆλθεν εἰς πλοϊον, διὰ νὰ φύγῃ μακράν τοῦ Θεοῦ. Καὶ τοῦτο διὰ νὰ μὴ διαψευσθοῦν οἱ λόγοι του, ἐπειδὴ ἐπίστευεν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι φιλάνθρωπος καὶ συγχωρεῖ τοὺς μετανοοῦντας εἰλικρινῶς.

Τὸ πλοϊον ὅμως, κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ, κατελήφθη εἰς τὸ ταξίδι του ὑπὸ σφοδρᾶς τρικυμίας, οἱ δὲ ναῦται ἔρριψαν τὸν Ἱωνᾶν εἰς τὴν θάλασσαν, διότι ἐννόησαν ὅτι αὐτὸς ἦτο ἡ αἰτία τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ.

Τότε ἡ θάλασσα ἔγαλήνευσε, τὸν δὲ Ἱωνᾶν κατέπιεν ἔνα μέγα θαλάσσιον θηρίον (κῆτος), εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ ὄποιου ἔμεινε ζωντανὸς ὁ Ἱωνᾶς τρία ἡ μερονύκτια.

Μέσα εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ κήτους ἔκαμε τὴν προσευχήν του ὁ Ἱωνᾶς καὶ παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νὰ τὸν συγχωρήσῃ. Ἡ προσευχή του αὐτῇ ἀποτελεῖ τὴν ἐκτηνῷ δὴ τῆς ‘Υμνολογίας.

Τότε τὸ κῆτος ἔξήμεσε, δηλ. ἔξέρασε, τὸν Ἱωνᾶν εἰς τὴν παραλίαν, μετέβη δὲ αὐτὸς ἀμέσως εἰς τὴν Νινευή, ὅπου ἐκήρυξε τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ. Οἱ Νινευῖται, ὅταν ἤκουσαν τὸ κήρυγμα τοῦτο, μετενόησαν καὶ δέν κατεστράφησαν.

Τὸ μέρος τοῦτο τῆς ζωῆς τοῦ Ἱωνᾶ μᾶς δίδει ζωηράν ἀπεικόνισιν τῆς τριημέρου ταφῆς καὶ ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τοῦτο ἐπεβεβαίωσε καὶ ὁ Ἡδιος ὁ Κύριος, διμιλῶν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, οἱ ὄποιοι τοῦ ἔζήτουν θαῦμα διὰ νὰ πιστεύσουν. Καὶ εἶπεν :

— “Οπως δὲ Ἱωνᾶς ἔμεινεν εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας «οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας» (Ματθ. ΙΒ', 40).

2. ‘Ο προφήτης Ὡσηὲ εἶζησεν εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ περὶ τὸν 8ον π. Χ. αἰῶνα. Μὲ λύπην του ἔβλεπε τὴν ἀσέβειαν τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ ἥθελησε νὰ τοὺς ἐπαναφέρῃ εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. Ὁραία καὶ θαυμαστὴ εἶναι ἡ διδασκαλία του πρὸς αὐτούς.

— Παιδιά τοῦ Ἰσραὴλ, ἔλεγε, ἀκούσατέ με, ἀκούσατε τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ. Τὶ νὰ σᾶς κάμω, ποὺ ἡ καλωσύνη σας εἶναι σὰν τὴν πρωΐην δροσιά, ποὺ γρήγορα διαλύεται! Θέλω νὰ εἴσθε διαρκῶς καλοί. Θέλω περισσότερον ἀπὸ τὰς θυσίας νὰ ἐκτελήτε τὰς ἐντολάς μου.

Ἐπροφήτευσεν ἀκόμη καὶ διὰ τὸν μέλλοντα Σωτῆρα Χριστόν, ὅτι δηλ. θὰ κατάγεται ἀπὸ τὸν Δαβίδ.

3. Ὁ προφήτης Ἀμώς εἶναι ὁ τρίτος ἐκ τῶν μικρῶν προφητῶν. Ἐζησεν ἐπίσης τὸν 8ον αἰῶνα π. Χ. Ἡσχολεῖτο εἰς τὸ νὰ βόσκῃ τὰ πρόβατά του καὶ νὰ περιποιῆται τὰς συκομορέας του, ὅταν ὁ Θεός τὸν διέτοξε νὰ πάγῃ εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ καὶ νὰ κηρύξῃ μετάνοιαν. Ὁ προφήτης ἐπῆγεν εἰς τὴν Βαιθήλ, ὅπου οἱ Ἰσραηλῖται ἔλατρευον τὸν χρυσοῦν μόσχον, ἔσταθηκεν εἰς τὰ σκαλιά τοῦ ἀγάλματος καὶ ἐφώναξεν :

—Ο Θεὸς ἐμίσησε τὰς ἑορτάς σας καὶ τὰς θυσίας σας. Θέλει νὰ εἶσθε δίκαιοι καὶ εὐσεβεῖς.

Ἐπροφήτευσε τὰς συμφοράς, ποὺ θὰ ὑφίσταντο οἱ Ἰσραηλῖται, καὶ τοὺς ἐκάλεσε νὰ μετανοήσουν. Ἐπροφήτευσεν ἀκόμη τὴν κατάργησιν τῶν θυσιῶν καὶ τὸ σκότος, τὸ ὅποιον ἔγινε κατὰ τὴν σταύρωσιν τοῦ Χριστοῦ. Προεῖπεν ἐπίσης ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἀναστηθῇ τὴν τρίτην ἡμέραν ἐκ τῶν νεκρῶν.

4. Ὁ προφήτης Ὁβδιοὺς ἦτο σύγχρονος τοῦ Ἀμώς καὶ ἐπροφήτευσε τὴν ἴδρυσιν τῆς χριστιανικῆς Ἑκκλησίας. Προεῖπε δηλ. ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἴδρυσῃ βασιλείαν αἰώνιον, ποὺ δὲν θὰ ἔχῃ τέλος.

5. Ὁ προφήτης Ἰωάλης ἔζησεν εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα περὶ τὸ 800 π. Χ. Ἐπροφήτευσε τὴν προσβολὴν τῆς Παλαιστίνης ἀπὸ διαφόρους ἔχθρους, δηλαδὴ τοὺς Βαβυλωνίους, τοὺς Πέρσας, τοὺς Ἑλληνας καὶ τοὺς Ρωμαίους, καὶ καθώρισε τὸν χρόνον τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσσίου.

Ομοίως ὁ Ἰωάλης προεῖπεν, ὅτι θὰ στείλῃ ὁ Θεὸς τὸ Ἀγιον Πνεῦμα εἰς τοὺς Ἀποστόλους, διὰ νὰ τοὺς φωτίσῃ, καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἔλθῃ πάλιν διὰ νὰ κρίνῃ ζῶντας καὶ νεκρούς.

6. Ὁ προφήτης Μιχαΐας ἤκμασε τὸν 8ον π. Χ. αἰῶνα καὶ ἦτο σύγχρονος τοῦ προφήτου Ἡσαίου. Ἐπροφήτευσε τὴν καταστροφὴν τῶν δύο βασιλείων τῶν Ἐβραίων. Προεῖπεν ἐπίσης τὴν ἔλευσιν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον καὶ ὅτι οὗτος θὰ γεννηθῇ εἰς τὴν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. Ἐδίδαξεν ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι Θεός.

7. Ὁ προφήτης Ναοὺς ἤκμασε πρὸ τῆς καταστροφῆς τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα περὶ τὸ τέλος τοῦ 7ου αἰῶνος π. Χ. Ἐπρο-

φήτευσε τὴν καταστροφὴν τῆς Νινευὴ καὶ προεῖπε τὴν κήρυξιν τοῦ Εὐαγγελίου, ποὺ θὰ φέρῃ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν χαρὰν εἰς τὸν κόσμον.

8. Ὁ προφήτης Ἀβρακούμ ἤκμασε περὶ τὸ 600 π. Χ. Ἐπροφήτευσε τὴν καταστροφὴν τῆς Ἱερουσαλήμ ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων, ἀλλὰ καὶ τὴν ταπείνωσιν τῶν Βαβυλωνίων ὑπὸ τῶν Περσῶν. Είναι ὁ πρῶτος ποὺ ἐδίδαξε τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν, ὅτι « ὁ δίκαιος θὰ ζῇ διὰ τῆς πίστεως ».

Σπουδαία εἶναι ἡ προσευχὴ του, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκφράζει τὴν πίστιν του πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν τετράη νῷ δὴν τῆς Ὑμνολογίας μας, διότι περιέχει προφητείαν περὶ τοῦ Μεσσίου.

9. Ὁ προφήτης Σοφὸνίας εἶναι σύγχρονος τοῦ Ἀββακούμ καὶ τοῦ Ἱερεμίου. Προειδοποίησε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ μετανοήσουν, διότι ἄλλως θὰ καταστραφοῦν. Ἐπροφήτευσεν ὅτι δὲ Χριστὸς θὰ σώσῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν καὶ ὅτι εἰς τὸ τέλος θὰ κατισχύσῃ καὶ θὰ βασιλεύσῃ εἰς τὸν κόσμον ἡ δικαιοσύνη.

10. Ὁ προφήτης Ἀγαῖος ἔζησε τὸν δον αἰῶνα π. Χ. κατὰ τοὺς χρόνους, ποὺ οἱ Ἰουδαῖοι ἔζων ὡς αἰχμάλωτοι ὑπὸ τοὺς Βαβυλωνίους καὶ τοὺς Πέρσας. Εἰς τὰς προφητείας του προλέγει διὰ τὰ μέλλοντα ἀγαθά, δηλ. τὴν εἰρήνην καὶ τὴν δόξαν· καὶ τὴν εὐδοκίαν, τὰ ὁποῖα ἔμελλε νὰ φέρῃ ἡ ἔλευσις τοῦ Μεσσίου εἰς τὸν κόσμον.

* 11. Ὁ προφήτης Ζαχαρίας ἥτοι υἱὸς Ἱερέως καὶ σύγχρονος τοῦ προφήτου Ἀγγαίου. Μαζὶ καὶ οἱ δύο παρώτρυναν τοὺς Ἰουδαίους μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν νὰ ἀνοικοδομήσουν τὸν ναὸν τῶν Ἱεροσολύμων.

Αἱ προφητεῖαι του διὰ τὴν ἔλευσιν καὶ τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι καταπληκτικαί. Ἐπροφήτευσε τὴν θριαμβευτικὴν εἰσόδον τοῦ Σωτῆρος εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, τὴν προδοσίαν τοῦ Κυρίου ὑπὸ τοῦ Ἰούδα ἀντὶ τριάκοντα ἀργυρίων, τὰ πάθη καὶ τὸν θάνατον τοῦ Μεσσίου, τὸν ὁποῖον παριστάνει ὡς ποιμένα, τὴν ἐπιστροφὴν τῶν Ἰσραηλιτῶν πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν ἐγκαθίδρυσιν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

‘Ο Ζαχαρίας μᾶς παρουσιάζει ἀκόμη τὸν Σωτῆρα Χριστὸν ὡς σεμνὸν Ἱερέα καὶ εἰρηνικὸν βασιλέα, ὡς ἡγεμόνα παγκόσμιον καὶ ποιμένα, ὅστις ὁδηγεῖ τὸν κόσμον εἰς τὴν μετάνοιαν. ‘Ο Χριστός, λέγει, συνυπάρχει μὲ τὸν Θεὸν Πατέρα καὶ εἶναι ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Καί

12. ‘Ο προφήτης Μαλαχίας, ὁ τελευταῖος ἀπὸ τοὺς μικροὺς προφήτας καὶ ὁ τελευταῖος προφήτης τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἔζησε περὶ τὸ 400 π. Χ. Ἐπροφήτευσεν ὅτι πρὸ τοῦ Χριστοῦ θὰ ἐμφανισθῇ ὁ Πρόδρομος Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής, μὲ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν δύναμιν τοῦ Ἡλία, διὰ νὰ προετοιμάσῃ τὸν δρόμον τοῦ Σωτῆρος.

Προεῖπεν ἀκόμη τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου καὶ ὅλα τὰ καλά, ποὺ θὰ ἀπολαύσουν ὅσοι πιστεύσουν εἰς αὐτόν.

Ἄναγνωσμα

1. **Λόγος Κυρίου, ὅστις ἔγινεν εἰς τὸν Ἰωάλ, τὸν υἱὸν τοῦ Βαθουνήλ.** (ἐν παραφράσει)

Ἀκούσατε τοῦτο οἱ ἄρχοντες,
ἀκροασθῆτε τὸ ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς γῆς.
Σαλπίσατε εἰς τὴν Σιών,
κηρύξατε συναγερμὸν εἰς τὸ ἄγιον ὅρος.
Κηρύξατε ἱερὰν νηστείαν.
Συγκαλέσατε τὸν λαόν,
καλέσατε ἱερὰν παράταξιν.
Συγκαλέσατε τοὺς γέροντας,
συναθροίσατε τὰ παιδιά.
Θὰ ἐκχύσω τὸ Πνεῦμα μον ἐπὶ πάντα ἄνθρωπον
καὶ θὰ προφητεύσουν οἱ νεῖοι ὑμῶν
καὶ αἱ θυγατρές ὑμῶν.
Οἱ πρεσβύτεροι ἐνύπνια θὰ ἐννυπνιασθοῦν
καὶ οἱ νεανίαι ὑμῶν ὁράσεις θὰ ἴδουν.
Ἀκόμη καὶ εἰς τὸν δούλον μον
θὰ ἐκχύσω τὸ Πνεῦμα μον.
Καὶ θὰ κάμω θαύματα εἰς τὸν οὐρανὸν ἄνω
καὶ εἰς τὴν γῆν κάτω,

αἷμα καὶ πῦρ καὶ σύννεφα καπνοῦ.

Οὐδὲν θὰ μεταβληθῇ εἰς σκότος

καὶ ή σελήνη εἰς αἷμα.

Θὰ σωθῇ δὲ ὅποιος ἐπικαλεσθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

Εἰς τὸ ὅρος Σιών καὶ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ

θὰ γίνῃ σωτηρία.

Αὐτὰ λέγει ὁ Θεός.

2. Προφητεῖαι Ζαχαρίου καὶ Μαλαχίου.

(ἐν παραφράσει)

Χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιών,

ἀλάλαξε, θύγατερ Ἱερουσαλήμ.

Ίδον δὲ Βασιλεὺς σον ἔρχεται πρὸς σέ.

Αὐτὸς εἶναι δίκαιος καὶ σώζων καὶ πρᾶος,
καθήμενος ἐπὶ ὄνου

καὶ ἐπὶ πώλου, νιοῦ ὑποξυγίου.

Αὐτὸς θὰ καταργήσῃ τὸν πόλεμον,

θὰ διδάξῃ τὴν εἰρήνην πρὸς τὰ ἔθη.

Ἄπεριόριστος θὰ εἶναι ἡ ἔξονσία Τοῦ
ἀνὰ τὰ πέρατα τῆς γῆς (Ζαχαρίας).

Τάδε λέγει Κύριος :

— Ίδον ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν *Μον.*

Αὐτὸς θὰ ἀνοίξῃ τὸν δρόμον σου ἔμπροσθέν σου.

Καὶ δὲ Κύριος, τῷ δρόποντι ζητεῖτε,
ἔξαφρα θὰ ἔλθῃ εἰς τὸν ναὸν Αὐτοῦ.

Ο ἄγγελος τῆς Διαθήκης, ποὺ ἐπιθυμεῖτε.

Ίδον ἔρχεται, λέγει δὲ Κύριος τῶν δυνάμεων (Μαλαχίας).

3. Τοῦ Ἰωνᾶ.

(*B'*, 1-11 ἐν παραφράσει)

Ἐβόησα κατὰ τὴν θλῖψιν μου πρὸς τὸν Κύριον

καὶ μὲν ἥκουσεν.

Ἀπὸ τὴν κοιλίαν τοῦ ἄδον ἐφώναξα εἰς βοήθειαν

καὶ ἥκουσες τὴν φωνήν μου, Κύριε.

Μὲν ἔρριψες εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης

καὶ τὰ κύματα περοῦν ἐπάνω μου·

καὶ ἐγὼ εἶπα : Πῶς θὰ ἡμπορῶ νὰ ἐλπίζω πλέον
 ὅτι θὰ ἵδω πάλιν τὸν ναὸν τὸν ἄγιόν Σου ;
 Κύματα μὲ περιέζωσαν,
 ἄβυσσος μὲ περιεκύλωσεν.
 Φύκη θαλάσσης περιέδεσαν τὴν κεφαλήν μου.
 Κατέβηκα μέχρι τῶν μοχλῶν τῆς γῆς,
 ἔως τὰς πύλας τὰς αἰωνίους.
 Σὺ δῆμος ἀνέσυρες ἐκ τοῦ τάφου τὴν ζωήν μου,
 Κύριε μου καὶ Θεέ μου.
 Εἰς τοὺς φυλάσσοντας τὰ μάταια καὶ φευδῆ
 ἔλεος ἐγκατέλιπον (¹).
 Ἐφθασεν ἐνώπιόν Σου ἡ προσενχή μου.
 Μὲ εὐχαρίστησιν θὰ Σοῦ προσφέρω θυσίαν,
 διότι Σὺ εἶσαι ὁ Σωτήρ μου... .

51. Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΙΕΖΕΚΙΗΛ ('Ιεζεκιὴλ)

'Ο προφήτης 'Ιεζεκιὴλ ἦτο σύγχρονος τοῦ 'Ιερεμίου. Ἡτο καὶ αὐτὸς υἱὸς ἱερέως καὶ ἐμεγάλωσεν εἰς τὴν 'Ιερουσαλήμ πρὸ τῆς καταστροφῆς. Ἐζησεν δῆμος καὶ ἔδρασεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ὅπου εἶχε μεταφερθῆ ὡς ὅμηρος, πρὶν ἀκόμη γίνη ἡ αἰχμαλωσία τῶν 'Ιουδαίων καὶ ἡ καταστροφὴ τῆς 'Ιερουσαλήμ τὸ ἔτος 606 π. Χ.

'Εκεῖ εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν ἦ μετοικεσίαν τῆς Βαβυλῶνος, ὅπως λέγεται εἰς τὴν 'Αγίαν Γραφήν, ἔγινε μαζὶ μὲ τὸν προφήτην Δανιὴλ ὁ παρήγορος ἄγγελος τῶν βασανιζομένων 'Ιουδαίων δημοφύλων του. Αἱ προφητεῖαι του εἶναι, ὅπως καὶ τοῦ 'Ησαίου, ὁράσεις.

'Ο 'Ιεζεκιὴλ ἐπροφήτευσε τὴν καταστροφὴν τῆς 'Ιερουσαλήμ καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν 'Ιουδαίων. Διὰ τοῦτο, εἰς τὸ βιβλίον του προτρέπει τοὺς εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν 'Ιουδαίους νὰ κάμουν ὑπομονήν, νὰ φυλάττουν πίστιν εἰς τὸν Θεόν καὶ νὰ ζητοῦν τὴν βοήθειαν αὐτοῦ. Τακτικὰ ἐλέγχει αὐτοὺς διὰ τὰς ἀμαρτίας των.

2. 'Ο 'Ιεζεκιὴλ ἐπροφήτευσε καὶ περὶ τοῦ Μεσσίου - Χριστοῦ. Εἶπεν ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ φέρῃ εἰς τὸν κόσμον τὴν καὶ νὴ δια-

1. Ἐννοεῖ τοὺς φυλάσσοντας τὸν τάφον τοῦ Χριστοῦ στρατιώτας.

θή κην. Εἰς τὴν Διαθήκην ὅμως αὐτὴν δὲν θὰ ἔχουν μέρος μόνον οἱ Ἰσραηλῖται, ἀλλὰ ὅλος ὁ κόσμος. Θὰ κατάγεται δὲ ὁ Χριστὸς ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τοῦ Δαβὶδ καὶ θὰ γίνη αἰώνιος βασιλεὺς ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Θὰ βασιλεύῃ αἰώνιος μὲν εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν.

‘Ομοίως ἐπροφήτευσεν ὁ Ἱεζεκιὴλ καὶ τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν καὶ τὴν δευτέραν παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν μέλλουσαν κρίσιν.

3. ‘Ο Ἱεζεκιὴλ ἐπροφήτευσε τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἰουδαίων ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν μὲν τὸ ἔξῆς ὅραμα, τὸ ὅποιον καταγράφει εἰς τὸ βιβλίον του καὶ τὸ ὅποιον διαβάζεται εἰς τὴν Ἔκκλησίαν μας τὴν μεγάλην Παρασκευήν, ὕστερα ἀπὸ τὴν περιφορὰν τοῦ Ἐπιτάτα φίου.

‘Ο Θεός, λέγει, μὲν μετέφερεν εἰς μίαν κοιλάδα, ἥ ὅποια ἦτο γεμάτη κόκκαλα ξηρά. Ἐκεὶ μοῦ εἶπεν ὁ Θεός: « Ἀνθρωπε, νομίζεις ὅτι εἴναι δυνατὸν νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν ζωὴν τὰ ὀστᾶ αὐτά; ». ‘Ο δὲ προφήτης ἀπήντησε: « Κύριε, Σὺ μόνον γνωρίζεις τοῦτο ». Καὶ ὁ Θεὸς μοῦ λέγει: « Διάταξε τὰ ὀστᾶ νὰ ἀναζήσουν ».

‘Ο προφήτης δίδει διαταγὴν καὶ τὰ ὀστᾶ γίνονται πάλιν ἀνθρωποι. Καὶ προσθέτει ὁ Θεός: « Τὰ ὀστᾶ ταῦτα εἴναι ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαός. Ὁθεν νὰ εἴπης εἰς τοὺς Ἰσραηλῖτας ὅτι θὰ τοὺς ἐπαναφέρω πάλιν εἰς τὴν Χαναάν. Θὰ σᾶς ἀποκαταστήσω εἰς τὴν χώραν σας καὶ θὰ μάθετε ὅτι ἐγὼ εἰμαι ὁ Κύριος σας καὶ ὁ Θεός σας ».

Ἄναγνωσμα

Τὸ συμβολικὸν ὅραμα τοῦ Ἱεζεκιὴλ

(*Iesek. AZ', 1-15*)

Ἐγένετο ἐπ’ ἐμὲ χεὶρ Κυρίου καὶ ἐξήγαγέ με ἐν πνεύματι καὶ ἔθηκέ με ἐν μέσῳ πεδίου (¹) καὶ τοῦτο ἦν μεστὸν (²) ὀστέων ἀνθρωπίνων. Καὶ ἴδον πολλὰ καὶ ἔηρα σφόδρα. Καὶ εἶπε πρός με: « Υἱὲ ἀνθρώπου, εἰς ζήσεται τὰ ὀστέα ταῦτα; » (³) Καὶ εἶπα: « Κύριε, Κύριε, Σὺ γνωρίζεις ταῦτα ». Καὶ εἶπε πρός με: « Προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὀστᾶ

1. πεδιάδος, 2. γεμάτον, 3. εἴναι δυνατὸν νὰ ἀναστηθοῦν, νὰ ζήσουν...

ταῦτα καὶ εἰπέ : Τὰ δοτᾶ τὰ ξηρά, ἀκούσατε τὸν λόγον Κυρίου. Τάδε λέγει Κύριος τοῖς δοτέοις. 'Ιδον ἐγὼ φέρω ἐφ' ὑμᾶς πνεῦμα ζωῆς καὶ δώσω εἰς ὑμᾶς νεῦρα καὶ σάρκα καὶ ἀνάξω ἐφ' ὑμᾶς δέρμα καὶ ζήσεσθε καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος ».

Καὶ προεφήτευσα καθὼς ἐνετείλατό μοι (¹). Καὶ ἴδον σεισμός. Καὶ προσῆγαγε τὰ δοτᾶ ἑκάτερον πρὸς τὴν ἀρμονίαν αὐτοῦ (²). Καὶ εἶδον. Καὶ ἴδον ἐπ' αὐτὰ νεῦρα καὶ σάρκες ἐφύοντο καὶ ἀνέβαινεν ἐπ' αὐτὰ δέρμα καὶ πνεῦμα οὐκ ἦν ἐπ' αὐτοῖς.

Καὶ εἶπε πρός με : « *Προφήτευσον ἐπὶ τὸ πνεῦμα, προφήτευσον, νὶς ἀνθρώπουν, καὶ εἰπέ.* Τάδε λέγει Κύριος. 'Ἐκ τῶν τεσσάρων πνευμάτων (³) ἐλθὲ καὶ ἐμψύσησον εἰς τὸν νεκρὸν τούτον καὶ ζησάτωσαν ». Καὶ προεφήτευσα καθὼς ἐνετείλατό μοι (¹). Καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸν τὸ πνεῦμα (⁴) καὶ ἔζησαν καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν.

Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρός με, λέγον : « *Υἱὲ ἀνθρώπουν, τὰ δοτᾶ ταῦτα πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ἔστιν.* Καὶ αὐτὸι — τώρα — λέγονται. Ξηρὰ γέγονε τὰ δοτᾶ ἡμῶν. Διὰ τοῦτο προφήτευσον καὶ εἰπέ. Τάδε λέγει Κύριος. 'Ιδού ἐγὼ ἀνοίγω τὰ μηῆματα ὑμῶν καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν Ἰσραὴλ καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ».

52. Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΔΑΝΙΗΛ ΚΑΙ ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΠΑΙΔΕΣ (Δανιήλ κεφ. A'-ΣΤ')

'Ο προφήτης Δανιήλ κατήγετο ἀπὸ τὸ βασιλικὸν γένος τοῦ Δαβὶδ καὶ εἶναι σχεδὸν σύγχρονος μὲ τὸν προφήτην Ἱεζεκίηλ. "Εζησε καὶ ἔδρασε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Βαβυλῶνα κατὰ τοὺς χρόνους τῆς αἰχμαλωσίας. Τὸν εἶχαν πάρει ὡς ὄμηρον καὶ αὐτὸν οἱ Βαβυλώνιοι, ὅταν ἦτο ἀκόμη παιδί, διὰ νὰ τὸν μορφώσουν εἰς τὴν χώραν τῶν Βαβυλῶνα, μαζὶ μὲ ἄλλους Ἰουδαίους, πρὸ τῆς καταστροφῆς τῆς Ιερουσαλήμ.

Τότε ὁ βασιλεὺς τῶν Βαβυλωνίων Ναβουχοδονόσωρ διέταξε νὰ ἐκλεγοῦν ἀπὸ αὐτοὺς μερικοὶ νέοι, ὑγιεῖς καὶ εὐφυεῖς, διὰ νὰ σπουδάσουν τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν σοφίαν τῶν Βαβυλωνίων. Μεταξὺ δὲ τῶν ἐκλεγέντων διεκρίνετο ὁ Δανιήλ καὶ οἱ τρεῖς παιδεῖς Ἀζαρίας, Ἄνανίας καὶ Μισαήλ, τὸ ἔτος 606 π. Χ.

1. "Οπως μὲ διέταξεν ὁ Κύριος..., 2. τὸ ταίρι του, 3. ἀνέμων, 4. ἡ ψυχή.

Οὗτοι προώδευσαν πολὺ καὶ διεκρίθησαν εἰς τὰς σπουδάς των, κατέλαβον δὲ ἐπισήμους θέσεις εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ βασιλέως.

Ίδιαιτέρως ὁ Δανιήλ ἀνῆλθεν εἰς μεγάλα ἀξιώματα καὶ κατεῖχεν ἀνωτάτην θέσιν εἰς τὴν κυβέρνησιν τῶν Βαβυλωνίων.

‘Ο Δανιήλ ἔγινεν ἐπίστης γνωστὸς εἰς ὅλην τὴν χώραν τῶν Βα-

βυλωνίων ώς Ἐβραῖος προφήτης, διότι εἶχε λάβει ἀπὸ τὸν Θεὸν τὸ χάρισμα νὰ προλέγῃ τὰ μέλλοντα καὶ νὰ ἔξηγῃ τὰ δνειρά.

2. Κάποτε ὁ Ναβουχοδονόσωρ εἶχεν ἵδει ἕνα σπουδαῖον δνειρον, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ταραχήν του, ὅταν ἐξύπνησε, τὸ ἐλησμόνησε. Τότε ἐπροσκάλεσε τὸν Δανιὴλ νὰ τὸ μαντεύσῃ καὶ νὰ τὸ ἔξηγήσῃ. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας, ἀφοῦ προσηυχήθη ὁ Δανιὴλ μαζὶ μὲ τοὺς τρεῖς παῖδας, παρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ εἶπεν :

— Εἰδες, βασιλεῦ, εἰς τὸ δνειρόν σου ἕνα ὑπερύψηλον ἄγαλμα, ὡραῖον καὶ παράξενον. Ἡ κεφαλή του ἦτο ἀπὸ χρυσόν, τὸ στῆθος καὶ οἱ βραχίονες ἀπὸ ἀργυρον (ἀσήμι), ἡ κοιλία καὶ οἱ μηροὶ ἀπὸ χαλκόν, αἱ κνημαι ἀπὸ σίδηρον καὶ οἱ πόδες ἀπὸ σίδηρον καὶ ἀπὸ πηλόν. Καθ' ὃν χρόνον τὸ παρατηροῦσες, ἀπεκόπτη ἀπὸ ἕνα ὅρος μία μεγάλη πέτρα, ἡ ὅποια ἐκτύπησε τὸ ἄγαλμα εἰς τοὺς πόδας καὶ τὸ συνέτριψεν. Ἡ πέτρα αὐτὴ τότε ἤρχισε διαρκῶς νὰ κυλᾶ καὶ νὰ μεγαλώνῃ καὶ ἔγινε βράχος καὶ ὅρος μέγα, ποὺ ἐσκέπασεν ὅλην τὴν γῆν.

Ἡ εἰκὼν αὐτή, βασιλεῦ, συνέχισεν ὁ προφήτης, σημαίνει τὰ τέσσαρα βασίλεια, τὰ ὅποια θὰ διαδεχθοῦν μὲ τὴν σειράν των τὸ κράτος σου. Σύ εἶσαι ἡ χρυσῆ κεφαλὴ τοῦ ἄγαλματος, δηλ. τὸ κράτος σου. Μετὰ ἀπὸ σὲ θὰ ἔλθῃ δευτέρα βασιλεία (τὸ Μηδικὸν καὶ Περσικὸν κράτος). Μετὰ ταῦτα θὰ ἔλθῃ ἡ χαλκίνη βασιλεία (τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν Διαδόχων του). Καὶ ἔπειτα θὰ ἔλθῃ ἄλλη σιδηρᾶ βασιλεία (ἡ Ρωμαϊκή), ἡ ὅποια θὰ είναι ἀλλοῦ ισχυρὰ καὶ ἀλλοῦ ἀσθενής.

Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς τελευταίας βασιλείας θὰ πέσῃ ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἡ πέτρα· καὶ ἐνυοῦσε τὸν Χριστὸν (Α' Κοριν. I', 4).

Ο Ναβουχοδονόσωρ ηύχαριστήθη διὰ τὴν ἐρμηνείαν αὐτὴν καὶ διώρισε τὸν Δανιὴλ ἐπιθεωρητὴν καὶ ἄρχοντα τῶν σατραπῶν.

3. Ἀλλὰ καὶ οἱ τρεῖς παῖδες Ἄζαρίας, Ἄνανίας καὶ Μισαὴλ εἶχον καταλάβει καλάς θέσεις εἰς τὸ κράτος τῶν Βαβυλωνίων καὶ ἐτιμῶντο πολὺ ἀπὸ τὸν βασιλέα Ναβουχοδονόσορα. Διὰ τοῦτο οἱ ἄλλοι Βαβυλώνιοι ἐπίσημοι τοὺς ἐμισοῦσαν καὶ ἤθελον νὰ τοὺς ἔξοντώσουν.

Πρὸς τοῦτο ἔπεισαν τὸν βασιλέα, ὅστις ἐξέδωκε διαταγὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὅλοι οἱ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι ὥφειλον νὰ συγκεντρωθοῦν εἰς ὡρισμένον μέρος καὶ νὰ προσκυνήσουν τὴν χρυσῆν εἰκόνα τοῦ θεοῦ Βήλου ('Ηλίου).

Οἱ τρεῖς παῖδες τότε ἤρνήθησαν νὰ προσκυνήσουν τὴν εἰκόνα τοῦ ψευδοῦς θεοῦ. Διὰ τοῦτο τοὺς ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς καὶ τοὺς ἤπειλήσεν, ἀλλ' αὐτοὶ καὶ πάλιν ἤρνήθησαν. Καὶ τότε ὁ Ναβουχοδονόσωρ ὡργίσθη καὶ διέταξε νὰ τοὺς ρίψουν δεμένους εἰς μίαν κάμινον ἐπταπλασίως πυρακτωμένην.

Οἱ τρεῖς παῖδες ὅμως μέσα εἰς τὴν φωτιὰν δὲν ἔπαθον τίποτε, διότι ὄγγελος Κυρίου κατέβη καὶ διεφύλαξεν αὐτοὺς ἀβλαβεῖς. Αὔτοὶ δὲ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πυρός, τὸ ὁποῖον ὁ ὄγγελος μετέβαλεν εἰς δρόσον, ἔψαλλον ὑμνούσης πρὸς τὸν Θεόν, πρῶτα ὁ Ἄζαρίας μόνος καὶ κατόπιν ὅλοι μαζί.

Τοῦτο κατέπληξε τὸν βασιλέα, ὁ ὁποῖος ἀπηλευθέρωσεν ἀμέσως αὐτούς, τοὺς ἀνύψωσεν εἰς μεγαλυτέρας ἀκόμη θέσεις καὶ διέταξε νὰ μὴ βλασφημῆται πλέον ὁ Θεὸς τῶν τριῶν παίδων.

‘Η προσευχὴ τοῦ Ἄζαρίου ἀποτελεῖ τὴν ἐβδόμην φράσην τῆς ‘Υμνολογίας μας καὶ ἡ προσευχὴ τῶν τριῶν παίδων τὴν ὅγδοην φράσην.

‘Η Ἐκκλησία ψάλλει τὰς προσευχὰς αὐτὰς τῶν παίδων τὴν πρωΐαν τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, συσχετίζει τὸ θαῦμα αὐτὸ μὲ τὸ θαῦμα τῆς φλεγομένης καὶ μὴ καιομένης βάτου καὶ ἐξηγεῖ ὅτι ταῦτα εἴ κον ίζον τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ ἐκ τῆς Παρθένου. ‘Ενα τροπάριόν της λέγει πρὸς τὴν Παρθένον Μαρίαν :

*Μωυσῆς κατενόησεν ἐν βάτῳ
τὸ μέγα μυστήριον τοῦ τόκου σου,
παῖδες προεικόνισαν τοῦτο ἐμφανέστατα,
μέσῳ πνοδὸς ἴσταμενοι καὶ μὴ φλεγόμενοι,
ἀκήρατε (1) ἀγία Παρθένε,
θθεν σὲ ὑμνοῦμεν εἰς πάντας τὸντοις αἰῶνας.*

1. *Ασπιλε, ἀμόλυντε, ἄφθορε.

Α ν α γ ν ω σ μ α

Ιον. Προσευχὴ τοῦ Ἀζαρίου.

(Δανιὴλ κεφ. Γ', 1-22 ἐν παραφράσει)

Ἐνδογητὸς εἰσαι, Κύριε, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ εἶναι αἰνετὸν καὶ δοξασμένον τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας, διότι εἰσαι δίκαιος εἰς ὅλα ὅσα ἔκαμες εἰς ἡμᾶς. Καὶ ὅλα σου τὰ ἔργα εἶναι ἀληθινὰ καὶ εὐθεῖαι εἶναι αἱ ἐντολαὶ σου καὶ ὅλαι αἱ κοίσεις σου εἶναι ἀληθεῖς.

Καὶ δικαίως ἐτιμώρησες καὶ τοὺς πατέρας μας καὶ ἡμᾶς μὲ τὰ ὅσα ἔκαμες εἰς Ἱερουσαλήμ, τὴν ἀγίαν πόλιν σου διότι ἡμαρτήσαμεν καὶ ἥρομήσαμεν καὶ δὲν ἐφυλάξαμεν τὰς ἐντολάς σου. Καὶ μᾶς παρέδωκες αἰχμαλώτους εἰς λαὸν ἐχθρικὸν καὶ εἰς βασιλέα πονηρόν. Καὶ τώρα ἡμεῖς εἰμεθα ταπεινωμένοι καὶ κατεντροπιασμένοι. "Ομως μὴ μᾶς ἀφήσῃς ἔως τέλονς ἀπροστατεύοντος καὶ μὴ ἀθετήσῃς τὴν διαθήκην σου διὰ τὸν Ἀβραὰμ καὶ τὸν Ἰσαὰκ καὶ τὸν Ἰακὼβ, τοὺς ἀγαπημένους σου, εἰς τοὺς ὄποιόν τοις ἔδωκες ὑπόσχεσιν νὰ πληθύνῃς τοὺς ἀπογόνους των, ἡμᾶς, ώς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ώς τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης· διότι, Κύριε, τώρα εἰμεθα ἀπὸ ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς γῆς ὃ πλέον δλιγάσιθμος λαός, λαὸς ταπεινωμένος διὰ τὰς ἀμάρτιας μας. Καὶ τώρα δὲν ἔχομεν ἀρχοντα καὶ προφήτην καὶ βασιλέα. Οὕτε ἔορταὶ οὕτε θυσίαι γίνονται εἰς τὸν ναὸν τὸν ἄγιόν σου, διὰ νὰ εὑρωμεν ἔλεος.

Περιμένομεν τὸ ἔλεός σου μὲ ψυχὴν καὶ πνεῦμα ταπεινώσεως. Ἡ θυσία μας αὐτὴ τώρα ἀς ἔξομοιωθῇ μὲ τὴν πλουσιωτέραν θυσίαν πολλῶν κοινῶν καὶ ταύρων. Καὶ τώρα μὲ δλητη μας τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν σὲ παρακαλοῦμεν καὶ λέγομεν :

Συγχώρησέ μας, Κύριε, ώς ἐπιεικῆς καὶ φιλάνθρωπος. Σῶσε μας καὶ δόξασε τὸ ὄνομά σου διὰ νὰ ἐντραποῦν πάντες οἱ ἔχθροι μας καὶ νὰ μάθουν ὅτι σὺ εἰσαι ὁ Κύριος, ὁ μόνος Θεὸς καὶ ἔνδοξος εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην.

Ζον. Προσευχὴ τῶν τριῶν παΐδων

(Δαν. κεφ. Γ', 28-67 ἐν παραφράσει)

Ἐνδογητὸς εἰσαι, Κύριε, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων μας, ὁ ὑπερούμιητος καὶ ὑπερψυχούμενος εἰς τοὺς αἰῶνας.

*Kai εἶναι εὐλογημένον τὸ ὄνομα τῆς δόξης σου τὸ ἅγιον, τὸ ὑπερ-
ύμνητον εἰς τὸν αἰῶνας.*

*Εἶσαι εὐλογημένος εἰς τὸν ναὸν τῆς δόξης σου ὁ ὑπερύμνητος καὶ
ὑπερψυχόμενος εἰς τὸν αἰῶνας.*

*Εὐλογημένος σύ, ὁ ἐπιβλέπων τὰς ἀβύσσους, ὁ καθήμενος ἐπὶ
τῶν Χερονβίμ, ὁ ὑπερύμνητος καὶ ὑπερψυχόμενος εἰς τὸν αἰῶνας.*

*Εὐλογημένος εἶσαι σύ, ὁ ἐπὶ θρόνου δόξης τῆς βασιλείας σου
καθήμενος, ὁ ὑπερύμνητος καὶ ὑπερψυχόμενος εἰς τὸν αἰῶνας.*

*Εὐλογημένος εἶσαι σύ, ὁ εἰς τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ εὐρισκό-
μενος, ὁ ὑπερύμνητος καὶ ὑπερψυχόμενος εἰς τὸν αἰῶνας.*

Εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔγα Κυρίου τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε ἄγγελοι Κυρίου, οὐρανοὶ Κυρίου τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε ἥλιος καὶ σελήνη, ἀστραπαὶ καὶ ρεφέλαι τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε φῶς καὶ σκότος, ρύκτες καὶ ἡμέραι τὸν Κύριον.

*Εὐλογεῖτε ἡ βροχὴ καὶ ἡ δρόσος, πάντα τὰ πνεύματα τὸν Κύ-
ριον.*

Εὐλογεῖτε πῦρ καὶ καῦμα, ψῆχος καὶ καύσων τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε δρόσοι καὶ χιόνες, ἀστραπαὶ καὶ ρεφέλαι τὸν Κύριον.

*Εὐλογεῖτε ὅρη καὶ βουνά καὶ ὄλα τὰ φυόμενα εἰς τὴν γῆν τὸν
Κύριον.*

*Εὐλογεῖτε πηγαί, θάλασσαν καὶ ποταμού, κήπη καὶ ὄλα τὰ κι-
ρούμενα εἰς τὰ ὄδατα τὸν Κύριον.*

*Εὐλογεῖτε ὄλα τὰ πτηγὰ τοῦ οὐρανοῦ, τὰ θηρία καὶ ὄλα τὰ κτήνη
τὸν Κύριον.*

Εὐλογεῖτε νίοι ἀνθρώπων, εὐλογεῖτε Ἰσραὴλ τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε ιερεῖς Κυρίου, δοῦλοι Κυρίου τὸν Κύριον.

Τὸν Κύριον ὑμνοῦμεν καὶ ὑπερψυχόμενος εἰς πάντας τὸν αἰῶνας.

53. Ο ΔΑΝΙΗΛ ΕΙΣ ΤΟΝ ΛΑΚΚΟΝ ΤΩΝ ΛΕΟΝΤΩΝ (Δαν. Ε')

Τὸν βασιλέα Ναβουχοδονόσορα διεδέχθη εἰς τὸν θρόνον τῶν
Βαβυλωνίων ὁ ἔγγονός του Βαλτάσαρ.

Αὐτὸς παρέθεσεν ἡμέραν τινὰ μέγα συμπόσιον εἰς τὸν με-
γιστᾶνας καὶ τοὺς ἄρχοντας τοῦ τόπου του. Ἐτρωγον ὄλοι καὶ
ἔπινον κατὰ τὸ συμπόσιον αὐτὸ μὲ τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ σκεύη τοῦ

ναοῦ τῶν Ἱεροσολύμων, τὰ δόποια ὁ Ναβουχοδονόσωρ εἶχεν ἀρπάσει ἀπὸ τὸν ναὸν καὶ εἶχε μεταφέρει εἰς τὴν Βαθυλῶνα.

Καθ' ὃν χρόνον διαρκοῦσε τὸ συμπόσιον, ἔξαφνα ἀπέναντι τοῦ Βαλτάσαρ, ἐφάνη ἐνα χέρι, τὸ δόποιον ἔγραψεν εἰς τὸν τοῖχον τὰς ἑξῆς τρεῖς μυστηριώδεις λέξεις: μανή, θεκέλ, φάρες.

Τὸ περίεργον αὐτὸν ὅραμα ἐτάραξεν τὸν βασιλέα καὶ τοὺς προσκεκλημένους. Οἱ παριστάμενοι σοφοὶ δὲν κατώρθωσαν νὰ ἔξηγήσουν τὸ φαινόμενον καὶ διὰ τοῦτο ἐκλήθη ὁ Δανιήλ. Αὐτὸς εἶπεν εἰς τὸν βασιλέα, ὅτι αἱ τρεῖς αὐτὰ λέξεις σημαίνουν ὅτι ἡ βασιλεία του ἐμετρήθη, ἐζυγίσθη καὶ διενεμήθη.

Πράγματι τὴν ἴδιαν ἐκείνην νύκτα ὁ μὲν Βαλτάσαρ ἐφονεύθη, δὲν δὲ βασιλεὺς τῶν Μήδων Κῦρος ὁ πρεσβύτερος ἐκυρίευσε τὴν Βαθυλῶνα καὶ ὑπέταξε τὸ Βαβυλωνιακὸν κράτος (538 π. Χ.).

2. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Βαβυλῶνος ὑπὸ τῶν Μήδων ὁ Δανιήλ εἶχε διατηρήσει τὴν ὑψηλὴν θέσιν εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ εἶχε τὴν εὔνοιαν τῶν νέων κυριάρχων. Οἱ αὐλικοὶ τότε ἐφθόνησαν διὰ τοῦτο τὸν ξένον Δανιήλ καὶ κατώρθωσαν νὰ πείσουν τὸ Κῦρον νὰ ἐκδῷσῃ διάταγμα, διὰ τοῦ δόποιού ἀπηγορεύετο εἰς πάντα ἄνθρωπον ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας νὰ ζητήσῃ ὅτι δήποτε εἴτε ἀπὸ ἄνθρωπον εἴτε ἀπὸ τὸν Θεόν.

Ο Δανιήλ ὅμως, παρὰ τὸ διάταγμα, ἔκαμε τὴν προσευχὴν τρεῖς φορὰς τὴν ἡμέραν εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἐζητοῦσεν ἀπὸ αὐτὸν τὴν προστασίαν του. Οἱ ἔχθροί του τὸν συνέλαβον νὰ προσεύχεται καὶ τὸν κατήγγειλαν εἰς τὸν Κῦρον. Αὐτὸς τότε διέταξε νὰ ριφθῇ ὁ Δανιήλ εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων.

'Αλλ' ἐκεῖ ὁ Δανιήλ δὲν ἔπαθε τίποτε, διότι ἄγγελος Κυρίου ἐφράξε τὰ στόματα αὐτῶν.

Τὴν ἐπομένην μὲν ἐκπληξιν εἶδεν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ αὐλικοί του ὅτι ὁ Δανιήλ ἦτο σῶος καὶ ἀβλαβής. "Οταν δὲ ἐπληροφορήθη ἀπὸ τὸν προφήτην τὰς ραδιουργίας τῶν ἔχθρῶν του, διέταξε καὶ ἔρριψαν ἐκείνους εἰς τοὺς λεόντας.

3. Ο Δανιήλ ὡς προφήτης ἐπροφήτευσε περὶ τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸς μάλιστα καθώρισεν ἐπακριβῶς τὸν χρόνον, κατὰ τὸν δόποιον θὰ ἐμφανισθῇ ὁ Χριστὸς εἰς τὴν γῆν ὡς ἐλευθερωτής.

Ομοίως ὁ Δανιήλ ἐπροφήτευσεν καὶ τὴν διάδοσιν τοῦ Χρι-

στιανισμοῦ εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ τὴν ἕδρασιν τῆς Ἐκκλησίας, ώς παγκοσμίου βασιλείας τοῦ Χριστοῦ.

Εἶναι δὲ πρότερα, δέοντα συνέτριψε τὰ εἴδωλα καὶ κατόπιν ἐξηπλώθη εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Αὐτὴν ἐμεγάλωσε καὶ διαρκῶς μεγαλώνει. Προορίζεται νὰ σκεπάσῃ ὅλην τὴν γῆν. Τότε θὰ ἔλθῃ τὸ τέλος· θὰ γίνη δέοντα παρουσία καὶ δέοντα μέλλουσα κρίσις τοῦ Κυρίου.

Περὶ αὐτῆς ὁ προφήτης Δανιήλ λέγει: «Οἱ θρόνοι ἐτέθησαν καὶ δέοντα παλαιὸς τῶν ἡμερῶν ἐκάθισε. Τὸν ἐνδυματοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών καὶ δέοντα τῆς κεφαλῆς του ὡσεὶ ἔριον καθαρόν. Ὁ θρόνος του φλόγα πυρός, οἱ τροχοὶ σύντοῦ πῦρ φλέγον. Καὶ ποταμὸς πυρὸς ἐτρεχειν ἐμπροσθεν αὐτοῦ. Χίλιαι χιλιάδες ἐλειτούργουν αὐτῷ καὶ μύριαι μυριάδες παρειστήκεισαν αὐτῷ. Κριτήριον ἐκάθισε καὶ βίβλοι ἡνεώχθησαν». (Δαν. Ζ', 9 - 10. "Ιδε καὶ Ματθ. ΚΕ', 31).

54. Η ΕΣΘΗΡ ΣΩΖΕΙ ΤΟΥΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ (Ἐσθὴρ)

Ἡ Ἐσθὴρ δέοντα μία ὥραία ὅσον καὶ εὔσεβής Ἰσραηλῖτης, δέοντα κατώρθωσε νὰ σώσῃ τοὺς δόμοφύλους της ἀπὸ βεβαίαν καταστροφήν. Ἐζησεν ώς αἰχμάλωτος τῶν Βαβυλωνίων εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ὑστερα ἀπὸ τὴν καταστροφὴν τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἡτο κόρη τοῦ Ἀμιναδάβ καὶ κατήγετο ἀπὸ τὴν φυλὴν τοῦ Βενιαμίν.

Ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἐμεινεν ὄρφανή. Διὰ τοῦτο τὴν ἀνατροφὴν της ἀνέλαβεν δέοντος της Μαρδοχαῖος. Αὐτὸς ἐμενε τώρα ώς Ἰουδαῖος αἰχμάλωτος εἰς τὰ Σοῦσα τῆς Περσίας, εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ μεγάλου βασιλέως τῶν Περσῶν, τοῦ Ξέρξου. Ἐκεῖ δέοντος Μαρδοχαῖος ἦτο ἀνθρωπος μέγας, λέγει δέοντα Παλαιὰ Διαθήκη, ώς αὐλικὸς τοῦ βασιλέως.

Ἀπὸ τὸν Μαρδοχαῖον ἐγνώρισεν δέοντος τὴν Ἐσθὴρ δέοντα, τὴν δέοντα λατρεύη τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἐτσι δέοντος ἐγινε βασίλισσα τοῦ ἀπεράντου τότε Περσικοῦ κράτους.

Ἀπὸ τὸν βασιλέα ἀπέκρυψε τὴν ἐθνικότητά της, ἐξακολουθοῦσεν ὅμως νὰ λατρεύῃ τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἐκτελοῦσε τὰς συμβουλὰς τοῦ θείου της Μαρδοχαίου.

Τὴν πρόοδον τοῦ Μαρδοχαίου ἐφθόνησαν τότε δύο αὐλικοὶ σωματοφύλακες τοῦ βασιλέως καὶ ἀπεφάσισαν νὰ δολοφονήσουν τὸν Ξέρξην. Ὁ Μαρδοχαῖος ὅμως ἐπληροφορήθη τὴν συνωμοσίαν

καὶ τὴν ἐμαρτύρησεν εἰς τὴν Ἐσθήρ. Ἡ Ἐσθήρ δὲ εἰδοποίησε τὸν Ξέρξην, καὶ οὕτω ὁ βασιλεὺς ἐσώθη ἀπὸ βέβαιου θάνατον.

2. Ἡ Ἐσθήρ κατόπιν ἔσωσε τὸ γένος της, τοὺς Ἐβραίους, ἀπὸ μίαν γενικὴν σφαγὴν. Τὴν σφαγὴν αὐτὴν εἶχε διανοηθῆ ὁ Ἀμάν, ὁ πρωθυπουργὸς τοῦ Ξέρξου, διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὸν Μαρδοχαῖον, καὶ τὴν εἶχεν ὑπογράψει ὁ βασιλεὺς.

‘Ο Ξέρξης εἶχε διορίσει ὡς πρωθυπουργόν του τὸν Ἀμάν καὶ εἶχε διατάξει ὅλοι οἱ αὐλικοί του νὰ τὸν προσκυνοῦν. Καὶ ἐνῷ ὅλοι οἱ αὐλικοί του εἶχον συμμορφωθῆ μὲ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως, μόνον ὁ Μαρδοχαῖος δὲν ἤθελε νὰ προσκυνῇ τὸν Ἀμάν.

—Ἐγώ, ἔλεγεν, είμαι Ἰουδαῖος καὶ οἱ Ἰουδαῖοι μόνον τὸν Θεὸν προσκυνοῦν καὶ λατρεύουν.

Τότε ὁ Ἀμάν, διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὸν Μαρδοχαῖον, διενοήθη νὰ θανατώσῃ ὅλους τοὺς Ἰουδαίους, ὅσοι ἥσαν εἰς τὸ κράτος του, διότι μόνον αὐτοὶ ἐννοοῦσαν νὰ μὴν ὑπακούουν εἰς τὸν νόμον τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ εἰς τὸν νόμον τοῦ Μωυσέως. Ἔκαμε λοιπὸν ἕνα βασιλικὸν διάταγμα καὶ τὸ ἔφερεν εἰς τὸν Ξέρξην νὰ τὸ ὑπογράψῃ καὶ τοῦ εἴπε :

—Βασιλεῦ, ὑπάρχει ἕνας ἔθνος διεσκορπισμένον μέσα εἰς τὸ κράτος σου, τὸ δόποιον δὲν ἐκτελεῖ τοὺς νόμους σου καὶ δὲν ὑπακούει εἰς τὰ προστάγματά σου. Διάταξε λοιπὸν τὸ ἔθνος αὐτὸν νὰ ἔξοντωθῇ καὶ ἐγὼ θὰ δώσω εἰς τὸ βασιλικὸν ταμεῖον 10 χιλιάδες τάλαντα ἀργυρᾶ.

‘Ο βασιλεὺς ἐπείσθη καὶ ὑπέγραψε τὸ διάταγμα, εἴπε δὲ εἰς τὸν Ἀμάν :

—Τὰ χρήματα κράτησέ τα, κάμε δὲ τὸ ἔθνος τοῦτο ὅπως τοῦ ἀριμόζει.

“Ἐβαλε κατόπιν κλῆρον ὁ Ἀμάν καὶ ὠρισεν ὡς ἡμέραν ἐκτελέσεως τοῦ βασιλικοῦ διατάγματος τὴν 14ην τοῦ μηνὸς Ἀδάρ. Εἰδοποίησε δὲ πρὸς τοῦτο ὅλους τοὺς διοικητὰς τοῦ Περσικοῦ κράτους.

Τὸ βασιλικὸν διάταγμα ἔγραφεν :

«Ο μέγας βασιλεὺς Ξέρξης
πρὸς τοὺς ἄρχοντας καὶ τοπάρχας τῶν ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς μέχρι τῆς
Αἰθιοπίας ὑποτεταγμένων εἰς αὐτὸν 127 χωρῶν.

·Ως κύριος πάσης τῆς οἰκουμένης διατάσσω·

Ἐπειδὴ μεταξὺ τῶν λαῶν μον ἔχει ἀναμιχθῆ ἔνας δυσμενῆς καὶ ἀνύπτακτος λαός, ὁ ὄποιος δὲν θέλει νὰ ἐκτελῇ τὰ προστάγματά μου, διὰ τοῦτο δ λαὸς αὐτὸς ὀλόκληρος, « σὺν γνωμῇ καὶ τέκνοις », δρίζω νὰ σφαγῇ « δὲ λορριζεῖ », χωρὶς οἰκτον καὶ φειδώ, τὴν 14ην τοῦ δωδεκάτου μηνὸς Ἀδάρ, τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους ».

Θρῆνος καὶ κλαυθμὸς ἔξηπλώθη τότε μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Καὶ ἔπεισαν εἰς νηστείαν καὶ εἰς προσευχὴν καὶ εἰς μετάνοιαν. Αὐτὸς δὲ ὁ Μαρδοχαῖος, ὅταν ἔμαθε τὴν συκοφαντίαν αὐτήν, « διέρρηξε τὰ ἴματιά του » καὶ ἔτρεξεν εἰς τὴν πλατείαν τῆς πόλεως καὶ ἐφώναξε δυνατά :

— Γίνεται μία ἀδικία εἰς ἔνα ἔθνος ἀθῶον.

‘Ο Ἀμάν ὅμως, διὰ νὰ τὸν ἐκδικηθῇ, ἡτοίμασε τὸν θάνατον αὐτοῦ.

3. Τὸ φοβερὸν μήνυμα ἔφθασε καὶ εἰς τὴν βασίλισσαν Ἐσθίρ. Ἐλυπήθη τότε καὶ αὐτὴ καὶ ἐκλαυσε μαζὶ μὲ τὸ γένος της. Ἐκαμε τὴν προσευχὴν της εἰς τὸν Θεὸν καὶ κατόπιν παρουσιάσθη εἰς τὸν βασιλέα.

Τὴν ὥραν αὐτὴν ὁ Ξέρξης ἐρωτοῦσε τοὺς αὐλικούς :

— Ποίαν τιμὴν ἐκάματε εἰς τὸν Μαρδοχαῖον, ὁ ὄποιος μοῦ ἔσωσεν ἀλλοτε τὴν ζωήν ;

— Καμμίαν, τοῦ ἀπήντησαν ἔκεινοι.

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν εἰσήρχετο εἰς τὴν αἴθουσαν ὁ Ἀμάν, κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας του πρὸς ὑπογραφὴν τὸ διάταγμα τῆς καταδίκης τοῦ Μαρδοχαίου εἰς σταυρικὸν θάνατον. Καὶ ὁ Ξέρξης τὸν ἐρωτᾷ :

— Τὶ πρέπει νὰ κάμωμεν εἰς ἔνα ἔμπιστον ἄνθρωπον, ποὺ θέλει ὁ βασιλεὺς νὰ τὸν δοξάσῃ ;

Καὶ ὁ Ἀμάν, ἐπειδὴ ἐνόμισεν ὅτι αὐτὸν ἐννοοῦσεν ὁ βασιλεὺς, λέγει πρόθυμα :

— Νὰ τοῦ δώσῃς βασιλικὰς τιμάς.

— Αὐτὸς νὰ κάμης, τοῦ εἶπεν ὁ Ξέρξης, εἰς τὸν Μαρδοχαῖον, ὁ ὄποιος μοῦ ἔσωσεν ἀλλοτε τὴν ζωήν.

“Οταν ἥκουσεν αὐτὰ ἡ Ἐσθίρ, ἐπῆρε θάρρος καὶ εἰς ἄλλην περίστασιν, ποὺ ὁ βασιλεὺς τὴν ἐρώτησε καὶ τῆς εἶπεν :

— Τὶ θέλει ἡ βασίλισσα ;

‘Εκείνη ἀπήντησε :

— Κατεδίκασες, βασιλεῦ, ἐμένα καὶ τὴν φυλήν μου εἰς σφαγήν, χωρὶς νὰ τὸ ξέρης. Εἴμαι Ἰουδαία καὶ τοὺς Ἰουδαίους διέταξες νὰ σφάξουν οἱ τοπάρχαι σου. Διότι ὁ Ἀμάν, ποὺ δὲν θέλει τὸ καλόν σου, τοὺς ἐσυκοφάντησε, διὰ νὰ ἐκδικηθῇ ἐμένα καὶ τὸν Μαρδοχαῖον, τὸν σωτῆρά σου.

‘Ο Ξέρξης, ὅταν ἔμαθεν αὐτὰς τὰς ἐνεργείας τοῦ Ἀμάν, διέταξε νὰ τὸν σταυρώσουν, τοὺς δὲ Ἰουδαίους τοὺς ἄφησε νὰ λατρεύουν ἀνενόχλητοι τὸν Θεόν των.

Τοιουτοτρόπως ἢ Ἐσθήρ ἔσωσε τὸ γένος της ἀπὸ βέβαιον ὄλεθρον.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΟΓΔΟΗ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

55. Η ΕΠΑΝΟΔΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑΝ. ΕΣΔΡΑΣ ΚΑΙ ΝΕΕΜΙΑΣ
(Τὰ βιβλία Ἐσδρας—Νεεμίας)

ἱ ’Ιουδαῖοι ἔμειναν αἰχμάλωτοι εἰς τὴν Βαβυλῶνα ἐβδομήκοντα περίπου ἔτη. Τὸ ἔτος 538 π. Χ. ὁ Κύρος ὁ πρεσβύτερος, ὁ ἴδρυτὴς τοῦ Περσικοῦ κράτους, ἀφοῦ συνήνωσεν ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν του τοὺς Μήδους καὶ τοὺς Πέρσας, εἰσέβαλεν εἰς τὴν χώραν τῶν Βαβυλωνίων καὶ ἐκυρίευσεν, ὅπως εἴδαμεν, τὴν Βαβυλῶνα. Τότε περιῆλθον ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν του καὶ ἡ Συρία καὶ ἡ Παλαιστίνη.

‘Ο Κύρος ἔδειξε μέγα ἐνδιαφέρον διὰ τοὺς ἔξορίστους ’Ιουδαίους. Καὶ ἔδειχθη πρόθυμος νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτοὺς νὰ γυρίσουν εἰς τὴν πατρίδα των, ἐπειδὴ τὸν παρεκάλεσεν ὁ Δανιήλ.

Ἐξέδωκε λοιπὸν διάταγμα, τὸ ἔτος 536 π. Χ., διὰ τοῦ ὅποιου τοὺς ἄφηνεν ἐλευθέρους νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν ’Ιουδαίαν καὶ τὴν ’Ιερουσαλήμ, νὰ πάρουν μαζί των τὰς περιουσίας των, καθὼς καὶ ὅλα τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος, τὰ ὅποια εἶχε μεταφέρει εἰς τὴν Βαβυλῶνα ὁ Ναβουχοδονόσωρ (606 - 536 = 70 ἔτη).

2. Πεντήκοντα περίπου χιλιάδες ’Ιουδαῖοι, μὲ ἀρχηγὸν τὸν Ζοροβάβελ καὶ τὸν ἀρχιερέα ’Ιωσίαν, ἀνεχώρησαν τότε

ἀπὸ τὴν Βαβυλῶνα διὰ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν πολυπόθητον πατρίδα. "Οταν ἔφθασαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐδοκίμασαν μεγίστην χαρὰν καὶ συγκίνησιν. Συνηθροίσθησαν εἰς τὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ καὶ ἔκαμαν τὴν προσευχὴν τῶν.

"Ο 125ος ψαλμὸς ἐκφράζει τὰ αἰσθήματα, τὰ ὅποια τότε ἐπλημμύρισαν τὰς ψυχὰς τῶν Ἰουδαίων.

"Οταν ὁ Κύνιος μᾶς ἐπανέφερεν
ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν,
τότε τὸ στόμα μας ἐγέμισεν
ἀπὸ γέλους χαρᾶς
καὶ ἡ γλῶσσα μας ἀπὸ ἄσματα ἀγαλλιάσεως.

Ἐντονούσης. 'Αλλὰ καὶ μεγάλην θλῖψιν ἐδοκίμασαν, διότι μόνον ἐρείπια εὕρισκον εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Κατ' ἀρχὰς ἔκτισαν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ ναοῦ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ ἤρχισαν νὰ προσφέρουν τακτικὰ θυσίας πρὸς τὸν Θεόν.

"Ἐπειτα ἤρχισαν μὲν ἐράνους, τοὺς ὅποιους ἔκαναν μεταξὺ τῶν καὶ μεταξὺ τῶν διεσπαρμένων εἰς διάφορα μέρη Ἰουδαίων, νὰ ἀνοικοδομοῦν τὸν ναόν.

Εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἥθελησαν τότε νὰ λάβουν μέρος καὶ οἱ Σαμαρεῖται, ἀλλὰ ἡ πρότασίς των ἀπέρριφθη ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους, διότι τοὺς ἐθεωροῦσαν προδότας, καὶ τὴν θρησκείαν των νοθεύμενην.

Διὰ τοῦτο οἱ Σαμαρεῖται κατηγόρησαν τοὺς Ἰουδαίους εἰς τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν ὡς ἐπαναστάτας, καὶ τὸ ἔργον διεκόπη τότε. Κατόπιν ὁ Δαρεῖος, ὁ νίδιος τοῦ Ὅστασπους, ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς νὰ ἀποπερατώσουν τὸν ναόν, τὰ ἐγκαίνια τοῦ ὅποιου ἐτελέσθησαν πανηγυρικῶς τὸ ἔτος 516 π. Χ.

'Απὸ τὸν ναὸν ὅμως τῷρα λείπει ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης, ἡ ὅποια κατὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Ἱερουσαλήμ ύπὸ τῶν Βαβυλωνίων ἔχαθη καὶ δὲν ἀνευρέθη.

3. Μετὰ ὁγδοίκοντα ἔτη, ἦτοι τὸ ἔτος 456 π. Χ., ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἄλλαι ἔξι χιλιάδες Ἰουδαίων, ύπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ σοφοῦ νομιμοδιδασκάλου Ἡσάνθη. Ε σ δ ρ α.

Οὗτος ἔφερε πολλὰ δῶρα εἰς τὸν ναὸν καὶ ἐστόλισεν αὐτόν.

‘Ο “Εσδρας ἦτο σοφὸς ἑρμηνευτὴς τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου καὶ ἔδειξε μέγαν θρησκευτικὸν ζῆλον. ”Ιδρυσε συναγωγὰς διὰ τὸν λαόν, ἐκανόνισε τὴν δημοσίαν λατρείαν καὶ διέταξε νὰ ἀναγινώσκωνται εἰς τὸν λαὸν περικοπαὶ ἀπὸ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον, τὸν δποῖον καὶ διόδιος προσωπικῶς τακτικὰ ἑρμήνευεν εἰς τὸν λαόν. Συνέστησε σχολεῖα, διώρισε δικαστὰς καὶ ἡμπόδισε τὰς σχέσεις μὲ τοὺς εἰδωλολάτρας.

Τρία ἔτη ἀργότερον, ἦτοι τὸ 453 π. Χ., ἥλθεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ὁ Νεεμίας, ὡς ἐπαρχος τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Ἀρταξέρξου Α'. Αὐτὸς ἦτο ἀγαπητὸς καὶ ἐμπιστος εἰς τὸν βασιλέα, ποὺ τὸν εἶχε διορίσει ἀρχιοινοχόν του.

Μίαν ἡμέραν ὁ Νεεμίας παρουσιάσθη εἰς τὸν Ἀρταξέρξην λυπημένος καὶ δακρυσμένος, διότι ἔμαθεν ὅτι ἡ Ἱερουσαλήμ, ἡ πατρίς του, εύρισκεται εἰς ἀθλίαν κατάστασιν. ‘Ο βασιλεὺς τὸν ἡρώτησε διὰ τὴν αἰτίαν τῆς λύπης του καὶ ἐκεῖνος ἀπήντησεν :

—”Ἐμαθα, βασιλεῦ μου, ὅτι ἡ πατρίς μου εἴναι ἐρείπια καὶ οἱ συμπατριῶται μου εἴναι δυστυχεῖς.

Καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ νὰ κτίσῃ τὰ τείχη της. Καὶ ὁ Ἀρταξέρξης τότε ἔξεδωκε διαταγὴν καὶ ἐπέτρεψε τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς πόλεως καὶ τῶν τειχῶν τῆς Ἱερουσαλήμ.

Εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ὁ Νεεμίας συνήντησε τὸν σοφὸν νομοδιδάσκαλον “Εσδραν” καὶ οἱ δύο μαζὶ ὠργάνωσαν τὸ νέον κράτος τῶν Ιουδαίων.

Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἀνοικοδομήσεως τῆς πόλεως, ἐκάλεσαν εἰς συνάθροισιν τὸν λαὸν καὶ ἐδιάβασαν εἰς αὐτὸν τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ. Τότε μάλιστα ὠρισαν τὰ γνήσια βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τὰ δποῖα ἐπρεπε νὰ μελετῷ ὁ λαός, καὶ ἀνενέωσαν τὴν Διαθήκην τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν Ιουδαίων.

Οἱ Ιουδαῖοι μὲ μεγάλην προσοχὴν καὶ μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὄφθαλμούς ἤκουσαν τὰς συμβουλὰς τοῦ ”Εσδρα καὶ ὠρκίσθησαν ὅτι θὰ ἐκτελοῦν εἰς τὸ ἔξῆς μὲ ἀφοσίωσιν τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ.

56. ΟΙ ΙΟΥΔΑΙΟΙ ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ. ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΤΩΝ Ο' (Μακκαβ. Α' καὶ ἔξῆς)

Οἱ Ιουδαῖοι ἔμειναν φόρου ὑποτελεῖς εἰς τοὺς Πέρσας μέχρι τοῦ ἔτους 332 π. Χ.

Μετὰ ταῦτα ὑπετάχθησαν εἰς τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον, δὲ ὅποῖς ἐνίκησε τοὺς Πέρσας καὶ ἐκυρίευσεν ὅλον τὸ κράτος των, συνεπῶς καὶ τὴν Παλαιστίνην.

Μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως Γάζης, ὁ Μ. Ἀλέξανδρος ἐπορεύετο εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ μὲν ἀπειλητικάς διαθέσεις, διότι οἱ Ἰουδαῖοι εἶχον ἀρνηθῆν νὰ πληρώνουν φόρους εἰς αὐτόν. Διὰ τοῦτο φόβος καὶ τρόμος κατέλαβε τοὺς Ἰουδαίους, ὅταν ἐπλησίαζεν δὲ Ἐλλην κατακτητὴς εἰς τὴν πρωτεύουσάν των.

Τότε ὁ ἀρχιερεὺς αὐτῶν Ἰωδαέ, ἀφοῦ ἐφόρεσε τὴν ὡραιοτέραν ἀρχιερατικὴν στολήν, περιστοιχίζόμενος ἀπὸ Ἱερεῖς καὶ λευταὶς λευκοφοροῦντας καὶ ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸν λαόν, ἔζηλθε πρὸς συνάντησιν τοῦ νικητοῦ. Τὸν ὑπεδέχθη ὡς ἐλευθερωτήν.

Ο Ἀλέξανδρος ἔγονάτισε πρὸ τοῦ ἀρχιερέως, διὰ νὰ δείξῃ τὴν εὐλάβειάν του ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, ὅπου ἔκαμε θυσίαν εἰς τὸν ναόν.

Τότε ὁ ἀρχιερεὺς ἐπέδειξεν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον καὶ ἀνέγνωσεν εἰς αὐτὸν τὴν προφητείαν τοῦ Δανιήλ, εἰς τὴν ὅποιαν οὗτος πρὸ 220 περίπου ἐτῶν προέλεγε τὴν κατάκτησιν τῆς Περσικῆς αὐτοκρατορίας ἀπὸ Ἐλληνα βασιλέα.

2. Ἡ προφητεία τοῦ Δανιήλ περὶ τῶν Ἑλλήνων ἔχει ὡς ἔξῆς :

« Καὶ ἴδον τράγος αἰγῶν τριχωτὸς ἥρχετο ἀπὸ τὴν δύσιν καὶ ἐξηπλώνετο εἰς ὅλην τὴν γῆν... Καὶ ὁ τράγος τῶν αἰγῶν ἔγινε πολὺ μεγάλος καὶ εἶχε κέρας περίβλεπτον. Καὶ ὅταν ἐμεγάλωσεν ὁ τράγος, συνετρίβη τὸ κέρας τὸ μέγα καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐφύτωσαν τέσσαρα ἄλλα κέρατα περίβλεπτα εἰς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος. Καὶ ἦκονσα φωνὴν ἀνδρός, ἡ ὅποια ἐλεγεν : 'Ο τριχωτὸς τράγος εἴναι δὲ βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων. Καὶ τὸ κέρας τὸ μέγα εἴναι δὲ πρῶτος βασιλεύς. Τὸ δὲ σύνετρίβη καὶ ἀνέβησαν τέσσαρα ἀντ' αὐτοῦ, σημαίνει δὲ τέσσαρα βασίλεια θὰ σχηματισθοῦν ἐκ τοῦ ἔθνους τούτου...».

Ο Ἀλέξανδρος εὐχαριστήθηκε ἀπὸ τὴν προφητείαν αὐτὴν καὶ διὰ τοῦτο ὅχι μόνον ἐσεβάσθη τὴν θρησκείαν τῶν Ἐβραίων, ἀλλὰ καὶ τοὺς παρεχώρησεν αὐτονομίαν, ἀρκεσθεὶς εἰς τὸ νὰ εἰσπράττῃ ἀπὸ αὐτοὺς φόρον ὑποτελείας.

3. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, οἱ διάδοχοι αὐτοῦ,

ώς γνωστόν, ἐμοιράσθησαν τὸ ἀπέραντον κράτος του. Γύρω δὲ ἀπὸ τὴν Χαναὰν ἴδρυθησαν δύο Ἐλληνικὰ κράτη. Τὸ βασίλειον τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τοὺς Πτολεμαίους καὶ τὸ βασίλειον τῆς Συρίας ὑπὸ τοὺς Ἀντιόχους.

Κατ’ ἀρχὰς ἡ Παλαιοτίνη ὑπήχθη ὑπὸ τὸ βασίλειον τῆς Αἰγύπτου, οἱ δὲ Πτολεμαῖοι ἐπεριποιήθησαν τοὺς Ἐβραίους. Χάριν τῶν Ἐβραίων τῆς Αἰγύπτου, οἱ ὅποιοι εἶχον λησμονήσει τὴν γλῶσσάν των καὶ ὡμίλουν τὴν Ἐλληνικήν, ἔγινε τότε ἡ μετάφρασις τῆς Π. Διαθήκης εἰς τὴν Ἐλληνικήν γλῶσσαν.

Κατὰ τὴν παράδοσιν, οἱ Πτολεμαῖοι ἀνέθεσαν εἰς 70 ἡ διὰ τὴν ἀκρίβειαν 72 λογίους Ἰουδαίους μεταφραστὰς νὰ κάμουν τὴν μετάφρασιν τῶν Ἱερῶν βιβλίων τῆς Ἐβραϊκῆς θρησκείας εἰς τὴν Ἐλληνικήν γλῶσσαν. Ἡ μετάφρασις αὐτὴ τῆς Π. Διαθήκης λέγεται τῶν ἐβδομήκοντα (Ο').

Κατόπιν ὅμως τὴν Παλαιοτίνη ἐκυρίευσαν οἱ Ἀντιόχοι τῆς Συρίας, οἱ ὅποιοι κατεδίωξαν καὶ ἐτυράννησαν πολὺ τοὺς Ἐβραίους. Ἰδίως ὁ βασιλεὺς Ἀντιόχος ὁ Ἐπιφανῆς συμπεριεφέρθη σκληρότατα πρὸς τοὺς Ἐβραίους.

Εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ τὸ ἔτος 169 π. Χ., ἐφόνευσε πολλοὺς Ἰουδαίους, ἔκαυσε τὰ ὡραιότερα οἰκοδομήματα, ἥρημώσε τὴν πόλιν, διήρπασε καὶ ἀπεγύμνωσε τὸν ναὸν ἀπὸ ὄλα του τὰ κοσμήματα καὶ ἔστησεν ἐκεῖ βωμὸν καὶ ἀγαλμα τοῦ Ὁλυμπίου Διός.

Τέλος ὁ Ἀντιόχος διέταξε νὰ καύσουν ὄλα τὰ βιβλία τοῦ Νόμου καὶ ἔξέδωκε διάταγμα, διὰ τοῦ ὅποιου ἔξηναγκάζοντο ὅλοι οἱ ὑπήκοοι του ἐπὶ ποινῇ θανάτου νὰ διμιλοῦν τὴν Ἐλληνικήν γλῶσσαν καὶ νὰ ἔχουν ώς θρησκείαν των τὴν Ἐλληνικήν εἰδωλολατρείαν. Τότε πολλοὶ Ἰουδαῖοι διεσκορπίσθησαν εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

57. Ο ΕΛΕΑΖΑΡΟΣ ΚΑΙ Η ΜΗΤΗΡ ΜΕ ΤΑ ΕΠΤΑ ΠΑΙΔΙΑ (B' Μακκαβ. κεφ. ΣΤ'-Ζ')

Μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων πολλοὶ ἦσαν ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι συνεμορφώθησαν μὲ τὸ αὐστηρὸν διάταγμα τοῦ Ἀντιόχου καὶ πρὸ πάντων οἱ Ἐλληνισταὶ Ἰουδαῖοι. Ο πολὺς ὅμως Ἰουδαϊκὸς λαὸς ἔμεινε πιστὸς εἰς τὴν θρησκείαν καὶ τὰς παραδόσεις τῶν πατέρων του. Πολλοὶ

ύπηρξαν τότε οἱ Ἰουδαῖοι, οἱ δποῖοι ἐπροτίμησαν νὰ ἀποθάνουν παρὰ νὰ ἀρνηθοῦν τὴν πίστιν των εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Μεταξὺ αὐτῶν ἡσαν καὶ ὁ γέρων Ἐλεάζαρος καὶ μία μητέρα μὲ ἑπτὰ παιδιά.

‘Ο Ἀντίοχος μεταξὺ τῶν ἄλλων εἶχε διατάξει ὅλοι οἱ Ἰουδαῖοι ὑπήκοοί του νὰ φάγουν χοιρινὸν κρέας καὶ νὰ θυσιάσουν εἰς τοὺς θεοὺς τοῦ Ὁλύμπου.

‘Ο γέρων Ἐλεάζαρος, ἐνενήκονταετής τὴν ἡλικίαν καὶ κατέχων ἐπισημοτάτην θέσιν μεταξὺ τῶν νομοδιδασκάλων, ὠδηγήθη ἐνώπιον τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Ἀντίοχου καὶ ἔξεβιάζετο νὰ φάγῃ χοιρινὸν κρέας, ποὺ ἀπαγορεύεται ἀπὸ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον. ‘Ο Ἐλεάζαρος ὅμως ἐπροτίμησε τὸν θάνατον παρὰ νὰ ἀρνηθῇ τὴν θρησκείαν του.

2. Περισσότερον συγκινητικὴ καὶ ἀξία θαυμασμοῦ εἶναι ἡ ιστορία τῆς μητέρας μὲ τοὺς ἑπτάς υἱούς.

Αὔτοὶ — νέοι πολληκάρια — ὠδηγήθησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ ἔξηναγκάζοντο μὲ τὴν βίαν νὰ φάγουν χοιρινὸν κρέας. ‘Ο πρῶτος εἶπε τότε εἰς τὸν Ἀντίοχον :

— Εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ ἀποθάνωμεν, παρὰ νὰ παραβῶμεν τοὺς νόμους τῆς θρησκείας μας.

‘Ο βασιλεὺς διέταξε νὰ τοῦ κόψουν τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια, νομίζων ὅτι ἔτσι θὰ ἐφόβιζε τοὺς ἄλλους ἀδελφούς καὶ τὴν μητέρα των.

“Εσυραν κατόπιν βιαίως πρὸς τὰ βασανιστήρια τὸν δεύτερον ἀδελφόν, λέγοντες πρὸς αὐτόν :

— Πρὶν βασανίσωμεν ἔνα πρὸς ἔνα τὰ μέλη τοῦ σώματός σου, λέγε μας, θὰ φάγης ἢ ὥχι χοιρινὸν κρέας;

Καὶ ἐπειδὴ ἡρυθή, ἐπηκολούθησαν τὰ βασανιστήρια. Καὶ ὁ ἡρωϊκὸς νέος ἀποθνήσκων εἶπεν εἰς τὸν Ἀντίοχον :

— Σὺ μὲν μᾶς θανατώνεις τώρα, ὁ Βασιλεὺς ὅμως τοῦ σύμπαντος θὰ μᾶς ἀναστήσῃ εἰς αἰώνιον ζωήν.

‘Ομοίως καὶ ὁ τρίτος καὶ ὁ τέταρτος ἔως τὸν ἕκτον ἀπέθανον θάνατον μαρτυρικόν.

3. “Οταν ἐπρόκειτο νὰ θανατωθῇ καὶ ὁ τελευταῖος ἀδελφός, ὁ Ἀντίοχος τὸν προέτρεπε νὰ φάγῃ χοιρινὸν κρέας καὶ τοῦ ὑπέσχετο

μὲ δρκους νὰ τοῦ δώσῃ πλούτη καὶ δόξαν. Ἀλλὰ αὐτὸς ἦτο ἀμετά-
πειστος καὶ ἔτοιμος νὰ ἀποθάνῃ.

Τότε ὁ Ἀντίοχος παρεκάλεσε τὴν παρισταμένην εἰς ὅλον
αὐτὸ τὸ δρᾶμα μητέρα νὰ τὸν πείσῃ. Αὔτὴ ἐπῆγε κοντά του, ἔσκυψεν
εἰς τὸ αὐτί του καὶ τοῦ εἶπεν εἰς τὴν Ἐβραϊκὴν γλῶσσαν :

— Παιδί μου, κοίταξε τὸν οὐρανόν, τὴν γῆν καὶ ὅλα τὰ δημιουρ-
γήματα. "Ολα τὰ ἔκαμεν δ Θεὸς ἐκ τοῦ μηδενός. Μὴ φοβηθῆς τὸν
δῆμιον τοῦτον, ἀλλὰ νὰ ὑπομείνῃς γενναίως τὰ μαρτύρια καὶ τὸν
θάνατον, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι ἀδελφοί σου.

Καὶ τότε ὁ υἱὸς εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τοὺς δημίους :

— Τὶ περιμένετε ; Δὲν ὑπακούω εἰς τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως,
ἀλλ’ εἰς τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ. Σὺ δέ, ἀσεβέστατε Ἀντίοχε, δὲν θὰ
διαφύγης τὴν θείαν τιμωρίαν.

Καὶ ὁ Ἀντίοχος μὲ δργὴν διέταξε νὰ τὸν βασανίσουν περισ-
σότερον τῶν ἄλλων.

Τελευταία ἐμαρτύρησε γενναίως καὶ ἡ εύσεβὴς μήτηρ των.

‘Η Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὴν μνήμην των τὴν 1ην Αὐγούστου.

58. ΟΙ ΜΑΚΚΑΒΑΙΟΙ (*Μακκαβ. Βιβλ. A', B', Γ'*)

‘Ο ἄγριος διωγμός, τὸν ὄποιον ἐκίνησεν ὁ Ἀντίοχος κατὰ τῶν
Ἰουδαίων, ἥναγκασεν ὡρισμένους γενναίους Ἰουδαίους νὰ ἀποσυρ-
θοῦν εἰς ὁρεινὰς πόλεις καὶ χωρία καὶ νὰ δργανώσουν ἐπανάστασιν
κατὰ τοῦ ξένου κατακτητοῦ.

‘Η ἀρχὴ τῆς ἔξεγέρσεως κατὰ τοῦ τυράννου ἐσημειώθη εἰς τὴν
μικρὰν πόλιν Μοδείν. Ἐκεῖ εἶχε καταφύγει ὁ εύσεβὴς Ἱερεὺς Ματτα-
θίας, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸν διωγμόν, ποὺ εἶχεν ἐγερθῆ εἰς τὴν Ἱερου-
σαλήμ.

‘Ο Ματταθίας εἶχε πέντε υἱούς. “Οταν λοιπὸν ἥλθον εἰς τὴν μι-
κρὰν ἐκείνην πόλιν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ βασιλέως Ἀντιόχου, πολλοὶ
Ἰουδαῖοι τρομοκρατημένοι ἐσκέπτοντο νὰ ὑπακούσουν εἰς αὐτούς.

Πρῶτον ἐκάλεσαν τὸν Ματταθίαν καὶ τοῦ εἶπον νὰ ἐκτελέσῃ
τὴν διαταγὴν τοῦ βασιλέως. ‘Ο Ματταθίας ὅμως ἀπεκρίθη :

— “Ἄν ὅλοι ὑπήκουσαν εἰς τὸν βασιλέα, ἔγὼ ὅμως καὶ τὰ παιδιά
μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου θὰ μείνωμεν πιστοί εἰς τὴν Διαθήκην τῶν
πατέρων μας.

2. Μόλις ἐτελείωσεν ὁ Ματταθίας, παρουσιάσθη ἔνας Ἰουδαῖος διὰ νὰ ρίψῃ θυμίαμα εἰς τὸν βωμὸν τῶν εἰδώλων. "Οταν εἶδε τοῦτο ὁ Ματταθίας, ἤγανάκτησεν ἀπὸ συγκίνησιν Ἱερὰν καὶ ὡρμησεν ἐναντίον του. Τὸν ἐκτύπησε καὶ τὸν ἐθανάτωσεν ἐπάνω εἰς τὸν βωμόν. "Υστερα ἐφώναξεν εἰς τὸν λαόν :

— "Οποιος ἔχει ζῆλον νὰ μείνῃ πιστὸς εἰς τὴν Διαθήκην καὶ εἰς τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ ἀς ἔλθῃ μαζί μου.

Καὶ ἔφυγεν εἰς τὰ ὅρη. Τοιουτοτρόπως ἐκηρύχθη ἡ ἐπανάστασις ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων τοῦ Ἀντιόχου.

Τὸ 166 π. Χ. ἀπέθανεν ὁ Ματταθίας ἀπὸ τὰς κακουχίας τῶν βουνῶν καὶ τοῦ πολέμου καὶ ἔγινεν ἀρχηγὸς τῶν Ἐβραίων ἐπαναστατῶν ὁ νίος του Ἰούδας. Αὐτὸς πρῶτος ἐπῆρε τὸ σονομά Μακκαβαῖος, δηλαδὴ ἔξολοθρευτής ἡ ἐπαναστάτης. Αὐτὸς κατώρθωσεν ἔπειτα ἀπὸ αἱματηρὰς μάχας καὶ νίκας ἐναντίον τῶν στρατηγῶν τοῦ Ἀντιόχου νὰ φθάσῃ μέχρι τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ νὰ τὴν ἀπελευθερώσῃ ἀπὸ τοὺς Ἑλλήνας.

Τότε ἐκαθάρισε τὸν ναόν, ἐκρήμνισε τὸν βωμὸν τοῦ Διὸς καὶ ἔκαμε κομμάτια τὸ ἄγαλμά του, τὸ ἔτος 165 π. Χ. Τὸ γεγονός τοῦτο ἔωρταζον κατόπιν ὡς ἔօρτην τῶν Ἑγκαινίων τοῦ ναοῦ οἱ Ἰσραηλῖται.

Ο Ἰούδας ἐφονεύθη εἰς μίαν μάχην καὶ τὸν διεδέχθη ὁ ἀδελφός του Ἰωάθαν, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ αὐτὸς ἀρχιερεὺς τῶν Ἰουδαίων. Αὐτὸς κατώρθωσε νὰ ἀπελευθερώσῃ ἐντελῶς τοὺς Ἰουδαίους, νὰ κάμη συμμάχους του τοὺς Ἑλληνας καὶ νὰ σταθεροποιήσῃ τοιουτοτρόπως τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν Ἐβραίων. Ο λαὸς τὸν ἀνεκήρυξεν « ἀρχηγὸν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ἀρχιερέα », τὸ ἔτος 140 π. Χ.

Ο Σίμων ἐφονεύθη κατόπιν προδοσίας, διεδέχθη δὲ αὐτὸν ὁ νίος του Ἰωάννης "Υρκανὸς (136 - 105 π. Χ.).

Τοιουτοτρόπως οἱ Ἰσραηλῖται, ἀφοῦ ἐπὶ 400 περίπου χρόνια ἔμειναν ὑποτεταγμένοι εἰς ἔνους κατακτητάς, ἀπέκτησαν τώρα τὴν ἔλευθερίαν των μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ. Διότι ὁ Θεός δὲν ἐπαυσε νὰ βοηθῇ καὶ νὰ προστατεύῃ τὸν λαὸν ἐκεῖνον,

ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔμελλε νὰ προέλθῃ ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός.

Σημείωσις. Μὲ τοὺς Μακκαβαίους λαμβάνει τέλος ἡ Ἱερὰ Ἰστορία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Διότι τῆς Π. Διαθήκης τὰ τελευταῖα βιβλία εἶναι τὰ τέσσαρα τῶν Μακκαβαίων. Οἱ Ἰστοραὶ τὰς συνέχισαν τοὺς ἀγώνας των διὰ τὴν ἐλευθερίαν μέχρι τοῦ Χριστοῦ.

59. Η ΥΠΟΤΑΓΗ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

‘Ο Ιωάννης ‘Υρκανὸς ὀνομάσθη βασιλεὺς τῶν Ιουδαίων καὶ ἦνωσεν εἰς τὸ κράτος του τὴν Σαμάρειαν, τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὴν Ἰουδαίαν. Ἕναγκασε δὲ ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ κράτους του καὶ μάλιστα τοὺς Ἰδουμαίους νὰ ἔχουν τὴν Ἐβραϊκὴν θρησκείαν καὶ νὰ λατρεύουν τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Μετὰ τοῦτο βασιλεῖς ἔγιναν τὰ δύο του παιδιά, πρῶτον ὁ Ἀριστόβουλος ὁ Α' καὶ κατόπιν ὁ Ἰαννῆς. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰαννῆ, βασίλισσα ἔγινεν ἡ σύζυγός του Σαλώμη, ὡς ἐπίτροπος τῶν δύο ἀνηλίκων τέκνων της, τοῦ Ἀριστόβουλου Β' καὶ τοῦ ‘Υρκανοῦ Β'.

‘Οταν ἐμεγάλωσαν τὰ δύο παιδιά, ἔκαμαν ἐμφύλιον πόλεμον μεταξύ των. Τότε δὲ εύρηκεν εὐκαιρίαν ὁ Ρωμαῖος στρατηγὸς Πομπήιος καὶ τὸ ἔτος 63 π. Χ. ἐκυρίευσε τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ ὑπέταξε τὴν Παλαιστίνην.

‘Ο Πομπήιος ὠνόμασε τότε τὸν ‘Υρκανὸν τὸν Β' ἀρχιερέα τῶν Ἰουδαίων, τὸν δὲ Ἀριστόβουλον Β' ἔστειλεν αἰχμάλωτον εἰς τὴν Ρώμην.

‘Απὸ τὴν Ρώμην ὅμως κατώρθωσε νὰ δραπετεύσῃ ὁ Ἀριστόβουλος καὶ ἥλθεν εἰς τὴν Παλαιστίνην, ὅπου ἔκαμε δεύτερον ἐμφύλιον πόλεμον μὲ τὸν ἀδελφόν του ‘Υρκανὸν Β'.

Διὰ νὰ τοὺς συμβιβάσῃ τότε ὁ ὑπάτος καὶ δικτάτωρ τῆς Ρώμης Ἰούλιος Καίσαρ, τὸν μὲν ‘Υρκανὸν τὸν Β' ἔκαμεν ἐθνάρχην τῆς Ἰουδαίας, τὸν δὲ Ἀριστόβουλον Β' ἐπίτροπον αὐτῆς. Καὶ ἐπειδὴ ὁ ἐμφύλιος πόλεμος ἐξηκολούθησεν, ἔγινε βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων ὁ ἐκ τῆς Ἰδουμαίας καταγόμενος ‘Ηρόδης ὁ Μέγας, τὸ ἔτος 40 π. Χ. ἀναγνωρισθεὶς ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ρώμης ‘Οκταβιανὸν Αὔγουστον.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τούτου, ὡς γνωστόν, ἐγεννήθη εἰς τὴν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

3. Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν οἱ Ἐβραῖοι ἀποτελοῦσαν τὸ ὑπὸ τοὺς Ρωμαίους βασίλειον τῶν Ἰουδαίων. Ἐχωρίζοντο μεταξύ των εἰς διαφόρους κοινωνικάς καὶ θρησκευτικάς τάξεις. Τοιαῦται τάξεις, αἱ ὅποιαι διετηροῦντο καὶ εἰς τὰ χρόνια τοῦ Χριστοῦ, ἥσαν :

α') Οἱ Ναζηραῖοι.

β') Οἱ Σαδδουκαῖοι, οἱ ὅποιοι ἦσαν πλούσιοι Ἰουδαῖοι.

γ') Οἱ Φαρισαῖοι, θεωρούμενοι ὡς καθαροί, καὶ

δ') Οἱ Ἑσσαῖοι, ὡς οἱ ἴδιοι μας ἀσκηταί, ζῶντες εἰς τὰς ἐρήμους.

Ολοι οἱ ἄλλοι Ἐβραῖοι ἀποτελοῦσαν τὸν ὅχλον, τὸν λαόν.

Διακρίσεις μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων τῶν ἀνωτέρων τάξεων ἦσαν οἱ ἀρχιερεῖς, οἱ ἵερεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, οἱ νομικοὶ καὶ οἱ γραμματεῖς, οἱ ὅποιοι ὡς ἀσχολίαν των εἶχον νὰ μελετοῦν καὶ νὰ ἔρμηνεύουν τὸν νόμον τοῦ Μωυσέως.

Ολοι αὐτοὶ ἀποτελοῦσαν τὴν Ἐβραϊκὴν κοινωνίαν.

60. Η ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΤΟΥ ΗΡΩΔΟΥ. ΟΙ ΡΩΜΑΙΟΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΙ. Ο ΜΕΣΣΙΑΣ.

Ο Ἡρώδης ὁ Μέγας ἔχρημάτισε βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων ἀπὸ τοῦ 40 π. Χ. μέχρι τοῦ 2 μ. Χ.

Ο Ἡρώδης κατ' ἀρχὰς ἐπειριποιήθη τοὺς Ἰουδαίους. Ἐπροστάτευσε τὸν λαὸν καὶ ἐπανίδρυσε τὸν ναὸν τῶν Ἱεροσολύμων, ὃ ὅποιος εἶχε καταστραφῆ ἀπὸ τοὺς ἐμφυλίους πολέμους. Τὸν ναὸν τοῦτον ἔκαμε μεγαλύτερον καὶ τὸν περιέβαλε μὲ τέσσαρας αὐλάς. Ἡ οἰκοδομή του διήρκεσε τεσσαράκοντα ἔξι ἔτη.

Κατόπιν ὅμως ὁ Ἡρώδης ἥρχισε νὰ γίνεται κακὸς καὶ ἐτυράννησε πολὺ τοὺς Ἰουδαίους. Ἀπέθανε μὲ φρικτὸν θάνατον. Τὸν διεδέχθησαν εἰς τὴν ἔξουσίαν τὰ τρία παιδιά του, ὁ Ἀρχέλαος, ὁ Ἡρώδης Ἀντίπας καὶ ὁ Φίλιππος, οἱ ὅποιοι καὶ ἔχωρισαν τὴν Παλαιστίνην εἰς τρία βασίλεια.

2. Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν εἰς τὴν Καισάρειαν τῆς Παλαιοτίνης ἔμενεν δὲ ἀνώτερος Ρωμαῖος διοικητὴς τῆς Παλαιστίνης, δὲ ὅποιος ἐπέβλεπεν εἰς τὴν διοίκησιν τοὺς Ἰουδαίους βασιλεῖς· διότι οἱ Ρωμαῖοι, ὅταν ὑπέταξαν τοὺς Ἐβραίους, ἐπέτρεψαν εἰς αὐτοὺς νὰ ἔχουν ἴδιούς των ἄρχοντας, ἐπρεπεν δῆμος οἱ Ἰουδαῖοι νὰ πληρώνουν φόρον εἰς τοὺς Ρωμαίους.

Οἱ Ρωμαῖοι αὐτοὶ διοικηταὶ ἐλέγοντο ἐπίτροποι (πραίτωρες), τὸ δὲ οἰκημα, ὃπου ἔμενον εἰς τὴν Καισάρειαν καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐλέγετο πραῖτωριον. Ἐλέγοντο καὶ ἡ γεμόνεις. Τοιοῦτος ἦτο καὶ δὲ Πρόντιος Πιλᾶτος, ἐπὶ τοῦ ὅποιου ἐσταυρώθη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

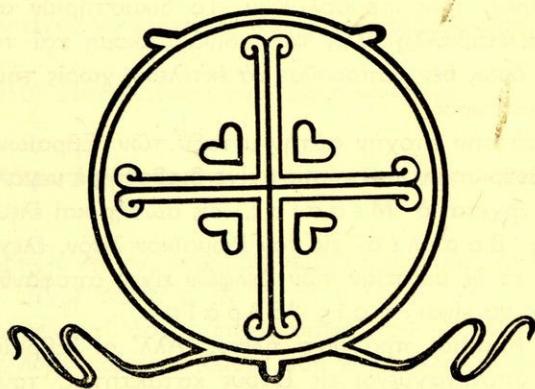
Τότε οἱ Ἐβραῖοι εἶχον καὶ ἴδια των δικαστήρια, ὅπως τὸ Μέγα Συνέδριον εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ τὰ μικρὰ δικαστήρια — μὲν ἐπτὰ ἥ τρεις δικαστὰς — εἰς τὰς ἄλλας πόλεις.

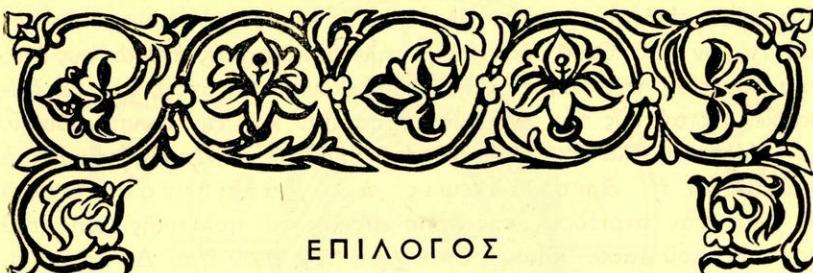
Τὸ Μέγα Συνέδριον εἶχεν ἐβδομήκοντα δικαστάς, οἱ δόποιοι ἐλέγοντο βουλευταί. Πρόεδρος αὐτοῦ ἦτο δὲ ἕκαστοτε ἀρχιερεὺς ἢ μέγας ἀρχιερεὺς τῶν Ἱεροσολύμων. Τὸ δικαστήριον αὐτὸν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλῃ ὅλας τὰς ποινάς, ἀκόμη καὶ τοῦ θανάτου, τὴν δόποιαν δῆμος δὲν ἤμποροῦσε νὰ ἐκτελέσῃ χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ Ρωμαίου πραίτωρος.

3. Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν μεταξὺ τῶν Ἐβραίων καὶ μεταξὺ ὅλων τῶν ἀνθρώπων τοῦ κόσμου εἶχε διαδοθῆ μὲν μεγάλην ἐπίτασιν ἢ φήμη ὅτι ἔρχεται δὲ Μεσσίας, ὡς σωτήρ καὶ ἐλευθερωτής. Ἡ φύσις γεννᾷ βασιλέα εἰς τὸν Ρωμαϊκὸν λαόν, ἔλεγε μιὰ ἔθνικὴ προφητεία, τὸ δὲ μαντεῖον τῶν Δελφῶν εἶχεν ἀποφανθῆ ὅτι δὲ βασιλεὺς αὐτὸς θὰ εἴναι παῖς Ἐβραῖος.

Καὶ δὲ Μεσσίας πράγματι ἦλθεν. Ἀλλ' οἱ Ἐβραῖοι οἱ δόποιοι τότε ἤσαν ὑποτεταγμένοι εἰς ξένους κατακτητάς, τοὺς Ρωμαίους, εἶχον διαστρέψει τὴν ἀληθινὴν ἔννοιαν τῶν προφητειῶν καὶ ἐπερίμεναν τὸν Μεσσίαν ὡς βασιλέα ἐπίγειον, μὲν στρατεύματα καὶ δόξας καὶ τιμάς, διὰ τὸν δὲ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τοὺς κατακτητὰς καὶ νὰ ἐπανιδρύσῃ τὸ ἀρχαῖον βασιλεῖον τοῦ Δαβίδ, μὲ δῆμην του τὴν δύναμιν, τὴν δόξαν καὶ τὴν ἔκτασιν. Τὸν ἐπερίμεναν ἀκόμη καὶ ὡς κατακτητὴν τῶν ἄλλων ἔθνῶν, διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ εἰς τὴν διακυβέρνησιν τοῦ κόσμου ὀλοκλήρου.

Διὰ τοῦτο ὅταν ἥλθεν ὁ Χριστός, ἀστημος καὶ ταπεινός, πρᾶος καὶ εἰρηνικός, δὲν ἐπίστευσαν ὅλοι εἰς αὐτόν. Ἀπεναντίας μάλιστα οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ τὸν ἐσυκοφάντησαν. Τὸν κατεδίωξαν καὶ ἐν τέλει τὸν ἐσταύρωσαν. Ἀλλὰ περὶ τούτων ὅλων θὰ μᾶς διδάξῃ ἡ Ἱερὰ Ἰστορία τῆς Καινῆς Διαθήκης τὴν ὅποιαν θὰ διδαχθῶμεν εἰς τὴν Δευτέραν Τάξιν.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Εις τὸ βιβλίον τοῦτο εἶδαμεν πῶς ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὸν κόσμον καὶ τὸ ἀνθρώπινον γένος. Παρηκολουθήσαμεν τὴν πτῶσιν καὶ τὴν τιμωρίαν τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸ πρόσωπον τῶν πρωτοπλάστων, καὶ πῶς οἱ ἀνθρωποι μακρὰν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἔζησαν ζωὴν δυστυχισμένην, εἰς τὸ σκότος τῆς ποιλυθείας καὶ τῆς εἰδωλολατρείας καὶ εἰς τὸν βόρβιον τῆς ἀμαρτίας.

2. Εἶδαμεν ἀκόμη πῶς ὁ Θεὸς ἐκ τοῦ πατριάρχου Ἀβραὰμ ἐπρονόησε νὰ προέλθῃ ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαός, ἀπὸ τὸν ὅποιον θὰ προήρχετο ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός. Παρηκολουθήσαμεν τὰς τύχας τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ὁ ὅποιος ἔκαμε διαθήκην, δηλ. συμφωνίαν μὲ τὸν Θεόν. Διεπιστώσαμεν ὅτι, ἐνῷ ὁ Θεὸς ἐτήρησε τὰς ὑποσχέσεις του, δηλ. τὴν διαθήκην, ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς παρεσπόνδησεν ἐπανειλημμένως καὶ παρεβίασε τὴν διαθήκην αὐτήν.

Ἄλλὰ παρετηρήσαμεν συγχρόνως καθ' ὅλην τὴν ἔξιστόρησιν τῶν τυχῶν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ὅτι, ὅταν δὲ λαὸς αὐτὸς ἦτο εὔσεβής πρὸς τὸν Θεόν καὶ ἐψύλαττε τὰς ἐντολάς, εἶχε τὴν προστασίαν τοῦ Θεοῦ, ἐνίκα τοὺς ἐχθρούς του, διέβαινε θαλάσσας καὶ ποταμούς « ὀδρόχοις ποσίν », ἐτρέφετο μὲνάννα καὶ ὅρτυγας, ἐποτίζετο εἰς τὰς ἐρήμους μὲν νερὸν καὶ ἀνεδεικνύετο εἰς κράτος μέγα καὶ ἴσχυρόν.

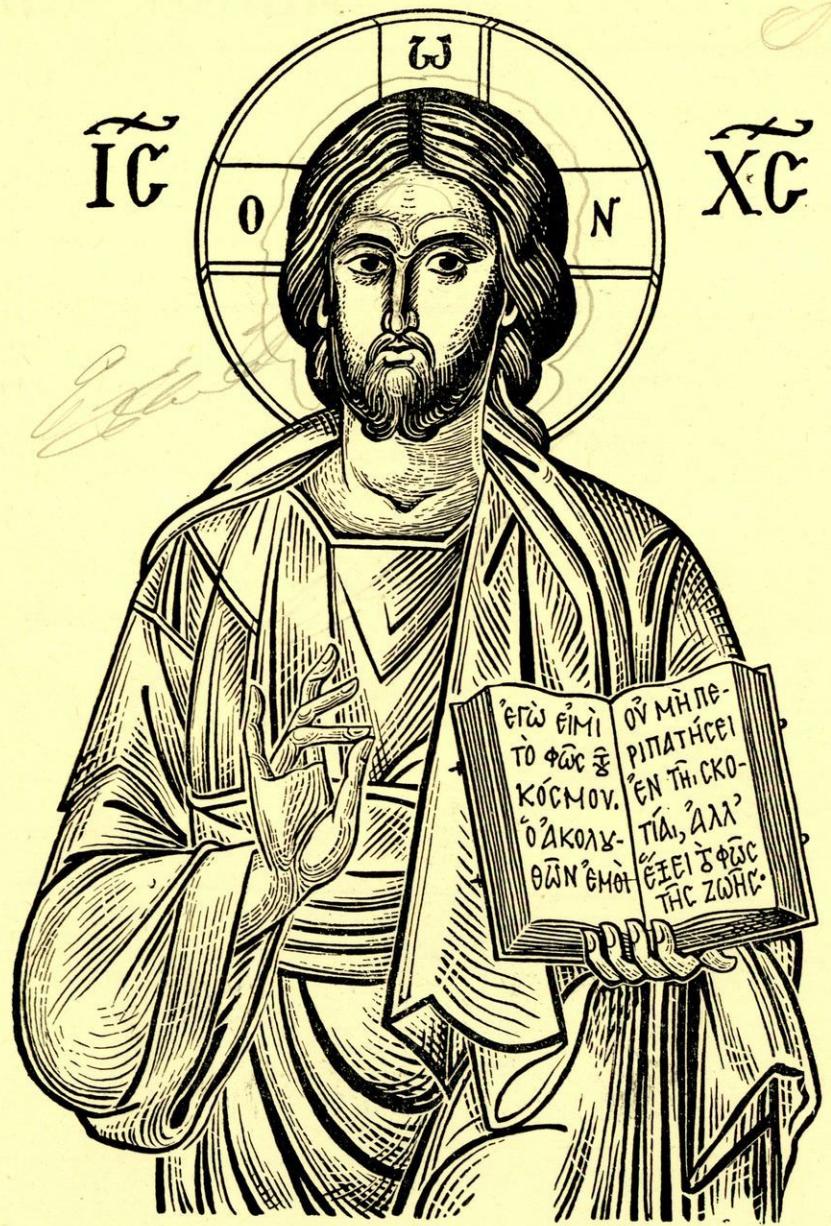
“ Οταν ὅμως ἐγκατέλειπε τὸν Θεὸν καὶ ἐλησμόνει τὰς ἐντολάς του, διεφθείρετο, ἔχανε τὴν δύναμίν του, ὑπεδουλώνετο εἰς ἄλλους λαοὺς καὶ ὑπέφερε τὰ πάντα. Ἄλλὰ μόλις μετανοοῦσεν εἰλικρινῶς καὶ ἔξηγνίζετο, εὔρισκε πάλιν τὴν προστασίαν τοῦ παναγάθου Θεοῦ καὶ ἀπηλευθερώνετο.

3. Τέλος εὶς κάθε σχεδὸν μάθημα εἰδαμεν ὅτι ἡ θεία πανσοφία εἶχε προσχεδιάσει νὰ ἀποστείλῃ εὶς τὸν κόσμον τὸν μονογενῆ Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ, ὅστις θὰ ἀπηλευθέρωνε τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν δουλείαν τῆς ἀμαρτίας καὶ τοῦ αἰωνίου θανάτου, καὶ θὰ ἐδίδασκεν εὶς αὐτοὺς τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν καὶ τὴν ὁγνὴν ἡθικὴν.

Μέσα εὶς ὅλα τὰ κεφάλαια αὐτὰ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καθαρὰ διαφαίνεται ἡ ἀποκάλυψις τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ εὶς ὅλας τὰς περιόδους τῆς θρησκευτικῆς καὶ πολιτικῆς ζωῆς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ. Ἰδίως ἡ ὑπόσχεσις τοῦ Θεοῦ ἡ ἡ Διαθήκη, ὅτι θὰ ἀποστείλῃ Σωτῆρα καὶ Λυτρωτήν, ὅστις θὰ συνάψῃ τὴν νέαν, τὴν Καινὴν Διαθήκην, μεταξὺ Θεοῦ καὶ ὅλων τῶν ἀνθρώπων.

Αὔτὸς εἶναι δὲ Κύριος ἡμῶν Ἱησοῦς Χριστός, τὴν ιστορίαν τοῦ ὁποίου θὰ διδαχθῶμεν εὶς τὴν ἀμέσως ἐπομένην τάξιν.

ΧΑΡΤΗΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΤΟΠΩΝ

- 1 Δαμασκός
 - 2 Σιδών
 - 3 Καισάρεια Φιλίππου
 - 4 Φαίνος (Μισημά).
 - 5 Λίμνη Μαιρών
 - 6 Τύρος
 - 7 Σεπφωρις
 - 8 Ὄρος τῶν Μακαρισμῶν
 - 9 Βηθσαΐδα
 - 10 Καπερναούμ (έρεινια)
 - 11 Ναζαρέτ
 - 12 Ἀκκύ (Πτολεμαῖς)
 - 13 Γέρεσα
 - 14 Ζαθουλών
 - 15 Τιβερίας
 - 16 Ναΐν
 - 17 Σεναθρίς
 - 18 Σαμόρεια (έρεινια)
 - 19 Συχέμ
 - 20 Ὅρος Γαρεζίν
 - 21 Καισάρεια Παλαιστίνης
 - 22 Κέδρων χειμαρρος
 - 23 Βεθλή
 - 24 Μωαδείν
 - 25 Ἀντινατρίς
 - 26 Ἰερίχω (έρεινια)
 - 27 Ἐλαιών
 - 28 Ἑθαμανή
 - 29 Ἱερουσαλήμ
 - 30 Ἐμμαούς
 - 31 Ἰόνην
 - 32 Βηθανία
 - 33 Λίμνη Σιλωάμ
 - 34 Γάδαρις
 - 35 Βηθλέεμ
 - 36 Χεβρίων

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

‘Η Παλαιά Διαθήκη	Σελ.
	9

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ

1. ‘Η Παλαιστίνη γεωφυσικῶς	11
2. ‘Η Παλαιστίνη πολιτικῶς	13

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΩΤΗ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΕΝ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

3. ‘Η δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου	15
4. ‘Η ἀμαρτία τῶν πρωτοπλάστων	19
5. ‘Ο κατακλυσμός. ‘Ο πύργος Βαβέλ. ‘Η διασπορὰ τῶν ἀνθρώπων ...	23

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ

6. ‘Ο Ἀβραὰμ πατριάρχης τῶν Ἐβραίων	27
7. Γέννησις, θυσία καὶ γάμος τοῦ Ἰσαάκ.	29
8. ‘Ο Ἰακὼβ πατριάρχης τῶν Ἰσραηλιτῶν	32
9. ‘Ο Ἰακὼβ εἰς τὴν Χαρρὰν	35
10. ‘Ο Ἰωσῆφ καὶ οἱ ἀδελφοί του	37
11. ‘Ο Ἰωσῆφ δοξάζεται εἰς τὴν Αἴγυπτον	40
12. ‘Ο Ἰακὼβ καὶ τὰ παιδιά τού εἰς τὴν Αἴγυπτον	43
13. ‘Η θρησκεία τῶν Ἐβραίων κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν πατριαρχῶν. ‘Ο Ἰὼβ	46

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ

14. ‘Ο Μωυσῆς ἔλευθερωτὴς καὶ νομοθέτης τῶν Ἰσραηλιτῶν	49
15. ‘Ο Θεὸς ἀναθέτει εἰς τὸν Μωυσῆν τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἰσραηλιτῶν	52
16. Αἱ δέκα πληγαὶ καὶ τὸ πρῶτον Πάσχα τῶν Ἰσραηλιτῶν	54
17. ‘Εξοδος τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐκ τῆς Αἴγυπτου. Διάβασις τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης.....	56
18. Πορεία διὰ τῆς ἑρήμουν. Νίκη κατὰ τῶν Ἀμαληκιτῶν	58

	Σελ.
19. Ἡ Διαθήκη μεταξύ Θεοῦ καὶ Ἰσραηλιτῶν εἰς τὸ δόρος Σινᾶ	60
20. Κατασκόπευσις τῆς Χαναάν	65
21. Θάνατος τοῦ Ἀαρὼν. Ὁ χαλκοῦς ὄφις. Ἡ προφητεία τοῦ Βαλαὰμ	67
22. Θάνατος τοῦ Μωσέως	69

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ο ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ ΕΙΣ ΧΡΙΣΤΟΝ

23. Ὁ ἡθικὸς νόμος	73
24. Ἡ Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου	74
25. Ὁ κλῆρος. Αἱ Ἱεραὶ τελεταὶ. Αἱ θυσίαι	76
26. Αἱ ἔορταὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν	78
27. Ὁ πολιτικὸς νόμος τῶν Ἰσραηλιτῶν	80

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΕΜΠΤΗ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΤΟΥ ΝΑΥΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΡΙΤΩΝ

28. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ. Κατάκτησις τῆς Χαναάν	82
29. Οἱ Κριταὶ καὶ ἡ ἐποχὴ των	86
30. Οἱ κριταὶ Γοθονίηλ καὶ Δεβώρα	87
31. Οἱ κριταὶ Γεδεών καὶ Ἰεφθάε	91
32. Σαμψών. Ἡλί. Σαμουήλ	94
33. Ἡ Ρούθ καὶ ὁ Βοός πρόγονοι τοῦ Δαβὶδ	97

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΚΤΗ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

34. Ὁ βασιλεὺς Σαούλ. Δόξα τοῦ Δαβὶδ	101
35. Ὁ Δαβὶδ βασιλεὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν	107
36. Αἱ συνέπειαι τῆς ἀμαρτίας τοῦ Δαβὶδ. Ὁ Σολομῶν ἀνακηρύσσεται διάδοχος τοῦ Δαβὶδ	111
37. Ὁ Δαβὶδ ὡς προφήτης καὶ ποιητής	113
38. Ὁ βασιλεὺς Σολομῶν	115
39. Τὰ μεγάλα ἔργα τοῦ Σολομῶντος	117

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΒΔΟΜΗ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΦΗΤΩΝ

40. Ὁ χωρισμὸς τοῦ βασιλείου τῶν Ἐθραίων εἰς δύο	123
41. Τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραηλ	125
42. Ὁ προφήτης Ἡλίας	126
43. Ὁ προφήτης Ἐλισσαῖος	129
44. Ὁ Τωβίτ καὶ ὁ υἱός του Τωβίας	132

	Σελ.
45. Ἡ Ἰουδίθ σώζει τὴν πατρίδα της	135
46. Τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα	137
47. Ὁ προφήτης Ἱερεμίας	140
48. Οἱ προφῆται καὶ ἡ περὶ Μεσσίου ἴδεα	143
49. Ὁ προφήτης Ἡσαΐας	145
50. Οἱ δώδεκα ἑλάσσονες προφῆται	150
51. Ὁ προφήτης Ἰεζεκιὴλ	156
52. Ὁ προφήτης Δανιὴλ καὶ οἱ τρεῖς παῖδες	158
53. Ὁ Δανιὴλ εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων	163
54. Ἡ Ἐσθὴρ σώζει τοὺς Ἐβραίους.	165

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΟΔΓΟΗ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

55. Ἡ ἐπάνοδος ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν. Ἔσδρας καὶ Νεεμίας	169
56. Οἱ Ἰουδαῖοι ὑπὸ τοὺς Ἐλληνας. Μετάφρασις τῶν Ο'	171
57. Ὁ Ἐλεάζαρος καὶ ἡ μήτηρ μὲ τὰ ἐπτά παιδία	173
58. Οἱ Μακκαβαῖοι	175
59. Ὑποταγὴ τῶν Ἐβραίων εἰς τοὺς Ρωμαίους	177
60. Ἡ δυναστεία τοῦ Ἡρώδου. Οἱ Ρωμαῖοι ἐπίτροποι. Ὁ Μεσσίας	178

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τὸ ἔργον τῆς θείας οἰκονομίας	181
-------------------------------------	-----

¹ Επιμελητής ἐκδόσεως Α. Σωτηρόπουλος (ἀπ. Δ. Σ. ΟΕΣΒ 14692/28-4-58)

ΕΙΚΟΝΕΣ

	Σελ.
1. Η δημιουργία	17
2. Η ἔξωσις τῶν πρωτοπλάστων	21
3. Η κιβωτός τοῦ Νᾶε	24
4. Η θυσία τοῦ Ἀβραάμ	30
5. Η εὐλογία τοῦ Ἰακώβ	33
6. Τὸ ὄνειρον τοῦ Ἰακώβ	36
7. Η πώλησις τοῦ Ἰωσήφ	39
8. Ο Ἰωσήφ ἐξῆγε τὰ ὄνειρα τοῦ Φαραὼ	42
9. Ο Ἰωσήφ φανερώνεται εἰς τοὺς ὀδελφούς του	45
10. Η διάσωσις τοῦ Μωυσέως.....	50
11. Ο Μωυσῆς καὶ ἡ φλεγομένη βάτος	53
12. Διάβασις τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης	57
13. Ο Μωυσῆς λαμβάνει τὰς 10 ἑντολὰς	62
14. Ο Μωυσῆς	64
15. Ο χαλκοῦς ὄφις	68
16. Ο Μωυσῆς εἰς τὸ ὅρος Νεβώ	71
17. Η Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου	75
18. Ο κριτής Γεδεών	91
19. Ο Σαμψών	95
20. Ρούθ καὶ Βοός	99
21. Δαβὶδ καὶ Γολιάθ	103
22. Θάνατος τοῦ Σαούλ καὶ τοῦ Ἰωνάθαν.....	105
23. Δαβὶδ καὶ Νάθαν.....	108
24. Ο ναὸς τοῦ Σολομῶντος	118
25. Ο προφήτης Ἡλίας	127
26. Ο προφήτης Ἐλισσαῖος	131
27. Ο » Ἱερεμίας	141
28. Ο » Ἡσαΐας	146
29. Ο » Δανιήλ	159
30. Ο Μεσσίας	183

ΧΑΡΤΑΙ

1. Χάρτης τῆς Παλαιστίνης καὶ τῶν Ἀνατολικῶν Ἑθνῶν	26
2. Η Παλαιστίνη κατὰ τοὺς πρὸ Χριστοῦ χρόνους	84
3. Χάρτης τῆς Ἀγίας Γῆς (Ἐγχρωμος)	184

**Η εἰκονογράφησις τοῦ βιβλίου δφείλεται εἰς τὸν ζωγράφον κ. ΑΓ. ΑΣΤΕΡΙΑΔΗΝ*

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

‘Αντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. ‘Ο διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτὸν διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (’Εφ. Κυβ. 1946, Α 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Γ', 1958 (VI) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 25.000

Στοιχειοθεσία — Έκτύπωσις — Βιβλιοδεσία : ’Αδελφοί Γ. ΡΟΔΗ, ’Αθηναί

